

Täysistunto

Keskiviikko 8.10.2025 klo 14.00—21.42

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 21.42.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.00), toinen varapuhemies Tarja Filatov (16.00—17.30 ja 19.59—21.42) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.30—19.59).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 19/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 19/2025 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 7.10.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Saku Nikkanen on edustaja Lauri Lylyn kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

17 a §

Mietintö ”jaa”, Saku Nikkasen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 40; poissa 63 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 19/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 6/2025 vp

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 7.10.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Pia Lohikoski on edustaja Lauri Lylyn kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 40; poissa 61 (äänestys 2).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 55/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 13/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Keskustelu asiasta päättyi 7.10.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Timo Mehtälä on edustaja Hilikka Kempin kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset kaksi lausumaehdotusta.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 67/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 16; poissa 60 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Mietintö ”jaa”, Timo Mehtälän ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 123, ei 16; poissa 60 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 Valtiovarainministeri Riikka Purra (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on pitkien etäisyyksien maa. Helsingin kantakaupungissa voi olla välillä vaikea muistaa, että maakunnissa etäisyydet palveluiden, kodin ja töiden välillä voivat olla todella pitkiä. Kaikilla ei ole varaa tai mahdollisuuksia sähköautoon, joten polttoaineen hinta on oleellista pitää kohtuullisena.

Tämä esitys on yksi lukuisista hallituksen toimista, joilla madalletaan autoilun kustannuksia. Ylipäätensä polttoaineveron alennus on historiallista — kevensimme veroa jo kertaalleen noin 170 miljoonalla. Eikä tämä nytkään esittelyssä oleva jää edes viimeiseksi. Miksi tämä on historiallista? Siksi, että tavanomaista edellisille hallituksille on ollut veronkorotus. Korotuksia polttoaineiden verotukseen on tehty 2012, 2014, 2015, 2017 ja 2020.

Arvoisa puhemies! Veronkevennysten ohella tämä hallitus on keventänyt hintaan oleellisesti vaikuttavaa jakeluvetoiteuraa edellisen hallituksen vastaavaan verrattuna. Vuonna 2027 jakeluvetoitteen yleisvelvoite tulee olemaan 7,5 prosenttiyksikköä ja lisävelvoite 2 prosenttiyksikköä matalampi kuin edellisen Marinin—Saarikon hallituksen säätämät velvoitetasot. Marinin—Saarikon hallituksen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan sisältyi myös polttoaineverojen indeksitarkistukset vuodesta 2024 eteenpäin. [Juha Mäenpään välihuuto] Me päätimme jättää ne tekemättä, ja sekin laskee hintaa. Tämä hallitus alensi myös ajoneuvoveroa painottuen vanhempaan autokantaan, ja olemme päättäneet tuoda myös pitkään odotetun ammattidieselin. Tämä osaltaan helpottaa edellisen hallituksen hyväksymää EU:n tieliikenteen päästökauppaa, joka tulee nostamaan hintoja. Suomalainen autoilija on siis vuosikausia ollut se kohde, jonne veronkorotukset ovat kohdistuneet. Tämä hallitus on valinnut tyystin toisenlaisen linjan. [Timo Heinonen: Jo riittää!] Helsingin Sanomien mukaan bensa on liian halpaa, mutta me olemme toista mieltä.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä alennettaisiin liikennepolttoaineiden verotusta hallitusohjelman veropolitiikan linjauksen mukaisesti 100 miljoonalla eurolla. Alennus

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

toteutettaisiin vuonna 2024 toteutetun polttoaineveron alennuksen lisäksi. Esitys vahvistaa jo valmiiksi nousussa olevaa kotitalouksien ostovoimaa. [Eduskunnasta: Höpö höpö!] Teknisesti alennus toteutettaisiin alentamalla liikennepolttoaineista kannettavan hiilidioksidiveron laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoa kahdessa vaiheessa 62 eurosta 51,3 euroon. Veronalennus olisi moottoribensiinille ja sitä korvaaville biopolttoaineille yhteensä keskimäärin 2,7 senttiä litralta ja dieselöljylle ja sitä korvaaville biopolttoaineille yhteensä keskimäärin 2,4 senttiä litralta. Alennus toteutettaisiin kahdessa vaiheessa vuosien 26 ja 27 alusta. Ehdotetut alennukset laskisivat valtion energiaverotuloja noin 50 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasolla ja 96 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla.

Keskimääräisen autoilijan kustannukset laskisivat vain tällä yhdellä esityksellä noin 32 euroa vuodessa. Jos ajokilometrejä on keskimääräistä enemmän, säästö luonnollisesti kasvaa. Maaseudun väki todennäköisesti hyötyy veronalennuksesta kaupunkilaista enemmän. Kaupunkilaisella on myös mahdollisuuksia valita usein muita kulkumuotoja. Noin kolmannes esityksen kokonaishyödystä kohdistuu maaliikennepalveluihin eli kuljetusalalle ja logistiikkaan. Teollisuus ja yritykset hyötyvät polttoaineen hinnan alenemisesta.

Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Onneksi huoltoaseman valot kertovat nyt huomattavasti kauniimpia lukuja kuin joitakin vuosia sitten. [Perussuomalaisten ryhmästä: Näin on! — Erinomaista! — Tankki täyteen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Halukkaat edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

14.10 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on liikennepolitiikka tärkeää kansalaisten jokapäiväisen arjen kannalta, ja myös yksityisautoilu kuuluu siihen. Samaan valinkauhaan kuuluu tietenkin valtiontalous mutta myös liikennesuoritteista syntyvät päästöt. Yksi luku, joka on esitetty asiantuntijoiden puolelta, on mahdollinen sakko, jonka joutuu maksamaan takaisin Euroopan unionille, 80 miljoonaa, mikäli päästömme eivät suunnitellusti vähene. Onko tämä luku valtiovarainministerillä ja ministeriössä arvioitu osana kokonaisuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.11 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, valtiovarainministeri Purra. Tämä on historiallinen muutos. Polttoaineveron keventämistä on harvoin täällä nähty. Muistaisin, että Marinin hallituskaudella taidettiin käydä lähellä kahta ja puolta euroa litrahinnassa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Jopa yli!] ja nyt ollaan noin puolessatoista eurossa tällä hetkellä. Meidän kuljetuksista 90 prosenttia kulkee kumipyörillä, ja iso osa suomalaisista haluaa käyttää, mutta myös joutuu käyttämään, omaa autoa työmatkoihin, harrastamiseen, liikkumiseen, ja on hyvä, että se on mahdollista tulevaisuudessakin.

Pidän, ministeri Purra, erittäin tervetulleena myös tätä ammattidieselin käyttöönottoa. Sitä on kauan myös tässä maassa odotettu, ja myös se tulee osaltaan helpottamaan meidän kumipyöräliikenteen tilannetta. Ja tietysti myös teiden asfaltointeja on tehty varsin paljon.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Kysyisin teiltä, ministeri Purra, ulkomaisen raskaan liikenteen vinjettimaksuista. Se olisi ehkä vielä yksi sellainen, mikä voisi olla niin kuin kirsikka kakun päälle, kun se tähän päälle laitettaisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.12 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinosta kompaten: kirsikka kakun päälle olisi tälle valtiolle se, että me ruvettaisiin ilmastopolitiikassa palaamaan oikeisiin lukuihin. Me olemme tietoisesti väärentäneet ne luvut Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen antamilla väärillä tiedoilla. Se Yasso-ohjelmahan on niin kuin todella vanha pajatso: sieltä voi tulla ihan mitä vaan. Elikkä jos me ihan todellisilla päästöluvuilla pelaisimme, niin valtiovarainministeri nukkuisi ensi yönä aivan varmasti paremmin, ja sitä toki toivon. Oikaistaan nämä väärät päästöluvut, 15 miljoonaa tonnia väärä päästöjä. Kuvitelkaa ja voisin kuvitella, mitä valtiovarainministeri ajattelee, kun näiden väärin lukujen perusteella alamme maksaa kohtapuolin, kun liikennepolttoaineet menevät päästökauppaan vuonna 27 ja sitten sen jälkeen tulee vuodesta 28 alkaen uusi rahastokausi EU:ssa. Silloin alamme maksaa täältä päästökaupan rahoja EU-kassaan. Suomea rahastetaan tullen mennessä nimenomaan näiden väärennettyjen lukujen takia. Montaa teistä ehkä naurattaa, mutta hymy hyytyy, kun aika etenee. [Juha Mäenpää: Hienoa, että keppä on joku, joka ei ole niellyt tätä asiaa! — Timo Heinonen: Muilla keskustalaisilla oli kiireitä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.13 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta. — Edustaja Hoskonen puhui kyllä täyttä asiaa, ja kiittelinkin häntä siitä, että hän on ainut keskustan edustaja, joka ei ole niellyt näitä ihmeellisiä lukuja, mitä sieltä on annettu. [Juho Eerola: Ja ainoa, kuka on salissa! — Perussuomalaisten ryhmästä: Keskustalaisia ei bensa kiinnosta!] Minä arvostan edustaja Hoskosta tämän takia. Siksi kiitin häntä.

Tämä on tosiaan tärkeä asia, mitä me nyt tehdään. Tämä on minun mielestäni aluepolitiikkaa nimenomaan, että siellä alueilla voidaan käydä töissä vähän pidemmän matkan takia ja pystytään käymään töissä. Polttoaineen hinta on huomattavasti alempana nyt ollut tämän hallituskauden aikana kuin viime hallituskauden aikana. Siihen ovat tietenkin vaikuttaneet maailmanmarkkinahinnat mutta myös erityisesti tämän hallituksen päätökset. Tämä on loistavaa aluepolitiikkaa, ja näin me pystymme siellä maakuntien Suomessa kulkemaan töissä sillä tavalla, että työntekijälle jää enemmän rahaa käteen. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.14 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perinteinen linja ympäristöpolitiikassa on ollut, että saastuttaja maksaa. Paitsi että tämä on muutenkin hölmö veronalennus, niin tässä erikseen halutaan vielä heikentää tätä ajatusta. Tämä heikentää julkista taloutta, kohdentuu hyvätuloisille — Suomessa ajokilometrit korreloivat

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

vahvasti tulotason kanssa — ja heikentää huoltovarmuutta, Suomi kun ei tuota tippaakaan fossiilista öljyä. Ilmastotavoitteet karkaavat yhä kauemmas, [Hannu Hoskonen: Korjataan ne tavoitteet oikeiksi!] se on väärin, ja sillä voi olla myös kova hintalappu, kuten edustaja Kumpula-Natri toi esiin. Katsoi tätä esitystä miten päin tahansa, mitään vastuullista tästä ei löydy.

Ja katselen hieman sinne kokoomuksen suuntaan, että oletteko te todella tämän saman bensapopulismien takana, jota perussuomalaiset täysimittaisesti ajavat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eihän tämä ole populismia! — Mitä populismia on faktoissa?] — Ilmeisesti olette, ja autot kuuluvat teille. [Puhemies koputtaa] Tässähän niitä faktoja tuli, olkaa hyvä. [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskitytäänkö kuuntelemaan sitä edustajaa, jolla kulloinkin on puheenvuoro. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

14.15 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys maksaa valtiolle 96 miljoonaa euroa. Vaikutus pumpulla on 2,7 senttiä litralta ja autoilijalle keskimäärin 32 euroa vuodessa, mikäli vaikutus menee hintoihin. Mitään varmuuttahan siitä ei ole, sillä maailmanmarkkinahinnat heittelevät polttoaineen hintoja. Mutta varmaa on, että esitys tekee aukon valtiontalouteen, jota sitten paikataan esimerkiksi leikkaamalla vanhus- ja vammaispalveluista.

Politiikka todellakin on valintoja, ja hallitus on valinnut sen, että budjetissa leikataan nyt vammais- ja vanhuspalveluista, jotta voidaan rahoittaa tämä bensaveron alennus. [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö!] Onkohan tämä todella se valinta, jonka äänestäjät haluaisivat tehdä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ainakin meidän!] Mutta tämä on se valinta, jonka perussuomalaiset ja kokoomus ovat tehneet. Nämä ovat ne valinnat, jotka valtion budjettiin sisältyvät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

14.16 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa monelle on täysin välttämätöntä käyttää henkilöautoa ihan jo siinä, että pääsee liikkumaan esimerkiksi töiden perässä. Olen käsittänyt, että hallitus on halunnut polttoaineveroa alentaa sen takia, että tuetaan esimerkiksi ihmisten työssäkäyntiä. Siksipä vähän ihmettelen, kun valtiontalouden näkökulmasta se vastuullisempi ratkaisu olisi ollut tehdä tämä sama sieltä työmatkavähennyksen kautta.

Valtiovarainministerillä ja muilla hallituspuolueilla nyt unohtuu se, että tähän vuodelle 24 heikensitte työmatkavähennystä, jonka vaikutus on suurempi, vaikka tämä kevennys laskettaisiin. [Timo Suhonen: Oho, oho!] Elikkä he, jotka nimenomaan työn perässä liikkuvat ja joutuvat käyttämään henkilöautoa, häviävät tässä yhtälössä — he, jotka sitten enemmänkin hovin vuoksi ajelevat, kyllä voittavat. [Juho Eerola: Niin tai sinne lääkäriin! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ettekö välitä mummoista? Ei niille kelpaa mikään! — Eduskunnasta: Jos ne käy töissä!] Sen takia ajattelisin, että eikö, valtiovarainministeri, tilanteessa, jossa meillä ensi vuonnakin on alijäämää yli 11 miljardia, olisi ollut järkevämpi tehdä tämä työmatkavähennyksen parantamisen kautta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

14.18 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon edelliseen puheenvuoroon täytyy todeta, että autoa tarvitaan Suomessa välttämättä muuhunkin kuin työssäkäyntiin, eli se on valtaosalle suomalaisista aktiivisen elämän väline: sillä käydään harrastuksissa ja esimerkiksi kaupassa. Olen sataprosenttisesti tämän Orpon hallituksen historiallisen autoilumyönteisen politiikan takana.

Jos vertaillaan Marinin hallituksen toimia ja tämän hallituksen toimia, niin erohan on kuin yöllä ja päivällä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Marinin hallitus ensi töikseen teki historiallisen suuren polttoaineveron korotuksen, sen sijaan tämä hallitus ensi töikseen alensi polttoaineveroa ja nyt jatkaa tällä esityksellä samalla linjalla. Ja kun huomioon otetaan vielä jakeluvuolteen alentaminen, jonka Orpon hallitus on tehnyt — Marinin hallituksen päätöksillään viime vuonna jakeluvuolte olisi noussut käsittämättömät lähes 15 prosenttiyksikköä — vaikutus pumpulla on tälle vuodelle noin 15 senttiä. Eli politiikalla on todella väliä bensapumpulla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

14.19 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Autoilu ei ole synty, se ei ole pahe, mutta jos katsotaan, mitä aiemmat puolueet aiemmissa hallituksissa ovat tehneet, niin ilmeisesti he ovat pitäneet sitä syntyä ja paheena. Nimittäin polttoaineveroa ja ajoneuvon, autoilun kustannuksia on jatkuvasti korotettu uusilla veronkorotuksilla, jakeluvuolteen lisäämisellä ja vastaavilla toimilla — ilman huolta huomisesta, ilman huolta siitä ostovoimasta.

Kun edustaja Harjanne puhuu, että siinä ei ole mitään vastuullista alentaa autoilun kustannuksia, niin se tuntuu ihan siellä ihmisten lompakossa, siellä arjessa — siis työmatkoilla mutta myös harrastuksiin mentäessä, sukulaisissa käydessä, ihan siinä arkisessa elämässä, arjen kustannuksissa, lompakoissa — kymmeninä, satoina, jopa tuhansina euroina vuodessa. Eikö se ole vastuullista, että näitä kustannuksia pyritään alentamaan, edustaja Harjanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.20 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oli montakin asiaa, joihin tarttua. Ehkä matematiikkaan: Millä kilometreillä tällä esityksellä saa tuhansien eurojen säästön? Puhutaan aika pienestä joukosta ihmisiä. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Moraalifilosofiaan, synteihin: valitkoon jokainen meistä, mihin siinä suhteessa uskoo. Minä penäsin johdonmukaisuutta. Kun täällä päivä toisensa jälkeen moukutetaan sitä, kuinka julkista taloutta pitää vahvistaa ja tilaa parantaa ja olla vastuullista taloudenpitoa jada jada jada, niin eipä näy tässä. Sitten samaan aikaan te olette käsittäkseni edelleen sitoutuneita Suomen ilmastolakiin. Tämä on suoraan sen vastaista toimintaa. Olkaa johdonmukaisia. Siis sen takia tämä on populismia. Tässähän siis käytännössä tehdään lovi valtiontalouteen, [Vilhelm Junnila: Tässä ajatellaan ihmistä!] heikennetään huoltovarmuutta, vaarannetaan ilmastotavoitteet. Miksi? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Johdonmukaisuutta, hyvät toverit. [Juho Eerola: Ei me olla tovereita!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

14.21 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on aika rehellistä, että edustaja Harjanne täällä ilmoittautuu suoraan autoiluvastaiseksi. [Hannu Hoskonen: Se on hieno uutinen, me tiedämme sen nyt!] Se on minun mielestäni rehellinen linja. Jokainen meistä muualta tulevista ymmärtää, että on pakko olla auto tai kaksi Itä-Suomessa tai Pohjois-Suomessa, koska julkinen liikenne ei toimi. Käsitätkö te, niin kuin itse käsitän, että yksityisautoilu vastaa julkista liikennettä Itä- ja Pohjois-Suomessa, koska julkinen liikenne ei toimi? Pakko siellä jollakin on siirtyä.

Siinä mielessä kiitän valtiovarainministeriä, että tämä on aivan erinomainen esitys kerrankin tästä salista. Se ajattelee kansalaisia, ajattelee heidän vapaa-aikaansa, liikkumistaan, työntekeään ja niitä kustannuksia, ja nyt kun niitä saadaan alas, niin täällä vasen puoli salista pitää sitä vääränä politiikkana. On tämä hieman käsittämätöntä. [Hanna Sarkkinen: Paljonko maksaa? Mistä leikataan?]

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministerille pieni toive: Kun tämä liikenteen päästökauppa, ETS kakkonen, alkaa 2027 tai 2031, milloin alkaakin, niin sitäkin pitää lähteä vastustamaan, että se ei vyöry tänne, [Puhemies koputtaa] koska silloin ne polttoaineiden hinnat vasta pumpulla nousevat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

14.22 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Marinin hallituksen lähtiessä Euroopan komissio julkaisi listauksen polttoaineiden hinnoista. Suomi komeili tämän listan ylivoimaisena ykkösenä. [Jenna Simula: Kiitos keskustan!] Sunnuntaina, kun kävin huoltoasemalla, näin herrasmiehen tankkaavan vanhaa Saabiaan. Hän totesi, että harmillista, ettei hänen autossaan ole suurempaa tankkia, koska polttoaine oli nyt niin edullista.

Jos katsomme Tilastokeskusta ja sen arviota kuluttajien luottamuksesta, kuluttajien luottamus sekä valtiontalouteen että omaan talouteen on nyt syyskuussa kasvanut, ja lokakuussa varmaan saamme toivottavasti jälleen hyviä uutisia. Kysyn ministeri Purralta: kuinka tärkeitä ovat tässä tilanteessa tällaiset kädenojennukset tavallisille ihmisille, jotka nostavat heidän toimeentuloaan, parantavat ostovoimaa ja mahdollistavat sen tavallisen elämän myös työnteon ulkopuolella, kuten täällä mainittiin? Kuinka tärkeää tämäkin esitys ja tämä kokonaisuus on aivan tavalliselle suomalaiselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.23 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Polttoaineveron lasku on myös huoltovarmuuden teko. Toimiva logistiikka, kuljetusketjujen sujuvuus ja kohtuulliset liikkumiskustannukset ovat Suomen elinkeinoelämän selkäranka etenkin teollisuudessa, joka nojaa pohjoisen satamiin ja tehtaiden yhteyksiin. Kun energia ja liikkuminen ovat kohtuuhintaisia, turvaamme myös kriisiaikojen kestävykyyämme. Tämä esitys tukee sekä yksilöllistä arjen turvaa että kansallista huoltovarmuutta. Siten esityksellä on oma roolinsa osana kokonaisturvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Pohjoisen ihmisen elinvoima perustuu mahdollisuuteen asua ja työskennellä siellä, missä luonto, työ ja perhe yhdistyvät. Liikkumisen kustannusten hillintä on investointi paitsi talouteen myös oikeudenmukaisuuteen. Mielestäni juuri tämä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

on vastuullista talouspolitiikkaa, joka huomioi kansalaisen arjen ja maan kokonaisedun. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.24 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki varmasti tiedämme oikein hyvin, että Suomi on laaja maa ja me tarvitsemme yksityisautoiluakin ja osassa maata se on oikeastaan ainoa vaihtoehto.

Mutta kyse on tietysti siitä, miten me edistäisimme autoilun päästöjen vähenemistä. Siinä mielessä kun tätä esitystä perustellaan nyt sillä, että työmatkalaisten kustannukset vähenevät tai pienituloisten autoilu vähenee, niin eihän se pidä paikkaansa. Totuushan on, että tämä hallitus nosti työmatkavähennyksen omavastuuta. Se korotus on suurempi kuin mitä tästä laskennallisesti säästöä tulee. Toisaalta pienituloisia on kuritettu varsin paljon, ja Aalto-yliopiston tutkimus selvittää yksiselitteisesti, että tämä alennus menee sinne hyvätuloisten kukkaraan pitkälti.

Mieluummin meidän pitäisi löytää niitä keinoja, joilla pienituloisetkin voivat vähentää omia polttoainekustannuksiaan. Esimerkiksi se, että biokaasuautoiluun panostettaisiin entistä enemmän, olisi yksi ratkaisu. Se myös lisäisi meidän omavaraisuuttamme, [Puhemies koputtaa] koska nythän me tietysti vain tukeudumme öljymaihin ja riippuvuutta lisäämme siltä osin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

14.26 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ja kiitos ministerille esittelystä. Tämä hallituksen esitys on tärkeä ja erittäin tarpeellinen. Tämä on juuri se viesti, mitä maaseutu odottaa, ja tämä hallitus nimenomaan kantaa huolta maaseudusta ja sen elinvoimasta.

Tässä vihreille voisi sen verran sanoa, kun puhuttiin päästöistä, että ette maininneet sähköautoa mutta me tiedämme, että sähköauto ei ole mahdollinen kaikille suomalaisille, eikä se ole ainut vastaus. Se oli hyvä, kun puhuttiin tästä biokaasusta. Erään autotehtaan tutkimuksen mukaan ajettaessa alle 150 000 kilometriä tällainen polttomoottoriauto saastuttaa vähemmän ilmaa kuin saman autotehtaan valmistama sähköauto. Eli nämäkin olisi hyvä huomioida, se, että varmasti siellä polttomoottoripuolella tulee kehitystä edelleenkin.

Mutta autoilijoita ei pidä rangaista enää yhtään enempää. Me ollaan nyt tapissa, ja nyt hallitus on oikeilla linjoilla. Tämä esitys otetaan maakunnissa todella kiitollisuudella vastaan. Suomalaiset kiittävät tästä. Kysyisin arvoisalta ministeriltä: onko tulossa [Puhemies koputtaa] vielä kenties muitakin hyviä uutisia autoilijoille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

14.27 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Junnila oli kohdannut tankilla miehen, joka halusi isompaa bensapumppua. [Vilhelm Junnila: Tankkia!] Minun täytyy sanoa, että en ole tällaisia keskusteluja itse saanut käydä bensapumpuilla, mutta sen sijaan esimerkiksi Helsingissä kohtaan päivittäin ihmisiä, jotka ovat hyvin huolissaan HSL:n lippujen hinnasta.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Eli meillä on koko laajassa Suomenmaassa hyvin erilaisia tarpeita, ja kun tiedän myös kaupunkien ihmisten tankkaavan samoilla hinnoilla kuin maaseudulla, niin tässä ohjausvaikutus menee ehkä harhaan. Meidän täytyisi saada toimiva edullinen joukkoliikenne, jotta kaupungeissa, joissa suomalaiset yhä enemmän asuvat, myös saadaan ohjausvaikutus aikaan.

Mutta jos puhutaan euromääristä, niin laskelmissa arvioidaan, että tämä noin puolitoista senttiä litrahinnassa maksaa lopulta 96 miljoonaa. Kysyin ensimmäisessä kysymyksessä, onko tässä vielä huomioitu tai pitäisikö huomioida päälle mahdollinen riski, että päästöjen väheneminen jää alle tavoitteen niin, että me maksamme noin 80 miljoonaa Eurooppaan takaisin. Kokonaisuudessaan tämä on niin kallis, että on hyvä, että arvokeskustelua täällä käydään myös hinnoista, siitä, mihin suomalaisten varoja käytetään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.28 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset pitävät lupauksensa. Suomalaisten liikkumisesta ei rangaista, vaan sitä tuetaan järkevällä ja vastuullisella veropolitiikalla. Polttoaineiden veronalennus on suora helpotus suomalaisille autoilijoille, erityisesti haja-asutusalueilla, missä oma auto ei ole valinta vaan välttämättömyys.

Voin kertoa, että Lapissa ratikka ei kulje ovelta ovelle, vaan siellä tehdään matkat autolla. Ja edustaja Harjanteelle tiedoksi, että 11 Uudenmaan kokoista aluetta mahtuu Lappiin. Lääkäriin saattaa olla useita satoja kilometrejä, ja nuo matkat tehdään omalla autolla.

Hiilidioksidiveron keventäminen tuo bensiinin ja dieselin hintaan kaivattua laskua, ja se näkyy suoraan kansalaisten kukkarossa. Tämä on oikeudenmukaista politiikkaa aikana, jolloin monen arki on tosi tiukoilla.

Arvoisa pääministeri Purra, miltä näyttäisi autoilijan kukkarossa, mikäli olisimme jatkaneet Marinin hallituksen linjalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.29 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vestman kuvasi hyvin sitä, miten politiikanteossa on eroja, mitä teki Rinteen—Marinin hallitus ja mitä tekee nyt nykyinen pääministeri Orpon ja Purran keskustaoikeistolainen hallitus. Ja ymmärrän hyvin, että keskustalaiset ovat luikkineet täältä pois, [Hannu Hoskonen: Ei olla!] sillä he olivat sen henkilöliikennettä kurittavan politiikan takuumiehiä. Ainoastaan viimeinen todellinen juureva keskustalainen, edustaja Hoskonen, istuu täällä, muut keskustalaiset ovat luikkineet pakoon.

Edustaja Räsänen puheenvuoro kyllä demaririveistä hämmästytti. Hänen mielestään yksityisautoa voi käyttää vain työmatkoihin. Edustaja Räsänen, tavallista autoa isossa osassa maata tarvitsevat lukuisat ikäihmiset, eläkeläiset, perheet harrastuksiin ja moneen muuhun. Autoa käytetään paljon muuhunkin kuin työmatkaliikenteeseen.

Pidän erittäin myönteisenä myös ammattidieselasiaa, joka täällä tulee. Eli tehdään myönteistä liikennepolitiikkaa kaiken kaikkiaan, [Puhemies koputtaa] pidetään Suomen rattaat pyörimässä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

14.31 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, edustaja Heinonen, ei tarvitse vääristellä. Enhän minä sanonut, että vain työn perässä liikutaan, vaan hallituspuolueethan nimenomaan ovat perustelleet ensisijaisesti tätä esitystä polttoaineveron alentamiseksi sillä, että ihmisillä on varaa liikkua töiden perässä myös pidemmälle. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikö sekin ole hyvä peruste?] Kun te olette sitä perustelleet, niin sen takia totesin, että jos tätä halutaan tukea, niin valtiontalouden näkökulmasta huomattavasti fiksumpi tapa on nimenomaan tämä työmatkavähennys.

Ja nyt voin käydä tämän matematiikan läpi: kun tässä teidän esityksessä te sanotte, [Timo Heinonen: No niin!] että keskimääräinen autoilija, joka ajaa sillä bensa-autolla, hyötyy tästä 30 euroa vuodessa — se on täällä esityksessä — niin sen työmatkavähennyksen, jota te heikensitte ensi töiksenne, kun pääsitte valtaan, vaikutus oli keskimääräisellä samanlaisella bensa-autolla ajavan kukkarossa 60 euroa vuodessa. Eli edelleen se henkilö, joka aikaisemmin ajoi pitkää työmatkaa, nyt näiden kaikkien muutosten jälkeen häviää tässä teidän yhtälössänne, ja siinä ei ole mitään järkeä. Kyllä minä haluan tukea sitä, että ihminen pääsee liikkumaan työn perässä, koska käsittääkseni työllisyyttä täällä halutaan vahvistaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.32 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerrankin kun autoilijoiden tilannetta helpotetaan, niin se ei vasemmistolle ja vihreille käy. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei, mikään ei käy!] Kyllä me tiedämme, että ensimmäisenä vasemmisto ja vihreät olisivat kurittamassa juuri suomalaisia autoilijoita. Tämä on ikävää, koska valtaosa tavaroista ja ihmisistä edelleenkin kulkee Suomessa kumipyörien päällä bensen tai dieselin voimalla.

Kuten valtiovarainministeri Purra kertoi, autoilijoita on verotettu Suomessa aina vain enemmän, mutta nyt tämä on muutettu. Nyt on historiallinen suunnanmuutos, kun polttoaineveroa alennetaan. Esitys suoraan laskee polttoaineiden hintaa, ja kaikki autoilijat hyötyvät, eivät pelkästään työssäkäyvät vaan kaikki, jotka autoa tarvitsevat. Ja kuten valtiovarainministeri toi esille, tämä hyödyttää kaikkia mutta aivan erityisesti maaseudulla eläviä. Tämä on todella tärkeää tässä ajassa, kun meillä maaseutu uhkaa tyhjentyä. Ihmisillä pitää olla mahdollisuudet elää siellä maaseudullakin.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että nyt ei päätöksiä tehdä hillittömän ilmastovimman vallassa vaan rehellisesti ja avoimesti suomalaisen veronmaksajan etua ajatellen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

14.33 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin kysymys erittäin tehottomasta tavasta käyttää rahaa. Jos olisimme oikeasti huolestuneita esimerkiksi siitä, kuinka maaseudulla asuvat ikäihmiset pääsevät esimerkiksi palveluihin, niin tämä hallitus ei varmaankaan olisi tehnyt näin suuria leikkauksia esimerkiksi siihen, että lähipalveluista on karsittu. Ikäihmisten pääsy palveluihin sikäli on vaikeaa, että saavutettavuus on heikentynyt, ja samoin aika moni ikäihminen ei enää pysty

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

omalla autolla ajamaan, joten he itse asiassa toivoisivat, että olisi joukkoliikenteen mahdollisuuksia myös maaseudulla ja kehyskunnissa. Kun olisi tämä sama summa laitettu vaikka joukkoliikenteen kehittämiseen järkevästi eri kaupunkiseuduilla ja kaupunkien ympäristökunnissa niin, että sitä hallinnoitaisiin niin, että kokonaisuus toimii, niin se varmasti avittaisi paljon enemmän juuri niitä ihmisiä, joista äsken puheenvuoroissa mainittiin olevan huolestuneita, eli esimerkiksi ikäihmisiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

14.34 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkista liikennettä ei ole saatavissa kattavasti kuin kasvukeskuksissa pelkästään. On itsestäänselvää, että kansalaisten pitää saada käydä töissä, harrastuksissa, lääkärissä, sukulaisissa, kaupassa ja niin edelleen, ja ainoa mahdollisuus on oman auton käyttäminen monella paikkakunnalla. Mitä bensa ja diesel maksavat, moni reissu on siitä kiinni, moni tavarankuljetus on siitä kiinni, maa- ja metsätalouteen se vaikuttaa paljon. Emmehän me halua, että Suomi autioituu.

Ministeri Purralle ja hallitukselle kiitos, tämä on todella hyvä esitys. Kysynkin: eikö tämä ole juuri se kädenojennus myös pienituloiselle?

Vielä se, että teknologia kehittyy koko ajan ja myös päästöihin saadaan vähitellen vaikutettua kyllä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.35 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten eräissä puheenvuoroissa mainittiin, niin nyt tuli ainakin selväksi vihreiden ja yleensä vasemmistoliiton ja vihervasemmiston kanta autoiluun. [Hanna Sarkkinen: Kanta tähän esitykseen!] Maaseudulla auto on välttämättömyys, muuta keinoa ei ole.

Ihmettelen varsinkin vihreiden Atte Harjanteen puheenvuoroa, kun hän täällä hyökkää ankarasti tällaisten polttoainealennushintojen kimppuun. Hän itse on Helsingin Energian hallituksessa istuva henkilö Mai Kivelän kanssa. Kyllä vasemmistoakseli on aika vahva siellä. He ajavat italialaista jätettä tänne Suomeen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Huh huh!] Ajatelkaa, miten likaista tavaraa te tuotte tänne keskelle Helsinkiä. Te puhutte täällä meille ympäristövastuusta. Mitä vastuuta teillä on, kun kaikki jätteet ajetaan Suomeen? Kuka virkamies tässä maassa, viranomainen, vaikka poliisi tai suojelupoliisi, puuttuisi tilanteeseen, koska te asioitte Italian järjestäytyneen rikollisuuden kanssa elikkä harmaan talouden ylimpinä kannattajina? [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] Mitä te oikein meinaatte? Täällä pidätte moraalisaarnaa meille ja sitten nostatte kovaa palkkaa Helenin hallituksen kokouksissa ja tulette meille saarnaamaan parannuksen teosta. Kannattaisi aloittaa itsestä se parannuksen teko. [Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomainen puhe! — Loistava puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.36 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On välttämätöntä puuttua tähän edustaja Hoskonen puheenvuoroon, koska tämä on toistunut monta kertaa. [Hannu Hoskonen: Totta se on!] Helen ei siis polta italialaista jätettä, tässä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

menevät yritykset sekaisin. [Hannu Hoskonen: Te omistatte sen firman!] Edustaja Hoskonen on tuonut tämän saman monta kertaa. Olen itse asiassa teidän puolueenne ryhmänjohtajan kauttakkin tästä ollut yhteydessä, tämän tiedon levittämisestä, koska se ei ole totta. Voisi, kiitos, lopettaa. Voidaan puhua tästä esityksestä ja näistä asioista ihan hyvin, mutta tässä suhteessa toivoisin vihdoin sitä tarkkuutta.

Mitä itse esitykseen tulee, niin olen täällä todennut jo moneen kertaan niitä ongelmia. Mielenkiintoista on, että täältä luikki lopulta kokoomuksen Heinonen itsekin ja myös kokoomuksen rivit ovat aika harvassa. En yhtään ihmettele, kun esitys on erittäin heikko.

Olisin edustaja Eestilälle todennut, että en minä ole autoiluvastainen, minäkin ajan autolla, mutta minä uskon markkinoihin. Minä uskon siihen, että kannustetaan haittaverotuksella valitsemaan paremmin: energiatehokkaampia autoja, sähköautoja, joukkoliikennettä. Kannustetaan kehittämään niitä myös. Sama pätee päästökauppaan, todella tehokkaaseen markkinamekanismiin. Hienoa kuulla, että kollektiivinen vasemmistopuolue [Puhemies koputtaa] kokoomus ilmeisesti sitäkin vastustaa — markkinoita. [Puhemies koputtaa] Hyvät ystävät, uskotaan edes niihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

14.38 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä viitattiin lähipalveluihin. No, eivätkös vihreät ja keskusta luoneet sote-uudistuksen, joka nimenomaan keskitti ja vei niitä lähipalveluita pois?

Mitä tulee tähän esitykseen, niin me todellakin laskemme polttoaineveroja, me laskemme ajoneuvoveroakin, me teemme asioita autoilijoiden hyväksi. Todellakin arvovalintoja. Suomalaisilla on oikeus liikkua, päästä palveluihin, päästä kauppaan, päästä sinne sote-palveluiden pariin ja töihin. Me emme rajaa tätä tietyille ihmisryhmälle, vaan kaikki saavat sen veroalen. Minua ihmetyttää, kun tuntuu, että SDP:kin vastustaa sitä, että polttoaine maksaa vähemmän kaikille suomalaisille, myös niille mummoille ja papoille tai esimerkiksi nuorisolle, joka liikkuu mopoilla tai autoilla harrastuksiin.

Autoilijoilta kerätään rahaa miljardeja, ja vain osa palautuu autoilijoiden hyväksi. Täällä otettiin esimerkiksi myös julkinen liikenne. Oulussa autoilijat maksavat käytännössä miljoonia euroja joka vuosi julkisesta liikenteestä, josta he eivät itse edes hyödy millään tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

14.39 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan auto ei ole Suomessa vain kulkuväline, se on todellakin meille yhteys työpaikalle, kouluhin, harrastuksiin, kuten täällä on tuotu jo monta kertaa esille. Se on monelle se ainoa keino hoitaa nämä arjen asiat. Se, että maassamme on pitkät välimatkat, on tullut esille, mutta meillä on myös hyvin vaihtelevat sääolosuhteet ja harva asutus. Nämä tekevät autoilusta välttämättömyyden, ja se ei ole ylellisyyttä, kuten täällä nyt on sattumoisin sieltä vasemmalta puolelta kuultu.

Keskimääräiselle autoilijalle tämä tarkoittaa kymmeniä euroja vuodessa rahaa lisää muuhun käyttöön, kulutuksen, ostovoiman kasvattamiseen. Autoilu on osa suomalaista vapautta ja osa arkea. Kun hallitus keventää nyt autoilijan verotusta, se ei tee vain taloudellista ratkaisua, vaan se tekee myöskin arvovalinnan — kuten tässä edellä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

kuulimme, ihmiset pääsevät vaikka niihin palveluihin — valinnan, jossa tavallisen ihmisen ääni kuuluu ja hänen elämänsä arvostetaan. [Puhemies koputtaa] Tämä on politiikkaa, joka seisoo nyt suomalaisen rinnalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

14.40 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Hallitus tekee historiallisen suunnanmuutoksen autoilijoiden hyväksi. Hallitus tuo liikennepolttoaineiden alentamisen. Tämä toteuttaa hallitusohjelman kirjauksen ja vahvistaa maaseutua, kotitalouksien ostovoimaa ja yritysten elinvoimaa. Pumppuhinnat siis alenevat.

Tämä hallitus on kumipyörähallitus pitkien välimatkojen maassamme. Liikkuminen ei ole luksusta vaan välttämättömyys etenkin maaseudulla, missä julkinen liikenne ei ole vaihtoehto. Tämä hallitus on keventänyt ja keventää autoilun kustannuksia, ja myös vuonna 2027 on tulossa vielä ammattidiesel.

Meidän linjamme on selvä: ilmastopolitiikalla ei kasvateta ihmisten ja yritysten kustannuksia. Liikkuminen on pidettävä kohtuuhintaisena koko Suomessa. Kiitän ministeri Purraa tästä erinomaisesta esityksestä maamme pyörien pyörimiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.41 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Harjanteella näkyy olevan lukihäiriö tai muistivika, nimittäin hänhän istuu Helsingin kaupunginvaltuustossa ja Helsingin kaupunki omistaa Vantaan Energiasta 40 prosenttia — äsken katsoin kaupparekisteritiedoista. Täällä te istutte ja soimaatte meitä väärästä ilmastopolitiikasta. Itse likaatte koko Helsingin ilman ja nostatte kovaa palkkaa ja pelaatte harmaan talouden kanssa. Täällä opetatte meille, mitä meidän tulisi tehdä.

Samoin tekee edustaja Kivelä. Te ajatte meille maahan Italiasta Napolin jätettä. Lukekaa kansainvälisiä lehtiä, mitä Napolin jätteistä siellä sanotaan. Sitä hoitaa eräs järjestö, joka ei maksa veroa. Miten te täällä opetatte meille moraalia? Toivoisin teiltä rehellisyyttä. Olette Helsingin kaupunginvaltuutettu, ja olette antaneet 40 prosenttia siihen pääomaa ja saaneet valtiolta muistamani mukaan 80 miljoonaa avustusta. Olisiko hyvä aloittaa vaikka rehellisyydestä? Se olisi aika kova sana kansanedustajalle, luulisin ainakin. [Eduskunnasta: Sitä voisi kokeilla!] Mutta toivon, että tässä nyt palataan realismiin.

Sille, että bensiinin hintaa alennetaan, taputan ja kumarran joka hetki — viisas teko. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos!] Ja sillä linjalla, kun oikaisemme väärät päästökauppaluvut ja nämä äsken mainitut virheet poliisi tutkii, mitä kerroin [Puhemies koputtaa] tästä Helsingin Energian toiminnasta, niin olisi aika hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

14.43 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Hoskoselle korjauksesta. Tosiaan, tämä on totta, ja en itsekään ole mikään jätteenpolton suuri ystävä. Sen takia olen esimerkiksi tehnyt aika paljon töitä pienydinvoiman edistämiseksi kaukolämmön tuotannossa ja myös lämmön sähköistämisen kanssa. Toivon, että oikeastaan kaikesta polttamiseen perustuvasta kaukolämmön tuotannosta päästään

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

eroon vauhdilla meidän kasvukeskuksissa tai kaupungeissa. Muualla sille voi jonkin verran olla vielä tilaa.

Täällä kovasti argumentoidaan tällä koko Suomella, haja-asutusalueilla, maaseudulla. [Hannu Hoskonen: Totta kai!] Oikein arvokkaita pointteja, ja minäkin jaan sen huolen liikenneköyhyydestä ja palveluiden saavutettavuudesta ja uskosta tulevaisuuteen. Mutta kun istutte valiokunnissa ja katsotte tätä lakiesitystä — tai vaikka ette istuisikaan, voitte seurata sitten asiantuntijalausuntoja — niin katsokaa, kuinka iso osa tästä menee näihin kohteisiin. Tästä menee todella iso osa hyvätuloisille kaupunkiseutujen asukkailla, ja samalla tämä hidastaa joukkoliikenteen kehittämisen parantamista, tämä teidän linjanne hidastaa autoilun sähköistymistä, sitä biokaasuakin, ihan kaikkea. Yksinkertaisesti tämä on ristiriidassa niiden teidän asettamienne talouteen, [Puhemies koputtaa] ilmastoon, huoltovarmuuteen liittyvien tavoitteiden kanssa. Jos ette minua usko, niin uskokaa nyt minua viisaampia ja faktoja. [Jenna Simula: Toimitusjohtajille sähköautoja, se oli teidän linja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.44 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihdoinkin puhumme polttoaineveron kevennyksestä. Tämä on niin kuin oikein yltiö-, super-, hyperhieno ilosanoma, siis todellakin.

Polttoainevero laskee noin 50 miljoonaa euroa ensi vuonna. Helsingin Sanomat kirjoittaa, että bensa on liian halpaa. No, ei se ole, ei se ole liian halpaa, se on vaan tosiasia.

Nythän sitten samalla rahalla ajaa pitemmälle, se on yksinkertainen fakta, mitä ihmiset arvostavat. Kansalaiset arvostavat, että samalla rahalla ajetaan pitemmälle.

Ilmestellen kyllä keskustaa, että siellä ei ole keskustalaisia paljon paikalla, vaikka tämä asia tosiaan on paikallisesti ja alueellisesti hyvin tärkeä asia. Yritykset, autoilijat, myös ammattiautoilijat — kuulen paljon palauteita ammattiautoilijoilta. Maaseutu kiittää. Harmi vain, ettei keskustalaisia ole enemmän täällä paikalla edelleenkaan.

Näihin päästöhommiin on oltava jonkunlaista järkeä ja ilmastopolitiikkaan myös, että kyllä tavallisen kansalaisen asia on tärkeä. Kysyisin ministeri Purralta, mitä mieltä hän on: jos nyt edellinen hallitus, [Puhemies koputtaa] Marinin hallitus, olisi jatkanut, niin olisiko se polttoaineen hinta jopa neljässä eurossa tällä hetkellä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.45 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kansanedustajille asian käsittelystä. — Todellakaan tämä ei ole ensimmäinen autoilijaa hyödyttävä hallituksen esitys. Me olemme näitä veronalennuksia tehneet jo useampia, paitsi polttoaineisiin myös ajoneuvoveroon. Toisaalta myös hallitusohjelman mukainen päätös jakeluvuoteuran selvästä keventämisestä vaikuttaa positiivisesti sinne hintaan.

Mitä vielä on tulossa? Veronalennuksethan jatkuvat vielä vuonna 2027, ja sen lisäksi olemme tuomassa tämän ammattidieselin, jolla on tarkoitus kompensoida tämän päästökauppajärjestelmän voimaantuloa, joka sitten valitettavasti suoraan vaikuttaa sinne hintoihin. Tämä niin sanottu ETS 2 -päästökauppajärjestelmään on edellisen hallituksen hyväksymä, ja se tulee meidän kaudellamme voimaan. Siihen liittyen komissio aiemmin esitti, että tähän päästökauppajärjestelmä 2:een suunniteltaisiin omaa varaa eli sitä, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Euroopan unioni saisi näitä varoja osakseen — ja täälläkin jokunen kansanedustaja asiaa sivusi — mutta tällä hetkellä komission ehdotuksessa tähän ETS 2:een ei liity uusien varojen esitystä.

Tosiaan näillä veronkevennyksillä me haluamme huolehtia kotitalouksien ostovoimasta niin liikenteen verotukseen kuin työnkin verotukseen kohdistuvilla kevennyksillä. Vastaavasti haluamme huolehtia kilpailukyvystä ja yritysten logistiikan edusta. Tähän nojaa myös hallituksen ilmastopoliittinen linja noin yleisesti: me haluamme tehdä sellaisia ilmastopoliittisia toimia, jotka eivät rokota kotitalouksien ostovoimaa eivätkä heikennä Suomen kilpailukykyä.

On aivan totta, että tässä esityksessä ohjaus fossiilisista kohti uusiutuvia heikkenee lievästi, mutta samaan aikaan tämä kokonaisilmastolinja pysyy edelleen aivan ennallaan. Kuten tiedämme, Euroopan tasolla sähköistymiskehitys, sähköautojen tuotanto, toisaalta polttomoottoriautokielto ja niin edelleen ovat tällä hetkellä melkoisessa vastatulessa, mihin tietenkin erityisesti vaikuttaa tämä turvallisuuteen ja geopolitiikkaan liittyvä tilanne, joten se ei ole varsinaisesti kiinni hallituksen tekemistä veronalennuspäätöksistä.

Mitä tulee sitten päästöoikeuksien mahdolliseen ostamiseen, niin itse suhtaudun tähän kokonaisuuteen kyllä sangen kriittisesti. Tällä hetkellä ne maat, joista me voisimme päästöoikeuksia teoriassa ostaa, ovat sellaisia kuin Bulgaria, Unkari ja Kroatia. Suomi on tehnyt oman osansa päästöjen laskemisesta, ja olemme tismalleen oikealla uralla. Pitäisin tällaista hieman erikoisena vaihtoehtona.

Mitä tulee sitten siihen, kun täällä käytettiin puheenvuoroja, että työmatkavähennyksen kautta olisi parempi tehdä näitä päätöksiä, niin itse asiassa tämä veronkevennys on monestakin näkökulmasta katsoen parempi lähestymistapa. Yleisesti hallituksen veropoliittisena linjana on se, että huolehditaan veropohjista ja pyritään laskemaan kantoja ja samaan aikaan vähennyksiä voidaan tarkastella.

Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaan meidän laajan autoiluun kohdistuvan toimenpidekokonaisuuden yksi osa, ja sen vaikutus hintaan pitää suhteuttaa tähän kokonaisuuteen. Kun aiemmin näitä veronkorotuksia on muun muassa tehty tosiaan vuosina 2012, 2014, 2015, 2017 ja 2020, niin nämä tämän hallituksen tekemät toimet ovat historiallisia ja vievät tätä tilannetta huomattavasti toiseen suuntaan.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän edustaja Harjanteen kritiikkiin siitä, että tämä ei olisi johdonmukaista: Me parannamme myös tätä kautta kotitalouksien ostovoimaa samaan aikaan, kun olemme tehneet muita veronkevennyksiä. Onneksi korotkin ovat suhteellisen alhaalla, inflaatio on heikkoa ja palkat nousevat. Tällä hetkellä ostovoima paranee suorastaan harppauksittain, ja me pidämme tätä hyvinkin johdonmukaisena linjana. Meidän mielestämme autoilijaa ei pidä rangaista, mutta samaan aikaan olen yleisesti siitä tietenkin samaa mieltä, että liikenteestä kerätty verokokonaisuus on totta kai laskussa nimenomaan sähköistymiskehityksen kautta. Mikäli puhtaasti fiskaalisesta näkökulmasta asiaa katsotaan, niin tämä on asia, jota varmasti tulevana vuosina pitää huomattavan tarkasti seurata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.50.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.59.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 5. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Hänninen.

21.00 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies Tänään keskustelemme hallituksen esityksestä, jolla alennetaan nestemäisten polttoaineiden hiilidioksidiveroa. Tämä on konkreettinen toimi, jolla hallitus pyrkii vahvistamaan kotitalouksien ostovoimaa ja helpottamaan liikkumisen kustannuksia ennen kaikkea siellä, missä liikkuminen ei ole valinta vaan välttämättömyys. Me pohjoisen pitkien välimatkojen maakunnissa tiedämme, että kilometrit eivät ole vain numeroita kartalla vaan osa ihmisten arkea. Ne ovat koulumatkoja, työmatkoja ja elintärkeitä kuljetuksia, jotka pitävät yhteiskunnan pyörät pyörimässä.

Arvoisa puhemies! Polttoaineveron lasku on myös huoltovarmuuden teko. Toimiva logistiikka, kuljetusketjujen sujuvuus ja kohtuulliset liikkumiskustannukset ovat Suomen elinkeinoelämän selkäranka etenkin teollisuudessa sekä nojaavat pohjoisen satamiin ja tehtaiden yhteyksiin. Kun energia ja liikkuminen ovat kohtuuhintaisia, turvaamme myös kriisiaikojen kestävykyyämme. Tämä esitys tukee sekä yksilöllistä arjen turvaa että kansallista huoltovarmuutta. Siten esityksellä on oma roolinsa osana kokonaisturvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Pohjoisen ihmisten elinvoima perustuu mahdollisuuteen asua ja työskennellä siellä, missä luonto ja työ ja perhe yhdistyvät. Liikkumisen kustannusten hillintä on siten investointi paitsi talouteen myös oikeudenmukaisuuteen. Mielestäni juuri tämä on vastuullista talouspolitiikkaa, joka huomioi kansalaisten arjen ja maan kokonaisedun. Siksi kannatan lämpimästi tätä esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Rasinkangas.

21.03 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla alennetaan polttoaineen eli bensiinin ja dieselin verotusta. Polttoainevero laskee noin 50 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja yhteensä noin 96 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Hallitus tekee nyt oikeansuuntaista politiikkaa ja helpottaa tavallisen autoilevan suomalaisen arkea. Tämä polttoaineveron alennus on konkreettinen helpotus ihmisille, joille auto ei ole pelkkä valinta vaan välttämättömyys. Tämän hallituksen esitys on jälleen yksi askel siihen suuntaan, että tavallisen suomalaisen autoilijan arki helpottuu. Suomessa auto ei ole mikään ylellisyystuote eikä bensiinin hinta todellakaan ole liian halpaa, kuten Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa julistettiin. Monille auto on ainoa tapa päästä töihin, viedä lapset kouluun, harrastuksiin ja hoitaa muut arjen asiat. Meillä pitkien etäisyyksien Suomessa etelästä pohjoiseen ei jokaisessa pitäjässä kulje metro tai ratikka Helsingin tapaan. Siksi on oikeudenmukaista, että hallitus haluaa pitää liikkumisen kohtuuhintaisena kattaen koko Suomen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä lasketaan bensiinin ja dieselin veroa kahdessa vaiheessa, ja se näkyy pumppuhinnassa muutaman sentin alennuksena litralta. Jokainen sentti merkitsee etenkin silloin, kun työmatkaa kertyy kymmeniä kilometrejä suuntaansa.

Nykyisen veronalennuksen lisäksi hallitus on jo tällä kaudella keventänyt polttoaineveroa 170 miljoonalla eurolla, madaltanut jakeluvelvoitetta ja keventänyt ajoneuvoveroa ja valmistelee ammattidieseliä, joka tulee voimaan 2027. Tässä ei ole kyse vain yhdestä yksittäisestä päätöksestä vaan isommasta suunnasta, suunnasta, jossa suomalaisen työn ja liikkumisen kustannuksia ei enää kasvateta ilmastotoimien nimissä. Tämä hallitus ei tee ilmastopolitiikkaa tavallisen ihmisen kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Meillä on nähty jo tarpeeksi sellaista, että päästöjä vähennetään korottamalla veroja ja kurittamalla niitä, jotka eivät voi valita muuta kuin auton. Ilmastotoimilla on kuritettu erityisesti niitä autollisia, joilla ei yksinkertaisesti ole varaa kalliiseen sähköautoon. Tälläkin polttoaineveron alennuksella hyöty kohdistuu erityisesti heihin, joilla auto on välttämätön ja kilometrejä tulee enemmän. Monissa kunnissa on meneillään muutoinkin keskittäminen julkiseen liikenteeseen, ja niissä satsataan myös kalliisiin pyöräbaanoihin, jotka puolestaan eivät hyödytä kaupunkien reuna-alueita ja kyliä. Näillä alueilla julkinen liikenne on miltei olematonta, joten oman auton käyttö on välttämätöntä.

Arvoisa rouva puhemies! Kun yritysten ja perheiden liikkumisen kustannuksia saadaan alas, paranevat myös kilpailukyky, työllisyys ja koko talouden vire. Totean vielä, että etenkin maatalouden kannattavuustilanne huomioden veronalennus tulee todellakin tarpeeseen. Meidän tulee huolehtia siitä, että maamme huoltovarmuus ja ruokaturva ovat taattuja.

Kiitos valtiovarainministeri Riikka Purralle tämän tärkeän lakiuudistuksen valmistelusta ja esittelystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

21.06 **Mikko Ollikainen r:** Ärade fru talman! I och med detta förslag som nu behandlas sänker vi punktskatten för flytande bränslen, och i klartext handlar det om ungefär 2,7 cent per liter då det gäller bensin och 2,4 cent per liter då det gäller diesel. Men i alla fall är den stora grejen här nog att bränslepriset fluktuerar väldigt mycket under en vecka på olika ställen. Hos oss är det oftast billigare att tanka i början av veckan och dyrare mitt i veckan. På det sättet är den här skillnaden inte markant, men ändå en signal till dem som använder bilen mycket och dem som har långa avstånd att använda den på områden där det inte finns kollektivtrafik.

Kuten tässä mainittiin, polttoaineveroa lasketaan nyt pari kolme senttiä litralta. Itse asiassa pumppuhinnathan vaihtelevat viikon aikana ehkä enemmänkin, mutta varmaan joissakin perheissä tämä kyllä auttaa aika paljonkin, jos pitää käyttää autoa ja ei ole julkista liikennettä. Ammattidiesel on mielestäni hyvä vaihtoehto tässä vaiheessa, että otetaan se käyttöön, koska tiedetään, että kilpailukyky siellä kuljetuspuolella on haasteellista ollut, ja tiedetään, että suuri osa meidän viennistä kumipyörillä liikkuu satamiin.

Henkilökohtaisesti olen ollut sitä mieltä, vaikka se ei ole nyt ajankohtaista tämän hallituskauden aikana, että tämä dieselvero tai käyttövoimaveron mielestäni pitäisi poistaa — toki tiedostaen, että dieselin litrahinta sitten kasvaa, mutta se olisi minun mielestäni

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

oikeudenmukaisempi kuluttajille, että saavat sitten itse laskea oman käytön mukaan, mitä hyödyntää, ja tiedostaen myös sen, että sähköautoja tulee lisää meidän yhteiskuntaan. Olen kuullut kanssa, että yksi tuttu maksaa noin 500 euroa sähkökuluja, käyttää aurinkopaneeleita, lataa öisin ja ajaa 35 000 kilometriä vuodessa. 500 euroa on kulut siinä, eli jos tiedostaa, miten sen kohdentaa oikein, voi onnistua aika hyvinkin sähköautolla. Mutta hyvä näin, ja hyvä signaali ostovoiman näkökulmasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

21.10 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on perustellut tätä esitystä sillä, että pienituloiset tarvitsevat tätä bensa-alea, tai toisaalta sillä, että työmatkalaiset tätä tarvitsevat. No, he unohtavat tietysti samanaikaisesti kertoa sen, että esimerkiksi työmatkavähennyksen omavastuuta on korotettu niin, että se aiheuttaa paljon enemmän lisäkuluja työmatkalaisille, oman auton käyttäjille, kuin tämä alennus.

Sitten pienituloisista puheen ollen todellakin selvityksethän osoittavat, että tämä alennus tulee valumaan ennen kaikkea suurituloisille. Pidän ihan perusteltuna sitä, että me tiedämme, että tässä kestävyysmurroksessa meidän täytyy löytää niitä keinoja, millä me voimme päästöjä vähentää, mutta kun pienituloisilla voi olla haasteita, että se ei ole taloudellisesti mahdollista, niin mielestäni meidän pitäisi mieluumminkin auttaa heitä tässä siirtymässä ja luoda sellaisia tukielementtejä, jotta myös he voivat mahdollistaa sen, että arjen ilmastopäästöt ovat pienempiä ja se ei tarkoita lisäkustannuksia.

Jos miettii, että tällä esityksellä nyt luodaan noin 100 miljoonan euron lovi valtiontalouteen — aiemmilla vastaavilla päätöksillä tämä summa nousee jo 265 miljoonaan euroon — niin kyllähän tällä rahalla pystyisimme tekemään sellaisia päätöksiä, jotka aidosti auttaisivat niitä pienituloisia, joiden on pakko käyttää omaa autoa, koska se on ihan selvää, että tässä maassa on paljon niitä alueita, joissa oma auto on välttämättömyys. Mutta todellisuudessa tosiaan tämän esityksen rahat kyllä valuvat suurituloisten taskuun.

Sitten minä haluan nostaa huolen: Me tiedämme, että kun ympäristöhaitoille laittaa hinnan, niin se on tehokas ohjauskeino. Sen takia esimerkiksi meidän pääministeri Orpo usein haluaa muistuttaa ihan syystä siitä, kuinka Suomi oli aktiivinen valtiovarainministereiden ilmastotyössä ja luomassa globaalia valtiovarainministeriöiden ilmastoverkostoa. Nimenomaan se ajatus ja se Suomen lähtötilanne oli hyvä siinä, että meillä on laitettu haitalle hinta ja meillä on esimerkiksi fossiilisten ja hiilidioksidin veroa käytetty työkaluna. Tämän esityksen myötäähän myös tätä työkalua nyt heikennetään merkittävästi.

Tietysti jos kuuntelee hallituksen suurta tarinaa siitä, miten julkista taloutta pitää vahvistaa ja miten ilmastotoimia pitää lisätä ja ilmastotavoitteissa pysyä, niin kyllähän tällä esityksellä todellisuudessa nyt mennään näiden molempien tavoitteiden osalta aivan vastakkaiseen suuntaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 131/2025 vp

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.51 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys alkoholilain muuttamiseksi. Lakimuutoksella säänneltäisiin alkoholijuomien toimituksia asiakkaille, selkeytettäisiin rajat ylittävää etämyyntiä EU- ja Eta-maista sekä edistettäisiin kotimaisten yritysten vientimahdollisuuksia muun muassa purkamalla markkinointirajoituksia. Hallituksen esitys perustuu hallitusohjelmaan ja on seuraava osa alkoholipolitiikan uudistamista vastuullisesti eurooppalaisella tiellä. Esityksellä, tällä pienellä muutoksella, helpotettaisiin ihmisten arkea ja kuluttamista, lisättäisiin valinnanvapautta ja lisäksi edistetään tavaroiden vapaata liikkuvuutta EU:n sisämarkkinoilla.

Lakimuutoksen myötä alkoholijuomia voisi tilata ja toimittaa asiakkaille Alkosta sekä muun muassa vähittäismyyntiluvallisista kaupoista, kioskeista, huoltoasemilta ja ravintoloista. Lisäksi toimituslupan haltijat voisivat toimittaa rajat ylittävän etämyynnin kautta ostettuja alkoholijuomia. Alkoholijuomia voisi jatkossa toimittaa kotiin esimerkiksi ruokailausten tai ravintola-annosten kuljetusten yhteydessä.

Nyt ehdotettava lakimuutos toteutettaisiin vastuullisesti ja ikärajavalvonta turvaten. Alkoholijuomien toimitus olisi luvanvaraista toimintaa. Alkoholijuomien toimitus edellyttäisi siis toimituslupaa, joka olisi uusi lupamuoto anniskeluluvan ja vähittäismyyntiluvan rinnalle. Lisäksi kaikilta alkoholijuomien toimituksia suorittavilta henkilöiltä vaadittaisiin erillinen anniskelupassin kaltainen toimituspassi. Alkoholijuomien toimittamista koskisivat samat luovutuskiellot kuin vähittäismyyntissä. Alkoholijuomaa ei siis jatkossakaan saisi myydä eikä luovuttaa alaikäisille tai vahvasti päihtyneille. Väkevää alkoholijuomaa ei saisi luovuttaa alle 20-vuotiaalle. Viranomaiset valvoisivat ikärajojen noudattamista toimituksissa muun muassa koeostojen avulla.

Laissa säädettäisiin myös toimituskielloista eli paikoista, joihin alkoholijuomia ei saisi toimittaa. Alkoholijuomia ei saisi toimittaa esimerkiksi terveyskeskuksiin, päiväkoteihin, kouluihin tai leikkikentille. Alkoholijuomaa ei myöskään saisi toimittaa muun muassa ravintoloihin, anniskelualueille tai yleisötilaisuuksiin. Alkoholijuomien luovuttaminen olisi sallittua vain kello 9:n ja 21:n välillä. Alkosta hankittujen alkoholijuomien luovuttaminen olisi kuitenkin sallittu vain Alkon aukioloaikojen mukaisesti. Alkoholijuomia voisi siten saada toimituksella vain niinä kellonaikoina kuin niiden myynti on mahdollista vähittäismyyntissä tai Alkossa.

Arvoisa puhemies! Alkoholijuomien rajat ylittävän etämyynnin oikeustilasta on ollut pitkään liikkeellä epäselviä tulkintoja. [Sinuhe Wallinheimo: Juuri näin!] Korkein oikeus antoi syyskuussa 2025 ennakkopäätöksen, joka selkeytti etämyynnin oikeustilaa huomattavasti. Tällä nyt käsittelyssä olevalla esityksellä alkoholilakiin lisättäisiin

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

yksiselitteiset säännökset rajat ylittävistä etämyynnistä. [Sinuhe Wallinheimo: Vihdoin!] Lakimuutoksella parannettaisiin kansalaisten ja yritysten oikeusturvaa sekä helpotettaisiin viranomaisten valvontatyötä. Suomalaisilla olisi yksiselitteisesti oikeus ostaa etämyyntimenettelyn kautta alkoholia toisissa EU-maissa toimivilta yrityksiltä. Sama sääntely koskisi myös muista EU-maista tapahtuvaa etämyyntiä.

Etämyynnin määritelmä pohjautuisi valmisteverotuslaissa olevaan etämyynnin määritelmään. Jatkossa rajat ylittävän etämyynnin kautta ostettuja alkoholijuomia saisi luovuttaa ostajalle tai muulle vastaanottajalle vain alkoholilain mukainen alkoholijuoman toimittaja. Näin varmistuttaisiin siitä, että luovutustilanteet olisivat valvonnan piirissä eikä alkoholijuomia luovutettaisi esimerkiksi alaikäisille.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää muutettavaksi myös alkoholijuomien markkinointia koskevia säännöksiä. Jatkossa väkevien alkoholijuomien markkinointi verkossa olisi sallittua. Muutoksen tavoitteena on parantaa Suomeen sijoittuneiden alkoholivalmistajien kilpailukykyä ja vientimahdollisuuksia EU:n sisämarkkinoilla. Voimassa olevan lain perusteella kotimaiset toimijat eivät voi suunnata tätä alkoholijuomien verkkomarkkinointia toisiin EU- tai Eta-maihin. Jatkossa kotimaiset alkoholivalmistajat voisivat markkinoida verkkosivuillaan tai sosiaalisen median tileillään mietojen alkoholijuomien lisäksi myös väkeviä alkoholijuomia laissa säädetyin rajoituksin. Väkeviä alkoholijuomia ei saisi jatkossakaan markkinoida televisiossa, radiossa, elokuvateattereissa eikä painetuissa sanoma- ja aikakauslehdissä. Väkevän alkoholijuoman markkinointi olisi jatkossakin kiellettyä yleisellä paikalla muualla kuin väkevän alkoholijuoman vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa.

Arvoisa puhemies! Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Voimaantuloa kuitenkin porrastettaisiin siten, että esimerkiksi toimituslupan hakeminen olisi mahdollista neljän kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Tällä varmistettaisiin, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi riittävästi aikaa valmistella lain toimeenpanoa ja tehdä tarvittavat tietojärjestelmämuutokset. Alkoholijuomien toimittaminen olisi mahdollista kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Tavoitteena on, että toimijoiden lupahakemukset ehdittäisiin käsittelemään ja kaikki toimijat voisivat aloittaa toimintansa yhtäaikaaisesti.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti: Alkoholijuomien kokonaiskulutus väheni viime vuonna 4,4 prosenttia. [Sinuhe Wallinheimo: Historiallista!] Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna kokonaiskulutus on pääsääntöisesti vähentynyt vuodesta 2007 lähtien siitä huolimatta, että alkoholipolitiikkaa on vapautettu maltillisin askelin tällä ja aiemmilla vaalikausilla. Kulutus laski viime vuonna siitä huolimatta, että viime vuonna astui voimaan lakimuutos, joka mahdollisti enintään kahdeksanprosenttisten viinien myynnin myös Alkon myymälöiden ulkopuolella, tai ehkä osaltaan kenties jopa sen ansiosta. Alkon mukaan lakimuutos vähensi yhtiön litramyyntiä sen kaikissa tuoteryhmissä, erityisesti yli kahdeksan prosentin vahvuissa viineissä. Viime vuonna Alkon kokonaislitramyynti laski 7,4 prosentilla. Lasku on jatkunut myös tänä vuonna. Alkon kokonaislitramyynti laski ensimmäisen kuuden kuukauden aikana lähes 12 prosentilla. Näyttää siis siltä, että suomalaiset ovat siirtymässä vähemmän alkoholia sisältäviin juomiin.

Hallituksen alkoholipolitiikka on perustunut alkoholisääntelyn vastuulliseen vapauttamiseen. Olemme etenemässä maltillisin askelin kohti eurooppalaista alkoholikulttuuria. Sääntelyn vapauttamisen rinnalla olemme kiristäneet maltillisesti

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

alkoholiverotusta, ja resepti näyttää toimivan. Suomalaiset ovat siirtyneet vähemmän alkoholia sisältäviin juomiin, ja kokonaiskulutus on jatkanut laskuaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Edustajat voivat niin halutessaan pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. — Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

14.58 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kauan on eletty tässä salissa ja päätöksiä tehty, mutta koskaan tässä salissa ei ole käsitelty samaan aikaan tällaista kierrettä. Tulossa on lisää viinaa ja saatavuutta kaikille ja samaan aikaan vähemmän mahdollisuuksia rajoittaa markkinointia eli lisää markkinointia viinan saamiseksi kiertämään. Aika erikoinen kierre minusta. Ja mitä tämä lysti maksaa, sen ministeri jättää kertomatta. On arvioitu, että sosiaali- ja terveydenhuollolle ja muille tahoille tässä yhteiskunnassa tämä on miljardin euron kysymys. Tähän hallituksella on varaa.

Ministeri Grahn-Laasonen, teiltä minä kysyn: miten tässä hallituksen esityksessä on jätetty asioita, olennaisia asioita, kertomatta? Te olette vastuussa tästä hallituksen esityksestä, ja kun kokoomus on mainostanut joka puolella, että tämä hallituksen esitys on laadittu tilanteessa, että EU-oikeudellisesti mitään muuta vaihtoehtoa ei ole — ne ovat kuolemattomat sanat [Puhemies koputtaa] tässä yhteiskunnassa — kysyn vielä teiltä, ministeri: Miksi tässä ei käsitelty sitä tietoa, mikä viime hallituskaudella oli komission kanssa neuvotteluista ja näistä ratkaisuksista? [Puhemies koputtaa] Miksi tässä hallituksen esityksessä ei kerrota sitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Kiuru. — Ja sitten edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.59 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä.

Asiani koskee verokertymää. Tässä hallituksen esityksessä sanotaan, että Tulli ja Verohallinto ovat arvioineet havaintonsa perusteella, että vain murto-osasta ulkomaisista, verkkokaupoissa myydyistä ja ostetuista juomista maksetaan alkoholivero ja arvonlisävero. Miten ministerinä arvioitte, että tämä muutos vaikuttaa jatkossa verokäyttäytymiseen, kotimaiseen kilpailuun, rehellisten yrittäjien toimintaan? Sitä kautta tietysti puhumme myös hyvinvointivaltion ylläpitämisestä: jos verot jäävät keräämättä, niin tietysti rahoituspohja heikkenee. Eli tämä koskee nyt tätä veroasiasiaa. Tullin pääjohtaja on arvioinut, että esimerkiksi temukaupasta aika iso osa jää ulkopuolelle. Tullin ja Verohallinnon näkemys on ainakin asian käsittelyssä varmasti tärkeä asia huomioida.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

15.00 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkoholi on tunnetusti Suomen käytetyin ja eniten ongelmia aiheuttava päihde. Herääkin kysymys: onko aivan pakko mahdollistaa alkoholin tilaaminen kotiovelle? Eli jatkossa ei tarvitse poistua ollenkaan kotoa, vaan dokaas voi jatkua keskeytyksettä, kun tilaa alkoholijuomat

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

suoraan kotiovelle. Voisiko esitystä muuttaa edes siten, että kotitilauksiin tulisi 24 tunnin toimitusaika? Näin juomia ei voisi ainakaan spontaanisti woltata aamukrapulassa kotiovelle, kun tilauksen ja toimituksen välillä olisi ikään kuin tällainen pakollinen väliaika. Minä toivon, että edes tällaisia tämän esityksen ongelmia lieventäviä asioita voitaisiin eduskuntakäsittelyssä harkita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

15.01 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Tämä esitys jatkaa sitä linjaa, että suomalaisiin aikuisiin ja kotimaisiin yrittäjiin luotetaan. Uudistus antaa mahdollisuuksia yrityksille, helpottaa kuluttajien arkea ja tuo alkoholipolitiikkaa nykyaikaan ja tälle eurooppalaiselle tasolle.

Toki esitykseen liittyy huolia, varmasti jokainen ne ymmärtää, mutta tätä vaikuttavuutta onkin seurattava ja eteenpäin on myöskin mentävä. Samalla meidän on varottava, että vapaampi etämyynti ei käänny kotimaisia toimijoita vastaan. On vaikea ymmärtää, että alkoholilain uudistusta valmistellaan tavalla, joka käytännössä syrjii nyt kotimaisia yrittäjiä. Nostankin esiin tämän huolen siitä, että nyt tällä esityksellä suositetaan ulkomaisia verkkokauppoja. [Krista Kiuru: Näin on!] Arvoisa ministeri, miten näette tämän asian tämän uudistuksen kanssa, että voisimme turvata kotimaisten yrittäjien toimeentulon tässä asiassa, verotusasia tietysti, mutta myöskin tässä, että he saisivat nämä samat oikeudet [Puhemies koputtaa] ja pääsisimme tässä samalle tasolle? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.03 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkoholin kotiinkuljetus lisää saatavuutta ja se lisää alkoholihaittoja. Tämä alkoholin etämyynti on sinänsä välttämätöntä säätää lailla, sillä tällä hetkellä se on aivan villiä toimintaa, mutta se pitää toteuttaa niin, että se ei uhkaa alkoholilain perimmäistä tarkoitusta vähentää haittoja ja kulutusta ja että se ei syrji kotimaisia toimijoita ulkolaisten kustannuksella.

Nyt annetun esityksen mukaan ulkomaiset toimijat saisivat myydä suoraan kotioville vahvoja alkoholijuomia, vaikka 80 prosentin viinaa, ilman samoja prosenttirajoituksia, kahdeksan ja 5,5, kuin kotimaiset yritykset. Eli haitat jäävät Suomeen, mutta voitot valuvat ulkomaille.

Tämä on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jonka mukaan hallitus ei muuta Alkon kansanterveydellistä asemaa ja tehtävää. [Krista Kiuru: Nyt muutetaan!] Tämä on ristiriidassa myös eduskunnan vuoden 2017 pöytäkirjan kanssa, jonka mukaan etämyyntiä koskeva lainsäädäntö ei saa vaarantaa vahvojen juomien yksinoikeutta eikä suomalaisen elinkeinoelämän yhdenvertaisuutta. [Krista Kiuru: Näin on aikoinaan päätetty!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.04 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkoholin kokonaiskulutus on vähentynyt, aivan kuten esittelevä ministeri sanoi, ja se on pelkästään myönteinen asia, että suomalaiset ovat tulleet järkevämmiksi ja arvostavat terveellisiä elämäntapoja.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Tämän päivän uutinen nyt käsiteltävään asiaan liittyen oli huolestuttava. Tässä lukee näin: ”S-ryhmällä ja ruokalahetti-yhtiö Woltilla on jo tarkat suunnitelmat, miten toimitaan, jos hallitus on pian sallimassa alkoholin kotiinkuljetuksen Suomessa.” Me olemme lukeneet viime päivinä ongelmista erilaisissa ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden ryhmissä, niin alihankinnassa kuin myös muualla, ja näen jonkunnäköisenä kauhukuvana sen, että kun nyt tuolla erikoisilla kulkuneuvoilla kuljetellaan kaikkina vuorokaudenaikoina ruokaa ja muutakin tavaraa, me alkaisimme yhä enemmän nähdä alkoholinkuljetusta risteilevän meidän asutuskeskuksissa, tosin rajattuina kelloaikoina. Kun mietin koko suomalaisen yhteiskunnan tämän päivän ongelmia, niin ihmettelen, että hallitus puuhailee niin aktiivisesti tällaisen kysymyksen parissa, [Puhemies koputtaa] kun maa on taloudellisesti kuilun partaalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.05 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyllä tullut jo niin paljon virheitä eri edustajien suista, [Krista Kiuru: Päinvastoin! Nyt on kyllä vakavaa puhetta!] että tässä menee kyllä varmasti yli minuutti.

Ensinnäkin tämä edustaja Kiurun kommentti, jossa ilmeisesti puhuitte etämyynnistä — se oli sen verran sekava puheenvuoro: etämyyntiä kannattavat nimenomaan komissio, korkein oikeus, oikeuskansleri ja kaikki EU-oikeuden professorit, joten haluaisin tietää, keneen te nyt sitten viittaatte. [Krista Kiuru: Me ei puhuttu siitä, kuka kannattaa etämyyntiä!]

Toisekseen tässä on paljon ollut puhetta myös tästä kotiinkuljetuksesta. Edustaja Sarkkiselle voin sanoa, että jos aamulla joku hakee krapulassa sitä, niin ensinnäkin sinun täytyy sähköisesti tunnistautua, sitten siellä on välissä toimittajat, joilla on koulutus tätä varten, ja kolmanneksi sinun pitää sitten olla selvin päin siinä ovella. [Aki Lindén: Wolt-koulu!] Tässä itse asiassa tehdään enemmän lukkoja kuin jos menisit kaupasta hakemaan. Sen takia tässä lukot ovat olemassa, ja itse asiassa kaupasta todennäköisesti on helpompaa jatkossakin esimerkiksi päihtyneen saada alkoholia kuin sitten kotiovelta. [Krista Kiuru: Uskomatonta puhetta! — Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa] — Me voidaan painia tästä koko päivä.

Puhemies Jussi Halla-aho: On toivottavaa, että vastauspuheenvuoro ei ala ennen kuin edustaja on saanut puheenvuoron. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.06 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on aivan todella vakava asia. Äsken tässä kyseinen edustaja totesi... Minä kysyin, miksi tässä hallituksen esityksessä on jätetty kertomatta, olisiko tämä raja sellainen, että myös etämyynnin osalta sekä suomalaisia kauppiaita että ulkomaalaisia alkoholikauppiaita voitaisiin kohdella samalla tavalla, ja tämä viisastelu, jota täällä tehdään, on minusta todella erikoista. Tämä on ministerille hyvin vakava kysymys, miksi tässä hallituksen esityksessä ei ole kaikkia tietoja. Minusta se on erittäin vakava kysymys koko tämän kansanvallan näkökulmasta, että meillä on oikeus kaikkeen siihen tietoon eikä se ole poliittisesti ratkaistu, mitä tässä hallituksen esityksessä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

15.07 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleenkin me voimme rajoittaa tätä Suomessa, niin että annamme oikeuden Alkolle mutta emme anna sitten vähittäismyyntiliikkeille, mutta me emme voi tehdä sitä Euroopan maissa, [Krista Kiuru: Kuule, nyt menee taas ihan väärin!] koska tavaroiden vapaa liikkuvuus on EU:n perusoikeus. Tavaroiden vapaa liikkuvuus on EU:n perusoikeus, ja sitä te ette tunnu ymmärtävän. Siitä neuvoteltu poikkeus on Alkon monopoli, mutta EU:n perusoikeus on tavaroiden vapaa liikkuvuus, ja tätä me tulemme nyt kunnioittamaan. Komissio sanoo näin, korkein oikeus sanoo näin, oikeuskansleri ja kaikki EU-oikeuden professorit. Kertokaa minulle yksi EU-oikeuden professori, joka sanoo toisin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

15.08 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Jo aiemmat alkoholiin liittyvät lakimuutokset ovat osoittaneet sen, että suomalaiset ovat vastuullisia alkoholinkäyttäjiä. Vuodesta 2007 lähtien alkoholijuomien kokonaiskulutus on laskenut, ja esimerkiksi vuoden 24 kokonaiskulutus väheni vuoteen 23 verrattuna 4,4 prosenttia. Aina kun alkoholilakia on kevennetty, meitä pelotellaan sillä, miten alkoholinkulutus kääntyy nousuun ja suomalaisista tulee alkoholisteja. Tilastot kuitenkin osoittavat sen, että niin ei ole käynyt.

Haluan myös muistuttaa, että tämä uudistus säilyttää tiukat rajat. Toimitukset sallitaan vain aamu- ja iltayhdeksän välillä, ja vain luvan saaneet toimijat voivat hoitaa toimituksia. Verotuksen läpinäkyvyys lisääntyy, ja samalla vähennämme harmaan talouden riskiä.

Nyt viimeistään on korkea aika tunnustaa se tosiasia, että sääntelyn pitää pohjautua maalaisjärkeen eikä keksittyihin uhkakuviin. Tämän esityksen vaikutukset kuluttajan valinnanvapauteen ja yritysten toimintamahdollisuuksiin ovat vain ja ainoastaan positiiviset. Jos minä saisin päättää — minun henkilökohtainen mielipiteeni — niin alkoholilakia voisi vapauttaa vielä entisestään. Kaupoissa voisi hyvin olla vähän väkevämmät viinit ja alkoholituotteet. Mutta aloitetaan nyt kuitenkin tällä etämyynnin hyvällä muutoksella, koska se on taas yksi askel kohti [Puhemies koputtaa] järkevämpää alkoholipolitiikkaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

15.09 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkoholin kotiinkuljetuksen ja etämyynnin salliminen jopa 80-prosenttisille alkoholijuomille uhkaa kyllä lisätä alkoholinkulutusta ja -haittoja etenkin riskiryhmien osalta. Lakiesityksestä hyötyisivät, niin kuin tässä tuli esille, ulkomaalaiset toimijat. Ulkomailta tilatun alkoholin taloudellinen hyöty valuu pois Suomesta, mutta alkoholinkäytöstä koituvat ongelmat jäävät kotimaahan.

Mitä tulee tähän termistöön ”etämyynti” ja ”etäosto”, niin alkoholin etäostohan jatkuu edelleen niin kuin se on ollut, ja sitä ei voida EU-alueella rajoittaa tilanteessa, jossa ostaja itse järjestää juomien kuljetuksen. Mutta hallituksen olisi kuitenkin tullut selvittää perusteellisemmin hallituksen esityksessä mainittua yli 8-prosenttisten ja 5,5-prosenttisten alkoholijuomien etämyynnin kieltoa niissä tapauksissa, joissa tosiaan myyjä vastaa näitten juomien kuljetuksesta. Sitä olisin kysynyt, minkä takia sitten ei tämän hallituksen esityksen yhteydessä selvitetty tarkemmin juuri tätä kysymystä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.10 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän, että aina kun puhutaan alkoholipolitiikasta, silloin ennen muuta tunteet tulevat pintaan, ja ymmärrän sen kansanterveydellisistä näkökulmista. Mutta ettei annettaisi merkitystä sille, mitä esimerkiksi EU-komissio on todennut kilpailulakien suhteesta aiempiin esityksiin ja tähän esitykseen, niin etäostoon kuin etämyyntiinkin — onhan se aika erikoista arviota, että ikään kuin poliittisin päätöksin voisi tämän tosiasian sivuuttaa. [Krista Kiuru: Ettekö te just tee niin!] Yhtä lailla korkeimman oikeuden ratkaisu syyskuun alkupuolella tässä samassa asiassa ja näiden ennen mainittujen professorien arviot tästä tilanteesta: eiväthän nekään ole sellaisia, jotka voisimme vain sivuuttaa ja arvioida sitä tilannetta jossakin tunnehurmoksessa tai joillakin sellaisilla perusteilla, jotka eivät itsessään pohjaa näihin juridisiin ja merkityksellisiin ratkaisuihin ja arvioihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

15.12 **Ville Merinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Siis vaikea seurata, mutta ymmärsinkö minä nyt oikein, että edustaja Kiuru viittasi siihen, että ei ole otettu huomioon jotain EU:n kanssa neuvoteltua asiaa tästä kahdeksasta prosentista? Tämähän on epäreilua suomalaisille toimijoille. Onko se selvitetty, että se voisi olla kaikille sama, ja onko se hyväksyttävää? Tämä oli varmaan se olennainen kysymys.

Toinen, mikä tulee mieleen ehkä edustaja Wallinheimon puheenvuorosta, että muuttuisi turvallisemmaksi se, minkälaisille ihmisille annetaan alkoholia: Minä en jotenkin usko tuohon, koska meidän kotimainen kauppa on vuosia harjoitellut ja meillä on ollut isoja kampanjoita heille ikätunnistamisesta ja se on tosi tarkkaa nykyään. Siis se on hirmu hyvin toimiva juttu. Että tämä toimisi välittömästi samalla lailla, kun nämä ihmiset vielä toimivat pääosin yksin, ketkä vievät alkoholia kotiin — en minä oikein usko siihen, että se toimii heti yhtä hyvin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

15.13 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenenä varmasti pääsee tätä esitystä juurta jaksaaen käsittelemään valiokunnassa, enkä sinänsä siihen esitykseen tässä hetkessä ota kantaa.

Niin kuin edustaja Junnila tässä sanoi, tämä herättää tunteita vahvasti molempiin suuntiin. Mutta sitten terveydenhuollon ammattilaisena se, mikä tässä yleisessä alkoholipoliittisessa keskustelussa vuosien aikana on aavistuksen ehkä häirinnyt, on se, että me keskitytään vaikutusten arvioinneissa siihen, mitä kulutukselle tapahtuu. Toivoisin, että tässä käsittelyn aikana saadaan myös tietää, mitä vuosien varrella on tapahtunut meidän alkoholihaitoille. [Miapetra Kumpula-Natri: Nimenomaan!] Itsessään kulutuksen vähenemisen ainoa suora seuraus on, että verotulot vähenevät, mutta se, että me oikeasti saataisiin tässä matkan varrella tietää, mitä tässä vuosien varrella meidän alkoholihaitoille on tapahtunut, on ehkä terveydenhuoltojärjestelmän ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan kannalta se tärkein näkökulma. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

15.14 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toivon, että ministeri nyt selkeästi kertoisi sen komission kannan tai jonkun EU-oikeuden ratkaisun, [Krista Kiuru: Kyllä!] joka tekee välttämättömäksi vapaan liikkuvuuden toteuttamisen niin, että ulkolaiset etämyyjät voivat tuoda näitä vahvoja viinoja, kun kotimaassa se ei ole mahdollista. Nimittäin kaikkien alkoholijuomien etämyynnin sallimista ei velvoita EU-oikeus eikä yksikään olemassa oleva tuomioistuinratkaisu. [Krista Kiuru: Näin on!] Ja vaikka Euroopan komissio on edellyttänyt selkeytystä etämyyntisääntelyyn, jota todellakin tarvitaan, niin ei missään ole vaadittu, että myyntioikeus on ulotettava kaikkiin alkoholijuomiin. Tämähän käytännössä johtaa siihen, mikä on sanottu jo tuolla hallituksen esityksessään, että kotimaisten toimijoiden kannattaa perustaa myyntipiste, rekisteröityä Tallinaan ja ryhtyä sieltä käymään viinakauppaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.15 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Väyrynen nostikin esille alkoholihaitat, ja se on hyvä, että sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus pohdiskelee myös niitä. Alkoholien kulutus on vähentynyt Suomessa, ja se on ihan hyvä asia, että ei enää niitä vahvoja niin paljon käytetä kuin aikaisemmin vaan on siirrytty miedompisiin. Se on todella positiivinen asia tässä. Mutta kotimaisten yrittäjien huolihan tässä on se, toteutuuko tasa-arvo. Se on noussutkin tässä jo esille.

Mutta huolissani olisin tosiaan nykypäivänä Suomen huumeiden käytöstä. Helsinkiin ei tarvitse mennä kuin vähän iltapäivä- tai ilta-aikaan, niin huomaa kyllä, että monesti näyttää sille, että huumeiden käyttö on todella lisääntynyt. Ja se on koko Suomessa oikeasti vakava ongelma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

15.15 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä on osalla ihan eri huolet kuin omiin silmiini on osunut. Alkoholien heikko saatavuus ei ole ollut Suomessa suuri ongelma mutta monet alkoholihaitat ovat. Esittelijänä toimii ministeri sosiaali- ja terveysministeriöstä, ja teille kuuluvat myös ihmisten terveys ja sosiaaliset haitat. Oli hankala seurata puhettanne, kun ette näihin viitannut ollenkaan koko esittelypuheen aikana. [Krista Kiuru: Ei yhtään!] Kuka hallituksessa on arvioinut hallituksen esitystä perhepolitiikasta, lasten asemasta, alkoholien käytön seurauksista? Näyttää siltä, että tämä on puhtaasti alkoholia tuottavien ja myyvien kaupallisten toimien ja myynnin maksimoinnin hallituksen esitys, ja kyllä hallituksen vastuulla tulisi tarkastella tätä nopeasti. Tätä pyydettiin jo teidän omista poliittisista riveistä, ja lääkäriliitolta ja perussuomalaisilta kuultiin arvioivia puheenvuoroja.

Tämä EU-oikeudellinen näkökulma on tässä myös kiinnostava, koska väitän, että tahallaan täällä sotketaan kaksi asiaa, etämyynti ja -osto, joka on ehkä säätelemätöntä, mutta missään ei sanota, että pitää pystyä tilaamaan 9:n ja 21:n välillä [Puhemies koputtaa] kotimyyntiin kuljetuspalvelulla. [Puhemies koputtaa] On eri asia tilata viini marjatilalta tai Italiasta ja saada se tilauksesta postin kautta kuin tilata [Puhemies koputtaa] se lähikaupasta kotiin keskellä päivää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

15.17 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Minun mielestäni Suomessa saa jo nyt ihan riittävästi ja helposti alkoholia. Se ei ole tosiaankaan mikään ongelma. Kun meillä on aika kattava Alkon verkosto ja on kaupoista kaljaa ja muuta saatavana, niin minusta tuntuu hyvin huolestuttavalta, että tämän hallituksen aikana koko ajan helpotetaan alkoholin saatavuutta. Eikä tässä ole kyse siitä, että tässä olisi jostakin holhoamisesta kyse, vaan siitä, että meillä edelleenkin vuosittain useita miljardeja euroja käytetään alkoholihaittojen korjaamiseen. Se aiheuttaa ihan vääjäämättä huolta lapsiperheissä, ja jos tämä saatavuus nyt entisestään paranee, niin sitä tuodaan myös sitten kotiin semmoisillekin henkilöille, jotka ovat jalattomia ja kykenemättömiä muutenkin itse sitä noutamista tekemään, ja huolet sitten kasvavat. Tästä on ihan hiljattain ollut tosiaan hyvä esimerkki.

Tässä jo edustaja Kumpula-Natri nosti esille tämän samantyyppisen kysymyksen siitä, eikö tämän alkoholipolitiikan pitäisi olla nimenomaan sosiaali- ja terveyspolitiikkaa, mutta nyt vaikuttaa, että tämän hallituksen aikana se on elinkeino- ja talouspolitiikkaa. [Miapetra Kumpula-Natri: Kokoomuspolitiikkaa eikä sosiaali- ja terveyspolitiikkaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.18 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Väyrynen tuossa ja muutama muukin edustaja nostivat esiin kysymyksen alkoholihaitoista. Mitä olen itse seurannut, niin alkoholihaitat vähenevät kaikissa ikäryhmissä paitsi sitten suurten ikäluokkien ja vanhusväestön joukossa, eli eläkeläiset ja etenkin vanhemmat naiset ovat lisänneet sitä. Omanikäiset, tällaiset viisikymppiset äijät ryypäävät nykyään vähemmän kuin mitä viisikymppiset aikaisemmin ryypäsivät, ja nuorison kohdalla on vähentynyt entisestään alkoholinkäyttö ja sitä myöten myös nämä alkoholihaitat.

Se, minkä takia kokonaismäärissä nämä alkoholihaitat eivät ole laskeneet niin paljon kuin alkoholin kokonaiskulutus, johtuu siis pääasiassa siitä, että lukumäärältään suuret ikäihmisjoukot eivät ole vähentäneet juomista samalla tavoin kuin muut ikäryhmät. Nykymummut ryypäävät enemmän kuin entisaikojen mummut, ja siitä seuraa sitten kaatuilua ja kaikkea muuta terveyshaittaa, mikä sitten nostaa tätä kokonaishaittojen määrää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.19 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on minusta noussut neljä kysymystä esille: tämä itse kotiinkuljetus ja siihen liittyvät riskit, sitten tämä haittakeskustelu, sitten tämä edustaja Pauli Kiurun nostama verotuskeskustelu, josta eivät vielä muut ole sanoneet mitään, mutta se oli minusta kovin tärkeä nosto, ja ehkä kaikkein tärkeimpänä nyt sitten tämä, että mitä EU-oikeus tässä oikeasti sanoo. Sitä ovat nostaneet esille edustaja Krista Kiuru ja edustaja Päivi Räsänen ja lukuisat muut.

Meitä on salissa tällä hetkellä kolme alkoholiasioista jossain vaiheessa vastannutta ministeriä, nykyinen ja kaksi aikaisempaa, ja minä muistan itse vuonna 22, kun näitä asioita jo silloin STM:ssä käsiteltiin, nähneeni myös sellaisia tulkintoja, joiden mukaan voisi olla juridisesti mahdollista rajoittaa myös sitä ulkomailta tapahtuvaa myyntiä niin, että siinä olisi tämä prosentuaalinen rajoitus. Tämä on minusta sellainen asia, jota ei ole

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

riittävästi tässä hallituksen esityksessä selvitetty. Miksi? [Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jos edustaja Wallinheimo haluaa vastauspuheenvuoron, pyydän painamaan V-painiketta. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.20 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensinnäkin laitetaan taas sitten kokonaisskaalaan nämä asiat. Etämyynti esimerkiksi kaikissa muissa EU-maissa on yksi—kaksi prosenttia kaikesta kulutetusta alkoholista, eli nyt ei puhuta isoista asioista. Toisekseen missään muussa EU-maassa tätä ei ole kielletty. Suomi on ainoa, jossa tämä tällä hetkellä on. Esimerkiksi Ruotsissa, jossa on tiukempi monopoli, etämyynti toimii ihan normaalisti.

Tämä tavaroiden vapaa liikkuvuus on EU-oikeuden perusydin, ja meidänkin pitää noudattaa tätä, ja sen takia näitä muutoksia nyt tällä hetkellä tehdään. Me voimme rajoittaa tätä sisäisesti, ja näinhän me teemmekin. Itse asiassa Alko tulee hyötymään tästä paljon, koska he ovat ainoa, joka saa sisäisesti nyt sitten näitä vahvempia alkoholeja toimittaa kotioville. Mutta EU:n perusoikeus edelleen on tavaroiden vapaa liikkuvuus, [Krista Kiuru: Tätä ei tulkita kolmenelosella eikä kolmekutosella!] ja minä haluan tietää jonkun EU-oikeuden professorin, joka sanoo toisin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

15.22 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan alkoholipolitiikasta: olen pitkään myös ollut tekemisissä erilaisten haittojen kanssa, mutta kyllä näen, että meillä huumepolitiikka on enemmän se, mikä vaatisi nyten keskittymistä, ja mennään tällä esityksellä ja näillä ajatuksilla eteenpäin, että keskitytään oikeasti semmoisiin, jotka aiheuttavat tällä hetkellä enemmän huolta.

Kysyisinkin kuitenkin ministeriltä vielä: Yrittäjien puolelta ja tapahtumayrittäjiltä ja ravintoloilta tulee toivetta siitä, että voitaisiin kehittää vielä eteenpäin elinvoimaa ja viedä näitä anniskelualueita turvallisesti myös katsomoihin järjestäjien valvonnassa ja nostaa tälleen asiakaskokemusta. Meillä on eurooppalaisilla kentillä — käyn itse paljon urheilutapahtumissa ja erilaisissa tilaisuuksissa — myös alkoholia näissä paikoissa, siellä on lapsia ja nuoria, ja se on vastuullista toimintaa myös siellä. Miten näette, voidaanko myöskin tätä pohtia tämän esityksen yhteydessä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.23 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kovin suuresti annettu ymmärtää tiettyjen kansanedustajien taholta, että kyllä nyt on tutkittu, on pyydetty lausuntoja ja kysytty, voiko näin toimia. Kysynkin sitä, ministeri, teiltä: Otitteko te yhteyttä komissioon ja pyysitte kirjallisesti sieltä eri vaihtoehtoista kantoja? Ja jos kysyitte, niin minkälaisia erilaisia vaihtoehtoja esititte ja kysyittekö, voisivatko nämä olla notifioitavissa?

Viittaan edustaja Lindénin erittäin hyvään puheenvuoroon. Jos ette ymmärtänyt, mitä hän sanoi, kannattaa katsoa vielä jälkikäteenkin. Me tiedämme aika hyvin, miten tässä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

maassa on tämän asian osalta viime kaudella edistetty, [Sinuhe Wallinheimo: Ei mitään!] ja voin sanoa, että on hyvin vaarallista, että tässä hallituksen esityksessä te ette viittaa niihin tietoihin, jotka ministeriössä ovat käytettävissä. Siksi on käsittämätöntä, että hallituksen esityksessä ei oteta kantaa näin ilmeiseen asiaan, jonka jokainen kansanedustaja voi pyytämällä saada tietoonsa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

15.24 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos keskustelusta. Aihe herättää ymmärrettävästi eduskunnassa keskustelua, näin on ollut kaikkien aiempienkin alkoholilakia koskevien esitysten kohdalla.

Tähän etämyyntiä koskevaan EU-ulottuvuuteen haluaisin tuoda muutaman faktan. Etämyynti on nykyisinkin sallittua Suomen lainsäädännön perusteella [Krista Kiuru: Kyllä, ei kukaan ole väittänytään!] ilman prosenttirajoja, ja tästä on meillä tuore korkeimman oikeuden ennakkopäätös. Tämä esitys itse asiassa kiristää tältä osin alkoholisääntelyä Suomessa. Eli tuomme etämyynnin toimitukset myös valvonnan ja lupien piiriin, eli tuomme sinne lainsäädäntöön valvonnan, ikärajan ja päihtymyksen valvonnan, eli tämän tarkastamisen siinä toimitushetkellä, samoin kuin se, että ne toimitukset tulevat sääntelyn piiriin. Tämä on siis kiristys nykytilaan, ja uskoisin, että tätä eduskunnassa myöskin salin vasen laita pitäisi arvokkaana.

Kysymykseen siitä, minkälaista keskustelua komission suuntaan on käyty: Tämä esitys on normaalien prosessien mukaisesti EU-komissiossa notifioitu. Prosenttirajat olisivat vastoin EU:n perussopimukseen sisältyvää tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatetta. Tämä on käynyt tässä keskustelussa hyvin esiin. Komissio arvioi notifikaatioprosessissa esitystä EU-oikeuden kannalta, ja komissio piti tätä sääntelyratkaisua hyväksyttävänä. Komissio on myöskin jo useita vuosia Suomelta edellyttänyt tätä epäselvän oikeustilan selkeyttämistä.

Tämä esitys on virkavastuulla valmisteltu, ja valiokunnan puheenjohtajan on syytä tarkentaa, mitä hän tarkoittaa. Eduskunnalla on tietysti laaja tiedonsaantioikeus, ja valiokunta tulee saamaan kaikki tarvittavat tiedot, mutta tällaisen vihjailun tielle en toivo, että eduskunnassa lähdetään, vaan puhukaa suoraan, jos teillä on sellaista tietoa, mitä haluatte tähän keskusteluun lisätä.

Kaikkiaan minä uskon, että eduskunnassa laaja enemmistö tukee sitä pitkää linjaa ja sitä suomalaista tietä, jota nyt kuljetaan, jossa alkoholin kokonaiskulutus on laskenut ja suomalaisten suhde alkoholiin on eurooppalaisella tiellä tervehtynyt ja normalisoitunut ja muuttunut. Tämä on hyvä suunta, jota pitää tukea. Meillä nuorten humalahakuinen juominen on vähentynyt. Jaan edustajien huolen siitä, että meillä itse asiassa huumausaineet alkavat olla suurempi ongelma erityisesti nuorten keskuudessa, ja siihen tarvitaan lisää toimia ja niitä myöskin valmistellaan.

Tämä esitys sisältää laajat vaikutusarviot. Tässä keskustelussa nousi esiin myöskin verotuskysymys. Etämyyntikeskustelussa näyttää usein unohtuvan se, että sekä myyjällä että ostajalla on ostetuista alkoholijuomista verovelvollisuus. Juomista on maksettava sekä Suomen arvonnäkövero että valmisteverot eli alkoholivero ja juomapakkauusvero. Yritystä ei kannata siirtää Suomesta Viroon verojen välttelemiseksi. Itse asiassa olisikin hyvä, jos

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

etämyynti korvaisi jossain määrin matkustajatuontia muista EU-maista, koska siitä taas ei tarvitse maksaa veroja Suomeen.

Vielä ehkä siitä, kun kysyitte, miten tätä esitystä on valmisteltu. Meillä on ministeriössä paitsi virkavastuulla virkamiehet tehneet tätä työtä, tästä on myöskin pyydetty ja saatu kattavat selvitykset EU-oikeuden professori Juha Raitiolta ja myöskin lausunto on saatu kilpailuoikeuden professorilta. Eli tässä on hyödynnetty laajasti myöskin akateemista maailmaa ja pyritty saamaan mahdollisimman kattavat arviot tästä vallitsevasta oikeustilasta ja sen mahdollisuuksista.

Näillä sanoilla — keskustelu tästä aiheesta varmasti jatkuu ja valiokunta tulee saamaan tarvittavat tiedot. [Krista Kiuru: Eli selvisi, ettei koskaan kysytty EU:lta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten menemme listalle. Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.28 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Alkoholin etämyynti ulkomailta on todellakin tällä hetkellä säätelemätöntä, sitä korostaa myös tämä hiljattain tullut korkeimman oikeuden ratkaisu. On sinänsä välttämätöntä säätää siitä lailla, mutta se pitäisi toteuttaa niin, että se ei uhkaa alkoholilain perimmäistä tarkoitusta vähentää haittoja ja kulutusta ja että se ei syrji kotimaisia toimijoita ulkolaisten kustannuksella. Nyt annetun esityksen mukaan ulkomaiset toimijat saisivat myydä suoraan kotioville vahvoja alkoholijuomia, jopa 80-prosenttista alkoholia, kun taas kotimaisilla toimijoilla olisi tämä 8 tai 5,5 prosentin raja. Haitat jäisivät Suomeen, mutta voitot valuisivat ulkomaille. Verotulot vähenisivät, alkoholiverotuksen ohjausvaikutus heikkenee ja laskun maksavat suomalaiset veronmaksajat sekä ne ammattilaiset, jotka työskentelevät alkoholin aiheuttamien haittojen parissa.

Etämyynti voi merkitä laajaa jakelukanavaa vahvoille juomille Alkon rinnalla, mikä olisi kuolinisku vahvojen juomien yksinoikeusjärjestelmälle. Tämä on mielestäni ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa, jonka mukaan hallitus ei muuta Alkon kansanterveydellistä asemaa ja tehtävää. Tämä on ristiriidassa myös suhteessa eduskunnan vuonna 2017 antamaan lausumaan, jonka mukaan etämyyntiä koskeva lainsäädäntö ei saa vaarantaa vahvojen juomien yksinoikeutta eikä suomalaisen elinkeinoelämän yhdenvertaisuutta. Todellakin tämä esitys kannustaisi siihen, että kotimaisen alkoholijuomakaupan olisi kannattavaa rekisteröidä myyntipiste Tallinnaan. Voidaan kuvitella, että kun esimerkiksi Prismalla on jo myymälä Tallinnassa, sieltä olisi aika helppoa lähteä sitten näitä vahvoja juomia Suomeen toimittamaan.

Etämyynti lisää myös veronkierron ja harmaan talouden riskiä. Tullivalvonta ei kykene seuraamaan suuria määriä yksittäisiä tilauksia, ja valvontaan ei ole tässä esityksessä myönnetty lisäresursseja. Ainoastaan pistokokein on tarkoitus tätä verojen suorittamista valvoa. Jos todella haluttaisiin tämä verotus saada kuriin, niin kuljetusyrityksille pitäisi antaa velvollisuus tarkistaa veronmaksun tunniste ennen toimitusta kotiin.

Etämyynnissä tulisi noudattaa samoja alkoholipitoisuuden rajoja kuin kotimaisessa vähittäismyynnissä. Tämä esitys on ollut myös valmistelussa esillä, ja sen on arvioitu turvaavan parhaiten Alkon markkinaosuutta ja kansanterveyttä. Suomi on saanut oikeuden alkoholiyhtiön monopoliin kansanterveydellisin perustein liittyessään EU:n jäseneksi, ja tällä on vaikutuksensa myös tähän vapaan liikkuvuuden periaatteeseen. Yhtenäistä prosenttirajaa sekä ulkomailta Suomeen kohdistuvaan vähittäismyyntiin että kotimaiseen

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

vähittäismyyntiin — siis tämä ulkomailta tuleva etämyyntihän on tosiasiallisesti vähittäismyyntiä, vaikka sitä ei tässä esityksessä haluta vähittäismyyntiksi tunnistaa, mutta eihän se mitään tukkukauppaa ole — voitaisiin hyvin perustella komissiolle kansanterveydellisin perustein ja vetoamalla Suomen saamaan oikeuteen pitää yllä Alkon monopolia. EU-komission lopullinen kanta voitaisiin selvittää vain notifiomalla tämän sisältöinen lakiesitys. Toivon, että eduskunnan valiokunnat ja myös eduskunta päätyisivät siihen, että tällainen esitys lähetettäisiin notifioitavaksi.

Hallituksen esitys alkoholin markkinoinnin vapauttamisesta digitaalisissa kanavissa mukaan lukien vaikuttajamarkkinointi ja kohdennettu verkkomainonta on myös vakava askel taaksepäin kansanterveyden näkökulmasta. Tämä esityshän sallisi väkevien alkoholijuomien markkinoinnin tuottajien omissa digikanavissa, mikä lisää erityisesti nuorten altistumista brändeille ja normalisoi alkoholin käyttöä osaksi arkea. Verkkokaupat voisivat ehdottaa alkoholituotteita kuluttajille ostohistorian tai elintarviketilausten yhteydessä. Ei tämä ole pelkkää teknologiaa, se on psykologisesti hyvin tehokas tapa lisätä kulutusta erityisesti riskikäyttäjien ja nuorten parissa.

Vaikuttajamarkkinointi sosiaalisessa mediassa on erityisen ongelmallista, ja olen kyllä pettynyt, että lausuntokierroksen jälkeen tämä oli ainoa asia, joka ikään kuin korjattiin tähän esitykseen ja sekin väärään suuntaan. Somen ikärajavalvonta toimii heikosti, ja alaikäiset pääsevät helposti käsiksi alkoholibrändien sisältöihin ja seuraamaan vaikuttajia, jotka jakavat alkoholisisältöjä. Tutkimus osoittaa, että alkoholimainonta somessa lisää nuorten aikomusta käyttää alkoholia, myönteisiä uskomuksia alkoholiin, suurempaa kulutusta ja riskikäyttöä. Myös Maailman terveysjärjestö suosittelee alkoholin markkinoinnin rajoittamista yhtenä kustannustehokkaimmista keinoista haittojen vähentämiseksi.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei myöskään kannata alkoholin kotiinkuljetusta. Kun alkoholia voi tilata kotiin nopeasti ja helposti, se lisää impulssiostamista ja jatkuvaa saatavuutta erityisesti päihtyneenä. Meillä on Suomessa noin 90 000 lasta, jotka elävät perheissä, joissa vanhemmalla on vakava päihdeongelma. Jos alkoholi tuodaan kotiin entistä helpommin, näiden lasten arki vaikeutuu entisestään. Vastaavasti ikääntyneet, yksin elävät, liikuntarajoitteiset ovat haavoittuvia, ja kotiinkuljetus voi lisätä heidän alkoholinkäyttöään, mikä taas johtaa lisääntyneisiin tapaturmiin, sairastavuuteen ja hoivan tarpeeseen. Ikärajavalvonta kotiovella on käytännössä hyvin vaikeaa, kun oven voi avata kuka tahansa, ja on myös epärealistista ajatella, että kuljettaja voisi arvioida asiakkaan päihtymystilaa luotettavasti. Erityisen suuri ongelma on se, että valvontaviranomaisille ei ole tässä kohdennettu resursseja laajaan valvontaan.

Arvoisa puhemies! Vaikka alkoholin kokonaiskulutus on viime vuosina vähentynyt, emme tiedä tilastoimattoman alkoholinkulutuksen mahdollista lisääntymistä. Sitä ei ole viime kuukausina edes raportoitu, mutta riskikäyttö on edelleen yleistä. Alkoholi on edelleen merkittävä kansanterveysongelma, ja on kyllä erittäin vakavaa, että edelleen yli 1 700 ihmistä menettää henkensä alkoholin haittojen vuoksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.35.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.13.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 6. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Merinen poissa, edustaja Berg poissa. — Edustaja Wallinheimo.

21.13 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tänään tosiaan käytiin lähetekeskustelua aikaisemmin.

Tässä täytyy ehkä erottaa nyt kaksi eri kokonaisuutta: tässä on tämä etämyyntikokonaisuus ja sitten on tämä kotiinkuljetuskokonaisuus. Etämyyntikokonaisuus sinänsä on aika helppo, koska EU:n perusoikeutena on tavaroiden vapaa liikkuminen, ja se lainsäädäntö meidän kohdaltamme on ollut kieltämättä aika epäselvää, ja nyt tämä sitten korjataan. Tietyllä lailla se, mikä oppositiotakin ja osittain hallituksestakin tuli, oli tämä kysymys siitä, oltaisiinko me voitu rajoittaa nyt sitten ulkomailta tänne tulevaa alkoholia, koska meillä on Alkon monopoli täällä — ei, se ei ole mahdollista. Me pystymme tekemään näitä keinotekoisia rajoituksia Suomen sisällä, mutta emme muiden maiden lainsäädännössä. Se on vähän sama kuin sanoisimme, että ketsuppipulloista se ja se käy, mutta se ja se ei käy. Eli tavaroiden vapaa liikkuvuus on se ykkösprioriteetti, ja sitä meidän pitää kunnioittaa, ja mielestäni tällä lainsäädäntöuudistuksella se saadaan nyt lopulta selväksi.

Toinen kysymys on sitten tämä kotimaan sisällä tapahtuva myynti. Nythän itse asiassa hallituksen esityksessä otetaan aika hyvin huomioon tämä Alkon monopoli, ja pystymme sisäisesti kyllä rajoittamaan tätä etämyyntiä, jolloin Alko saa ainoana näihin vahvoihin viinoihin oikeuden, ja sitten muut kaupat ja muut tällaiset pienpanimot eivät saa tietyn rajan yli tätä tehdä. Eli pystymme tekemään tällaisen keinotekoisin rajoituksen, ja sen teemme, koska kunnioitamme sitä hallitusohjelman kirjausta myös Alkosta. Ja tämä todennäköisesti tulee nyt myös Alkon asemaa vahvistamaan, koska kansalaiset pystyvät sitten kotiovelle vaikka viinejä Alkosta tilaamaan.

Toinen kokonaisuus on sitten tämä kotiinkuljetus. Katsoimme sitä hallituksen esityksessä, koska nythän me pystymme esimerkiksi ulkomailta, vaikka Espanjasta, tilaamaan kotiovelle viiniä, niin miksemme pystyisi myös tekemään vastaavaa Suomessa. Esimerkiksi nyten kaupoista pystyy sitten sauna-oluet tai ruokatilauksen yhteydessä siitä oluet ottamaan mukaan. Tästä nyt on paljon ollut kiistelyä, onko se helppoa vai vaikeaa. Mielestäni se on aika vaikeaa, koska siinä täytyy kuitenkin tunnistautua näille kuskeille, jotka tuovat. Heillä pitää olla erikseen toimitusluvut, ja sitten ihan normaalisti katsotaan vielä ovelta paperit, ja jos henkilö on päihtynyt, niin hänelle ei luovuteta. Siinä mielessä tämä lainsäädäntö ei ole mielestäni niin epäselvä kuin mitä tässä oppositio antoi ymmärtää. Kyllä tämä ihan perustuu tietoihin, mitä tässä on matkan varrella saatu, ja siinä mielessä tämä on hyvä esitys.

Ainoa asia, mitä toivoisin nyt, kun tämä menee käsittelyyn eri valiokuntiin, on se, että siellä nimenomaan kuunneltaisiin EU-oikeuden asiantuntijaa, EU-professoreita, jotka pystyvät kyllä tarvittaessa kansanedustajille selvittämään, että etämyynti on EU:n perusoikeus ja sitä pitää kunnioittaa.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa. — Edustaja Mikkonen.

21.17 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! En ollut paikalla silloin päivällä, kun tästä lakiesityksestä käytiin ilmeisesti ehkä kiivastakin keskustelua, joten ajattelin nyt sitten oman näkemykseni tähän esitykseen tuoda.

Ajattelen niin, että alkoholi ei ole tavanomainen kulutustuote, vaan se on päihde, joka aiheuttaa merkittäviäkin haittavaikutuksia. Se ei tietysti aiheuta niitä vain käyttäjälle vaan myös suurelle joukolle läheisiä pahimmassa tilanteessa. Sen takia itse ajattelen, että silloin kun puhutaan alkoholia koskevasta lainsäädännöstä, niin sitä pitäisi tarkastella ennen kaikkea sosiaali- ja terveystieteiden kysymyksenä eikä vain kilpailu- ja elinkeinopoliittisena kysymyksenä, niin kuin tässä esityksessä vahvasti tehdään.

No, tietysti nyt sitten, jos mietitään tätä etämyyntiä ja kuljetusta, mikä tällä lainsäädännöllä nyt mahdollistetaan, niin itse asiassa tällä lainsäädännöllähän mahdollistetaan myös väkevien juomien verkkomarkkinointi, joka omalta osaltaan on myös yksi osa tätä lainsäädäntöä ja myös yksi tekijä, joka uhkaa tietysti kulutusta sinänsä lisätä.

Ennen kaikkea se iso huoli minusta tässä on se, että me tiedämme erilaisista tutkimuksista, ovat ne sitten alkoholia koskevia tai mitä muuta tahansa tuotetta koskevia, että kyllähän saatavuus lisää kulutusta. Minun huoleni tässä on erityisesti se riskiryhmien kulutus, joka todennäköisesti myös tämän esityksen myötä kasvaa. Ja kun me tiedetään, että meillä tällä hetkellä yli 89 000 lasta elää kodissa, jossa vanhemmilla on vakava päihdeongelma, niin pelkään, että tämän esityksen myötä meillä on yhä useampi lapsi tällaisessa kodissa tai ne ongelmat, jotka tästä aiheutuvat, koskevat näitä lapsia yhä useammin.

No, sitten tietysti tässä iso kysymys ja iso ongelma on tämä valvonta. Käytännössähän on aivan mahdotonta valvoa tätä lakia niin, että silloin kun viedään alkoholia jollekin, joka on sitä tilannut, onko siellä alaikäisiä tai myydäänkö sitä päihtyneille, mikä tällä hetkellä on kiellettyä. Ei ole ihme, että poliisi vastustaa tätä esitystä, ja kyllähän on ihan selvää, että nämä kuljettajat, jotka toimittavat näitä alkoholitilauksia perille, joutuvat itse myös varsin merkittävään riskiin.

Voisi jopa kysyä, itkeäkö vai nauraako, kun lukee sitä lakipykälää, missä kerrotaan, että siellä on rajattu tiettyjä paikkoja, mihin ei saa sitten toimittaa, niin kuin koulut tai päiväkodit tai päihdehuollon yksiköt, sairaalat tai lastensuojelulaitokset. No, se on sinänsä hyvä, että ne on rajattu pois, mutta kyllä se kertoo siitä, että varmasti tätä lakia tehdessäkään on aivan hyvin tunnistettu ne ongelmat, kenelle nämä kotiinkuljetukset sitten lopulta useimmiten voivat päätyä. Ja vaikka juuri siihen tiettyyn paikkaan niitä ei ehkä saisi viedä, niin kuin esimerkiksi ei leikkikentille, niin miten me varmistamme, että aidosti tällä lainsäädännöllä ei lisätä näitten riskiryhmien kulutusta?

No, me tiedämme, että terveyshaitat ja sosiaaliset ongelmat kasvavat silloin, kun alkoholin päihdekäyttö on voimakasta, ja kyllähän erilaiset alkoholisairaudet, tapaturmat, perheväkivalta, lastensuojelun tarve ovat sellaisia isoja riskejä, jotka tähän lainsäädäntöön liittyvät. Ne lisääntyvät.

Tietysti sitten voi vielä nostaa esiin tämän etämyynnin osalta sen, että siinä tapahtuu niin, että nämä taloudelliset hyödyt valuvat pois Suomesta mutta sitten kuitenkin nämä haitat jäävät tänne meille ja meidän korvattavaksi.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Itse ajattelen niin, että vaikka varmasti joku ajattelee — ja siksi varmaan hallituskin tämän lain on tänne tuonut — että olisi niin kätevää, että voisi tosiaan vaikka siinä ruokatilauksen yhteydessä ne alkoholitkin tilata ja niin edelleen, niin kyllä lainsäätäjänä itse pidän tärkeänä sitä, että meidän pitäisi tehdä lainsäädäntöä heikompien turvaksi, ja sitä tässä esityksessä ei tehdä. Kyllä tässä esityksessä lisätään ongelmia nimenomaan kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ja heidän läheisilleen, heidän lapsilleen, heidän perheilleen. Kun me tiedetään, että samanaikaisesti apua on vaikkapa päihderiippuvaisten osalta leikattu tällä hallituskaudella merkittävästi, kun kohdistetaan valtavia leikkauksia näihin järjestöihin, jotka ovat olleet isossa roolissa päihdeongelmien auttamisessa, niin tässä tavallaan kahdesta eri suunnasta vaikeutetaan niiden kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilannetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

21.22 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Sinänsä arvokasta pohdintaa. Tosin täytyy kyllä sanoa, että kauaksi ovat vihreätkin niistä liberaaleista ajoista menneet, kun tällaista jo rupeavat vastustamaan. Kysymyshän nyt esimerkiksi tämän etämyynnin kohdalla, tai yleensä tämän kotiinkuljetuksen osalta, on siitä, että puhutaan ehkä 1—2 prosentista kaikesta kulutetusta alkoholista Suomessa jatkossa. Näin se on ollut muissakin EU-maissa. Itse asiassa Suomi nyt valitettavasti on ainoa EU-maa, jossa tätä etämyyntiä ei vielä sallita. Sinänsäkin on vähän irvokasta, että me emme ole saaneet tätä tilaa korjattua, mutta hyvä, että se nyt korjaantuu.

Mitä tulee sitten tähän kotiinkuljetuksen problematiikkaan, ymmärrän, että siinä voi myös nähdä tällaisia kauhukuvia, mutta ihan samalla laillahan se toimii myös, jos kaupasta menee joku hakemaan juomia ja sitten antaa ne alaikäisille, ja Alkosta sama juttu. Aina näissä on tietenkin näitä probleemeja, mutta nimenomaan tällä lainsäädännöllä yritetään tehdä mahdollisimman tiukka myös siitäkin. Itse asiassa tämä kotiinkuljetus tulee todennäköisesti olemaan ihan EU-tasollakin tiukimmasta päästä, joten kyllä Suomessa näitä asioita osataan tehdä. Ja tämä toimituspassikin, mikä tässä välissä vaaditaan, niin semmoistahan todennäköisesti... En ole ihan varma, mutta uskoisin, että muissa EU-maissa tällamoista ei tehdä.

Kyllä Suomi tekee lainsäädäntöä aina kuitenkin miettien myös sitä heikoimmassa asemassa olevaa. Itse asiassa en jaksa uskoa, että tietyllä lailla esimerkiksi pienituloiset tai juuri ne heikoimmassa asemassa olevat tästä eniten kärsivät, koska meidän olemme tehneet niin paljon alkoholiveron korotuksia tässä, että todennäköisesti nämä aineet, joita esimerkiksi saa kotiin kuljettaa vaikka kaupoista, ovat sen verran kalliita, että tietyllä lailla nämä alkoholiongelmaiset todennäköisesti eivät edes juo niitä. Kyllä kyseessä ovat aivan muut aineet, mitä hekin juovat. Siinäkin mielessä täytyy aina erottaa tästä tiettyjä asioita.

Mutta kaikkienensa edelleen painotan sitä, että nimenomaan tässä EU-kulmassa toivoisin, että sitten valiokunnissa katsotaan tätä nimenomaan EU-oikeudellisesta näkökulmasta. Ei tehdä tästä liian vaikeaa, koska tämä on hyvin yksiselitteistä. Tavaroiden vapaa liikkuvuus on EU:n perusoikeus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

21.25 **Krista Mikkonen vihr:** Kiitos, puhemies! Ehkä on vaan hyvä tässä kohdassa muistuttaa edustaja Wallinheimolle, että kyllähän alkoholiriippuvaisuus on sairaus, joka ei katso tuloluokkaa, se ei katso yhteiskuntaluokkaa. Se on riippuvaisuus, josta on myös vaikea päästä eroon. Siinä mielessä siinä, jos me mahdollistamme ne tilanteet, että yhä useammassa perheessä lapset joutuvat kärsimään vanhempien alkoholismista, ja alkoholin kulutusta lisäämme — puoliso-, esimerkiksi perheväkivaltilanteissahan usein taustalla on alkoholin liikakäyttö — on kyse muustakin kuin vain nyt pienituloisista. Tai kun edustaja tässä pohdiskeli sitä, että ehkä nämä ihmiset, joilla ongelmia on, eivät sitten näitä palveluja käyttäisi, niin kyllä valitettavasti todellakin alkoholismi on sairaus, joka koskee kyllä ihan kaikkia tuloluokkia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

21.26 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Olen edustaja Mikkosen kanssa ihan samaa mieltä, että näinhän se on. Yksi pieni ongelma tuossa teidän puheenvuorossa taas oli se, että meidän olemme saatavuutta nyt tässä vuodesta 2016 alkaen lisänneet ja samalla kuitenkin kokonaiskulutus on mennyt alaspäin. Tietyllä lailla se saatavuuden korrelointi ei enää olekaan se juttu, vaan se on nimenomaan tämä hinta. Me olemme tehneet tässä 10—15 vuoden aikana noin kymmenen alkoholiveronkorotusta, ja kyllä se näkyy siinä, että ihmiset eivät enää juo niin paljon. Tietyllä lailla tämä saatavuusargumentti on vähän vanha argumentti. Eli siinä mielessä tämä on jo irronnut kauan sitten siitä vanhasta tarinasta, jossa hinnalla, markkinoilla ja saatavuudella oli se korrelaatio. Nykyään, viime aikoina se on ollut vain ja ainoastaan hinta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 120/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.36 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva kuluttajaluottoja ja rahoituspalvelujen etämyyntiä koskeva esitys perustuu kahden EU-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon. Aiemmat direktiivit

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

kumotaan näillä direktiiveillä ja näillä lakimuutoksilla. Samalla toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta ylivelkaantumisen torjunnasta.

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia ennen muuta kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaan lukuun 7, jonka soveltamisala laajentuu. Luottokelpoisuuden arviointivelvollisuus täsmentyy, ja sen laiminlyönnistä ehdotetaan luottokustannusten mitättömyysseuraamusta.

Yksi direktiivistä seuraava keskeinen muutos on, että myös korottomat ja kuluttomat luotot tulisivat tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn piiriin. Käytännössä merkittävin muutos laajennuksen myötä olisi se, että kuluttajien luottokelpoisuus tulisi arvioida myös tällaisten maksutapojen yhteydessä. Enenevässä määrin olemme kuulleet näiden maksutapojen aiheuttavan varsinkin nuorille ongelmia talouden hallinnassa.

Luotonantajien velvollisuutta arvioida kuluttajien luottokelpoisuus ehdotetaan muutenkin täsmennettäväksi. Arvioinnin lähtökohtana tulee entistä selkeämmin olla kuluttajan yksilöllisen maksukyvyn arviointi. Tärkeää olisi, että luotonantajat käyttäisivät arvioinnissa hyödykseen viime vuonna käyttöön otettua positiivista luottotietorekisteriä sekä yksityisen luottotietotoiminnan harjoittamia ja ylläpitämiä luottotietorekistereitä.

Ylivelkaantumisen torjunnassa aivan keskeistä on, että kuluttajan luottokelpoisuus arvioidaan huolellisesti. Jotta voidaan varmistaa, että luotonantajat huolehtivat tästä velvollisuudestaan tehokkaasti, esityksessä ehdotetaan uutta sopimusoikeudellista seuraamusta, eli jos tästä velvollisuudesta ei huolehdi ja tätä arviointivelvollisuutta on rikottu, kuluttajalla ei olisi tällöin velvollisuutta maksaa luotosta lainkaan korkoja tai kuluja. Kuluttajan maksettavaksi tulisi tietysti tällöin luoton pääoma.

Kuluttajan asemaa parantaisivat myös ehdotettavat muutokset luotonantajien ja -välittäjien tiedonantovelvollisuuksiin, mainonnassa annettaviin tietoihin sekä hyvää luotonantotapaa koskeviin säädöksiin. Lisäksi rekisteröintivelvollisuuden laajeneminen koskemaan kuluttajaluottojen välittäjiä edellyttää kokonaan uuden lain säätämistä. Kuluttajaluottojen tarjoaminen edellyttää jo nykyisin Suomessa rekisteröitymistä. Tällaisten luottojen välittäminen ei ole kuitenkaan tähän mennessä vaatinut minkäänlaisia lupia. Ehdotuksen mukaan jatkossa myös luotonvälittäjien tulisi rekisteröityä Finanssivalvonnan rekisteriin ja siten täyttää vaatimukset asiantuntemuksesta ja luotettavuudesta.

Sääntelyn noudattamista valvoisivat nykyiseen tapaan kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on rekisteröintivelvollisuuden piirissä. Jo nykyisin valvontaviranomaiset antavat linjauksia ja ohjeistuksia lain sisällöstä. Esityksessä ehdotetaan myös uusia direktiivin edellyttämiä säännöksiä neuvontapalveluista. Näiden muutosten tarkoitus olisi tulla voimaan 20.11.2026.

Arvoisa puhemies! Myös kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi edellyttää muutoksia erityisesti rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevaan kuluttajansuojalain 6 a lukuun. Etämyyntiin liittyvät muutosehdotukset vahvistavat kuluttajien oikeuksia erityisesti verkkoasioinnissa. Peruuttamisoikeutta koskevaa sääntelyä täsmennetään, minkä lisäksi direktiivissä säädetty peruuttamistoiminto tulisi tarjota kaikkien verkossa tehtävien etäsopimusten yhteydessä.

Lisäksi niin sanottujen pimeiden käytäntöjen käyttäminen kielletään nimenomaisesti rahoituspalveluiden etämyynnissä. Pimeästä käytännöstä on kyse esimerkiksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja pyytää verkossa kuluttajaa toistuvasti tekemään jonkun saman

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

valinnan, jonka tämä on jo tehnyt, ja tavallaan aiheuttaa sen, että jospa tämä ei nyt vielä seuraavan kerran sanoisikaan ”ei” vaan painaisi sittenkin ”kyllä”, tai silloin kun elinkeinonharjoittaja tekee sopimuksen päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin on itse sopimuksen tekeminen.

Näiden muutosten taas olisi tarkoitus tulla voimaan 19. kesäkuuta 2026. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.41 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministeri Merelle hyvästä esittelystä.

Tämä laina-asia varmasti puhuttaa, ja monet nuoret eivät välttämättä ole asuntolainojakaan oikein helposti saaneet, ja monelle yrittäjälle lainojen saanti voi olla aika vaikeaa nykypäivänä. Toki on hyvä, että tutkitaan sitä, mitenkä ihminen pystyy maksamaan niitä lainoja takaisin.

Tässä oli todella hyviä asioita, mitä ministeri Meri toi nyt esille. Tämä on hyvä, että ihmisetkin tulisivat tähän tietoisuuteen, että nyt on muuttumassa tämä asia parempaan suuntaan. Se luo turvaa sitten lainanottajille ja ihmisille. Tämä oli tässä ihan mielenkiintoinen, että tässä tämä peruutusosoikeuskin paranee ja tämmöinen peruutusosoikeus tulisi. Tämäkin oli ihan hyvä asia. Hyviä muutoksia, ja kiitoksia ministeri Merelle tästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

15.42 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos ministerille hyvästä esittelystä.

Mitä tähän lakiin tulee, niin minulla on huoli siitä, että tämän lain tulkinta on jyrkempi kuin se, mitä EU-direktiivi CCD2 vaatisi erityisesti tulo- ja luottotietojen tarkistamista käytettäessä. Tässä jatkossa vaadittaisiin aina positiivista luottorekisteriä. Tämä vaikuttaa siltä, että tällöin Suomi suosisi julkisen toimijan rekisteriä ja rajoittaisi yksityisen sektorin mahdollisuutta tarjota ja käyttää palveluita jo olemassa olevalla markkinalla. Jos näin tapahtuu, niin tämä tietenkin lisää julkisen sektorin taakkaa ja kustannuksia ja rajaa samalla vapaata kilpailua ja siitä syntyviä verotuloja ja sitä kautta vääristää markkinaa — ja on nähdäkseni myös hallitusohjelman vastainen, koska siellä todetaan, että nimenomaan reilun ja avoimen kilpailun kautta edistetään suomalaisten palveluita. Käsitykseni on se, että direktiivi ei pakottaisi nyt esitettyyn tulkintaan ja esimerkiksi Ruotsissa tätä direktiiviä olisi tulkittu markkinatalousmyönteisemmin. Kysyisinkin siten ministeriltä: Onko Suomen ja Ruotsin tulkinnassa eroja? Voitaisiinko Suomessa myös mennä tämän Ruotsin markkinamyönteisemmän tulkinnan mukaisesti niin, että alalla olevat toimijat eivät rajautuisi pois? Toivon, että tähän saataisiin selkeys eikä ylitulkittaisi EU-direktiivejä ja että huoleni olisi turha.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

15.44 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. On hyvä, että Suomessa kuluttajaluottojen sääntelyä on kehitetty viime vuosina ja että positiivinen tulorekisteri on saatu käyttöön. Sitäkin on tämäkin hallitus vienyt eteenpäin. Siitä kiitos myös ministerille. Tämä on ollut yhteinen asia yli hallituskausien.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Mitä tulee nyt tähän kyseiseen esitykseen, niin kyllä, vaikka on sinänsä positiivista, että positiivista luottorekisteriä hyödynnetään, huoleni on hieman sama tai kysymykseni ainakin sama kuin edustaja Kempillä: miten tarpeellista on niin tarkkaan rajata, että se tiedustelu pitää tapahtua juuri tämän positiivisen luottorekisterin kautta, kun meillä Suomessa on näitä yksityisiäkin toimijoita, jotka tällä alalla toimivat? Voi olla, että tämä on ministeriössä pohdittu hyvin tarkkaan ja ajatus on läpikäyty ja nähty, että näin on paras, mutta jos näin ei ole vaan on ajateltu lähinnä, että tämä EU-direktiivi velvoittaa, niin siitä olisi hyvä tietää. Tulemme talousvaliokunnassa tämän vielä läpikäymään ja kuulemaan tästä myös eri asiantuntijoita niin julkiselta kuin yksityiseltäkin puolelta, mutta jo tässä vaiheessa haluaisin ministeriltä kuulla, miten tämä valmistelussa on nähty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Oikeusministeri Meri, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.45 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä tuli esille tosiaan valmistelussa. Ensinnäkin totean sen, että Ruotsin osalta on olennaista, että heillä ei ole tämmöistä vastaavaa positiivista luottotietorekisteriä, tämmöistä rekisteriä, jota he voisivat hyödyntää. Me loimme tämän positiivisen luottotietorekisterin, että sinne tulisi mahdollisimman paljon tietoa. Toisaalta luotonantajien tulee arvioida sitä maksukykyä, että on olemassa esimerkiksi tiettyjä maksuhäiriöitä, jotka eivät näy positiivisessa luottotietorekisterissä, joten kyllä asiakasrekistereille, muille maksuhäiriörekistereille, on vielä tilaa.

Haluan todeta tässä vaiheessa, vaikkei sitä nyt kysyttykään, kun jatkuvasti julkisessa keskustelussa nousee esille tämä positiivisen luottotietorekisterin haaste, että siellä ei näy näitä toiminimiyrityksien tuloja, että kuumeisesti etsimme, yritämme sitä koko ajan ratkoa yhteistyössä valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön kanssa. Syynähän on se, että tulotietorekisterissä, joka on tämän toisen rekisterin pohjalla, ei näy näitä elinkeinonharjoittajien tuloja, ja yritetään miettiä, mistä semmoinen tietolähde ja tulopohja saataisiin. Mutta tästä on annettu luotonantajille paljon ohjeistusta — niin tietosuojavaltuutettu, oikeusministeriö, verottaja kuin tietääkseni mahdollisesti Finanssivalvontakin — että heidän tulee yksilöllisesti arvioida näitä tuloja eikä saa pelkästään luottaa siihen, että kaikki näkyvät rekisterissä, täytyy laajasti katsoa näitä asioita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

8. Valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2025 vp

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt päätetään talousvaliokunnan mietinnön TaVM 9/2025 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Talousvaliokunnan puheenjohtajan Vilhelm Junnilan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Tämän jälkeen elinkeinoministeri Sakari Puustolle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään kaksi tuntia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Talousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Junnila, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.48 Vilhelm Junnila ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittinen selonteko pohjautuu viime joulukuussa valmistuneeseen teollisuuspoliittiseen strategiaan. Valtioneuvoston selonteon tarkoituksena on tuoda eduskunnan keskusteltavaksi Suomen teollisuuspolitiikan pitkän aikavälin linjaukset. Teollisuuspoliittinen strategia antaa kokonais kuvan hallituksen teollisuuspoliittisista painopisteistä, tarkastelee Suomen kannalta keskeisimpiä kansainvälisen tason ja EU:n teollisuuspolitiikan kysymyksiä sekä kytkee ne kansallisen teollisuuspolitiikan kontekstiin. Strategian tavoitteena on vahvistaa pitkäjänteisellä teollisuuspolitiikalla Suomen strategista kilpailukykyä, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Lisäksi pyritään huolehtimaan osaavan työvoiman saatavuudesta, Suomen logistisesta kilpailukyvyystä ja saavutettavuudesta sekä markkinoiden toimivuudesta, yritysten toimintaedellytysten turvaamisesta sekä niiden kehittämisestä investointien houkuttelemiseksi.

Suomen talouden tuottavuuden kehitys on viime vuosina ollut heikkoa ja ulkomaankauppa on ollut pitkään alijäämäistä. Tähän ovat suurelta osin vaikuttaneet kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Taustalla on kuitenkin myös muita tekijöitä, joihin politiikkatoimilla on pyrittävä vaikuttamaan. Uusien teknologioiden luomista liiketoimintamahdollisuuksista on päästävä paremmin hyötymään, ja on päästävä skaalaamaan niitä kaupalliseksi liiketoiminnaksi yhtä tehokkaasti kuin keskeisten kilpailijamaiden toimesta. Suomeen ei myöskään ole saatu houkuteltua riittävästi ulkomaalaisia investointeja. Talouden kääntäminen kasvuun on tärkeää heikon julkisen talouden tasapainottamiseksi. Ajatelkaa, että julkisen sektorin menot ovat ylittäneet tulot vuodesta 2009 alkaen. Jos verrataan vuosituhat alkuun, on talouden keskimääräinen kasvu kuitenkin kohtuullisen hyvää, ainakin kokonaistuotannon tason osalta.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta toteaa, että teollisuuspoliittinen strategia on tärkeä ja oikein ajoitettu Suomen talouskasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyyn parantamiseksi.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota useisiin strategisiin kohtiin, joista mainitsen tässä muutaman.

Maailmantalous on voimakkaassa murroksessa, jonka taustalla vaikuttavat voimakkaat kauppapoliittiset ja geopoliittiset jännitteet. Yhtäältä digitalouden, etenkin tekoälytoimintojen, nopea kehitys, ilmastonmuutos sekä geostrateginen kamppailu teknologiajohtajuudesta ja kriittisistä raaka-aineista ovat merkityksellisiä. Toisaalta globaalia kauppaa hallitsevat suuret valtiot ja valtioiden muodostamat kaupparyhmittymät ovat reagoineet muutoksiin nopeammin ja vahvistaneet valtiojohtoista teollisuuspolitiikan ohjausta sekä lisänneet julkisia panostuksia tärkeiksi koettujen hankkeiden toteuttamiseksi. Esimerkkinä on kiihtyvä valtiontukikilpailu sekä pyrkimykset päästä eroon kriittisistä riippuvuuksista kotimaista tuotantoa lisäämällä ja toimitusketjuja hajauttamalla. Epävarmuutta markkinoilla ovat lisänneet myös rajut kauppapoliittiset toimet, joita erityisesti Yhdysvaltojen nykyinen hallitus kohdistaa kilpailijamaihin.

Kaikella edellä mainitulla on suora vaikutus Euroopan unionin teollisuuspolitiikan linjauksiin ja myös Suomen teollisuuspolitiikan mahdollisuuksiin. Suomen tulee kyetä vaikuttamaan suunnitteilla oleviin EU:n teollisuuspoliittisiin linjauksiin sekä jo sovittujen linjausten toimeenpanoon siten, että ne edistävät parhaalla mahdollisella tavalla Suomen kansallisen teollisuuspolitiikan vaikuttavuutta.

Talousvaliokunta toteaa, että strategian keskeiset teemat on huomioitu hyvin. Asetettujen tavoitteiden toteutumista koskevat mittarit on kuitenkin määritelty hyvin yleisellä tasolla, jolloin strategian tavoitteiden toteutuminen on vaikeasti mitattavaa. Kunnianhimon taso jää selkeästi vaatimattomammaksi kuin useissa verrokkimaissa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että emme jää jälkeen ja pyrimme toteuttamaan teollisuuspoliittista strategiaa pitkäjänteisesti yli hallituskausien. Kilpailu investoinneista on kovaa, ja strategian vaikuttavuutta pitää seurata. Toimien onnistuessa ne kannustavat yrityksiä investoimaan Suomeen ja suomalaiset yritykset pääsevät mukaan tärkeisiin arvoketjuihin.

Arvoisa puhemies! Vientiteollisuuden kannalta keskeiset toiminnot ovat strategian ja sen perusteella laaditun selonteon keskeinen painopiste. Valiokunta pitää linjausta lähtökohtaisesti perusteltuna, koska Suomi on viennistä riippuvainen ja viennin myönteinen kehitys sekä siitä saatava arvonalisä ovat välttämätön edellytys talouskasvulle. On kuitenkin huomioitava, että vain noin kymmenen prosenttia suomalaisista yrityksistä on vientiyrityksiä. Niissäkin merkittävä osa arvonalisästä tulee muutamalta valmistavan teollisuuden toimialalta. Lisäksi pk-yritysten osuus viennistä on vähäinen. Näistä syistä teollisuuspoliittisessa strategiassa valittu, sinänsä perusteltu lähestymistapa muodostuu osin kapeaksi ja paljolti nykyisiä elinkeinopolitiikan rakenteita sekä olemassa olevien yritysten ja niiden toimintaympäristön edellytyksiä vahvistavaksi.

Selonteossa tuodaan esiin myös palvelujen, erityisesti digitaalisten ja dataa hyödyntävien palvelujen, merkitys teollisuuden arvonaluonnissa. Palvelujen merkityksen lisääntyminen luo entistä suurempia mahdollisuuksia skaalautuvalle kasvulle erityisesti murrosteknologioita hyödyntävien palvelujen osalta. Tämä tukee talousvaliokunnan näkemystä siitä, että myös palvelujen ja erityisesti digitaalisten palvelujen mahdollisuuksia arvonaluonnin näkökulmasta selvitetään perusteellisemmin.

Arvoisa puhemies! Osaavan työvoiman saatavuus tunnistetaan teollisuuspoliittisessa strategiassa ja selonteossa kriittiseksi edellytykseksi teollisuuden uusiutumiselle ja uusille investoinneille. Talousvaliokunta viittaa sivistysvaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

korkeasti koulutettujen ammattiryhmien työvoimapula on Suomessa OECD-maiden pahimpia. Myös Suomen koulutustason nousu on pysähtynyt nuorten aikuisten korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuudella mitattuna. Ongelmia on osaajien määrässä ja laadussa.

Valiokunta toteaa, että tilanne on huolestuttava ja edellyttää todennäköisesti myös muita toimenpiteitä selonteossa esitettyjen toimenpiteiden lisäksi. Näitä toimenpiteitä ovat lisäpanostukset koulutuksen laatuun, määrään ja osaamistarpeiden systemaattiseen ennakkointiin sekä toimenpiteet osaavan työvoiman rekrytoimiseksi.

Kansainvälinen kilpailu osaavasta työvoimasta on erittäin kovaa ja tulee edelleen kiristymään. Useassa asiantuntijalausunnossa osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta pidettiin laajasti yhtenä kaikkein tärkeimmistä tekijöistä talouskasvun ja kilpailukyvyyn edistämisen näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Toimintaympäristön muutosten seurauksena useat valtiot ja kaupparyhmittymät edistävät selvästi aiempaa strategisemmin omia tavoitteitaan kansainvälisillä markkinoilla. Kilpailu investoinneista on kovaa, ja Suomen pitää pyrkiä johdonmukaisesti toteuttamaan teollisuuspoliittisen strategian mukaisia tavoitteitaan. Tämä edellyttää selkeää näkemystä siitä, miten Suomi voi hyödyntää EU:n teollisuuspoliittisia linjauksia talouskasvunsa ja kilpailukykynsä vahvistamiseksi. Lisäksi on kyettävä ennakoimaan kehityskulkuja, jotta tarvittaessa on valmius reagoida ketterästi muutoksiin sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä että kotimaassa.

Valiokunta korostaa myös strategisen verkostoitumisen ja kansainvälisten kumppanuuksien merkitystä. Suomalaisten yritysten pitää kyetä löytämään samansuuntaisten intressien yhteistyökumppaneita, joiden kanssa voidaan jakaa toiminnan riskejä. Näin päästäisiin laajemmin mukaan erilaisiin teollisuuden arvoketjuihin sekä toteuttamaan myös muutoin mahdottomia tai haasteellisia hankkeita.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että teollisuuspolitiikkaa toteutetaan Suomessa strategisesti ja pitkäjänteisesti yli hallituskausien sekä omia vahvuuksia ja parlamentaarista dialogia hyödyntäen.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon johdosta ja että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta.

Lisäksi eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto antaa vuoden 26 loppuun mennessä eduskunnalle selvityksen teollisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisten toimenpiteiden etenemisestä sekä niiden rahoituksesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia, edustaja Junnila. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

15.58 Pauli Aalto-Setälä kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on suomalaisen teollisuuden vahvin puolustaja. Uudistuva teollisuuspolitiikka eli kasvun ja investointien mahdollistaminen alijäämäiseen Suomeen onkin tärkeämpää kuin koskaan. Me kokoomuslaiset tiedämme, että suomalaisten hyvinvointi perustuu työntekoon ja yrittämiseen. Ilman elinvoimaista teollisuutta ei ole varaa ylläpitää laadukkaita julkisia palveluja, ei sotilaallista puolustusta, ei varhaiskasvatusta, ei koulutusta, ei vanhustenturvaa. Siksi teollisuuspolitiikka on tärkeää, ja siksi tämä selonteko on niin tärkeä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Arvoisa puhemies! Ensimmäistä kertaa Suomella on kunnianhimoinen ja kokonaisvaltainen strategia, joka kantaa yli hallituskausien ja jolla vahvistetaan Suomen kilpailukykyä globaalissa taloudessa. Suomi tarvitsee johdonmukaista ja pitkäjänteistä teollisuuspolitiikkaa. Meidän on rakennettava kilpailukykyämme osaamisen, tutkimuksen ja kansainvälisen yhteistyön varaan ja oltava maailman ykkösiä puhtaan energian toimijoina.

Hallitus onkin ollut ahkera. Puhtaan siirtymän investointikannustin houkuttelee miljardiluokan hankkeita Suomeen — hakemuksia on jo yli 20 miljardin euron arvosta. EK:n ylläpitämästä vihreän siirtymän seurantaikkunasta näemme, että yritysten investointisuunnitelmat Suomeen ovat tänään jo 305 miljardia euroa. Lupaprosesseja on sujuvoitettu, ja kohta meillä on yhden luukun malli. Tki-panostuksia nostetaan neljään prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kasvuyritysten rahoitusta on vahvistettu, ja myös kotimaisen puolustusteollisuuden merkitys on tunnistettu. Investointimylly on käynnissä pitkin Suomea. Hallitus panostaa liikenne- ja energia-infraan, suomalaisen teollisuuden elinehtoon. Ilman toimivia yhteyksiä ja kohtuuhintaista energiaa ei kotimainen teollisuus voi menestyä.

Kokoomuksen talouspolitiikan lähtökohta on parantaa yksityisten yritysten toimintaedellytyksiä. Kunnia kuuluu yrityksille, sillä yrittäjä vastaa liikeideastaan, investoinneistaan ja uusien työntekijöiden palkkauksesta, emme me poliitikot eivätkä virkamiehet. Siksi yritysten toimintaedellytykset on asetettu tämän hallituksen teollisuuspolitiikassa kaiken päätöksenteon ytimeen, olipa kyseessä sitten verotus, koulutus, työmarkkinat tai energia.

Arvoisa puhemies! Tämä ei kuitenkaan riitä. Kunnianhimon tasoa teollisuuspolitiikassa on edelleen nostettava, niin kuin puheenjohtajakin sanoi. Suomi on jäänyt kilpailijoistaan jälkeen. Työnteosta ja yrittämisestä on tehtävä entistä kannattavampaa. Meidän on oltava houkuttelevampi investointikohde — joustavampi, nopeampi ja rohkeampi niin lupamenettelyissä kuin uuden kasvun edellytysten luonnissa.

Minusta startup-yritykset näyttävät, mihin suomalainen osaaminen pystyy. Näyttää siltä muuten, että suomalaisiin startupeihin on tänä vuonna investoitu ja kerätty rahoitusta ennätysmäärä, siis kaikkien aikojen ennätysluku.

Tästä on otettava oppia myös muussa teollisuuspolitiikassa. Teollisuuspolitiikkamme on katettava myös palvelusektori, kuten digitaaliset palvelut, luovat alat ja aineeton arvonluonti. Pienet kasvuyritykset eivät saa jäädä tehtaiden ja suuryritysten varjoon, emmekä saa laiskistua menneiden menestystarinoiden ennallistamiseen.

Osaajapula on pullonkaula. Siksi hallitus on panostanut koulutukseen. Esimerkiksi ensi vuoden budjettiesityksessä OKM:n luokkaan on kirjattu 8,93 miljardia — vastaava luku edellisen hallituksen kaudella oli 7,7 miljardia — eli yli miljardi enemmän.

Keskustan jättämä vastalause sisältää muutamia valideja näkökulmia. On totta, että pk-yritykset ja alueelliset erot vaativat myös teollisuuspolitiikassa erityistä huomiota, mutta on kyllä pakko todeta, että nämä asiat on jo kirjattu sekä selontekoon että valiokunnan mietintöön.

Sen sijaan sellaiset keskustan esittämät ratkaisut kuten Itä-Suomen erityistalousalue tai Viron veromallin kevytversio jättävät vähän kysymyksiä ilmaan. Miten ne rahoitetaan? Entä mitä ne tekisivät kilpailuneutraliteetille?

Kokoomuksen näkökulmasta teollisuuspolitiikan uskottavuus perustuu kestävästi rahoitettuihin ratkaisuihin. Kasvuamme hidastaa suhteettoman suuri julkinen talous.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

OECD-maiden suurin julkinen sektori on tuottavuuden kasvun suurin este. Siksi sopeutustoimet julkisella sektorilla ovat välttämättömiä ja vaikuttavat oleellisesti yritysten toimintaedellytyksiin.

Arvoisa puhemies! Kasvu tehdään rohkeasti uudistuvalla teollisuudella. Kun me kysyimme yrityksiltä, mitä tarvitsette, meille vastattiin, että laittakaa palkkaamista helpottava työlainsäädäntö kuntoon, huolehtikaa, että saamme edullista, puhdasta energiaa tehtaallemme ja koulutettua väkeä toimistoillemme. Näin olemme tehneet. Neljänneksi pyydettiin yritysten ja yrittäjien arvostuksen lisäämistä. Arvostusta lisätään yritysten toimintaedellytyksiä parantamalla, järkevällä verotuksella, kiittämällä eikä rankaisemalla.

Kokoomus kiittää jokaista yrittäjää, joka investoi Suomeen, joka palkkaa ihmisiä töihin, ja jokaista, joka luo Suomessa maailmanluokan palveluja ja tuotteita kestävästi ja vastuullisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

16.04 Juho Eerola ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten teollisuuspoliittinen linja on selkeä. Haluamme nostaa suomalaisen teollisuuden arvostusta ja suomalaisen työn tunnettavuutta maailmalla.

Viimeisen 15 vuoden aikana teollisuuden toimintaedellytyksiä ei ole mielestämme huomioitu ollenkaan riittävästi. Tämä asia paranee nykyisellä hallituskaudella huomattavastikin, kun hallitus panostaa sinivalkoiseen teollisuuspolitiikkaan. Tällä hallituskaudella aloitettu työ on otettu hyvin vastaan. Teollisuuden nostaminen on kuitenkin iso urakka, ja tätä työtä on jatkettava myös tulevinä vuosina ja vuosikymmeninä, kuten myös puheenjohtaja tuossa äsken totesi. Suomen hallitus on tehnyt aktiivisesti töitä vaikuttaakseen Euroopan komission työohjelmaan eli tähän eurooppalaiseen hallitusohjelmaan. On tärkeää viedä EU:hun viesti siitä, että Euroopan talouden merkitys on vaarassa vähetä. Unionissa tulee kiinnittää erityisesti sääntelyn tasoa ja jättää nippelitason sääntely pois.

Teollisuuden nostaminen on tärkeää myös eurooppalaisella tasolla, ja perussuomalaiset pitävät tervetulleena hallituksen aktiivista työtä tällä saralla. Pidämme kuitenkin valitettavana sitä, että valtiontuissa Euroopassa jatketaan höveliä linjaa. Tässä ympäristössä on erityisen tärkeää miettiä tarkasti julkista rahankäyttöä, jotta se pysyy tehokkaana.

Puhemies! Hallitus tekee teollisuuspolitiikan alalla työtään vaikeassa ja muuttuvassa ympäristössä. Venäjä jatkaa vihamielistä toimintaansa, ja suurvaltojen politiikka on murroksessa, mistä kertovat esimerkiksi Yhdysvaltain tuontitullit. Saksan talouden tilanne näyttää pysyvän vaikeana, ja sillä on suuri merkitys myös vientiteollisuudellemme täällä Suomessa.

Tämä uusi geopolitiittinen tilanne tarkoittaa meille suomalaisille sitä, että meidän tulee kiinnittää enemmän huomiota puolustusteollisuuteen. Perussuomalaisissa ollaankin tyytyväisiä hallituksen tekemiin puolustuksen lisäpanostuksiin. Nämä panostukset tehdään ajassa, missä valtiontalouden osalta on noudatettava säästeliästä politiikkaa. On välttämätöntä saada suomalaisen teollisuuden arvostusta kasvatettua, koska tällä on merkittävä vaikutus Suomen julkiseen talouteen.

Suomi tarvitsee myös osaavaa työväkeä teollisuuden kasvattamiseksi. Perussuomalaisten mielestä huomiota on kiinnitettävä peruskouluun, jotta oppiminen ja

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

osaamisen kehittäminen on mahdollista. Koulutusta on kehitettävä samalla, kun teollisuuden pohjaa vahvistetaan.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikka on laaja käsite. Onnistuneeseen teollisuuspolitiikkaan kuuluu Suomen olosuhteiden huomioiminen: etäisyydet ovat pitkiä, ja vientimme nojaa vahvasti merikuljetuksiin. Satamiemme kilpailukyky onkin avainasemassa. Sisämaassa taas tarvitaan toimiva tie- ja rataverkko. Perussuomalaiset korostavat, että hallitus on tehnyt kuljetusalaa silmällä pitäen lukuisia parannuksia. Se on parantanut tieinfraa ja kulkuyhteyksiä. Hallitus ymmärtääkin, kuinka teollisuuspolitiikkaa tuetaan myös tällaisilla epäsuorilla toimenpiteillä.

Perussuomalaiset pitävät myös tärkeänä, että teollisuuspoliittisen selonteon mukaisia kehittämistoimia seurataan, jotta toiminta on mahdollisimman tehokasta ja vaikuttavaa. Teollisuuspoliittisen ohjelman toteutuminen on pitkälti kiinni investointien lupamenettelyn ripeydestä sekä yritysten rahoituksen saannista. Valtiovallan tuleekin varmistaa mahdollisimman hyvät olosuhteet yrityksille toimia ja tuottaa lisää hyvinvointia meille suomalaisille.

Teollisuuspolitiikka on mahdollistanut hyvinvointivaltiomme synnyn. Nyt maailmalla myllertää, joten on hyvä ennakoida tulevaa ja laatia suunnitelmat myös tulevaisuuteen. Uusia toimialoja syntyy ja vanhoja poistuu. Suomella on hyviä mahdollisuuksia nostaa talouskasvu muun muassa puolustusteollisuudessa, murrosteknologioissa sekä tekoälyn ja mobiiliverkon kehittämisessä ja ennen kaikkea huolehtia siitä, että suomalainen teollisuus voi jatkossakin omalta osaltaan huolehtia huoltovarmuudesta. On tärkeää tunnistaa myös palvelualojen kasvu ja niiden merkitys. Sama pätee myös erilaiseen viihdeteollisuuteen, kuten pelialaan.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset tukevat hallituksen toteuttamaa teollisuuspoliittista strategiaa korostaen seurannan merkitystä. On tärkeää tarkkailla sääntelyn tasoa niin kotimaassa kuin EU:ssakin. Suomalainen tehtaanpiippu on ympäristöteko ja sinivalkoinen teollisuuspolitiikka hyvinvointimme perusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

16.09 Matias Mäkynen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on käsitellyt valtioneuvoston selontekoa teollisuuspoliittisista linjauksista perusteellisesti. Me sosiaalidemokraatit katsomme, että on tärkeää, että pyrimme näin isossa asiassa, teollisuuspolitiikan toivottavasti ylivaalikautisessa linjapaperissa, yksimielisyyteen ja pitkäjänteisyyteen.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen teollisuuspoliittinen strategia ja sen pohjalta eduskunnalle annettu selonteko on hyvä alku suomalaisen teollisuuspolitiikan pitkäjänteiselle kehittämiselle. Tärkeintä selonteossa on, että Suomessa on herätty kansainväliseen kehitykseen ja teollisuuspolitiikan tarpeeseen. Kuten talousvaliokunnan saamista asiantuntijalausunnoista ilmenee, strategian laatimista suurempi merkitys on sen toimeenpanolla, teollisuuspolitiikan tietopohjan kehittämisellä sekä toimialakohtaisiin toimiin siirtymisellä.

Selonteko esittää Suomen teollisuuspolitiikalle hyviä tavoitteita ja valikoiman toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Teollisuuspolitiikan visiota strategiassa ei kuitenkaan esitetä. Sosiaalidemokraateille teollisuus-, t&k-, osaamis- ja aluepolitiikankin vision pohja on kunnianhimoinen kestävyyssiirtymä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Jatkotyössä on määriteltävä selkeämmin Suomen teollisuuspolitiikan missiot eli se, millaisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin teollisuuspolitiikalla pyritään, sekä se, millä teollisuuspolitiikkaa perustellaan. Sosiaalidemokraatit näkevät, että Suomen teollisuuspolitiikan missiona on oltava ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjumisen, ikääntyvän yhteiskunnan kehittämisen ja tekoälyn kestävästä käyttöönoton kaltaisia yhteiskunnallisia tavoitteita.

SDP, kuten valiokunnan enemmistö, pitää välttämättömänä, että teollisuuspoliittiset toimet tukevat siirtymää kohti vähähiilistä ja resurssitehokasta tuotantoa. Samalla digitalisaation ja tekoälyn luomat mahdollisuudet on hyödynnettävä täysimääräisesti. Tämä edellyttää investointeja osaamiseen, infrastruktuuriin ja tutkimukseen.

Valitettavasti tällä hallituskaudella koulutuksesta on leikattu. Teollisuuspoliittisen strategian suurin puute onkin Orpon hallituksen ylimalkainen suhtautuminen osaavan työvoiman saatavuuteen ja Suomen koulutustason nostoon. Kuten professori Otto Toivanen kirjoittaa lausunnossaan, on käsittämätöntä, että osaavan työvoiman saatavuudesta puhuttaessa ei mainita korkeakouluja ja yliopistoja lainkaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää tärkeänä, että teollisuuspoliittiset linjaukset eivät jää vain juhlapuheiksi, vaan ne konkretisoituvat toimenpiteinä, joilla vahvistetaan teollisuutta. Kriittisimmin tämä koskee Suomessa vihreän siirtymän etenemistä. Orpon hallituksen olisi syytä perua toimia, jotka heikentävät tällä hetkellä toimintaympäristöä ja ovat hallituksen käsissä.

Erityisesti huolenamme on vihreän siirtymän investointien hidastuminen. Niitä hidastaa nyt Orpon hallitus kotimaisin toimin. Näillä näkymin ensi vuonna Suomessa ei valmistu yhtään tuulivoimalaa ja laajoista investointiaikeista huolimatta vihreä siirtymä uhkaa hidastua. Tänä vuonna vihreän siirtymän investoinnit ovat ennätystasolla, yli 10 miljardissa eurossa. Talousvaliokunnan saaman tiedon mukaan tämän vuoden investointien taustalla ovat viime kauden päätökset sähköveron alentamisesta sekä pandemian jälkeiset elvytystoimet, erityisesti energiatuki. Ikävä kyllä Orpon hallitus on ajanut alas energiatuen, on korottamassa sähköveroa ennakoimattomasti ja alueidenkäyttölaissa suunnitellaan kiinteitä etäisyyksiä tuulivoimaloille.

Esitänkin eduskunnalle hyväksyttäväksi kannanottoa, joka kuuluisi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää puhdasta siirtymää ja fossiilitonta sähköntuotantoa Suomessa eikä säädä lisäesteitä tai rajoituksia siirtymälle kotimaisessa lainsäädännössä.”

Socialdemokraterna tror på en framtid där den finska industrin utvecklas genom forskning, utbildning och förutsägbarhet. De största möjligheterna finns i den gröna omställningen. Ändå bromsar Orpos regering nya privata investeringar med sin politik. Industripolitiken måste vara strategisk, långsiktig och modig. Vi kan — och vi måste — nå våra klimat- och miljömål samtidigt som vi skapar jobb och hållbar tillväxt.

Tarvitsemme määritietoista politiikkaa, joka tukee investointeja, osaamista ja kestävästä talouskasvua. Ytimessä on oltava tavoite hiilineutraalista Suomesta. 2035-ilmastotavoite on mahdollista saavuttaa, jopa niin, että talous ja hyvinvointi kasvavat Suomessa.

Niillä aloilla, joilla tehdään päästövähennyksiä, on tehtävä myös teollisuuspolitiikalla siirtymää, joka luo työpaikkoja mutta myös tekee siirtymästä oikeudenmukaisen.

Myös alueellinen näkökulma on tärkeä. Suomi on laaja maa ja jokaisella alueella täytyy löytää omat vahvuudet ja painopisteet. Valtion on toimittava alueiden kumppanina ja

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tuettava teollisten keskittymien kehittymistä. Erityinen huoli tällä hetkellä on itäisestä Suomesta, jonka talouteen geopolitiikka on vaikuttanut viime vuosina kaikkein eniten. Tukitoimia tarvitaan pikaisesti, ja osa tätä on vahvempi teollisuuspolitiikka.

Arvoisa puhemies! Kasvavan työttömyyden ja heikon kasvun velkaantuva Suomi tarvitsee visiota ja valoisampaa näkymää. Aktiivinen teollisuuspolitiikka on osa tätä ja uudistaa yhteiskuntaa ratkaisten samalla yhteiskunnallisia haasteita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

16.15 Hilkka Kemppi kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko kysyä, mitä täällä tapahtuu. Ajoin jälleen tänään eduskuntaan Versowoodin, Koskisen ja Stora Enson tehtaiden ja puuvarastojen ohitse. Se pistää aika lailla nöyräksi. Metsäteollisuus tuo Suomeen lähes 12 miljardia euroa vuodessa — ilman sitä taloutemme romahtaisi. Se on teollisuutemme ja vientimme yksi kivijaloista.

Metsäteollisuuden näkymät ovat kuitenkin synkät. Paperikoneita suljetaan ja muutosneuvottelut uhkaavat tälläkin viikolla useita satoja työpaikkoja. Venäjän raja on kiinni, ja Yhdysvaltojen tullit kiristävät. Toisaalta myös me itse vaikeutamme alan nousua jatkuvalla riidalla metsien käytöstä ja ylisäätelystä. Paperin kulutus vähenee, mutta uusiutuvalla puulla olisi mahdollisuus korvata fossiiliset raaka-aineet muun muassa rakentamisessa, kemianteollisuudessa ja pakkauksissa.

Keskusta haluaa luoda alalle vakautta ja turvallisen näkymän investoida Suomeen. Toimintaympäristön vakaus ja ennakoitavuus on ollut ennen tätä hallitusta Suomen ehdoton vahvuus, jonka keskusta haluaa palauttaa alalle kuin alalle. Sen pitää olla yhteinen tavoite.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikassa ei ole kyse vain luvuista, kyse on hyvinvointiyhteiskunnan perusasioista. Ilman kasvua ei ole työtä, verotuloja eikä palveluita. Hallituksen toimien tulokset puhuvat karua kieltään. Suomi on ajautunut lamaan ja suurtyöttömyyteen, josta pitäisi nyt ponnistaa kasvuun. Konkursseja on enemmän kuin 30 vuoteen, ja työttömyys on toiseksi surkeinta Euroopassa. Tämä on epäonnistuneen talouspolitiikan tulos. Hallitus lupasi 100 000 uutta työpaikkaa, ja olemme saaneet 100 uutta työtöntä päivässä. Esimerkiksi rakennusala on romahtanut. Kahdessa vuodessa liikevaihto on lähes puolittunut. Hallitus on pahentanut tilannetta leikkaamalla ARA-tukia ja kotitalousvähennystä. Näin ei voi kertakaikkisesti jatkaa.

Keskusta tarjoaa rakennusosalalle suunnanmuutosta. Kotitalousvähennyksen parantamisen lisäksi ihmisillä pitää olla mahdollisuus päästä kiinni omistuskotiin esimerkiksi vakuuksia kehittämällä. Tarvitaan asuntoreformi, lisäksi tarvitaan rakentamisen investointipaketti ja yhteistä tahtotilaa.

Keskusta on valmis yhteistyöhön. Olemme toistuvasti esittäneet parlamentaarista yhteistyötä talouskasvun ja julkisen talouden vahvistamiseksi yli vaalikausien. Julkisen talouden osalta se on käynnistynyt, mutta valitettavasti budjettiriihi meni hallitukselta rasismin puimiseen. Nyt kysyn: onko hallitus valmis yhteiseen pöytään esimerkiksi vakaan investointiympäristön turvaamiseksi? Työllisyys- ja kasvuriihi pitäisi järjestää jo tänään.

Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu suuryrityksistä, mutta on laiminlyönyt yksinyrittäjät ja pk-yritykset. Se näkyy myös tästä selonteosta. Nämä yritykset pitävät Suomen pystyssä — siis yksinyrittäjät ja pk-yritykset. 96 prosenttia yrityksistämme on alle 10 henkeä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

työllistäviä. Myös nämä pienet yritykset tarvitsevat rohkaisua kasvuun, myös ne tulee saada viennin kärkeen.

Keskusta esittää, että yritykseen jätetty voitto verotetaan jatkossa kevyemmin kuin ulos jaettu. Se kannustaa investointeihin ja tki-toimintaan. Hallituksen yleisalennus yhteisöveroon taas palkitsee eniten pörssijättejä, ja suuri osa siitä valuu ulkomaille osinkoina. Lisäksi keskusta korottaisi yrittäjävähennystä ja laskisi investointihyvityksen rajan miljoonaan euroon, jotta myös pk-yritykset pääsisivät mukaan vihreään siirtymään, joka on teollisuuspolitiikkamme kannalta tärkeää.

Kasvu ei synny lupapapereita täyttämällä. Olemme nähneet hallituksen myötä muutoksen byrokratian lisäämiseen sikäli, että on perustettu uusi valitusyksikkö uuden Lupa- ja valvontaviraston sisälle, vaikka hallitus lupasi purkaa byrokratiaa. Keskusta ehdottaa, että Suomesta tehdään maa, jossa on Euroopan nopein luvitusprosessi. Luvituksesta on tehtävä kilpailuetu, ei este.

Arvoisa puhemies! Vielä neljä havaintoa.

Itäinen Suomi on joutunut kantamaan raskaan taakan. Keskusta esittää kymmenvuotista erityistalousaluekokeilua, jossa olisi verohuojennuksia ja osaamispanostuksia.

Ruokaviennin osalta tilanne on heikko, vaikka potentiaali on suuri. Ostamme elintarvikkeita seitsemällä miljardilla ja myymme kahdella. Se on viiden miljardin miinus vaihtotaseeseen. Keskusta vaatii aktiivista tukea ruokavientiin.

Luovat alat ja kulttuuri nousevat. Miksi me leikkaamme?

Myös koulutusleikkaukset tulee perua. Näiden alojen osaava työvoima on kilpailukykyisen teollisuuden ja investointien edellytys.

Arvoisa puhemies! Suomen parhaat päivät ovat vielä edessä, ja yhdessä me voimme niitä rakentaa. Teollisuuspolitiikkamme ei voi olla ponnetonta toiveajattelua. Meidän on rakennettava Suomi, jossa yritykset uskaltavat investoida koko maassa. Keskustan linja on kirkas: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa, omistettu Suomessa. Tavoitteenamme on tuplata talouskasvu.

Esitän, että selonteon johdosta hyväksytään keskustan vastalauseen mukainen kannanottoehdotus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

16.21 Atte Harjanne vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkeinopolitiikan sävel on maailmalla geotalouden ja voimapolitiikan puristuksessa vaihtunut viime vuosina kevyestä syntikkapopista raskaaseen industrial teknoon. Vapaan kaupan edellytyksiä murentavat nyt erityisesti riippuvuuksia häikäilemättömästi hyödyntävät tyrannit ja monen sortin populistit. Myös se, ettei pelikenttää ole saatu reiluksi ilmasto- ja luontohaittojen ja ihmisoikeuksien osalta, on heikentänyt luottamusta markkinoiden kykyyn vastata ajan haasteisiin.

Samaan aikaan käynnissä on teknologinen murros, tai useita murroksia, kun energiataloutta irrotetaan fossiilienergiasta ja harppauksittain edennyt tekoäly ja muut murrosteknologiat muokkaavat talouden rakenteita. Sitä, mihin nousevien teknologioiden arvoketjut asettuvat, ratkotaan paraikaa, ja seuraukset voivat kestää vuosikymmeniä. Siihenkin on herätty, ettei puolustuskykyä ole ilman puolustusteollisuutta.

Siksi valtioneuvoston oli perusteltua laatia teollisuuspoliittinen selonteko. Talousvaliokunta on nyt käsitellyt selonteon ja tehnyt hyvän, tasapainoisen mietinnön,

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

jossa myös vihreiden edustaja, edustaja Tynkkynen, on ollut mukana. On arvokasta, että eduskunnassa tehdään laadukasta parlamentaarista valiokuntatyötä eikä heti ensimmäisenä aina lähdetä etsimään erimielisyyksiä. Tämän selonteon aiheala edellyttää pitkäjänteisyydessään joka tapauksessa jatkuvuutta.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietinnössä on useita ansiokkaita huomioita. Niihin nojaten terävöitän tässä vielä kolme teollisuuspoliittista pointtia, joiden toivon näkyvän seuraavissa selonteissa ja tehdyssä politiikassa vielä nykyistä enemmän.

Ensinnäkin, Suomi tarvitsee kipeästi vihreää tuottavuutta. Nihkeän taloustilanteemme yksi keskeinen vaikutin on heikosti kehittynyt työn tuottavuus. Samaan aikaan Suomi on EU:n mittakaavassa tavallaan jo banaanivaltio, sillä olemme Euroopan häntäpäätä talouden resurssituottavuudessa — täällä siis käytetään paljon luonnonvaroja suhteessa tuotettuun arvoon. Suomen luonnonvarojen liikkakäytöstä huomautti vastikään myös Euroopan ympäristökeskus, EEA, raportissaan. Nousuun pitää saada siis sekä työn tuottavuus että kykymme käyttää kallisarvoisia raaka-aineita paremmin. Kierrätysmateriaalien käyttöä on vauhditettava neitseellisten sijaan. Tämä edellyttää tehottoman ja haitallisen yritystuskisykkyrän purkamista ja ympäristöhaittojen rohkeampaa verotusta. Se edellyttää myös koulutukseen, tutkimukseen ja osaamiseen panostamista ja reilua ja toimivaa kilpailua.

Tästä päästäänkin toiseen pointtiin. Suomen elinkeinorakenne on liian kapea. Monipuolisempi rakenne olisi iskunkestävämpi ja kasvulähtöisempi. Kuten valiokuntakin huomauttaa, palveluiden ja erityisesti digitaalisten palveluiden mahdollisuuksiin tulisi herätä myös teollisuuspolitiikan osana. Mietinnössä valiokunta sivistysvaliokunnan säästämänä myös toteaa, ettei selonteko näytä tunnistavan luovien alojen merkitystä Suomen kestävän talouskasvun, yhteiskunnan kestävän uudistumisen ja kilpailukyvyyn edistäjinä. Ei, vaikka luovat alat ovat kansainvälisten tutkimusten mukaan nopeimmin kasvavia toimialoja. Edellä mainittujen koulutuksen ja tutkimuksen ohella on siis panostettava myös kulttuuriin. Minä olen insinööri, ja tykkään raskaasta teollisuudesta ja isoista koneista, mutta teollisuuspolitiikassa on ymmärrettävä teollisuus ja sen pohjalla olevat ekosysteemit riittävän laajasti.

Kolmantena pointtina nostan eurooppalaiset sisämarkkinat. Lopulta tärkein teollisuuspolitiikan areena meille on Euroopan unionin teollisuuspolitiikka. Sen pohjana pitää olla sisämarkkinoiden vahvistaminen. Se on kaikkein keskeisin asia EU:n kilpailukyvyyn parantamisessa, ja se on erityisesti vientivetoisen Suomen kannalta kriittistä. Meillä on tapana syyttää EU:ta liiallisesta sääntelystä, mutta suurimmat kaupan esteet EU:n sisällä ovat jäsenvaltioiden tekosia — emme itsekään ole syyttömiä. Yhteensä nämä esteet vastaavat vaikutuksiltaan merkittäviä sisäisiä tulleja, Kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n arvion mukaan jopa kymmenien prosenttien edestä. Sisämarkkinoiden sujuvoittamisen pitäisi olla Suomen keskeinen kärkitavoite EU-vaikuttamisessa. Maataloustukien kinuaminen tai metsien kestäättömien hakkuiden puolustaminen on enimmäkseen haitallista näpertelyä siihen verrattuna. Sisämarkkinoiden vahvistaminen edellyttää paitsi kaupan esteiden purkua myös laadukasta ja tiedepohjaista ilmasto- ja luonto-ohjausta. Myös rahoitusmarkkinassa on paljon tekemistä, ja kun tukia ja EU-rahaa jaetaan, se pitää tehdä osaamisen ja laadun perusteella. Jos peli on reilua, Suomi ja suomalaiset yritykset kyllä pärjäävät.

Arvoisa puhemies! Suomella on teollisuudessa paljon mahdollisuuksia. On puhdasta energiaa, on turvallinen yhteiskunta, osaamistakin sekä yleisesti että tietyillä kriittisillä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

aloilla. Jäämme näiden vahvuuksiemme kanssa kuitenkin telineisiin ilman rohkeutta uudistua. Siihen meillä ei ole varaa sen enempää talouden ja turvallisuuden kuin luonnon tai ilmastoonkaan kannalta.

Lopuksi totean, että kannatan edustaja Mäkysen mainiota kannanottoehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

16.26 Mai Kivelä vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selittelyä riittää. Suomen vienti ja tuottavuus ovat kehittyneet heikosti, ja investoinnit ovat jääneet jälkeen verrokkimaista — ja syynä ovat kaikki muut paitsi hallituksen omat toimet.

Teollisuuspoliittinen strategia, jossa odotetaan, että kyllä yksityiset yritykset hoitavat homman kotiin, ei ole strategia ollenkaan. Aika toimia on nyt. Talouden rakenteiden muuttaminen ekologisesti kestäviksi on yksi teollisuuspolitiikan tärkeimmistä tehtävistä. Hallitus on kuitenkin valinnut toimimattomuuden ekokriisin keskellä. Vasemmistolainen teollisuuspolitiikka perustuu ennen kaikkea reilun siirtymän toteuttamiseen tässä ja nyt. Meidän on tuettava kestävä teollisuustuotantoa merkittävillä investoinneilla uuteen teknologiaan, tuotantoon ja tutkimukseen. Meidän on myös lopetettava kestäättömän ympäristölle ja ilmastolle haitallisen teollisuustuotannon tukeminen. Tuet, kuten puupohjaisten polttoaineiden ja polttoturpeen verottomuus, sekä tuet kestäättömään metsänkasvatukseen on lopetettava. Reilun siirtymän teollisuuspolitiikka on myös sosiaalisesti oikeudenmukaista. Työntekijöille täytyy taata riittävä toimeentulo ja työnsä menettäneille koulutusta ja mahdollisuudet löytää uusi työpaikka.

Arvoisa puhemies! Selonteossa puhutaan osaavan työvoiman tarpeellisuudesta sekä tutkimuksen ja osaamisen edistämisestä, mutta käytännön politiikka on jotain aivan muuta. Orpon hallitus on leikannut koulutuksesta, vaikeuttanut työntekijöiden osaamisen päivittämistä ja leikkaa nyt vielä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnastakin. Onko hallituksen tarkoitus syödä kaikki talouden uudistumisen kannalta keskeiset eväät? Hallitus on myös romuttanut pala palalta niitä rakenteita, jotka ovat mahdollistaneet korkean osaamisen ja koulutuksen hankkimisen taustasta riippumatta.

Talouden ja teollisuuden uudistumista on tuettava edistämällä erityisesti kiertotaloutta. Kiertotalous tarkoittaa kokonaista talousmallia, ei vain pistemäisiä ratkaisuja, kuten jätteiden lajittelua. Kiertotalous tarkoittaa myös perustavia muutoksia tuotannon alkupäässä, ei vain reaktiivisia ratkaisuja nykyisten tuotanto- ja kulutusmallien aikaansaamiin ongelmiin. Meidän on ohjattava teollisuustuotantoa kohti kiertotaloutta, koska luonnonvaroja ei riitä loputtomasti. Näin systeemiseen muutoksen edistämiseen tarvitaan riittävät resurssit ja lainsäädäntö, jotka jäävät nyt uupumaan. Kertakäyttö- ja krääsätalous on yksinkertaisesti lopetettava.

Suomella on myös valtavasti potentiaalia asemoitua kansainvälisesti kasvipohjaisen ruokateknologian kärkimaaksi, ja samoin potentiaali kasviproteiinien vientiin on suuri. Kasvipohjaisen ruuan lisääminen on paitsi eläinoikeus- ja terveysteko sekä uutta teollisuutta myös tärkeä keino hillitä päästöjä ja luontokatoa. Nykyinen tehoeläintuotantoon perustuva ruokajärjestelmä myötävaikuttaa vahvasti ilmaston kuumenemiseen ja sään ääri-ilmiöiden lisääntymiseen ja siten tuhoaa viljelijöiden omat toimintaedellytykset. Maanviljelijöillä on tietenkin tärkeä rooli siirtymässä, ja tätä murrosta valtion tulee vauhdittaa. Oikein toteutettuna ruokajärjestelmän siirtymä tarjoaa myös maanviljelijöille reilun hinnan tuotteistaan ja uusia taloudellisia mahdollisuuksia.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

No, myös metsäteollisuuden uudistumisen tarve on ilmeinen. Se kuluttaa valtavasti raaka-aineita, ja hakkuut ovat kestäättömällä tasolla, mistä aiheutuu monia ilmasto- ja ympäristöongelmia. Samaan aikaan tuotannon taloudellinen lisäarvo on alhainen, ja tämä yhtälö on täysin järjenvastainen. Metsäteollisuuden tuotteiden painopiste on lyhytkestoissa tuotteissa, pääasiassa sellussa. Reilun siirtymän teollisuuspolitiikka ohjaisi metsäteollisuutta muuttumaan hiilivirtojen monikäyttäjäksi. Hakkuutasoa on pakko maltillistaa ja metsänkasvatusmenetelmiä kestäväittää. Loppupeleissä kyse on tästä: pienemmästä raaka-ainemäärästä on saatava enemmän irti. Miksi metsäteollisuuden kestävyys siirtymälle ei siis esitetä tarvittavia toimenpiteitä? Lopulta muuta vaihtoehtoa ei ole kuin asettaa kaikki teollisuuspolitiikka planetaarisiin rajoihin.

Lopuksi myös minulta kannatus edustaja Mäkysen esitykselle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

16.32 **Mats Löfström r** (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittisessa selonteossa tuodaan esiin avainalueita, kuten logistiikka, vienti ja investoinnit, joiden tavoitteena on kilpailukyvyyn vahvistaminen, kasvuyritysten lukumäärän lisääminen ja työpaikkojen turvaaminen koko maassa.

Onnistuminen edellyttää sitä, että panostamme vihreään teollisuuteen, tutkimukseen ja kehittämiseen, mutta yhtä tärkeää on ihmisiin panostaminen: osaavan työvoiman ylläpito, koulutus ja työperäinen maahanmuutto. Suomella on paljon potentiaalia teollisuuspolitiikassa, mutta se realisoituu vain, jos luomme ennakoitavissa olevia sääntöjä, sujuvia lupaprosesseja ja investointeihin kannustavan yhteiskunnallisen ilmapiirin.

Ärade talman! Fungerande industrikluster är en av hörnstenarna för vår framtida konkurrenskraft. När företag, forskning och offentliga aktörer samverkar i starka nätverk uppstår dynamik som driver innovation, investeringar och tillväxt. Vi ser det redan i läkemedelsklustren, som kombinerar högklassig forskning med internationell marknadstillgång, i sjöfartsklustret som utvecklar världsledande lösningar för grön logistik och i energiklustren där satsningar på batteriteknologi, grön vätgas och förnybar energi driver hela industrins omställning. Teknologiklustret kring Nokia är ett annat exempel på hur samarbete och specialisering kan skapa globalt inflytande och en plattform för nya företag och idéer.

Emme saa myöskään unohtaa Suomen muita vahvoja ja kasvavia klustereita. Metsä- ja puuteollisuus, it- ja ohjelmistoala, terveys- ja hyvinvointiteknologia, avaruus- ja satelliittitekniikka sekä kuljetus- ja logistiikkaratkaisut ovat kaikki vahvoja aloja, joilla Suomella on kansainvälistä potentiaalia. Näitä klustereita kehittämällä voimme luoda lisää innovatiivisia arvoketjuja ja vahvistaa maamme kilpailukykyä.

Meidän on uskallettava nähdä potentiaalia myös muilla aloilla kuin niillä, joihin meidät perinteisesti yhdistetään. Luovat alat kuuluvat maailman nopeimmin kasvaviin — ne muodostavat jo itsessään merkittävän teollisuudenalan ja tarjoavat valtavia mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Peliyhtiö Supercell on erinomainen esimerkki siitä, miten luova yrittäjyys voi synnyttää sekä voimakasta kasvua että pitkäjänteistä kannattavuutta.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Ärade talman! Finlands styrka ligger i att möjliggöra förutsättningar för framgång i flera olika branscher samtidigt. Grön energi, läkemedel, digitalisering, it-sektorn, sjöfart och avancerad tillverkning kompletterar alla varandra och skapar nya värdekedjor. När vi sprider riskerna över olika branscher blir också nationalekonomin och särskilt exporten mindre sårbar för globala svängningar.

Ärade talman! Alla länder i Europa fokuserar nu på försvarssatsningar, och visst är de viktiga, men för långsiktig resiliens behövs mer än nationella lösningar. Vi behöver en nordisk gemensam industriell kapacitet för försvarsmateriel. Ingen kan producera allt själv, men tillsammans kan vi bygga en starkare och mer självförsörjande bas som stöder vår beredskap och minskar sårbarheten. Kriget i Ukraina har tydligt visat hur avgörande en egen produktionsförmåga är. De nordiska länderna, våra närmaste samarbetsparter, måste därför utveckla och samordna sin industriella kapacitet för att stå bättre rustade i ett osäkert globalt läge.

Ett konkret exempel på nordiskt industriellt samarbete är företaget Nammo, som producerar ammunition och planerar att bygga en ny fabrik i Danmark. Genom att anlita ett norsk-finskt företag visar vi hur gemensam försvarsindustriell kapacitet kan utvecklas och stärkas. Vi i svenska riksdagsgruppen vill se fler sådana initiativ. Den svenska marinen, som planerar att bygga nya ytstridsfartyg av Luleå-klassen, skulle exempelvis kunna överväga att låta bygga dessa fartyg i Finland. Finland har en stark maritim industriell bas med företag som Rauma Marine Constructions, som har erfarenhet av att bygga avancerade fartyg, bland annat marinens nuvarande korvetter. Genom att utnyttja denna kapacitet kan Sverige inte bara stärka sitt eget försvar utan också främja regionalt samarbete och öka den industriella resiliensen i Norden. Det svenska företaget Saab, som också är i centrum för våra egna korvetter som byggs, har bland annat tillverkning i Tammerfors.

Ärade talman! På Åland har vi också starka kluster inom bank och finans, it-lösningar, plast och medicinsk utrustning samt sjöfart. De här åländska klustren är inte bara en viktig del av Ålands ekonomi, utan är en del av Finlands ekonomi som också tryggar exportintäkter för Finland som helhet. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

16.37 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikassa eletään aikaa, jossa geopolittiset jännitteet ja suurvaltojen valtiojohtoinen politiikka muuttavat kilpailuympäristöä nopeasti. Useat valtiot toteuttavat omia tavoitteitaan aiempaa strategisemmin, ja kilpailu investoinneista on kovaa. Siksi on huolehdittava, että EU:n linjaukset tukevat Suomen tavoitteita ja että oma teollisuutemme on kansainvälisesti kilpailukykyinen.

Kokonaisturvallisuudessa ja huoltovarmuudessa teollisuuspolitiikan kriittinen rooli korostuu. Yli 95 prosenttia ulkomaankaupastamme kulkee meritse, ja siksi logistiikan, energiaverkkojen ja digitaalisen infrastruktuurin toimivuus on varmistettava kaikissa oloissa. Nato-jäsenyytemme sekä EU:n puolustusteollisuushankkeet avaavat Suomelle uusia mahdollisuuksia. Myös maa- ja metsätaloussektorilta voidaan odottaa paljon. Esimerkiksi valmistelussa oleva elintarvikeviennin kasvua edistävä ruoka-alan kasvuohjelma sekä bio- ja kiertotalouden ratkaisut tarjoavat kasvun väyliä viennille.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Arvoisa puhemies! Suomella on vahvuuksia murrosteknologioissa: tekoälyssä, kvanttiteknologiassa, 6G-verkossa ja kyberturvassa. Luovat alat ja immateriaalioikeudet voivat olla meille uusia kasvun lähteitä, jos me uskallamme panostaa niihin.

Tässä työssä tutkimus- ja kehityspanostukset ovat avainasemassa. Parlamentaarinen päätös nostaa tki-rahoitus neljään prosenttiin bkt:stä on merkittävä, mutta sitä on tärkeää suunnata yrityksiä hyödyttävään tutkimukseen, ekosysteemeihin ja murrosteknologioihin. On kiinnitettävä erityistä huomiota pk-yrityslähtöisiin uusiin innovaatioihin ja kyettävä tuotteistamaan ne kansainvälisille markkinoille sopiviksi vientituotteiksi. Nämä suomalaiset yritykset tuovat Suomeen tulevaisuudessa lisää työpaikkoja ja verorahoja yhteiskunnan palveluiden turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit on esittänyt startup-yritysten kasvualueiden perustamista eri puolille Suomea vauhdittamaan innovaatioita, investointeja ja yritystoimintaa. Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä teollisuuskeskittymien yhteydessä sijaitsevat kasvualueet mahdollistavat ideoiden, osaamisen, osaavan työvoiman sekä rahoituksen kohtaamisen tehokkaasti.

Värderade talman! I Finland råder det en allvarlig brist på kompetens, och konkurrensen om högutbildad arbetskraft hårdnar. Vi behöver en högklassig utbildning, bättre framförhållning samt förmåga att locka kompetens även från utlandet. För att kunna få experterna att stanna måste vi fästa uppmärksamhet vid integrationen och språkinläringen i de familjer som vill bygga sitt liv i Finland.

Arvoisa puhemies! Hallitus on vastannut osaajapulaan 255 miljoonan euron tohtoripilotilla: yliopistot kouluttavat vuoteen 27 mennessä tuhat uutta tohtoria nykyisen koulutusmäärän lisäksi. Tämä on oiva tapa lisätä osaajia maassamme. Alustavat tulokset pilotista ovat olleet erittäin lupaavia: tuhanteen tutkijapaikkaan tuli peräti kymmenentuhatta hakemusta. Ensimmäiset tutkijat ovat aloittaneet tehtävissään, ja yritysyhteistyön rakentaminen on jo käynnistynyt.

Kansainvälinen toimintaympäristö on nopeiden muutosten pelikenttä. Suomen on osattava hyödyntää EU:n talouspoliittisia linjauksia talouskasvun ja kilpailukyyn vahvistamiseksi. On kyettävä ennakoimaan uusia kehityskulkuja ja lisättävä reaktiokykyä. Suomen menestys rakentuu turvallisuuden, osaamisen ja innovaatioiden varaan. Valtioneuvoston selonteko tukee Suomen teollisuuspoliittisia tavoitteita, jotka turvaavat tulevaisuuden kilpailukyyn ja huollon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ryhmäpuheenvuoroista. — Nyt otetaan ministeri Puiston vastaus tähän väliin, ja sen jälkeen jatketaan keskustelua.

16.42 Elinkeinoministeri Sakari Puisto: Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Ensinnäkin täytyy sanoa, että oma käsittelyni tässä teollisuuspolitiikan selonteossa on varsin mielenkiintoinen. Olin pitämässä meidän ryhmäpuheenvuoroa huhtikuussa, ja sen jälkeen olin käsittelemässä tätä asiaa talousvaliokunnassa sen puheenjohtajana, kun se nuijittiin kesäkuun alussa, ja nyt sitten täällä ministeriäitiossa vielä. Tämä on tullut varsin läheiseksi asiaksi itselleni.

Tosiaan teollisuuspoliittisen selonteon tarkoituksena on vastata tarpeeseen käydä parlamentaarista keskustelua Suomen teollisuuspolitiikan isosta kuvasta ja pitkän

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

aikavälin linjauksista. Näen, kuten monet edustajatkin totesivat, että teollisuuspolitiikkaa tulee Suomessa toteuttaa strategisesti ja pitkäjänteisesti yli hallituskausien, ja arvostan myös sitä, että tässä mietinnössä saatiin varsin laaja eduskuntaryhmien yhteisymmärrys aikaan.

Muutokset talouden kansainvälisessä toimintaympäristössä ja erityisesti valtiontukien käytön merkittävä kasvu kilpailijamaissa ovat haastaneet meidät päivittämään teollisuuspolitiikkaa. Tämä näkyy kaikkialla ja aiheuttaa haasteita. Haluan kuitenkin korostaa sitä, että jos ajatellaan esimerkiksi vientilukemia, niin on myös paljon positiivisia uutisia: esimerkiksi vienti Etelä-Koreaan, Japaniin, moniin EU-maihin, Britanniaan ja Pohjoismaihin on itse asiassa kasvanut varsin mukavasti viime vuodesta.

Myös teknologian saralla haasteet ovat melkoisia. Meillä on paljon kärkeknologiaa. Monellakin tällaisella kriittisellä alalla, missä maailmalla on paljon kysyntää, meillä on itse asiassa hyvinkin vahvaa osaamista, ja meillä on myös pitkä huoltovarmuuden ajattelu rakentunut sisään. Teknologiapolitiikasta, innovaatiopolitiikasta on tullut hyvin paljon politisoituneempaa, siitä on tullut nopeampaa, vaikeampaa, monialaisempaa. Tähän haasteeseen meidän pitää vastata, ja varsin hiljattain me ollaan esimerkiksi tutkimus- ja innovaationeuvostossa tehty näitä painopistevalintoja. Ajattelen, että tätä työtä ja myös sen tuomista parlamenttiin, eduskuntaan, on syytä jatkossa tiivistää vielä enemmän.

Jos nostan joitakin viimeisimpiä asioita, mitä on tapahtunut tämän selonteon lähetekeskustelun jälkeen:

Hallitus on päättänyt jatkaa tätä suurten investointien verohyvitystä, mitkä ovat näitä puhtaan siirtymän hankkeita pitkälti. Saatiin 22 miljardia Business Finlandille näitä hankehakemuksia, mikä itseni yllätti hyvinkin positiivisesti. Fingridin ja Gasgridin investointikyvystä tulee huolehtia siten, että se tukee uusien teollisten investointien sijoittumista Suomeen. Tässä on tehty paljon työtä myös näissä siirtoyhteyksissä.

Korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään, myös tämä mainittu tohtorikoulutusohjelma. Tälläkin hetkellä valmistellaan työllisyystoimien ja kasvutoimien kokonaisuutta.

Tki-rahoituksessa pitäydytään tässä 2030-tavoitteessa, mikä on parlamentaarisesti sovittu. Tässä on tärkeää, että ajatellaan nimenomaan laajempia kokonaisuuksia ja kiinnitetään huomiota myös teollistamiseen ja kaupallistamiseen. Lupaprosessien sujuvoittaminen, eli tehdään keskitetty digitaalinen ja käyttäjäystävällinen lupaprosessi ja tuodaan enemmän ennakollista ohjausta ja yhteistyötä viranomaisilta, se on tärkeää.

Valtioneuvosto on myös tehnyt uudet tilausvaltuudet kuuden miljardin edestä puolustuksen materiaalihankintoihin, missä ajattelen, että Suomella on paljon vahvuuksia. Esimerkiksi Teollisuussijoituksella on fokuksessa nykyään myös puolustusteknologia, esimerkiksi tämä teollisuuspoliittinen Forcitin hanke Poriin, ja sitten myös Business Finlandilla on ohjelmia, mitkä keskittyvät puolustukseen ja turvallisuuteen. — Tässä päällimmäiset. Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Jos on tarvetta lyhyttahtiseen keskusteluun, niin käydään sellainen tässä välissä. Eli ne, jotka haluavat käyttää minuutin vastauspuheenvuoron, nousevat seisomaan ja painavat V-painiketta. — Edustaja Aalto-Setälä.

16.48 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On muuten tosi mielenkiintoista ja hienoa kuunnella näin yksimielistä näkemystä siitä, mihin

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Suomen kannattaa investoida ja mitä meidän teollisuuspolitiikka pitäisi olla. Valtaosa puheenvuoroista näkee arvokkaana puhtaan siirtymän ja puhtaiden investointien lisäämisen Suomeen ja siihen liittyvät asiat, tosi hieno juttu.

Oli kuitenkin vähän ilmassa myöskin semmoista varovaista näkemystä siitä, että ehkäpä tämä ei toimikaan ja vihreän siirtymän investoinnit, vihreään energiaan siirtymän investoinnit ja puhtaan siirtymän investoinnit, olisivat jotenkin ikään kuin peruttu. Näin ei kuitenkaan ole. Minä katsoisin arvokkaaksi nostaa tähän keskusteluun vähän tätä tuoretta dataa, mitä kaikkea ei ole vielä tänään käsitelty.

Esimerkiksi näitä investointipäätöksiä on tehty 140 kappaletta tähän mennessä, ja euromääräisesti se on 9,5 miljardia. Kun keskustelin tänään asianomistajien kanssa, sekä tätä nimenomaista investointialuetta seuraavien tutkijoiden kanssa että startup-yritysten kanssa, niin vaikuttaa siltä, että tämä ei ole lainkaan hyytymässä. Täällä on tehty oikeastaan juuri niitä asioita, mitä edustaja Mäkynen toivoi, että tehtäisiin. Niitä on nimenomaan tehty. Tänä vuonna tulee olemaan meidän vahtivuorollamme aivan ennätysmäinen investointivuosi. Täällä on datakeskuksiin 3,7 miljardia, ja sitten täällä on näitä muita tehdasteollisuuden investointeja: Fazer, Atria, Wärtsilä, Valio, yhteensä 950 miljoonaa, akkujen valmistus, Kotkan hanke, 800 miljoonaa, energiavarastoja, aurinkovoimaa, biokaasua, lämmityksen sähköistymistä. Sanoisin, että vihreä siirtymä ei ole päättynyt, se ei ole peruttu, vaan se etenee oikein hyvää vauhtia.

Tietenkin meidän kannattaa tällaisessa keskustelussa koettaa miettiä, miten voimme sitä vauhdittaa vielä entisestään. Minusta on tärkeätä myöskin se, että kun riihessä leikattiin tätä [Puhemies koputtaa] hiilidioksidin talteenottoinvestointimahdollisuutta, niin sille on korvaava malli löydetty. Haluaisinkin kuulla, [Puhemies: Aika!] jos ministeri kertoo, miten sitä jatkossa sitten pystytään tukemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

16.50 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä oli hyvää puhetta myös konkreettisista esityksistä ja yksityiskohdista, jotka teollisuuspolitiikkaan liittyvät. Viime viikkoina täällä on keskusteltu myös pitkään esimerkiksi Uudenkaupungin tilanteesta, jossa suhdanne merkittävästi vaikutti autoteollisuuden tarpeisiin ja siitä vääjäämättömään kehitykseen, johon on aika vaikea keksiä suoria ratkaisuja varsinaisilla politiikkatoimilla. Telakkateollisuuden osalta politiikkatoimilla taas pystytään jonkun verran vaikuttamaan. Tietenkin meriklusteri on erittäin tehokkaasti toimiva ja jopa 1 200 yrityksen kokonaisuus, ja sitten erilaisilla takausmalleilla pystytään tuomaan työtä Suomeen.

Mutta olen aika järkyttynyt tästä Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n päätöksestä tilata uusimmat vaunut Puolasta sen sijaan, että niitä valmistettaisiin Kajaanissa. Tietenkin aina kaikesta järjestetään omat hankintakilpailutuksensa, mutta tässä tilanteessa oli osaoptimoitu niin pitkälle tämä kokonaisuus, että kyllä se kuulostaa hyvin erikoiselta, miten tähän päädyttiin. Kysyn [Puhemies: Aika!] ministeriltä: miten te näette tämän tilanteen, mennäänkö osaoptimoinnissa liian pitkälle, jos asetetaan jopa 1 600 erilaista kriteeriä hankintamenettelyssä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Yritetään pysyä näissä minuutin puheenvuoroissa, vaikka asiaa onkin paljon. — Edustaja Eerola.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

16.52 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa ryhmäpuheenvuorossani äsken nostin lyhyesti esille satamiemme toimintaedellytykset. Olen itse Suomen suurimman vientisatamakaupungin kasvatti, ja tästä syystä tämä aihepiiri minua on kiinnostanut.

Hallitusohjelmaan silloin keväällä 23 kirjattiin, että satamien väylämaksujen puolittamisesta tehtäisiin tällainen pysyvä ratkaisu, mutta sitten toissa keväänä kuitenkin jouduttiin tässä tilanteessa, missä eletään, päättämään toisin ja nämä väylämaksut päinvastoin nostettiin täysimääräisiksi.

Nyt kysynkin ministereiltä, jos tiedätte: millä aikavälillä on mahdollista saada tietoa siitä, onko tämä vaikuttanut mitenkään meidän vientisatamiin ja onko liikennettä siirtynyt kenties Suomesta muiden maiden satamiin — niin kuin jossain vaiheessa pelättiin —, näihin maihin, missä näitä väylämaksuja ei ole ollenkaan, vai oliko tämä pelko täysin turha?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

16.53 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tuossa ryhmäpuheenvuorossani toin esiin, on tosi hieno asia, että tänä vuonna Suomessa tehdään ennätysmäiset, jopa yli kymmenen miljardin euron, puhtaan, vihreän siirtymän investoinnit. Siellä taustalla on monessa hankkeessa energiatukea, on laskettua sähköverotasoa esimerkiksi sähkökattiloilla tai datakeskuksilla, ja nyt tulevaisuudessa esimerkiksi näiden datakeskusinvestointien yllä on tämmöinen varjo siitä, mitä datakeskusten sähköverolle tulee tapahtumaan. Sama tietysti koskee nyt tällä hetkellä kaivosten mineraaliveroa ja joitakin muitakin teollisuudenaloja.

Talousvaliokunnan käsittelyssä nyt viime aikoina on noussut esiin myös kysymys ei niinkään tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksesta, joka on erittäin hyvällä uralla — ja siinä hallitus on pitänyt kiinni tästä parlamentaarisesta sitoumuksesta — mutta innovaatorahoituksesta, siitä, miten näitä tuotteita skaalataan, miten tuotantoa rakennetaan, ja siinä hallitus nyt tekee leikkauksen ensi vuoden budjettiin. Tämä on mielestäni ristiriidassa tämän strategian kanssa, ja haluaisin kysyä ministeriltä: miten näette, että nämä toimet yhteensovitetaan, ja miten yksityistä rahoitusta voitaisiin näihin hankkeisiin saada?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

16.54 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On varsin hyvä, että teollisuuspoliittista strategista työtä tehdään. Olen aina ajatellut, että jos jossain pitkäjänteisyyttä tarvitaan, niin se on nimenomaan teollisuuspolitiikka, jossa pitkäjänteisyys auttaa investoimaan ja sitä kautta auttaa Suomea pärjäämään.

Olen kuitenkin tästä tilanteesta huolissani, kun katselen hommaa tuosta Lahden moottoritiestä käsin. Toisella puolella Fazerin investointi seisoj pari vuotta, kun esitettiin sadan miljoonan sokeriveroa. Toisella puolella on tällä hetkellä uhka siitä, että virvoitusjuomavero tulee Hartwallille ja miten siihen suhtaudutaan. Kolmas tontti on datakeskukselle varattu, ja hallitus on esittänyt veroa datakeskuksille. Tai sitten vaikka tällä hetkellä kaivoksesta siellä ei ole vielä puhuttu, mutta ympäri Suomen niitä on ja ne

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

ovat varsin tärkeitä, jotta esimerkiksi vihreää siirtymää pystytään edistämään, niin miten suhtaudumme siihen, että kaivosveroa ollaan nelinkertaistamassa?

Kyllä kysyisin: onko hallitus valmis yhteiseen pöytään toimintaympäristön vakauden ja ennakoitavuuden palauttamiseksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

16.55 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kollegoille hyvistä puheenvuoroista, ja ministerille myös. — Jaan sinänsä jonkinasteista optimismia edustaja Aalto-Setälän kuvaamalla tavalla vihreän siirtymän etenemisestä, mutta näen kyllä kaksi ongelmaakin, joista olisi kiinnostavaa kuulla ministerin näkemykset:

Toinen on se, että niin kuin puheessani toin esiin, tämä EU:n sisämarkkina ja tavallaan EU:n yhteinen teollisuuspolitiikka yskii pahasti, ja meillä on täällä kaikki mahdollisuudet, meillä on tosi edullista ja varsin puhdasta sähköä ja meillä olisi hyvät mahdollisuudet rakentaa lisää tuuli- ja ydinvoimaa, mutta jos tällä markkinalla tätä meidän kilpailuvalttia ei saa käyttää sen takia, että muut, vaikkapa Saksa, tuuttavat tukea omalle teollisuudelleen siellä ja sotkevat sitä pelikenttää, niin tämä yhtälö kampittaa ennen kaikkea koko EU:ta mutta myös Suomea vientivetoisena maana. Elikkä tästä kuulumiset.

Toinen on sitten se, että vaikka nyt on selontekokin ja kaikkea hienoa, meillä on edelleen näitä epävarmuuksia liittyen nyt sitten tuulivoimaloihin tai datakeskuksiin tai sähkömarkkinoihin ja muihin. Olisi aika tärkeätä, että hallitus saisi nyt jonkunäköisen näkymän teollisuusinvestoinneille, että minkälaista sääntelyä tässä on vielä loppusuoralla luvassa tai onko jotain.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

16.57 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miksi hallitus ei halua tunnustaa ja tunnistaa luovan alan merkitystä? Tämä on merkittävä puute ja vaikeuttaa alan toimintamahdollisuuksia. Tässäkään päätöksessä ei tunnisteta luovaa teollisuutta. Päinvastoin luovien alojen toimintakenttää on pikemminkin vaikeutettu hallituksen toimesta. Hallitus päätti korottaa alennettua arvonnäköveroä ja on lisäksi myös muilla toimilla, kuten leikkauksilla, vaikeuttanut alan toimintaa. Eli juuri kirjoja ja kulttuuritilaisuuksia, konsertteja, teatteria, museoita ja näyttelyitä, te siis haluatte verottaa enemmän, ja tähän päälle vielä nämä elokuva-alan kohdistuvat leikkaukset. Eli te siis tietoisesti vaikeutatte kulttuurialan asemaa ja rajaatte kulttuuripalveluiden tarjontaa. Miten hallitus ei voi nähdä luovien alojen tärkeyttä sekä osana tätä talouden uudistumista että teollisuuspolitiikkaa ja tietenkin olennaisena osana ihmisten hyvinvointia ja merkityksellistä elämää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

16.58 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me puhumme paljon puolustusteollisuuden kasvattamisesta, ja meillä on monia hyviä esimerkkejä: Patria on saanut erittäin suuret tilaukset esimerkiksi Japanista ja Isosta-Britanniasta, ja esimerkiksi Nammo laajentaa omaa tuotantokapasiteettiaan Suomessa ja rakentaa uuden tehtaan Tanskaan.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Ärade talman! Jag vill fråga hur ministrarna konkret ser på att förstärka den nordiska industrikapaciteten i försvarsindustrin. Det är så klart privata aktörer på området, men skulle det vara eftersträvarsvårt att försöka utveckla exempelvis en nordisk motsvarighet till Airbus på försvarsområdet, ett kluster där vi tillsammans skulle stärka industrikapaciteten och samtidigt resiliensen i vår försvarsförmåga? — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hamari.

16.59 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministereille. Tarvitsemme tosiaan tämmöistä ylivaalikautista ja yli puoluerajojen menevää teollisuuspoliittista näkemystä, ja minusta talousvaliokunnassa sitä on ollut, ja tämä teollisuuspoliittinen selontekokin antaa siihen hyvän pohjan ja lähtökohdat.

Mutta sitten tämä puhtaan siirtymän merkityshän on Suomen kasvulle aivan valtava. Valitettavasti jonkin verran hallitus nyt vaikeuttaa näitä investointeja. Esimerkiksi nämä tuulivoimalle säädettävät kiinteät etäisyydet vaikeuttavat tuulivoiman rakentamista jatkossa merkittävästi. Se vaikuttaa myös kuntien itsehallintoon ja tekee suunnittelusta joustamatonta. Siis meidän tietojemme mukaan Suomeen ei valmistuisi ensi vuonna tuulivoimaa tai aurinkovoimaa. Täällä tuli toisenlaisiakin näkemyksiä, että ehkä ministerit voivat vahvistaa, onko näin, ellei siis näitä tämänvuotisia investointeja siirry ensi vuodelle, mutta mikä se tilanne on? Ehkä teillä on siitä lukuja. Vuosille 27 ja 28:kin on suunnitteilla vain muutamia hankkeita. Tästä haluaisin lisätietoa ministereiltä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

17.00 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Det är väldigt fint att vi har en fortsättning på den här diskussionen kring den industripolitiska redogörelsen. Förstår är det väldigt kämpigt inom många sektorer, men det finns också ljusglimtar, som det har kommit fram här. Till exempel ledamot Aalto-Setälä lyfte fram en hel del investeringar som skapar jobb. Men det är klart att vi är i ett brytningsskede inom många branscher, vilket gör att det blir förändringar för en hel del människor som tappar sina jobb och sedan bör omskola sig.

Koskien digitalisaatiota totta kai on niin, että moni ala muuttuu, ja se myös tekee sen, että uutta osaamista tarvitaan. Koskien puhdasta siirtymää näkisin kuitenkin, että jonkun verran on liikehdintää nyt koskien näitä hankkeita, ja se on minun mielestäni hyvä asia. Koskien kilpailukykyä ja kaupallistamista, niin se on ensisijaisen tärkeää ja siihen tulisi panostaa. Näkisin, että me tarvitaan myös lisää panostuksia tekoälyosaamiseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

17.02 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Petteri Orpon hallitus on ottanut suunnan, joka palauttaa Suomen teollisuuden kasvun ja työllisyyden ytimeen. Investointihyvitys on houkutellut jo yli 20 miljardin euron hankkeita Suomeen, eli kyllä nämä puhtaan siirtymän investoinnit ja tekeminen ovat ihan oikealla ja hyvällä tiellä. Minun mielestäni kertoo tosi paljon Suomen kilpailukykyä, kun sitä nyt on tässä kaksi vuotta laitettu kuntoon, että tämmöisiä hankkeita meille ollaan

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

suunnittelemassa. Esimerkiksi Kokkolan ja Kruunupyyn puhtaan alumiinin tehdas, mitä ollaan suunnittelemassa, kertoo hyvin just tästä, että se ei kilpaile minkään muun kanssa, vaan se on ainoa sijoituspaikka. Jos se toteutuu, niin se tulee olemaan Keski-Pohjanmaalla.

Mutta se kysymys tästä EU:n kilpailukykyistä: miten hallitus aikoo edistää sitä, että EU myös pysyy kilpailukykyisenä? Muuten näitten yritysten tuotteitten on vaikea menestyä täällä Euroopan markkinoilla, ja silloin näitten investointien lopullista päätöstä ei tule. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.03 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjänä ajattelen näin, että jos meillä on rahoitus, sääntely ja verotus kohdallaan, niin silloin myös yritystoiminta on kohdallaan, ja nyt näissä asioissa meillä on kyllä tällä hetkellä Suomessa toivomisen varaa.

Rahoituksen osalta, jos mennään kysymään, niin yrittäjät sanovat, että suurin ongelma on tällä hetkellä saada rahoitusta ja joko päästä yritystoiminnassa alkuun tai laajentaa yritystoimintaa.

No sitten tämän investointiverohyvityksen osalta vieläkin ihmettelen, miksi hallitus ei ottanut käyttöön, niin kuin Saksassa ja Ranskassa, tämän miljoonan, jopa 500 000 euron, rajaa investointiverohyvityksiin, koska nyt pitäisi palvella kaikkia yrityksiä.

Ja sitten sääntelyn osalta tämä luvitus: Tämä valtakunnallisen lupaviraston perustaminen on ihan ok, mutta miksi sinne perustettiin tämä yleisen edun valvontayksikkö, jolla on muutoksenhakuoikeus näihin päätöksiin? Se tarkoittaa sitä, että viraston päätöksistä tullaan valittamaan ja hommat eivät sitten etene.

Sitten biokaasualan sääntelyn lisääminen on ollut koko ajan niin, että nyt on viisi toimenpidettä tehty hallituksen osalta tämän biokaasualan sääntelyn lisäämiseksi.

Tässä näitä kysymyksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

17.04 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Ihan muutama huomio vain tähän hyvään keskusteluun, mitä käydään siitä, että halutaan yhdessä investoida Suomeen lisää ja mahdollistaa yritysten menestys täällä.

Edustaja Mehtälälle sanoisin kuitenkin niin, että tämä on ihan todellinen ongelma, että meidän yritykset eivät saa, eivätkä yksityisetkään, rahoitusta. Mutta sekin näyttää olevan aika jakautunutta. On yrityksiä, niin kuin tämä minun startup-esimerkkini kertoo — ja Nordea kertoo — joille kaikkien aikojen suurimmat lainat on pystytty antamaan, ja paras funding ikinä on meneillään startup-yrityksille. Jostain syystä meillä on ongelmia muualla, ja olen kuullut samaa viestiä talousvaliokunnassa, jossa olemme kuulleet siitä, että on vaikeuksia saada rahoitusta ja lainaa, ja se on tietenkin iso ongelma. Kysyisinkin ministeri Marttiselta: onko meillä liian tiukka pankkien säätely tällä hetkellä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

17.05 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhumme tänään teollisuuspolitiikasta, ja nostan esille myös puolustusteollisuuden sekä tuon kansainvälisyyden näkökulman.

Työpaikkoja ja kasvuvoimaa Keski-Suomeen, kasvua Mikkeliin ja Rovaniemelle, sitä on Nato-jäsenyyden tuoma hyöty myös puolustusteollisuuden näkökulmasta, sillä Nato-jäsenyys tuo tullessaan useista Euroopan maista upseereita meidän esikuntiimme. Samalla avautuvat lukuisat mahdollisuudet markkinoida ja esitellä Suomen suorituskykyä ja korkealaatuista puolustusteollisuuttamme ulkomaalaisille sotilaille sekä verkostoitua tiedeyhteisöihin.

Ilman vahvaa, itsenäistä ja elinvoimaista ase- ja puolustusvälineteollisuutta meillä ei ole uskottavaa puolustusta. Tämän asian myös Ukraina on osoittanut, kun se on joutunut moninkertaistamaan oman puolustusteollisuutensa omassa selviytymistaistelussaan viime vuosina. Kansainvälisen yhteistyön ohella meidän on kuitenkin varmistettava, että Suomi kykenee puolustamaan itseään itsenäisesti ilman liiallista riippuvaisuutta ulkomaisista toimitusketjuista. Kysynkin ministeriltä: millaisia kehitysnäkymiä lähitulevaisuudessa on nähtävissä puolustusteollisuuteen liittyen ja kansainväliseen yhteistyöhön liittyen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

17.07 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kymenlaakso on jälleen kerran teollisen murroksen etulinjassa, mutta valitettavasti tuki on varsin vähäinen. HaminaKotka-sataman luvut kertovat karun totuuden: vienti hiipuu, raakapuun tuonti on romahtanut ja aluskäynnit vähentyneet. Satamayhtiön toimitusjohtaja Kimmo Naski sanoi sen suoraan: ”Kaikki nämä ovat merkkejä samasta sairaudesta, joka nyt on päällä.”

Tämä sairaus on pitkäjänteisen teollisuuspolitiikan puute. Hallitus puhuu kyllä talouden piristymisestä, joo, mutta teollisuuden todellisuus on myös jotain muuta. UPM sulkee tehtaita, Metsä Group ja Stora Enso vähentävät väkeä, ja hallitus ei tähän reagoi.

Arvoisa puhemies! Suomen vienti ja työpaikat eivät pelastu juhlapuheilla. Tarvitsemme pitkäjänteisen teollisuusohjelman, jonka avulla voimme palauttaa investointeja hillitsemään energiakustannuksia ja turvaamaan satamien ja logistiikan tulevaisuuden. Työ, tuotanto ja vienti ovat tämän maan selkäranka, ja nyt on aika puolustaa niitä — ei etäältä vaan sieltä laiturin nokasta, missä tämä suomalainen työ oikeasti tehdään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

17.08 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hieman murheellisena kuunnellut tätä keskustelua niin tässä salissa kuin tuolla työhuoneessani. Tulee vähän murhe mieleen, kun metsäteollisuutta halutaan näköjään jo jossakin nähdä auringonlaskualana. Sehän ei pidä paikkaansa. Se on varmasti nouseva ala: sieltä tulevat rakennustarvikkeet, sitten nykyaikaisella tekniikalla tehtyä, muun muassa kartonkiteollisuus tulee korvaamaan muovia paljon — valtava kasvumahdollisuus. Kemianteollisuus käyttää paljon puhdasta energiaa siellä — sitäkin sieltä tuotetaan.

Mutta nyt tämä systeemi: Meillähän ajetaan metsäteollisuutta alas. Tämä järjetön ilmastopolitiikka ajoi turpeen pois, nyt puuta poltetaan aivan vastuutta, ja kuten olemme nähneet, nyt on metsäteollisuuden alasajo alkanut. Ja lisää tulee ilmoituksia, arvoisat ministerit. Niitä te ette pääse karkuun. Lähiaikoina suljetaan lisää metsäteollisuuden

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tehtaita. Tiedän, että vihervasemmisto juhlii sillä, että on hienoa, kun saadaan metsät suojeltua. No, sitähan te olette ajaneet. En usko, että se loppuisi, mutta toivon, että loppuu jo huomenna ja ilmoittaudutte tähän järkevien teollisuusinvestointien joukkoon.

Kolmantena asiana sitten, arvoisa puhemies, vielä tämä datahuonevillitys. Mistä te luulette saavanne sieltä tuloja, kun ne ottavat halvan sähkön ja sitten tekevät muutakin hauskaa jekkua ja eivät juurikaan mitään Suomeen jätä? Toivon realismia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

17.09 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kävimme työ- ja elinkeinojaoston retkellä Keski-Euroopassa Berliinissä. Siellä saksalaiset piirtävät vetytalouteen liittyviä karttoja, siis kaasuputkia, joita voidaan hyödyntää sitten kaasumaisen vedyn kuljetukseen. Kysynkin vihreästä siirtymästä. Siinähan on kaksi alalajia: on tietenkin kaivosteollisuuden vahva nousu ja sitten on tämä vetytalousjärjestelmä. Mikä on Suomen rooli vetytalousjärjestelmässä: tuotammeko sitä uusiutuvan energian avulla, ja minkä verran sitten täällä sitä hyötykäytetään? Vetyhän on energiavarastointia, ja sitten sitä hyödynnetään, eli viedäänkö sitä bulkkituotetta vai investoidaanko Suomeen minkä verran vetytalouteen liittyen?

Sitten kaivosteollisuus: Onko meillä poliittinen ilmapiiri nyt suotuisa kaivosteollisuuden lisäämiselle? Minulla on hieman tullut se käsitys, että vihreää siirtymää vaaditaan vahvasti Suomessa, mutta monesti samat tahot vastustavat kaivosteollisuutta, ja nehan ovat sama asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

17.10 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että teollisuuspoliittinen selonteko on ylipäättään annettu, sillä se on hyvä alku teollisuuspolitiikan pitkäjänteiselle kehittämiselle. Kauppapolitiikan muutos, esimerkiksi tullit ja rajan takana käynnissä oleva sota, on lisännyt investointien ja teollisuuspolitiikan epävarmuutta mutta myös lisännyt kansallisen teollisuuspolitiikan tarvetta. Tästä on esimerkkinä metsäteollisuuden tämänhetkinen tila maassamme.

Itä-Suomessa on paljon teollisuutta. Meidän tulisi varata Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmien toteuttamiseen riittävä rahoitus, joka olisi tukemassa tärkeän teollisuuden ja työllisyyden tulevaisuutta. Itä-Suomen ohjelman konkreettinen rahoitus palvelisi parempaa logistiikkaa, vahvempaa väyläkunnossapitoa sekä saavutettavuutta ja sitä Itä-Suomenkin teollisuutta. Kysynkin elinkeinoministeriltä: onko Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelman osalta tulossa konkreettista rahoitusta Itä- ja Pohjois-Suomen alueille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.11 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan aluksi kannatan edustaja Kempin esittämää vastalauseita.

Täällä on tuotu esille tämä rahoituksen saatavuus ja myös itäisen Suomen tilanne. Finanssialahan kävi viime viikonloppuna aika vahvasti hyökkäykseen sitä vastaan, etteikö tämä ongelma olisi todellinen. Voi olla, että se vaihtelee alueittain, mutta tuli mieleen vanha suunnistajien sanonta maastosta ja kartasta, ja vaikuttaa siltä, että FA:lla on lähinnä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

näitä kaupunkiseutujen, HSL:n ja muiden, ratikkakarttoja, mistä he sitä katsovat. Elikkä rahoituksen saanti on aidosti ongelma. Varmasti se vaihtelee alueittain, varmasti vaihtelee toimialoittain, mutta erityisesti itäisessä Suomessa ja haja-asutusalueilla tämä on todellinen ongelma. Se ei ole pelkästään yritysten ongelma. Siis investointien osalta yrityskaupat ovat jumissa, ja se vaikuttaa sitä kautta myös perheisiin, niin että perheet eivät... Tänä päivänä saat lainaa mihin tahansa asumiseen liittyvään mutta et siihen kotiin, johonka voisit ne tavarat ja roipheet laittaa. Elikkä kysymys kuuluu, samalla lailla kuin edustaja Suhosella: onko tulossa ja löytymässä keinoja, joilla erityisesti pk-yritysten rahoitukseen saataisiin korjausta? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio, te käytitte myös kannatuspuheenvuoron tähän Kempin esitykseen, mutta se pitää tehdä varsinaisessa puheenvuorossa, niin että valitettavasti tässä sitä ei voi vielä ottaa huomioon. [Vesa Kallio: No niin, selvä.] — Mutta sitten seuraavaksi oli edustaja Hänninen.

17.13 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittinen selonteko näyttää suunnan Suomelle, joka ei tyydy olemaan sivustakatsoja vaan tekee rohkeita päätöksiä nyt. Panostamme puhtaan siirtymän investointeihin, vahvistamme tutkimusta ja innovaatioita sekä nostamme tki-panostukset neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Se tarkoittaa luottamusta siihen, että suomalainen taito, luovuus ja työmoraali kantavat myös seuraavat sukupolvet. Jokainen euro, joka sijoitetaan tutkimukseen, teollisuuteen ja osaamiseen, on sijoitus Suomen tulevaisuuteen.

Arvoisat ministerit, kysyn puolustusteollisuudesta: minkälaiset mahdollisuudet on esimerkiksi viiden vuoden sisällä kaksin-, kolmin- tai jopa kymmenkertaistaa puolustusteollisuus? Näyttää olevan tilausta nyt. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.14 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti itselläni on sosiaali- ja terveystieteiden leima otsassa, mutta tunnustaudun tässä kyllä suureksi teollisuuden kannattajaksi ja ystäväksi, ja siihen vaikuttavat ehkä asuinpaikkakuntani länsirannikolla, Pori ja Turku, ja se, kun on nähnyt sen teollisuuden valtavan dynaamisen vaikutuksen. Ja mielelläni tässä mainitsen niiden välissä Rauman ja siitä ylöspäin Vaasan ja Kokkolan ja Raahen ja Oulun ja Keminkin — Itä-Suomea unohtamatta, mutta erityisesti läntisellä rannikolla olen nähnyt tämän teollisuuden dynaamisen vaikutuksen.

Olen nyt myös valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoston puheenjohtaja. Tässä kollega Eestilä viittasikin jo siihen erinomaiseen Saksan-vierailuumme, jolla saimme kuulla heidän hankkeistaan, energiapolitiikasta ja siitä 500 miljardin panostuksesta, joka heillä on siellä tekeillä.

Mutta haluaisin tässä korostaa erityisesti nyt innovaatioiden merkitystä, niin kuin kaikki muutkin. Voisi melkein siteerata Peter F. Druckeria, joka sanoi, että kaikkein tärkeintä on innovaatio, se, että luomme uuden tuotteen tai palvelun, jolla on kysyntää, ja se ratkaisee jonkun tarpeen. Sen jälkeen loppu on markkinointia. No, ei pidä tietenkään unohtaa myöskään ihan perinteistä kilpailua kustannustehokkuudella, mistä Suomella on hyviä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

esimerkkejä, mutta se on tietysti koko ajan haastavampaa. Eli innovaatio, innovaatio, innovaatio!

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt käsittääkseni ei ole enää pyydettyjä vastauspuheenvuoroja, joten jos saadaan tähän väliin ministereiden kommentit. Sen jälkeen varmaan mennään puhujalistaan, ellei tule pakottavaa tarvetta vastauspuheenvuoroihin. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä. — Ja sen jälkeen ministeri Marttinen. — Tässä on ihan kohtuudella aikaa.

17.15 Elinkeinoministeri Sakari Puisto: Kiitos, arvoisa puhemies! Puolustusteollisuus ja kansainvälinen yhteistyö tällä saralla näyttävät hyvinkin positiivisilta, ja asiaa edesauttaa myös se, että valtioneuvosto on lisännyt 6 miljardilla näitä valtuuksia. Näkisin, että Suomella on suurta kyvykkyyttä puolustuksessa ja myös kaksikäyttöpuolella.

Mitä tulee edustaja Löfströmin kysymykseen, niin itse asiassa ensi viikolla matkustan Tukholmaan ja siellä tapaan ruotsalaisia teollisuusjohtajia. Yksi keskustelunaiheista, pääpainopisteistä on nimenomaan puolustusteollisuuden puolella. Siinä on elinkeinopoliittinen tulokulma, se, miten me voitaisiin vahvistaa sijoituksia, investointeja sillä saralla ja tehdä yhteistyötä. Tapaan myös muun muassa sikäläisen elinkeinoministerin. Eli tämä on hyvin ajankohtainen aihe moneltakin kannalta.

Vety: näkisin sillä lailla, että meidän kannattaa ottaa se lisäarvo irti tästä itse ja lähteä kansallisista intresseistä ja keskittyä kansallisiin, alueellisiin vetylaaksoihin. Ainakin ensisijaisesti näin.

Mitä tulee väylämaksuihin, niin väylämaksut otettiin käyttöön tämän vuoden alusta, mikäli muistan oikein — siis hyvitysjärjestelmää muutettiin. Näkisin sinänsä, että sitä arviointia voi olla hieman aikaista tehdä, mutta täytyy tarkistaa se asia vielä.

Tekoäly nostettiin esille. Näkisin, että Suomella on tässä hyvinkin huomattavia mahdollisuuksia liike-elämän puolella. Siinähan on tullut jo näitä menestystarinoita niin kuin Silo AI ja sitten julkisella puolella. Suomella ehkä se teollinen tekoäly on yksi niistä kärjistä, mitä meidän pitää vahvistaa.

Itäinen Suomi: Tähän on tulossa rahoitusta, ja se on tätä niin kutsuttua aluekehitys-, AKKE-rahoitusta. Sitä katsotaan sekä Itä-Suomeen että Pohjois-Suomeen.

Sitten mennään vielä eteenpäin, luoviin aloihin: Kyllä itse ainakin näen hyvin voimakkaasti luovat alat kasvualana. Tässähan nimenomaan työ- ja elinkeinoministeriö varsin vastikään teki päätöksen av-kannustimesta elokuva-alalle, 10 miljoonasta eurosta. Pidän sitä hyvinkin hyvänä instrumenttina. Samoin näkisin, että aineeton pääoma, materiaali oikeudet, kaiken tämän käyttäminen, myös palveluvienti ylipäättänsä ovat sellaisia, missä meillä on paljon kehittämisen varaa ja potentiaalia edelleenkin.

Kysymys eurooppalaisista markkinoista, eurooppalaisista sisämarkkinoista, on hyvin relevantti. Se, mitä Saksassa nyt tapahtuu poliittisesti, on tietysti merkittävää meillekin. Kun olen itse vieraillut yhden kerran näissä virallisissa EU:n kilpailukykyneuvostoissa ja epävirallisissa, niin olin kyllä ainakin itse positiivisesti yllätynyt siitä, että joku semmoinen herääminen tuntuu tapahtuvan siellä elinkeinoministereiden piirissä Euroopassa Euroopan kilpailukyvyyn suhteen ja siinä, miten meitä haastetaan Kiinan osalta, ja myös siinä, miten me ollaan jäämässä ja jääty joillakin alueilla aika pahasti taakse myös Yhdysvaltoihin nähden.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Joo, sitten metsäteollisuus: Siellä on tietysti ylikapasiteettia, mutta jaan huolen myös metsien käytöstä, puun käytöstä. Olen tästä samaa mieltä edustaja Hoskosen kanssa ja myös siitä, jos viritetään ilmastotoimet liian pitkälle. Ja olen myös huolestunut turpeesta ja sen energiakäytöstä. Turpeella toki on myös kuivike-, kasvu- ja turvekäyttöä ja monia muitakin innovatiivisia käyttöjä, ja siinä tulee vahvistaa rahoitusta. Julkisessa keskustelussa siitä on vähän kahdenlaista ilmaa. Riippuu, keneltä kysyy. Mutta jaan tämän saman käsityksen, että rahoitus on vaikeutunut. Se on vaikeutunut pk-sektorilla, mikroyrityksillä, siinä on sääntely, sen tulkinta, tietynlainen paikallisen pankkitoiminnan väheneminen, mikä on ollut valitettavaa, paikallistuntemus, myös varovaisuus, tietty luottoriski ja hallinta, mikä on mennyt minun mielestäni liian pitkälle, ja myös osan pankeista muuttunut liiketoimintanäkymä. Tässä on osa niistä syistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Marttinen.

17.21 Työministeri Matias Marttinen: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia kansanedustajille erittäin hyvästä keskustelusta. — Tartun nyt joihinkin kysymyksiin, jotka ovat omaan salkkuuni liittyviä asioita:

Ensinnäkin jos nyt katsomme näitä esille tulleita, nyt jo päätettyjä investointiuutisia, joista voi muutaman mainita, joilla on kuitenkin kaikilla merkittävä työllisyysvaikutus: Akkumateriaalitehtaan rakentaminen Kotkaan — tehdas tulee työllistämään noin 270 henkeä. Forcitin oma hanke TNT-tehtaan osalta Porissa — noin 200 miljoonaa euroa, työllisyysvaikutus 70 henkeä. Hitachi Energy Vaasassa — uusien työllisten tarve noin 200 henkeä. Fazerin uusi tehdas — 400 miljoonaa kaikkina. Ja aivan omana kokonaisuutenaan meriteollisuuden tilanne tällä hetkellä, siis Meyerin telakan saama pitkä aiesopimus — yhden tämmöisen jättiristeilijän kokonaistyöllisyysvaikutus on noin 13 000 henkilötyövuotta. Tässä nyt joitakin kokonaisuuksia mainitakseni. Ehkä viimeisenä vielä Nordic Nano Groupin päätös aloittaa toimintansa Imatralla — 200 uutta työpaikkaa siinä kohtaa, kun kokonaistuotanto saadaan vietyä eteenpäin. Elikkä kyllähän tässä maassa myös hyviä uutisia saadaan, onneksi näin, eri puolille Suomea, ja olen varma siitä, että näitä uusia ratkaisuita kyllä tullaan kuulemaan myös enemmän.

Edustaja Junnila otti puheenvuorossaan esille myös Valmet Automotiven tilanteen: Kävin siellä viime viikon torstaina tapaamassa tehtaan henkilöstöä, tehtaan johtoa ja kaupungin edustajia, ja on totta kai selvää, että Uuttakaupunkia ei tulla tässä jättämään yksin. Se on koko valtiovallan ja hallituksen tahtotila. Me teemme nyt totta kai omaa valmistelua parhaillaan, jotta voidaan antaa tukea, muun muassa uudelleen koulutusta ja täsmätoimia näille työntekijöille, jotka jäävät tässä vaikeassa tilanteessa ilman työtä.

Edustaja Löfström puheenvuorossaan kysyi tästä niin sanotusta pohjoismaisesta yhteistyöstä: Siellä oikeastaan voisi tämän liittää hyvin myös meriteollisuuden tilanteeseen. Jos katsotaan vaikka Rauman telakan tilannetta, jossa siis tehdään erittäin vahvaa yhteistyötä siinä, että itse laivanrakennus tapahtuu suomalaisin voimin mutta teknologia ja monet muut ratkaisut tulevat taas Ruotsista. Itse näen niin, että sekä meriteollisuuden että puolustusteollisuuden osalta meillä olisi mahdollista rakentaa vielä paljon vahvemmat pohjoismaiset yhteistoimintamallit tältä osin.

Puolustusteollisuudenkin osalta voin todeta sen, että jos katsomme tällä hetkellä, miten voimakkaasti uusia työpaikkoja toimialalle syntyy, niin se on erittäin lupaavaa myös tulevien vuosien osalta. Tässäkin on hienoa ja tärkeää huomata myös se, että kyse ei ole

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tietyistä paikoista, minne työpaikkoja syntyy, vaan tämä alihankintaketju kattaa hyvin laajasti myös eri toimialat kaikkienensa.

Edustaja Werning täällä otti myös esille metsäteollisuuden tilanteen — hän ei ole paikalla: On kuitenkin niin, että me emme kyllä voi vaikuttaa esimerkiksi USA:n asettamiin tulleeihin. On näin, että oman arvioni mukaan suurista meidän teollisuuden toimialoista metsäteollisuuden tilanne näiden USA:n tullien osalta on kaikista hankalin, ja se näkyy tällä hetkellä valitettavasti toimialan osalta. Me seuraamme hyvin tarkasti tilannetta, ja kävin myös Lappeenrannassa silloin heti kesällä, kun näitä hyvin synkkiä uutisia paikkakunnalle oli tullut UPM:n osalta, ja siltäkin osin meillä on oma valmistelu ministeriössä nyt käynnissä, kun yt:t ovat päättyneet.

Ehkä nämä, arvoisa rouva puhemies, nyt joinakin mainintoina ja poimintoina tästä käydyistä keskustelusta. Joka tapauksessa, mitä vahvemmin teollisuuspolitiikkaa yhdessä puolueiden välillä kyetään tässä talossa tekemään, sitä vahvemmat vaikutukset sillä on myös investointeihin, ja me näemme nyt myös sen, että meillä on vireillä erittäin merkittävä määrä merkittäviä teollisia investointeja. Kollegani, ministeri Puuston kanssa johdamme työ- ja elinkeinoministeriötä ja samoin myös investointinyrkkiä, jonka olemme ottaneet vahvemmin poliittisen johdon alaisuuteen meidän oman toimikautemme aikana, jotta voimme tunnistaa näistä hankkeista ne kysymykset, mihin tarvitaan myös selkeämpää poliittista ohjausta tai käsittelyä.

Tämä on oikeastaan ollut aika hyvä ja toimiva ratkaisu kaikkienensa, koska meillä on eri puolilla maata sellaisia isompia hankkeita, joiden osalta pelkästään se virkamiestason valmistelu ei riitä, vaan se vaatii jo selkeämmin poliittisen johdon linjauksia tai ohjeistusta. Me käymme läpi nyt näitä, ja meillä on lupin alla voi puhua ehkä muutamia kymmeniä merkittävimpiä teollisia hankkeita tällä hetkellä. Koko ajan seuraamme niitä hyvin tarkasti ja teemme myös tarvittavat kaikki toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa se, että kuokka menee kaikilta osin maahan. Ainakaan se ei jää valtiovallan ja ainakaan se ei jää hallituksen toimien osalta kiinni, menevätkö nämä hankkeet maaliin. Toivon, että valtaosa niistä menee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.27 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme valtioneuvoston selonteosta, joka koskee teollisuuden tulevaisuutta. Samalla se koskee koko isänmaamme suuntaa. Teollisuus on ollut tämän maan selkäranka. Se on rakentanut Suomen jälleen nousuun sodan raunioista, vienyt suomalaista osaamista maailmalle ja luonut hyvinvoinnin perustan. Nyt olemme jälleen murroksen keskellä, jossa vastuullinen taloudenpito ja rohkea uudistuminen kulkevat käsi kädessä. Tämä hallitus ei rakenna tulevaisuutta velalla vaan työllä, ahkeruudella, yrittämisellä ja uskolla omaan osaamiseemme.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittinen selonteko näyttää suunnan Suomelle, joka ei tyydy olemaan sivustakatsoja vaan tekee rohkeita päätöksiä. Panostamme puhtaan siirtymän investointeihin, vahvistamme tutkimusta ja innovaatioita sekä nostamme tki-panostukset neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Se tarkoittaa luottamusta siihen, että suomalainen taito, luovuus ja työmoraali kantavat myös seuraavat sukupolvet. Jokainen euro, joka sijoitetaan tutkimukseen, teollisuuteen ja osaamiseen, on sijoitus

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Suomen tulevaisuuteen. Linja on oikea. Me emme ottele piirinmestaruuksista, me ottelemme nyt maailmanmestaruuksista, ja rima on korkealla.

Arvoisa puhemies! Pidän selontekoa hyvin isänmaallisena. Siinä on tekoja, joilla turvataan työn, teollisuuden ja osaamisen edellytykset tässä maassa. Siihen on kirjattu myös, että me pidämme huolta suomalaisesta työstä, energiasta, osaajista ja luonnonvaroista niin, että Suomi pysyy vahvana myös seuraavat sata vuotta. Tämä selonteko ei ole vain tehty paperi teollisuudesta; se on kertomus Suomen tahdosta olla elinvoimainen, turvallinen ja omavarainen kansakunta.

Arvoisa puhemies! Kun rakennamme teollisuutta, rakennamme samalla Suomen tulevaisuutta. Meidän velvollisuutemme on huolehtia siitä, että jokainen päätös vie maatamme eteenpäin vastuullisesti, viisaasti ja ylpeydellä. Siksi kannatan hallituksen teollisuuspoliittista linjaa ja uskon, että tämä selonteko on askel vahvemman, rohkeamman ja omiin voimiin uskovan Suomen suuntaan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.30 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta on tärkeä ja koskee Suomen teollisuuspolitiikan isoa kuvaa ja pitkän aikavälin linjauksia. Tarvitaan ylivaalikautista ja yli puoluerajojen menevää teollisuuspoliittista näkemystä, yhteisymmärrystä ja tahtotilaa. Nyt käsittelyssä oleva teollisuuspoliittinen selonteko antaa siihen parhaimmillaan hyvän pohjan ja lähtökohdat.

Ajattelen niin, että teollisuuspoliittinen linjaus saisi huomioida vahvemmin myös alueelliset tarpeet, kuten esimerkiksi Itä-Suomen ja Itä-Suomen tarpeet teollisen toimintaympäristön tulevaisuuden osalta. Meillä on nyt tilanne, jossa esimerkiksi metsäteollisuus hakee tehokkuutta omaan toimintaansa ja muutosneuvotteluja on käynnissä laajasti metsäteollisuudessa. Tämä on työntekijöiden kannalta todella ikävää ja epäluottamusta herättävää teollista tulevaisuutta ajatellen. Samalla kun metsäteollisuus tekee aktiivisesti toimia oman kannattavuutensa eteen, tulisi hallituksen juhlapuheissa Itä-Suomelle luvattuja asioita saada nopeasti konkretiaan Itä-Suomi-ohjelman aidoilla toimenpiteillä pelkkien kirjausten sijaan. Erityistalousaluemahdollisuus, investointi- ja kasvupanokset, valtion infrahankkeet, saavutettavuuden turvaaminen — kuten lento-, raide-, tie- ja vesiliikenne — sekä kuntien palveluinvestoinnit ja monet muut Itä-Suomea koskevat asiat tulisi saada ripeästi käytäntöön. Fakta on, että rajan takana oleva sota vaikuttaa Itä-Suomen yrityksiin monella tapaa, muun muassa nostaen kustannuksia, vaikeuttaen logistisia ketjuja ja heikentäen markkinan kysyntää ja näkymiä. USA:n käynnistämä kauppasota heikentää näkymiä entisestään ja luo todella suurta epävarmuutta meidän teollisuutemme eteen varsinkin Itä-Suomessa. Meillä on ollut tapana jo vuosikymmenet tukea alueita ja niiden yrityksiä sitten, kun yt:t on käyty ja pahin on jo tapahtunut. Äkillisen rakennemuutoksen tuet ja hallituksen apupaketit eivät silloin paljon lämmitä, kun jopa sadat tai tuhannet metsäteollisuuden työntekijät joutuvat työttömiksi ja alueellinen vaikutus on järkälemäinen verotulojen ja työllisyyden osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Ratkaisuja on tehtävä silloin, kun yritykset vielä toimivat alueella. Vahvistetaan ja tuetaan yritysten, esimerkiksi metsäteollisuuden, toimintamahdollisuuksia ja kasvua. Tämän hetken vahvoja esillä olevia teollisuuden tulevaisuudennäkymiä ovat myös vihreä siirtymä, kestävä energiajärjestelmät ja

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

puolustukselliset energiaratkaisut. Tähän tarvitaan siis konkreettisia satsauksia — koulutusta unohtamatta. Esimerkiksi Itä-Suomessa Varkaudessa juhlittiin vasta Walter Ahlströmin teknillisen koulun 90-vuotissyntymäpäivää. Varkaudessa on siis koulutettu jo pitkät ajat teollisuuden työntekijöitä, niin niin sanottuja haalariduunareita kuin myös insinöörejä, kuten tänäänkin, eikä pelkästään suomen kielellä, vaan on myös kansainvälistä koulutusta englannin kielellä.

Suomalaisen teollisuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että horjuvalle ulkomaankaupalle löydetään itäisestäkin Suomesta vaihtoehtoisia ja kunnossa olevia kuljetusreittejä, jotka parantavat logistiikkaa ja huoltovarmuutta sekä kustannustehokkuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Maassamme tarvitaan vahva parlamentaarinen yhteisymmärrys uuden teollisuuspolitiikan suunnasta. Tämä ei tietenkään ole vain yhden hallituskauden asia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

17.34 Janne Jukkola kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Petteri Orpon hallitus on halunnut ottaa strategisen, pitkäjänteisen ja kokonaisvaltaisen otteen teollisuuden tulevaisuudesta. Tämä ei ole yksittäinen ohjelma tai toimenpidelista. Tämä on suunnanmuutos, joka palauttaa teollisuuden sinne, minne se kuuluu: suomalaisen hyvinvoinnin ja kasvun ytimeen.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi elää viennistä, sillä se tuo tuloja, työpaikkoja ja rahoittaa hyvinvointia. Pienenä taloutena Suomi tarvitsee vahvaa kilpailukykyä, jotta yritykset menestyvät maailmalla ja talous pysyy elinvoimaisena. Orpon hallitus on tehnyt rohkeita ja vastuullisia päätöksiä. Kymmenen miljardin sopeutustoimet eivät olleet helppoja, mutta ne olivat välttämättömiä, jotta voimme turvata julkisen talouden kestävyys. Samaan aikaan hallitus on kyennyt tekemään tulevaisuuteen katsovia ratkaisuja. Investointihyvitys houkuttelee uusia hankkeita jo yli 20 miljardin euron arvosta. Työmarkkinointia on uudistettu, jotta vientiyritykset pysyvät kilpailukykyisinä, ja tutkimus- ja kehityspanokset nostetaan neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tämä on teollisuuspolitiikkaa, joka ei jää vain paperille vaan näkyy konkreettisesti investointeina, työpaikkoina ja kasvuna.

Arvoisa rouva puhemies! EU:n kilpailukyky on nyt ratkaisevan tärkeässä roolissa. Ei riitä, että Suomi on kilpailukykyinen, jos EU:n perälauta vuotaa kilpailukykyämme pois. Siksi on välttämättömän tärkeää jatkaa ponnisteluja EU:n kilpailukykyyn puolesta, sillä globaali kilpailu kiihtyy ja Yhdysvaltain sekä Kiinan toimet, ovat ne sitten tuljia tai veroja, kirittävät myös Eurooppaa. Tässä tilanteessa Suomen on oltava se jäsenmaa, joka toimii määrätietoisesti ja ennakkoiden. Meidän vahvuutemme ovat puhdas energia, teknologinen osaaminen ja vakaa yhteiskunta — juuri ne asiat, joihin tämä selonteko nojaa, ja juuri siksi tämä ohjelma antaa meille mahdollisuuden tuoda teollisuutta maailmalta Suomeen ja tehdä Suomesta vahvempi teollinen maa, jossa syntyy arvoa, työtä ja vientiä. Me tarvitsemme lisää teollisuutta ja kyllä, myös sitä perinteistä savupiipputeollisuutta. Tehdaspiiput eivät ole ongelma, vaan osa ratkaisua. Ne ovat merkki työstä, investoinneista ja uskosta tulevaisuuteen. Tämä selonteko mahdollistaa sen, ja se luo pohjan kestäväälle kasvuille ja uudelle teolliselle nousulle.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa esiin myös keskustan esillä pitämän ehdotuksen Itä-Suomen erityistalousalueesta: On rehellistä todeta, että tähän meidän ei tule lähteä. [Hannu Hoskonen: Voi hyvänen aika!] Se perustuu vanhentuneeseen käsitykseen siitä, että lisäämällä hallinnollisia poikkeuksia voitaisiin ratkaista alueiden haasteita. Tosiasiassa me tarvitsemme päinvastaista, vähemmän poikkeuksia ja enemmän yhteistä kilpailukykyä. Kokoomuslaisena näen asian näin: en halua erityistalousaluetta yhdelle osalle Suomea, vaan haluan, että koko Suomi on erityistalousalue, maa, joka erottuu edukseen kilpailukyvyllään, osaamisellaan, innovaatioillaan, infrallaan ja verotuksellaan, maa, johon halutaan investoida ei poikkeussäännösten vuoksi, vaan siksi, että se on Euroopan kilpailukykyisin paikka investoida ja tehdä tulevaisuutta.

Tähän kokonaisuuteen liittyy vahvasti myös puolustusteollisuus. Nato-jäsenyys avaa meille uuden mahdollisuuden, ei vain turvallisuuden näkökulmasta vaan myös teollisena mahdollisuutena. Suomalaisilla yrityksillä on osaamista ja luotettavuutta, joita liittolaisemme tarvitsevat. Nyt on meidän tehtävämme varmistaa, että ne pääsevät täysimääräisesti mukaan. Samoin kaivannaisteollisuus on tärkeä tukijalka tälle muutokselle. Ilman vastuullisesti hyödynnettyjä mineraaleja ja malmia ei ole raaka-aineita puolustusteollisuudelle tai teollisuudelle ylipäättänsä. Tämä on ala, jolla Suomen on oltava rohkeasti edelläkävijä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Puhujalista jatkuu, ja muistetaan, että tämä asiakohta vaihdetaan seuraavaan kello 17.47. — Nyt edustaja Hoskonen.

17.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä kannatan edustaja Hilkka Kempin tekemää esitystä.

Toiseksi kollega Jukkolalle haluan mainita: Mitä sitten se hallituksen tuki tuonne Itä-Suomeen on, kun olette kaiken sieltä jo vieneet? Viimeinen sankariteko: veitte 300 miljoonaa aluekehitysrahoista meiltä pois. Tässä voi sanoa, että ei jää jäljelle edes sitä kukkaroa taskuun, kun senkin te varmaan kohta viette. Olette purkamassa Palokin voimalaitoksen Heinävedeltä, viimeinen voimalaitos lopetetaan. Jotkut tietysti sanovat, että pimeässä aika kuluu paremmin, mutta olen siitä hieman eri mieltä. Tämä teollinen toiminta, mitä te olette Itä-Suomeen ajaneet, on pelkkää nollaa, ja turha kuvitella, että sieltä jotain isoa lottopottia Itä-Suomelle tulisi. Toki toivon, joka päivä sitä toivon, mutta alkaa odottavan aika olla turhan pitkä. No, jäämme odottamaan, mitä se on.

Joka tapauksessa tässä keskustelussa, arvoisa rouva puhemies, tämä metsäteollisuuden en sano mollaaminen vaan tietoinen alasajo tai väheksyminen on järkyttävää. Ettekö te, hyvät kollegat, ymmärrä, minkä varaan Suomen hyvinvointi on rakennettu? [Timo Suhonen: Ymmärretään!] Metsäteollisuuden varaan ja metsien hyötykäytön varaan. — Edustaja Suhonen, kiitän kommentistanne. — Joka tapauksessa jos tätä ei ymmärretä nyt, niin Suomi menee semmoiseen alennustilaan, jota ei ole ennen nähnyt, tällä menolla, mitä tämä vihreä siirtymä on aiheuttanut. Meillä kun turve poistettiin, niin poltetaan valtavat määrät tukkipuuta ja kuitupuuta ja metsäteollisuus pistää luokkujaan kiinni. Ja lisää tulee varmaan tänä vuonna, ja Itä-Suomi autioituu. Onhan tämä järkyttävää, että tällaista keskustelua joutuu edes kuulemaan.

Metsäteollisuus on luonut Suomeen metalliteollisuuden, kemianteollisuuden. Eivät nämä Ponsset ja John Deeret sun muut ole tulleet vahingossa, vaan ne ovat tulleet siitä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tarpeesta, mitä metsäteollisuus ja metsien jalostus ovat tuoneet. Paperikoneet ja kaikki mahdolliset laitteet, mitä ikinä keksiä voitte — ei niitä ole tehty huvikseen, vaan suureen tarpeeseen ja Suomen vientiteollisuuden elvyttämiseen. Suomi elää edelleen metsistään, ei vain pelkästä puusta, vaan monesta muusta. Sitten kun nyt muovia tunnutaan vähennettävän, niin kotimainen teollisuus rupeaa tuottamaan arvokkaita pakkaustarvikkeita, erilaisimpia. Sitten sieltä tulee puuteollisuuden tuotteita, puutaloja ynnä muuta. Onhan tämä kumma, kun tällaisia keskusteluja joutuu kuulemaan. Sekö muka korvataan sitten näillä datakeskuksilla?

Tarkastellaanpas hieman datakeskuksia: Ensinnäkin ne on ulkomaisilla rahoilla investoitu tänne. Ne neuvottelevat sähköyhtiöiden kanssa edullisen sopimuksen sähköstä, joka menee melkein nollaveroluokalla, ja sitten kun teille kaikille varmaan markkinoidaan, että tulee halpaa energiaa sitten sivuvirtana, jota yhteiskunta käyttää vaikka kiinteistöjen lämmitykseen, niin arvaatkaas, myykö joku Google teille halvalla sen sähköllä tuotetun lämmön, mikä siinä datakeskuksessa syntyy? Ei varmasti myy. Kannattaisi pikkuisen ymmärtää, mistä tässä on kysymys.

Sitten tämä vetyteollisuus ja puhdas teräs ja puhdas alumiini, mitä tuntuu, että Suomeen on rakennettu jo niin paljon, että minua hirvittää: Millä sähköllä te sen teette? Me olemme purkaneet yli 3 000 megaa sähköntuotantolaitoksia elikkä voimalaitoksia tästä maasta pois. Turve kun lopetettiin, niin menetettiin kovilla pakkasilla yli 3 000 megan edestä sähköntuotantotehoa. Mistä te otatte sen sähkön? Yhtään vetyä ei synny ilman sähköä, yhtään puhdasta alumiinia ei synny ilman sähköä, eikä sitä kuuluisaa hiiletöntä terästä, jonka piti Inkooseen tulla. Syntyyhän se varmaan joskus huomenna tai tulevalla vuosisadalla, mutta tämän eduskunnan aikana ette tule sitä näkemään.

Toivon hieman realismia tähän keskusteluun, arvoisat kollegat. Tämä puhdas siirtymä taitaa mennä sellaiseksi peliksi, että ainut, mikä on puhdas, on suomalaisten kukkaro. Siellä ei ole kohta rahaa mihinkään, ja valtio velkaantuu toistakymmentä miljardia vuodessa. Pahoin pelkään, että tämän vuoden aikana Suomi on Euroopan unionin alijäämämenettelyssä, ja jos vielä jatkamme siitä eteenpäin, niin se tarkoittaa suomeksi sanottuna sitä, että valuuttarahasto puuttuu tähän peliin ja toteaa, että teille ei anneta mistään lainaa. Aikoinaan kun Esko Aho aloitti Suomen talouden korjaamisen, meillä oli 500 000 työtöntä. Tällä menolla se luku on kohta tullut takaisin.

Niin että kun te näitä esityksiä teette, pyydän teiltä realismia. Se, että tehdään vetyterästä ja puhdasta alumiinia, on vähän kuin lupaisi pikkupojalle kovan joulupaketin ostaa mutta ei osta kuitenkaan. Pettymys on kammottava siinä tilanteessa. Älkää sitä pikkupoikaa pettäkö, vaan ostakaa hänelle se joulupaketti, joka on hänelle elämääkin tärkeämpi, mutta lopettakaa nyt, hyvät ystävät, tämä Suomen metsäteollisuuden alasajo. Jos te sen teette, niin olen silloin murheellinen lopun ikäni. Metsissä on Suomen tulevaisuus. Uskokaa, hyvät ystävät. [Eduskunnasta: Näin on! — Timo Suhonen: Oikein!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto poissa. — Edustaja Kallio.

17.44 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin ensin, että en enää pidä puhetta, mutta jotenkin innostuin tästä itäisestä Suomesta vielä sanomaan jotakin.

Kaikki tietävät, tai ilmeisesti kaikki eivät tiedä, minkä takia itäisen Suomen maakunnat ovat esittäneet erilaisia toimenpiteitä alueen kehittämiseksi, tai ei kehittämiseksi edes,

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

vaan että pysyttäisiin muun Suomen kehityksessä mukana, eikä välttämättä ehkä niinkään, vaan että kun edes ne olemassa olevat kotimaiset, paikalliset yritykset säilyisivät jollain tapaa elossa. Myös elinkeinoelämän järjestöt alueelta ovat esittäneet toimenpiteitä, myös Elinkeinoelämän keskusliitto on esittänyt, ja pääministeri taisi nimetä Harri Bromaninkin tekemään jonkinlaista ohjelmaa sinne, että hieman ristiriitaisia ovat nyt nämä viestit.

Työ- ja elinkeinoministeriön kasvunrahoitusraportti tosiaan osoittaa, että pienet innovatiiviset ja kasvuhakuiset yritykset, kaikki nämä erilaiset yritykset, kohtaavat näitä rahoitusvaikeuksia — siitä täällä on jo hyvin keskusteltu — mutta myös maataloustuotannossa elikkä ruuantuotannossa, niin onhan tämä nyt kummallista, että ruokaan, mitä joka päivä tarvitaan, ei rahoitusta pankeista haluta antaa.

Kiitän edustaja Jukkolaa rehellisyydestä. Olen aina tykännyt siitä, että on kiva puhua asioista, kun tiedetään, mitä mieltä kukakin on, mutta nythän tämä voittajiin ja menettäjiin jakaminenhan tässä selkeästi tuli esille. Eikä sekään ole oikeastaan pahinta, että sinne meille päin syntyy taloudellinen tyhjiö, vaan paljon vaarallisempaa on, että sinne kasvaa tämmöinen turvallisuustyhjiö, ja se on samalla erityisesti huoltovarmuustyhjiö ja sen mukana se on kokonaisturvallisuustyhjiö.

Täällä eilen puhuttiin sisäisestä turvallisuudesta, ja kyllä nämä kaikki tämäntyypiset asiat, mitkä nyt etenevät ja jotka eivät etene, tätä sisäistä turvallisuutta murentavat joka hetki. — Kiitos, ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä. — Vielä ehditään edustaja Mehtälä ottaa ja sitten vaihdetaan.

17.47 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikassa ei ole kyse vain kasvuluvuista, vaan myös suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pelastamisesta. Sekä hallitus että keskusta ovat yhtä mieltä siitä, että kestävä kasvu on välttämätöntä, mutta tarvitsemme rohkeampia ja konkreettisempia toimia kasvun saavuttamiseksi. Hallitus on nyt reilu kaksi vuotta nukkunut ruusunenunta tässä kasvupolitiikan saralla, ja voidaan kertoa, että keskituloisten verotus on kulutusverot huomioon ottaen kireimmillään kymmeneen vuoteen, työttömyys suurinta yhdeksään vuoteen ja konkurssien määrä korkeimmillaan 28 vuoteen.

Nyt on ensinnäkin ryhdyttävä panostamaan myös pienempien yritysten toimintaedellytyksiin, eikä ainoastaan pörssijättien, kuten hallitus tekee. Onhan meillä yrityksistä alkutuotanto mukaan lukien 96 prosenttia alle kymmenen hengen yrityksiä. Tarvitsemme aidosti kannustavan investointiympäristön. Keskustan mallissa yhteisöverotusta kehitetään Viron mallin suuntaan, eli yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotetaan kevyemmin, mikä rohkaisee investointeihin ja kasvuun. Hallituksen ajaman investointiverohyvityksen taas tulisi olla paljon nykyistä matalammalla tasolla, niin kuin Ranskassa ja Tanskassa on.

Hallituksen ei pitäisi tehdä asioita, jotka vaikeuttavat yrittäjien elämää. En voi esimerkiksi ymmärtää, miksi hallitus jälleen kerran lisäsi sääntelyä biokaasualalle. Viisi eri hallituksen tointa on tähän mennessä tapahtunut. Tämä on täysin tarpeetonta. Keskustan mielestä luvituksesta on tehtävä hidasteen sijaan Suomen kilpailukykytekijä. Tavoitteeksi pitää asettaa, että meillä on Euroopan nopein luvitusprosessi vuoteen 2027 mennessä. Suurin muutos on ajattelutavan muuttaminen. Sääntely ei saa olla itsetarkoitus, vaan sen tehtävä on auttaa ja viedä yrityksiä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Arvoisa puhemies! Alueellinen epätasapaino uhkaa Suomen kehitystä, minkä äsken kuulimme hyvin. Hallituksen politiikka on osoittautumassa kovaksi keskittämisen politiikaksi. Tarvitsemme määrätietoista aluepolitiikkaa, kuten keskustan esittämä itäisen Suomen erityistalousalueen kokeilu on. Tällaiset erityistalousalueet eivät ainoastaan tasapainota aluekehitystä, vaan luovat kasvua ja työpaikkoja koko Suomeen, myös sinne, missä väestö ikääntyy ja työvoima vähenee. Koko Suomen asia on myös turvallisuuspoliittinen kysymys.

Elintarviketeollisuus tarvitsee käytännön tukea, jotta se voi myydä tuotteita enemmän ulkomaille ja lisätä tuotantoaan. Elintarvikeviennin osalta hallituksen toimet ovat olleet luvattoman heikot. Selkeä ohjelma investointien tukemiseksi ja sääntelyn keventämiseksi auttaisi suomalaisia yrityksiä menestymään kansainvälisesti ja parantamaan vaihtotasettamme, ja siitä oiva esimerkki on tämä elintarvikepuoli: me ostimme elintarvikkeita seitsemällä miljardilla ja myymme kahdella, eli meillä on valtiontaloudessa viiden miljardin alijäämä pelkästään elintarvikkeiden osalta. Näin ei voi jatkua. Kotimaisten raaka-aineitten jalostusasteen nostaminen ja alan uudet keksinnöt luovat myös uusia työpaikkoja ja vähentävät tuontiriippuvuutta.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikkamme ei voi olla ponnetonta toiveajattelua eli toivotaan toivotaan -ajattelua. Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa yritykset uskaltavat investoida ja työllistää koko Suomessa. Lisäksi kasvaville yrityksille tulee turvata rahoitus eri tilanteissa. Yritysten rahoitukseen tulee saada vakautta ja jatkuvuutta. Tässä tarvitaan niin kotimaisia rahoittajia kuin Euroopan unionin investointipankkia.

Keskustan linjaus on selkeä: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa ja omistettu Suomessa. Tämä on kestävä tie kohti parempaa huomista kaikille suomalaisille. Keskusta on puolue, joka sanoo ”kyllä” kestäväälle talouskasvulle.

Kannatan edustaja Kempin tekemää vastalausetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tässä vaiheessa keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen. Tämä oli tosiaan aikataulutettu asiakohta.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.51.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.27.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 8. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Immonen.

21.27 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Työpaikkoja ja kasvuvoimaa Keski-Suomeen, lisää kansainvälisyyttä Mikkeliin ja Rovaniemelle. Sitä se tarkoittaa käytännössä, että olemme jäsen kansainvälisessä puolustusliitossa. Liittouman jäsenyys tuo tullessaan useista Euroopan maista lukuisia upseereita maakuntiimme. Samalla avautuvat lukuisat mahdollisuudet markkinoida ja esitellä Suomen suorituskykyä ja korkealaatuista puolustusteollisuuttamme ulkomaalaiselle sotilaille sekä verkostoitua heidänkin tiedeyhteisöihinsä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Uskoisin, että myös puolustusteollisuuden on helpompi hakeutua yhteistyöhön Suomen kanssa, kun kyseisen maan edustajia henkilöstöverkostoineen on jo valmiina Suomessa. Tässä teollisuusselonteossa todetaankin, että teollisten investointien saamisella Suomeen on ratkaiseva merkitys teollisuuden uudistumiselle ja pitkän aikavälin kilpailukyvyille. On olennaista, että investointeja saadaan toimintoihin, jotka kasvattavat kotimaista arvonaluontia, nostavat tuotannon jalostusarvoa ja parantavat tuottavuutta. Juuri sitä on toteutettu käytännössä kotimaisessa puolustusteollisuudessa.

Kansainvälisyys tuo runsaasti mahdollisuuksia liittolaistemme kanssa tulevaisuudessa. Suomen puolustuskyvyn kulmakivi on vahva maanpuolustustahto väestömme kaikissa yhteiskuntaluokissa, mutta sen toteuttamiseksi kriisiaikana me tarvitsemme korkealaatuista puolustusmateriaalia ja myös asetuotantoa. Ilman vahvaa, itsenäistä ja elinvoimaista ase- ja puolustusvälineiteollisuutta meillä ei ole uskottavaa puolustusta. Tämän asian myös Ukraina on osoittanut, kun se on joutunut moninkertaistamaan oman puolustusteollisuutensa omassa selviytymistaistelussaan viime vuosina.

Kansainvälisen yhteistyön ohella meidän on kuitenkin varmistettava, että Suomi kykenee puolustamaan itseään itsenäisesti ilman liiallista riippuvuutta ulkomaisista toimitusketjuista. Keski-Suomessa tämä konkretisoituu erityisen hyvin. Nostan esiin muutamia esimerkkejä, joilla sekä heikentynyt turvallisuustilanne että tämän hallituksen toimenpiteet yhdessä konkretisoituvat ja parantavat taloudellista elinvoimaa maakunnassani.

Maakunnassani toimii useita puolustusteollisuuden yrityksiä, kuten Patria, joka kehittää ja valmistaa panssaroituja ajoneuvoja, drooneja ja järjestelmiä, joilla on korkea kotimaisuusaste. Nammo investoi satoja miljoonia euroja sekä Laukaaseen että Jyväskylään ja luo siten runsaasti työpaikkoja, puhumattakaan rakentamisen aikaisista työllisyysvaikutuksista. Myös Finn-Savotta Karstulassa sai ison tilauksen Puolustusvoimilta, mikä tarkoittaa lisää työpaikkoja pohjoiseen Keski-Suomeen. Näiden tuotteiden huolto ja saatavuus kriisiaikana on siten taattu, koska tuotanto ja osaaminen ovat kotimaassa.

Puolustusvoimien joukko-osastot, kuten Tikkakoskella sijaitseva Ilmasotakoulu ja Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskus Jyväskylässä, tekevät tiivistä yhteistyötä teollisuuden kanssa tarjoten testausympäristöjä ja operatiivista asiantuntemusta, joka taas tukee uusien järjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan puolustushallinnon omat tki-panostukset ovat jääneet hiukan jälkeen. Meidän tuleekin parantaa julkishallinnon, teollisuuden ja tutkimuslaitosten välistä yhteistoimintaa. Puolustusvaliokunta toteaaakin lausunnossaan tätä selontekoa arvioidessaan, että esimerkiksi Norjassa ja Hollannissa on käytössä niin sanottu triple helix -malli, jossa julkishallinto, puolustusteollisuus sekä tiede- ja tutkimusyhteisö tekevät tiivistä yhteistyötä. Valiokunta näkee tällaisen mallin tuomisen myös Suomeen olevan erittäin tarpeellista, ja asiaa tulisikin edistää. Myös tässä asiassa Keski-Suomella olisi paljon annettavaa hyödyntäen Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun osaamista sekä alueen teollista kapasiteettia, koska silloin kun Puolustusvoimat ja tutkimus tekevät yhteistyötä, syntyy ratkaisuja, jotka palvelevat koko Suomen turvallisuutta. Nato-jäsenyys näkyy siis monella tavalla jo nyt suomalaisen teollisuuden tervetulleena piristyskentänä, ja jo lähitulevaisuudessa sitä vahvistetaan tämän hallituksen päätöksillä vielä lisää miljardiluokan investointeina.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

21.32 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies! Päivällä käytiin laajaakin keskustelua tästä teollisuuspoliittisesta selonteosta, ja mielestäni oli aika laaja, hyvä keskustelu sen suhteen ja yhteinen näkemyskin itse asiassa. Se on hyvä asia, että esimerkiksi koskien puhdasta, vihreää siirtymää on aika pitkälle aika yhtenäinen näkemys, mikä on mielestäni hyvä asia.

Se nostettiin esille siinä, puhuttiin, että tässä ei ole tiedostettu ollenkaan luovaa taloutta. Mutta itse asiassa talousvaliokunnan mietinnössä on nostettu esille luova talous ja millä tavalla se voisi olla tulevaisuudessa yksi mahdollisuus Suomelle kasvaa. Tulee tiedostaa sekin, että maailman kasvavin ala tällä hetkellä on juuri luova talous, ja siinä voimme osaamisella oikein hyvin pärjätä myös Suomesta käsin, toki tiedostaen, että on haasteita myös rahoituksen suhteen.

Mutta rahoituksesta puheen ollen olen hieman huolissani koskien rahoitusta muun muassa pk-yrityksille, jotka ovat alihankkijoita suurille teollisuusyksiköille, ja että he saavat rahoitusta tulevaisuudessa. Olisi todella tärkeää, että rahoitusinstituutit panostaisivat tähän ja omalta osaltaan olisivat mukana tukemassa Suomen kasvua.

Det är väldigt viktigt, ärade fru talman, att vi får en tillväxt i det här landet och att vi skapar arbetsplatser. Just nu är vi på många områden inne i ett brytningsskede där man måste omskola sig och så vidare, men sedan har vi också områden där vi är väldigt duktiga. Till exempel i vårt Österbotten har vi ett väldigt gott sysselsättningsläge, långt på grund av att man har varit i framkant och att man alltid har utgått ifrån att man var lite bättre.

Men forskning och utveckling är viktigt, och att man gör produkter av forskningen och utvecklingen är också otroligt viktigt. Jag var inne här lite på finska kring finansieringen för små och medelstora företag. Vi möter hela tiden utmaningar hos företag som har svårt att få finansiering.

Överlag skulle jag säga att det är jättebra att vi har hittat en samsyn kring industripolitiken, hur vi ska gå vidare, och hit hör också en fungerande infrastruktur, bland annat att vi har ett tätt och fungerande hamnätverk. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström poissa. — Edustaja Mikkonen.

21.35 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikalla on tiukka kytkös paitsi valtiontalouteen, niin myös ja ennen kaikkea maailman keskeisiin kestävyyskriiseihin, ilmaston kuumenemiseen, luontokatoon ja ympäristön pilaantumiseen. Vaikka kytkökset on tiedostettu ajatuksen tasolla teollisuuspoliittisessa selonteossa, tarvittavat johtopäätökset jäävät uupumaan.

Itsestäänselvä tavoite, jonka tulisi nykyajassa läpäistä koko teollisuuspolitiikka, on teollisuuden asettuminen laajasti ekologisesti kestäviin rajoihin. Keskeinen heikkous selonteossa ja sen johtopäätöksissä onkin ymmärryksen puute vahvoista keinoista tukea siirtymäpolkuja kohti kestävämpää teollisuutta. Osa selonteon keinoista on jopa avoimessa ristiriidassa keskenään tästä näkökulmasta katsottuna.

Ilmaston osalta yhtenä keskeisenä työkaluna selonteko nostaa esiin energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman. Nämä ovat tärkeitä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

työkaluja, joita pitkän odotuksen jälkeen on vihdoinkin annettu, mutta ne eivät vastaa Suomen ilmastolakiin, Suomen ilmastositoumuksiin EU:lle eikä Pariisin ilmastositoumukseen.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan ja teollisuuspolitiikan ristiriita on voimakkaimmillaan Suomen hiilinielujen heikossa tilanteessa, joka johtuu ennen kaikkea metsien käytöstä. Hiilinielujen romahtamista ja tilanteen korjaamiseen pyrkiviä toimenpiteitä ei ole selonteossa tunnustettu lainkaan. Metsäteollisuudella on ollut ja on aivan varmasti myös jatkossa merkittävä rooli niin taloutemme kuin hyvinvointimme tukena. Samanaikaisesti metsäteollisuudella on iso vaikutus luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon. Ja jos katsoo viime vuosikymmenten kehitystä, niin tulostaulu on karu: metsäluonnon monimuotoisuus on heikentynyt, hiilinielut ovat heikentyneet, eli metsien hiilivarasto ei ole kasvanut. Puusta saatu arvonnäkö on heikentynyt, ja työllisyys on heikentynyt. Siksi myös metsäteollisuuden kestävyys siirtymälle tulisi teollisuuspolitiikassa selonteossa esittää toimenpiteitä eli keinoja siihen, kuinka saamme nostettua jalostusastetta, kuinka saamme vähemmästä enemmän ja suuremman kilohinnan tuotteista, niin ikään kuinka pystyisimme tekemään entistä pitkäikäisempiä tuotteita, jotka toimivat myös hiilivarastoina. Mutta nämä jäävät tässä selonteossa täysin uupumaan.

Arvoisa puhemies! Ymmärrys kiertotalouden roolista jää valitettavasti selonteossa liian heikoksi. Kiertotalous ei ole vain tapa saada resursseja käyttöön, vaan ennen kaikkea sillä tulee pyrkiä pienentämään taloudellisen toiminnan ympäristövaikutuksia. Viime hallituskaudella päätettiin kiertotaloustrategiasta, joka asetti tavoitteet ja viitoitti reittiä kiertotalouden valtavirtaistamiseen. Mietinnössä todetaankin aivan oikein: ”Kiertotalous voi merkitä uudenlaista, uudistuvaa talouskasvua, kilpailukykyyn vahvistamista ja globaalia edelläkävijyyttä puhtaissa teknologioissa. Tässä onnistuminen vaatii kuitenkin sekä yrityksiltä että poliittisilta toimijoilta pitkäjänteistä ja suunnitelmallista panostamista tutkimukseen ja kehitykseen, uusiin kierrätysratkaisuihin sekä materiaalien uudelleenkäytön ja kierrätyksen infrastruktuureihin.” Silti selonteossa lasketaan vain vapaaehtoisten green dealien varaan, mikä ei ole riittävä kiertotalouden edistämiseksi. Euroopan ympäristökeskus julkaisikin reilu viikko sitten raportin ympäristötilan arvioinnista ja antoi Suomelle pyyhkeitä nimenomaisesti kiertotalouden edistämisen hitaudesta. Niin ikään se nosti esille Suomen suuren luonnonvarojen kulutuksen, jota nimenomaisesti kiertotaloudella saataisiin hillittyä. Lisäksi raportissa nostettiin myös hiilinielujen heikentyminen, luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja liikenteen päästöjen kasvu.

Arvoisa puhemies! Vähähiilisten investointien osalta tärkeää olisi panostaa myös kotimaisen kysynnän luomiseen vihreän siirtymän innovaatioille. Uusiutuvan energian hyödyntäminen ja korkeamman jalostusarvon innovaatioiden saaminen maailmanlaajuisille markkinoille tarvitsisi alkuvaiheessa tuekseen vielä voimakkaampia kotimaista kysyntää lisääviä toimia, mitä selonteossa on nostettu.

Monissa kysymyksissä myös teollisuuspolitiikassa tärkeää olisi huomioida myös toimenpiteiden riittävä resursointi. Tki-toiminnan voimavarojen lisääminen on parlamentaarisesti hyväksytty tavoite, johon myös teollisuuspoliittinen selonteko vahvasti nojaa. Valitettavasti tähän hallitus on nyt kuitenkin kohdistanut leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden kestävyysmurros on suuri ponnistus, joka vaatii vahvaa koordinaatiota ja oikea-aikaisia toimenpiteitä monelta toimijalta ja toimialalta. Toistaiseksi tulokset etenkin murroksen kannalta vaikeilla sektoreilla, kuten meillä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Suomessa metsäteollisuudessa, osoittavat, että tämä koordinaatio ei ole riittävää. Valitettavasti selonteko ei tarjoa tilanteen korjaamiseksi riittäviä vastauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen poissa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Oulaskankaan sairaalassa tulee mahdollistaa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys

Kansalaisaloite KAA 2/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 13/2025 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 13/2025 vp. — Keskustelu. Edustaja Mattila.

Keskustelu

17.52 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja maakunnan ihmisille. Oulaskankaan asia on koko Suomen asia, sillä jos kansalaisaloite hyväksytään, voidaan aloittaa lainvalmistelu hyvinvointialueiden oikeudesta päättää itse alueensa päivystysverkosta. Siksi tämän viikon perjantai on kohtalon päivä Oulaskankaalle ja samalla myös muille yöpäivystyksensä menettäneille sairaaloille.

Kaksi viikkoa sitten voitti sotevaliokunnan hallituspuolueiden kielteinen kanta Oulaskankaan sairaalan yöpäivystyksen jatkumiselle. Ei auttanut vetoaminen tosiasioiden ja vähiten se, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde kertoi tarvitsevana yöpäivystyksen Oulaskankaalla ja pystyvänsä järjestämään sen. Onnistuttiin myös loukkaamaan työtänsä sydämellä ja ammattitaidolla tekevää henkilöstöä epäilemällä heidän osaamistaan. Tämä ei käy kenenkään oikeustajuun. Miksi alueet eivät itse saa päättää omasta päivystysverkostaan? Miten täällä Helsingissä tiedetään muka paremmin kuin siellä Pohjois-Pohjanmaalla, mitä palveluita ihmiset tarvitsevat ja miten ne pitäisi järjestää?

Viime kesänä kumottiin suunniteltu yöpäivystyksen lopettaminen Kouvolan Ratamokeskuksen osalta, kun alueen perussuomalaisten ja kokoomuksen kansanedustajat nostivat esityksestä ison metakan. Päätös oli puhtaasti poliittinen, minkä sosiaali- ja terveysministeriön edustajakin joutui myöntämään. Sille annettiin, joka isoimmin huusi. Oulun vaalipiirin hallituspuolueiden edustajat ovat pääosin olleet hiljaa Oulaskankaan osalta. Jos jotain vaikutustyötä on tehty, on se jäänyt näkymättä ja kuulumatta.

Kansalaiset odottavat, että päätöksiä tehdään oikeudenmukaisesti. Nyt on tilanne Oulaskankaan osalta kaikkea muuta. Miksi 80 000 väestöpohjan ja lyhyempien etäisyyksien Kouvolaa sai pitää yöpäivystyksen mutta 125 000 väestöpohjan Oulaskangas ei? Miksi Pietarsaari sai pitää yöpäivystyksensä kielellisin perustein, vaikka sieltä on vain 30 kilometriä Kokkolan sairaalaan, jossa osataan palvella ruotsin kielellä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Epäoikeudenmukaista on myös se, että valtiovarainministeri Purra perusteli Kouvolan päätöstä sillä, ettei lopettamisesta olisikaan tullut säästöjä. Miksi toimittiin Oulaskankaan kohdalla toisin?

Kansalaisaloitetta käsiteltäessä pystyttiin osoittamaan, että laskennalliset 1,1 miljoonan euron säästöt sulavat Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle, Soitelle, tapahtuviin siirtokustannuksiin sekä kasvaviin ensihoidon kalusto- ja henkilöstökustannuksiin.

Arvoisa puhemies! Kokoomus ja perussuomalaiset pettivät Oulun eteläisen alueen ihmiset viime joulukuussa, kun hallituksen esitys sairaalaverkosta ja Oulaskankaan sairaalan yöpäivystyksen lopettamisesta hyväksyttiin enemmistöönsä täällä eduskunnassa. Pettymys Oulaskankaan käsittelyssä näkyi myös viime kevään alue- ja kuntavaaleissa. Perussuomalaiset kokivat romahduksen, sillä äänestäjät Pohjois-Pohjanmaalla pitivät erityisesti perussuomalaisten petosta törkeänä. Perussuomalaiset lupasivat puolustaa lähipalveluita ja pieniä sairaaloita viime eduskuntavaaleissa siinä, missä me keskustalaisetkin, mutta heille oli tärkeämpää saada pikkutiukennuksia maahanmuuttoon ja Ylen toimintaan. Nyt oman maan vanhukset ja muistisairaavat saavat virua kodeissaan ja läheiset nääntyä hoitovastuussa, sillä Oulun eteläisiltä alueilta on korkea kynnyks lähteä yöaikaan satojen kilometrien päähän Oulun yliopistolliseen sairaalaan.

Oletteko, perussuomalaiset, oikealla tiellä, kun teille ovat muualta tulneiden asiain tärkeämpiä kuin oman maan ja oman maakunnan ihmisten asiat? Te olette nyt hallituksessa. Teidän takana ovat soterahat ja lainsäädäntövalta, mutta sen sijaan, että tekisitte oikeasti jotain sotekatastrofin estämiseksi, syytätte edellistä hallitusta ja huutelette tyhjiä papereista, vaikka teidän oma sotevaihtoehtonne oli tyhjä paperi.

Perussuomalaiset ovat selittäneet epäonnistumistaan pienten sairaaloitten puolustamisessa sillä, että näin ei olisi tapahtunut, jos keskusta olisi tullut mukaan Orpon—Purran hallitukseen. Seli, seli, te olette nyt hallituksessa, koettakaa pärjätä ilman keskustaa. Mutta täytyy kyllä sanoa, että ala-arvoisen surkeasti olette pärjänneet soteasioissa. Sairaalaverkkolaki ja pienten sairaaloitten alasajo on Orpon—Purran hallituksen ihan oma tuote. Se ei ollut osana sotelakipakettia.

Arvoisa puhemies! Vielä seitsemän eduskuntavuoden jälkeen jaksan ihmetellä, miten rumaa politiikka saattaa olla, kun tosiasioilla ei ole merkitystä, eikä selvästikään huonoja päätöksiä haluta perua arvovaltasyistä. Vai voidaanko sittenkin? Tämän viikon perjantaina äänestetään Oulaskankaan kohtalosta. Nyt on kansalaisilla mahdollisuus seurata, ketkä puolustavat maakunnan ihmisille tärkeää palvelua ja ketkä eivät. Jos edes oman maakunnan hallituspuolueiden edustajista ei löydy riittävästi puolustajia, voi vain toivoa, että alueen ihmiset muistavat seuraavissa eduskuntavaaleissa, ketkä soittivat kuolinkelloja Oulaskankaan yöpäivystykselle.

Arvoisa puhemies! Teen mietintöön sisältyvän vastalauseen mukaisen esityksen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen. — Mennään tätä puhelista tässä vaiheessa, ja sitten tuolla on nimittäin valiokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoro. Eli edustaja Merinen, sitten on Suhonen, ja sitten on valiokunnan puheenjohtaja. Ei oteta tässä debattia siitä syystä, että saadaan valiokunnan puheenjohtajan esittely.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

17.57 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensimmäisenä kannatan edustaja Mattilan tekemää ehdotusta.

Sitten asiaan: Minä en oikein ehkä aikaisemmin ymmärtänyt tämän Oulaskankaan sairaalan merkitystä niin hyvin, mutta sitten minä tuossa kävin Nivalassa pitämässä semmoista puhekeikkaa. En tiedä, miten eksyin sinne, mutta sieltä ystävälliset ihmiset ottivat yhteyttä. Siitä lähtien, kun eräs henkilö haki minut juna-asemalta sitä keikkaa pitämään, ne ihmiset siellä paikan päällä eivät puhuneet mistään muusta kuin tästä päivystyksestä. Se Oulaskankaan yöpäivystys oli heille jotenkin todella iso sydämenasia, ja tämä itse asiassa koskee kaikkia. Minä aluksi mietin, miten tätä voisi selittää vaikka Länsi-Suomessa asuvalle ihmiselle, että miksi tämä on merkittävä. Tässä on ihan hyvinvointialueen perusideasta kyse. Hyvinvointialueet on luotu sen takia, että ne voivat päättää oman alueen terveydenhuollosta ja sosiaalitoimesta — tuo pitäisi tallentaa mieleen. Niitä ei ole luotu siksi, että ne voidaan ohittaa täältä, ja nyt tästä päätöksestä tekee vielä oudomman se, että tätähän perusteltiin säästötoimenä tosi paljon, mutta nyt kun me on saatu tietoa, niin tämä säästö tähän liittyen on tippunut koko ajan, ja nyt me ollaan itse asiassa siinä tilanteessa, että onko tässä säästöä enää lainkaan, mutta jos sitä onkin, niin se on todennäköisesti miljoonan luokkaa. Minä näin jonkun arvion, että 900 000 euroa olisi säästö. Nyt jos, ihmiset, seuraatte tätä valtion budjettikeskustelua, niin meillä tehtiin just miljardin veroalet. Tämä rahasumma on hyvin pieni. Minkä takia? Vielä oudomman tästä Oulaskankaan yöpäivystyksen lakkauttamisesta tekee se, että vähän samanlainen tilanne oli tuossa Kouvolan kanssa, ja se peruttiin yhtäkkiä. Siellä oli torilla tapahtuma, ja sitten siellä sanottiin, että ei sitä tulekaan tänne, täältä ei oteta pois yöpäivystystä. Eli äänestäjät sillä alueella kokevat, että heidän äänestäjän oikeusturva on jollain tavalla epäonnistunut tässä. Että eihän kukaan äänestä itseltään omia sairaalapalveluita pois. Tai en minä tiedä, ei semmoisia ihmisiä ainakaan kovin montaa Suomessa olisi.

Voiko epäonnistuneen päätöksen perua? Tämän kansalaisaloitteen ydinkeskustelu on siinä, voidaanko me perua tällainen päätös, mikä ei oikeasti ole säästö ja mikä haittaa ihmisten elämää. Tämä on paikallisille ihmisille todella iso juttu, ja hirmu toivohan tässä on herännyt. Meillä syksyllä paljon tästä juteltiin, silloin kun oli se ensimmäinen kierros tämän sairaalaverkkolain kanssa, että voisiko tässä... Minä väittäisin, että tämä on tämän vaalikauden kiivain juttu ollut tähän asti, ja tietysti kun itsellä on ensimmäinen kausi, niin se yhteydenottojen määrä yllätti, mutta nyt se sama toivo on uudelleen herännyt siellä. Yritetään tehdä nyt kaikkemme, että saataisiin tämä vielä muutettua. Se olisi tosi tärkeä asia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.01 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsitellään kansalaisaloitetta, jossa päähuomio on Oulaskankaan ympärivuorokautisen päivystyksen turvaamisessa. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön yhteydessä SDP:n, vasemmistoliiton ja keskustan jäsenet jättivät vastalauseen ja esityksen, jossa eduskunta hyväksyisi kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä siten, että ehdotetussa muutoksessa esitetään kaikille hyvinvointialueille oikeutta järjestää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Tämän erinomaisen vastalauseen ja esityksen takia asia koskee siis mitä suurimmassa määrin myös Varkauden ja Iisalmen yöpäivystysten kohtaloa, ja siitä, arvoisa puhemies, muutama tärkeä huomio.

Huoli on alueellamme Pohjois-Savossa suuri, ja syystäkin. Pohjois-Savossakin väestö ikääntyy ja hoidon tarve luonnollisesti kasvaa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus on todella tärkeä asia, joka joko luo toivoa ja uskoa tai sitten pahimmillaan lisää pelkoa alueella, kun hoitoa ei saa tarpeeksi ajoissa.

Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite kuvastaa sitä, miten siellä alueella koetaan hoidon tarve ja hoidon saanti varsinkin tulevaisuudessa. Hoitoalan ammattilainen laittoi minulle faktatietoa yöpäivystyksen lakkautuksen vaikutuksista esimerkiksi siellä Varkaudessa: ”Laissa esitetään toive, että yöpäivystysten lopettamisen myötä päiväaikaiset palvelut paranevat. Toisin on kuitenkin käymässä, kun hyvinvointialueilla säästetään. Yöpäivystykset lopetetaan, mutta tilalle ei tule mitään. Samalla resurssilla mennään, työntekijät uupuvat, ja potilaat eivät pääse hoitoon, ei kiireelliseen eikä kiireettömään. Iso määrä asiantuntemusta, työlle omistautumista ja osaamista hukataan, kun yritetään väkisin siirtää henkilökuntaa paikkakunnalta toiselle tai työyksiköstä toiseen. Akuutti hoitotyö vaatii erilaista osaamista kuin vaikka osastolla tai vastaanotoilla työskentely, eikä kaikista ole siihen. Ei ole haluakaan. Nyt pakotetaan sekä lääkäreitä että hoitajia sellaisiin töihin, joita ei osata eikä haluta tehdä. Hoidon tarpeen arviointi vaatii pitkän, 2–3 vuoden työkokemuksen päivystyksessä. Nyt tämä osaaminen hukataan ja hyvinvointialueilla hoidon tarpeen arvion osaajat siirretään muualle, osastoille, vastaanotolle tai kotihoitoon. Onko varaa hukata tätä kokemusta ja osaamista? Jossain vaiheessa tullaan vielä siihen, ettei päiväaikaaiseenkaan hoidon tarpeen arviointiin riitä osaajia. Osastot ovat jatkuvasti täynnä, potilaita on yöpynyt päivystyksessä, koska he eivät mahdu osastoille. Nyt vuodenvaihteessa oletetaan, että kaikki osastopaikkaa tarvitsevat potilaat mahtuvat osastoille. Tämä yhtälö ei toimi.”

Arvoisa rouva puhemies! Toivon todella, että hallituspuolueiden edustajilla olisi rohkeutta muuttaa tätä älytöntä päätöstä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olleen vastalauseen ja esityksen mukaisesti, jossa eduskunta hyväksyy kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä siten, että ehdotetussa muutoksessa esitetään kaikille hyvinvointialueille oikeus järjestää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä. Esitys on erittäin kannatettava, ja toivon, että tämä esitys tulee päätökseksi perjantain äänestyksessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru, Krista.

18.05 Krista Kiuru sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin sen tiedon varassa, että vähän ennen kuutta aloitetaan, mutta olittekin täällä etuajassa, joten valitettavasti en juuri sillä silmäyksellä ollut tässä. Haluan valiokunnan puolesta tämän kansalaisaloitteen vastauksen myöskin tässä perustella sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön osalta. On hyvä todeta, että olen pyytänyt omaa puheenvuoroa sitten esitelläkseni omia ajatuksiani tästä.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kysymys siis siitä, että kansalaisaloitteessa on ehdotettu muutettavaksi 1.10.25 voimaan tullutta terveydenhuoltolain uutta sääntelyä. Sen mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue ei saa enää pitää yllä tätä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä Oulaskankaalla. Tätä kansalaisaloite ehdottaa muutettavaksi siten, että tämä oikeus ylläpitämiseen olisi jatkossa. Vaihtoehtona tässä kansalaisaloitteessa esitetään, että terveydenhuoltolain muuttaminen olisi myös mahdollista niin, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella olisi oikeus järjestää tämä ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystys aluesairaalsaan yhteydessä, jos väestön palvelutarve sitä edellyttää.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan perusteluiden osalta todetaan ensinnäkin, että kysymys on siis terveydenhuollon päivystystä ja leikkaustoimintaa koskevan terveydenhuoltolain säännösten muuttamisesta, joka tehtiin 30.12.24 annetulla lailla tässä salissa. Nämä esitykset tulevat kaikkien yöpäivystysten lopettamisen osalta perustasolla voimaan 1.10., eli elämme jo sitä aikaa, että nämä muutokset ovat voimassa. Tämän lainmuutoksen seurauksena Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella Oulaskankaan sairaalan perustason yöpäivystys on kiellettyä aikavälillä kello 22—07.

Ensinnäkin kansalaisaloitteen mukaan Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys on tarpeellinen palveluiden saatavuuden ja potilasturvallisuuden sekä väestön palvelutarpeen ja yhdenvertaisuuden kannalta. Aloitteessa vedotaan siihen, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen eteläisen alueen väestöpohjan suuruus on 120 000 asukasta ja etäisyydet ovat pitkiä. Oulaskankaan sairaalan perusterveydenhuollon yöpäivystyksen lakatessa alueen asukkaiden etäisyydet ympärivuorokautiseen päivystykseen, eli Oulun yliopistolliseen sairaalaan, pitenevät 100—200 kilometriin, kun se nykyisin on 30—100 kilometriä. Aloitteen mukaan myös sairaalan yöpäivystykseen sisäänkirjataan joka yö Oulaskankaalla keskimäärin kymmenen potilasta mutta yövuoron alkaessa ennen kello 22:ta saapuneita potilaita on listalla keskimäärin 15—20. Lisäksi pitkien etäisyyksien alueella ensihoidon on joskus tarpeen pysähtyä perusterveydenhuollon yöpäivystyksessä ennen kuljetusmatkan jatkamista.

Kansalaisaloitteessa katsotaan, että vaikutusarvioinnit ovat olleet tässä kyseisessä hallituksen esityksessä, joka on jo astunut voimaan, puutteellisia. Oulaskankaan sairaalan perusterveydenhuollon yöpäivystyksen lopettaminen ei tuo aloitteen mukaan säästöjä vaan pikemminkin lisää kustannuksia muun muassa ensihoidon ja Kelan korvaamien taksimatkojen kustannusten nousun vuoksi. Lisäksi ympärivuorokautisen päivystyksen keskittyminen Oulun yliopistolliseen sairaalaan aiheuttaa haasteita henkilöstöresurssien ja tilojen riittävyyden perusteella. Etäisyyksien pidentyessä yöpäivystykseen ensihoidon tehtävät kestävät ajallisesti pidempään, vasteaika hidastuu ja voi syntyä tilanteita, joissa ensihoito ei ole kentällä saatavissa.

Arvoisa puhemies! Olemme arvioineet tätä kansalaisaloitteen sisältöä nimenomaan siitä näkökulmasta, että jo aikaisemmin tätä järjestämisalakia on muutettu. Tämän muutoksen tavoitteena oli siirtää yöaikaista perusterveydenhuollon päivystystä erillisistä yksiköistä sairaaloiden monierikoisalaan ympärivuorokautiseen päivystykseen, jolloin päällekkäiseen varallaoloon käytettäviä resursseja voitaisiin suunnata uudelleen peruspalveluihin ja kevyempiin palveluihin, uusiin toimintamalleihin sekä ilta-aikaiseen ja viikonlopun kiirevastaanottotoimintaan. Tässä ajatuksena on ollut myös se, että hyvinvointialueet voivat omassa järjestämisvastuussa olevassa toimintapatterissaan järjestää alueensa ensihoitopalveluita ja tehdä ensihoidon palvelutasopäätökset sellaisiksi, että ne kestävät. Tarvittaessa myöskin hyvinvointialue voi muuttaa ensihoitoyksiköiden sijaintia, määrää ja valmiusaikoja seurannan perusteella.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Valiokunta on korostanut aiempaan mietintöönsä viitaten, että hyvä terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden saatavuus päivä- ja ilta-aikaan, jatkohoidon ja palveluiden toimivuus ja asiakaskohtainen suunnitelmallisuus ovat parhaita keinoja välttää yöaikaista päivystyksen tarvetta ja toisaalta ympärivuorokautisen päivystyksen ruuhkautumista.

Lisäksi valiokunta on kuullut asiantuntijoita, joista jotkut korostivat nimenomaan alueen terveydenhuollon voimavaroja kohdennettaessa sitä, että painotus perusterveydenhuollon kiireettömään toimintaan ja omalääkärimallin käyttöönottoon on tärkeää. Yöaikaisen päivystyksen loppuessa hyvinvointialueen on tärkeää resursoida ilta-aikaisia päivystystoimintoja niin, että päivystyksessä ei juuri ole potilaita ennen sen sulkemista kello 22, minkä lisäksi päivystyksessä sen sulkemisaikaan olevat potilaat tulee luonnollisesti hoitaa.

Valiokunta painottaa sitä, että erikoissairaanhoidon ja päivystysten palveluverkkoa tulee suunnitella ja ohjata myös yli hyvinvointialuerajojen. Silloin ihminen saa kiireellisen sairaalahoidon sieltä, missä se on tarpeen, asuinpaikasta riippumatta, jolloin potilas voidaan tarpeen mukaan viedä lähimpään hoitavaan yksikköön, vaikka se ei olisikaan Oulun yliopistosairaala.

Arvoisa puhemies! Olemme selvittäneet myöskin tämän esityksen taloudellisia vaikutuksia hyvin huolellisesti, ja on selvinnyt sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan, että tämä kustannus olisi noin 1,1 miljoonaa euroa. Säästöt ovat käytännössä epävarmoja siksi, että säästöpotentiaalia vähentävät ensihoitokuljetusten kapasiteetin mahdollisen lisäämisen vaikutukset sekä Kela-korvattujen taksikuljetusten kustannusten lisäysten vaikutukset. Ministeriön arvion mukaan ensihoitokuljetuksiin tai taksimatkoihin ei kohdistu välttämättä merkittävää lisäresursointitarvetta, mutta arviointiin liittyy epävarmuuksia. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen mukaan yöpäivystyksen päättäminen luo vähäisiä säästöjä, mutta niiden realisoitumisessa epävarmuutta aiheuttaa se, mitkä ovat ne muut kustannukset nimenomaan ensihoidon ja Kela-korvattujen taksimatkojen kustannusten syntyessä sekä kustannukset, jotka aiheutuvat Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen yöpäivystyksestä mahdollisesti jatkona käytettävien käyntien laskutuksesta. Tämän on arvioitu olevan noin 0,6 miljoonaa euroa.

No, mahdollista säästöpotentiaaliakin kiireellisempänä tekijänä sosiaali- ja terveydenhuollon kestävyys kannalta on myöskin korostettu henkilöstön saatavuutta ja riittävyyttä, joka on merkittävä kysymys hyvinvointialueen näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun on hyvä todeta, että valiokunta on ollut asiasta eri mieltä, joten valiokunnan mietintöön sisältyy myöskin yksi vastalause, ja kysymys on ollut siitä, miten tätä voitaisiin sitten ratkaista paremmin. Tästä ollaan valiokunnassa eri mieltä. — Kiitoksia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Mehtälä, puheenvuoro. — Ei oteta ihan vielä debattia, otetaan hetken päästä.

18.14 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Sanat loppuvat kesken, niin valtavan voimakas on se ihmisten viesti, joka omalta alueelta on viime aikoina tullut, ja se viesti kuuluu: ”Pelastakaa Oulaskankaan sairaalan yöpäivystys.” Ei ole muita viestejä kuin vain tämä yksi. Puoluekantaan katsomatta, ikään katsomatta, perhemuotoon katsomatta. Siis puoluekantaan katsomatta, ikään katsomatta ja perhemuotoon katsomatta kuuluu tämä viesti: ”Pelastakaa Oulaskankaan yöpäivystys.” Se on teidän tehtävänne, hallitus. Se on

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

teidän velvollisuutenne. Täyttäkää se, mikä on oikein: kannattaa kansalaisaloitetta ja kunnioittaa alueen äänestäjien tahtotilaa.

Arvoisa puhemies! Moni teistä kollegoistani, joita suuresti arvostan, varmasti pohtii vielä omaa kantaansa. Toivon, että se, mitä seuraavaksi kerron, voisi vaikuttaa näkemyksiinne. Kävin nimittäin maanantaina Oulaskankaan sairaalassa vierailulla. Yöpäivystys on nyt ollut viikon ajan suljettuna. Seuraukset ovat olleet jo nyt karut. Ensimmäinen maanantai, kun yöpäivystys on suljettu: aamulla jo alueen terveyskeskuksissa ennennäkemätön jono, ambulansseja jonoksi asti. Ambulanssityhjiö alueella on kasvanut, koska kuljetuksia Ouluun on jo alkuillasta, jolloin ambulanssi on alueelta pois useita tunteja. Potilaat eivät ole hakeutuneet hoitoon ajoissa, ongelmat moninkertaistuneet ja kiirevastaanotot ruuhkautuneet.

Yöpäivystysten lakkauttaminen kuormittaa jo nyt paikallisten terveyskeskusten kiire- ja päivystysvastaanottoja, eivätkä nykyiset resurssit siellä riitä. Ambulanssit ovat käyneet yöaikaan potilaan luona, konsultoineet, ja ohjeena on hakeutua aamulla omalle terveysasemalle, koska ei ole tarvetta hoitaa yliopistosairaalassa. Perusterveydenhuollon taseisia potilaita kuljetetaan yliopistolliseen sairaalaan. Ennen matka oli 30 kilometriä suuntaansa, nyt 130 kilometriä. Onko tässä mitään järkeä? Ei ole. Tämä kaikki ja monet, monet muut vain muutamassa päivässä. Onko näiden faktojen jälkeen vielä epäselvää, pitääkö Oulaskankaan päivystys säilyttää?

Arvoisa puhemies! Tämän lisäksi joudun huomauttamaan, että monet väitteet, joilla Oulaskankaan sulkemista on perusteltu, ovat aivan vääriä. Esimerkiksi on väitetty, että yöpäivystykset hoidettaisiin lääketieteen opiskelijoiden voimin. Tämä ei pidä alkuunkaan paikkaansa. On myös väitetty, että perusterveydenhuollon yöpäivystys olisi turha, että ei sellaista päivystystä tarvita. Tämäkään ei pidä paikkaansa. Yöpäivystyksen puuttuessa ihmiset eivät hakeudu ajoissa hoitoon, ja siitä on seurauksena hoidon vaikeutuminen ja viivästyminen. Esimerkiksi haava ei ole enää ommeltavissa yön jälkeen ja ruusua sairastava potilas joutuu osastohoitoon, vaikka muuten olisi selvinnyt ihan yksinkertaisella hoidolla. Oulaisissa on hoidettu yön aikana toistakymmentä, enimmillään jopa 30 potilasta. Näistä luvuistakin on annettu väärää tietoa.

Hyvät kollegat, nyt olemme polun päässä. Näiden puheiden jälkeen jäljellä on enää perjantain äänestys. Se sinetöi Oulaskankaan, mutta myös monien muiden sairaaloiden kohtalon. Raivaamme uuden polun, jos hyväksymme kansalaisaloitteen Oulaskankaan puolesta. Asian ratkaisee muutaman kansanedustajan päätös.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mattilan tekemää vastalauseita mietintöön. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan nyt tällainen debattikierros, ja nyt niitä henkilöitä, jotka pyytävät debattipuheenvuoroa, pyydän painamaan V-painiketta. Siellä on nyt tällä hetkellä 16, ja tässä vaiheessa laitetaan kiinni, ja tämän aloittaa edustaja Nikkanen, joka olisi ollut puhelistaikin ensimmäisenä. — Olkaa hyvä.

18.19 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite on viimeinen hätähuuto Oulaskankaan yöpäivystyksen puolesta. Se on myös hätähuuto alueen asukkaiden turvallisuuden puolesta. Se on hätähuuto lisäksi monen muun alueen puolesta, jotka esittivät omia hätähuutojaan eri puolilla Suomea viime

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

syksynä, kun hallitus toi tämän onnettoman esityksensä. Esimerkiksi kotikaupungissani Salossa kerättiin yli 20 000 huolestunutta allekirjoitusta yöpävystyksien ja vaativan leikkaussalitoiminnan säilyttämisen puolesta.

Tämän kansalaisaloitteen tavoite on sama kuin niillä adresseilla silloin syksyllä, eli perutaan päätös, jonka säästövaikutus on olematon, joka luo vain turvattomuuden tunnetta ympäristöönsä ja josta ei voi kyllä edellistä hallitusta syyttää. Perjantaina on vielä mahdollista hallituksen löytää kadoksissa oleva omatuntonsa ja antaa päätösvalta hyvinvointialueille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru Krista.

18.20 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen lausunnon, ja täytyy sanoa, että olin yllättynyt. He suhtautuvat hyvin kriittisesti tähän Oulaskankaan yöpävystyksen lopettamiseen. Suosittelen kaikille, että tutustutte tähän lausuntoon.

Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron siksi, että on hyvä muistaa myöskin menneisyydestä, miten nämä asiat ennen ratkaistiin. Tiesivätkö kansanedustajat, että sellaisessa tilanteessa, jossa oli yli 200 palveluiden järjestäjää ja noin 70 aluetta, jotka kimpassa näitä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hoitivat, silloin yksittäinen ministeri sosiaali- ja terveysministeriössä pystyi allekirjoittamaan sen, onko esimerkiksi Oulaskankaalla yöllä päivistystä?

Mutta tämä hallitus lähti siitä, että tietomäärä ei siis Juusolla riitä, vaan tämä päätös tehdään yhdessä koko hallituksen toimin. Nyt ollaan tilanteessa, jossa yöpävystyksiä on lopetettu ympäri maassa ilman, että kustannusvaikutukset [Puhemies koputtaa] toteutuvat, ja tässä käykin niin, että tämä säästö on meidän arviomme mukaan kulumassa nolliin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

18.22 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kyllähän tämä kansalaisadressi kertoo siitä, miten järkyttävän epäoikeudenmukaiselta tuntui viime joulukuussa tehty sairaalaverkkoa koskeva päätös. Mutta vielä järkyttävämmältä tuntuu, että kun tämä adressi tuotiin sitten sotevaliokunnan käsittelyyn, niin toistamiseen hallituspuolueitten edustajat kelläsivät kaikki nämä tosiasiat, jotka liittyvät tähän väestöpohjaan, etäisyyksiin sekä myös kustannuksiin.

Jos ministeri Juuso olisi täällä, niin kysyisin häneltä, miten meni niin kuin omasta mielestä. [Krista Kiuru: Pieleen meni!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

18.22 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se on selvää, että soteuudistus oli aivan äärettömän iso virhe, ja sitä asiaa maksetaan vielä todella pitkään. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Höpö höpö! — Hanna Sarkkinen: Tämä ei liity siihen!]

Sain viestiä Oulaskankaan synnytyssosastolta siitä, että olihan Oulaskankaan synnytyssosaston lakkauttaminen aika ikävää. Sain myös viestiä siitä, mitä silloin oli keskusta kertonut, eikä sekään kovin kivaa ollut, [Hanna Sarkkinen: Nyt te viette tuhkatkin

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

pesästä! — Keskustan ryhmästä: Samanlaista osaamista niin kuin oli teidän sotevaihtoehtonne, tyhjä paperi!] se, että Saarikko korosti, että hän henkilökohtaisesti ja keskusta puolueena olisi mielellään nähnyt toisenlaisen lopputuloksen. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Jatkakaa.

”Teillä on oikeus tuntea vihaa ja pettymystä”, tämä siis Saarikon lainausta, ”mutta kenelle tahansa olettekin kiukkuisia, niin älkää olko alueen kansanedustajille ja muille päättäjille. He ovat tehneet tässä asiassa kaikkensa”, hän vetosi Pohjois-Pohjanmaan Keskustan järjestämässä tilaisuudessa. Sain myös viestiä samalta alueelta, mitenkä paljon siellä on lakkautettu näitä kaikenlaisia palveluita, mikä oikeastaan hirvittää, koska hyvinvointialueidenhan on nyt mahdollista järjestää iltavastaanotto, yövastaanotto ihan missä vaan, vaikka jokaisella terveysasemalla. [Hanna Sarkkinen: Siis yövastaanottoa nimenomaan ei saa järjestää!] Valitettavasti sitä ei vaan näy hyvinvointialueilla järjestettävän. [Puhemies koputtaa] Siellähän keskusta kuitenkin on pitkälti johtamassa. Elikkä todella monelta alueelta on [Puhemies: Aika!] lakkautettu [Hanna-Leena Mattila: Te ette anna tarpeeksi rahaa! — Juha Mäenpää: Se on teidän tekemä laki! — Hanna-Leena Mattila: Muuttakaa!] vuodeosastoja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Joo, kiitoksia. — Nyt minä pyytäisin, että vaikka on kuinka vakava ja kiihkeä aihe, niin annetaan jokaisen kansanedustajan käyttää puheenvuoro rauhassa ja kuunnellaan. Sieltä voi tulla jotain sellaista, mitä ei vielä ole tässä salissa kuultu. — Elikkä seuraavaksi edustaja Kemppi.

18.24 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Reijoselle: Nyt on kyse perusterveydenhuollon yöpäivystyksen lakkauttamisesta. Se on hyvin eri asia. Hyvinvointialueilla tulisi olla oikeus päättää palveluistaan. Ei se voi niin mennä, että ministeriö sanelee, mihin kellonaikaan hoitoa annetaan missäkin päin Suomea. [Krista Kiuru: Tai valtioneuvosto!] Keskustan mielestä tämä päätös tulee perua siellä ja muualla Suomessa.

Tiedossa on, että yöpäivystyksen sulkeminen tuottaa enemmän kustannuksia kuin säästöjä. Ministeriön laskelmat ovat kuivuneet vähän yli miljoonan euron säästöihin, ja sivulausekkeessa todetaan, että jos yksikin ensihoitoyksikkö tarvitaan lisää, niin käytännössä nämä säästöt syödään sillä. Me tiedämme, että siellä on jo nyt tarvetta.

Tämä on potilasturvallisuusriski. Myöskään Oulaskankaan alueen nykyinen henkilökunta ei näyttäisi olevan laajalti siirtymässä uusiin tiloihin, koska työmatka kasvaisi yli 100 kilometrillä per suunta. Kansan ja hyvinvointialueen tahto on selkeä, keskustan kanta on selkeä: nyt on aika tehdä kaikkemme tässä salissa. Ainoa, joka jarruttaa, on kokoomus, perussuomalaiset ja muu hallitus. Onko rohkeutta muuttaa suuntaa, kun tiedot ovat nyt kasassa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

18.25 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olen jo muutaman kerran sanonut, että tämä suunta on valittu jo vuosituhannen alussa, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

meillä taitaa olla tosiaan sataviitisenkymmentä perusterveydenhuollon yöpäivystystä lopetettu tässä viimeisen parinkymmenen vuoden aikana.

Minä ymmärrän todellakin sen paikallisen tunteen, mikä tähän liittyy, mutta tässä on vedottu näihin etäisyyksiin. Minä tuossa nopeasti katsoin omaa hyvinvointialuettani, jossa on tosiaan toistakymmentä vuotta sitten tämä keskittäminen tehty: Kivijärvi, Kyyjärvi, Karstula, Kannonkoski, Pihtipudas, Viitasaari — kaikissa on ollut jo pitkän aikaa toistasataa kilometriä perusterveydenhuollon yöpäivystykseen, ja näistä pisin on Pihtipudas, 141 kilometriä. [Hanna Sarkkinen: Siellä ei ole 100 000:ta asukasta!] Nyt jos me katsotaan Oulaskankaan alueen tulevaa tilannetta, missä on vedottu näihin etäisyyksiin, ja jos katsoo Kokkolaan, mikä on lähin päivystysyksikkö monelle, siellä on Nivala, Ylivieska, Haapajärvi, Pyhäjärvi, Sievi, Kalajoki, missä on kahdessa yli sata kilometriä. Tässä on ehkä annettu vähän semmoista ajatusta, että tästä tulee jotenkin poikkeuksellinen tilanne valtakunnallisesti, mitä se ei tule olemaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

18.27 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja haluan kertoa, että vihreät ovat mukana myös tässä vastalauseessa. Meidän edustajamme ei valitettavasti ollut tuossa valiokunnan kokouksessa, mutta tuemme sitä esitystä, että todellakin kaikilla hyvinvointialueilla olisi oikeus järjestää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä.

Silloin kun hyvinvointialueet luotiin, kyllähän se lähtökohta oli se, että siellä alueella on paras tietämys, miten palvelut kannattaa järjestää ja missä niitä tarjota. Ihmettelen sitä, että tässä on todellakin hallitus lähtenyt siitä, että valtioneuvosto päättää, missä saa tehdä mitään. Nyt tietysti Oulaskangasta jos ajattelemme, niin juuri tämä väkimäärä, etäisyydet, palvelutarve aivan ilmeisesti puoltavat sitä, että siellä jatkossa myös tätä päivystystä voidaan järjestää — asiakasturvallisuus, potilasturvallisuus ja myös se, että säästöjä ei todellisuudessa tule. Mutta yhtä lailla meillä on myös muita alueita, joissa hyvinvointialueen pitäisi itse saada päättää siitä, järjestääkö päivystystä Pohjois-Savossa — Varkaus, Iisalmi — tai siellä Salossa. Se on juuri se idea [Puhemies koputtaa] tässä hyvinvointialueuudistuksessa, että se alue itse tietää parhaiten, ja tämä meidän tulee sinne sallia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten edustaja Hamari.

18.28 Lotta Hamari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän myöskin tämän tärkeän kansalaisaloitteen tekijöitä.

Kyllä tämä vielä voitaisiin perua, ja nyt meillä on todella iso äänestys tulossa perjantaina. Vetoankin hallituspuolueiden edustajiin, että pelastatte tämän Oulaskankaan päivystyksen. Viimeksi kun tästä sairaalaverkosta äänestettiin, silloin edustajat Antikainen, Lundén, Polvinen, Eestilä ja Hänninen äänestivät päivystyksen lakkautuksia vastaan — kiitos siitä — ja edustajat Kangas ja Heikkinen olivat poissa tästä äänestyksestä. Ministeri Juusokin on sanonut, että Oulaskangas on nyt eduskunnan käsissä, ja näin todella on, ja itse asiassa on pakko sanoa, että se on nyt hallituspuolueiden edustajien käsissä. Tämä järjetön päätös voidaan vielä perua perjantain äänestyksessä. Miksi tämä on järjetön päätös? Tässä kuulimme jo näistä säästöistä, 1,1 miljoonaa, eikä se edes välttämättä ole tuo

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

säästö, kun mietitään näitä kuljetuksia, Kela-taksia ja ensihoidon kuljetuksia. Lisäksi tässä on iso riski sille, että osaaminen ei tuolla säily.

Joten tässä on tosi isoista asioista nyt kyse, ja vetoan hallituspuolueiden edustajiin perjantain äänestyksessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.29 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aluksi tästä logiikasta, että jos joskus on tehty joitakin päätöksiä, niin niitä päätöksiä voidaan tehdä tulevaisuudessakin. Se on aika korni.

Tänään puhumme Oulaskankaasta, mutta se toimii niin sanotusti esitaistelijana suurelle osalle Suomea, myös itäiselle Suomelle. Sairaalat ovat, niin kuin aiemmin monta kertaa on todettu, maakuntien elinvoimaa, turvallisuudentunnetta ja myös sisäistä turvallisuutta luovia elementtejä. Tässä kohtaa on myös hyvä palauttaa mieliin joiltain osin se lausuntopalaute, jota hallitus ei huomioinut tätä epäonnista päätöstä tehdessään: ”Herättää huolen potilasturvallisuuden vaarantumisesta.” ”Vaikeuttaa tasapuolisten palveluiden toteuttamista.” ”Hyvinvointialueen tulee itse voida päättää sairaaloidensa palveluvalikoimasta ja päivystyksen tasosta.” ”Yöpäivystysten lakkauttaminen heikentää kansalaisten hoitoonpääsyä ja oikeutta saada hoitoa.” ”Hallituksen esitys perustuu tilastoihin ja yleisiin oletuksiin.” Listaa voisi jatkaa pitkälti, mutta tämä kertoo jo riittävästi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

18.30 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon todella, että hallituspuolueiden edustajat kuulevat alueen ihmisten hätähuudot ja tässä keskustelussa esitetyt faktat.

Ensinnäkin: Oulaskankaan yöpäivystyksen lakkauttamisesta ei todella tule säästöä, ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde haluaa jatkaa yöpäivystystä.

Toiseksi: Alueella on iso, yli 100 000 asukkaan väestöpohja. Tämä on enemmän kuin monella pienellä hyvinvointialueella on asukkaita.

Kolmanneksi: alueella on pitkät etäisyydet, ja päivystyksen lakkautus siirtää päivystyksen sata kilometriä nykyistä kauemmas.

Neljänneksi: alueen väestön palveluiden saavutettavuus heikkenee, ja tämä voi vähentää palveluihin hakeutumista ja siten vaarantaa turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta.

Viidenneksi: alueen ihmisten yhdenvertaisuus vaarantuu, kun Oulun eteläisen alueen asukkaita kohdellaan eri tavalla kuin muualla Suomessa.

Arvoisa puhemies! Helsingistä käsin ei pidä sörkkiä alueiden peruspalveluverkkoa. [Krista Kiuru: Näin on!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten seuraavaksi edustaja Merinen.

18.32 **Ville Merinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Koska on näin iso asia ja nopeasti kerännyt tämän 50 000 ääntä tämä kansalaisaloite, niin tietysti olisin toivonut, että Suomen terveysministeri olisi ollut paikalla, joka on tehnyt tämän

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

päätöksen tästä sairaalaverkkolaista tai ollut sen taustalla. Olisi jotenkin asiallista olla paikalla. [Juha Mäenpää: Marinin tekemä laki!] — No, se on teidän hallitusohjelma. — Kuitenkin sillä alueella suurin osa ihmisistä on kirjoittanut tämän aloitteen, ja jotenkin olettaisi, että sen alan ministeri olisi paikalla.

Sitten ehkä toisena juttuna se, että luin lehdestä, että yksi edustaja oli avautunut, että on tullut paljon uhkauksia. Se on mielestäni tosi asiatonta, vaikka tämä menee tunteisiin. Ymmärrän, että harmittaa ihmisiä tosi kovasti, mutta semmoinen toivottavasti ei jatku, ja se ei edistä millään tavalla tämmöisten asioiden eteenpäinvientiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

18.33 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä aiemmin iltapäivällä käsiteltiin alkoholin vapauttamista, ja silloin salissa riitti edustajia. Nyt kun on kyse sairaaloiden pelastamisesta, niin harmittavan harvat ovat täällä rivit. Ehkä se kertoo siitä linjavalinnasta, mikä hallituksessa on ollut, että aiemmin olutveroa alennettiin ja saatiin muutaman sentin alennus oluttölkkiin, ja suunnilleen sama summa sitten otetaan näitten sairaaloiden alasajosta, se reilu parikymmentä miljoonaa. Kyllä se on arvovalinta.

Edelleen hämmästelen sitä, että täältä ministeriäitiosta, hallitusaitiosta, norsunluutornista lähdetään määräämään, missä sairaaloissa saavat yöllä päivystäää lääkärit. Kyllä siinä jää se pienen ihmisen asia unohduksiin. Erityisesti maakuntien reuna-alueilla, vaikkapa Pohjois-Savossa Iisalmen ja Varkauden yöpäivystysten lakkautukset, monella ihmisellä matka sinne yöpäivystykseen pitenee.

Mutta hyvä asia on se, että vielääkään ei ole myöhäistä tähän asiaan vaikuttaa. Perjantaina on tulossa äänestys, ja siinä hallituspuolueiden edustajat pystyvät vielä tämän asian kääntämään parhaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrysellä oli vielä tähän liittyen. [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

18.34 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä on nytten paljon moitittu tätä ministeriön ohjausta. Taisi olla edellisellä kaudella, kun itse olen elänyt terveydenhuollon ammattilaisena tilanteen, jossa nykyisen opposition, silloisen hallituksen, ministerit kyllä hyvin vahvasti ohjasivat kansallista terveydenhuoltoa: sitä, missä saa leikata virtsarakkosyöpää, tai sitä, missä saa leikata robotilla jotain, eli käytiin ihan instrumenttitasolle kertomaan, millä instrumentilla kirurgit saavat leikata missäkin sairaalassa. Sen jälkeen lueteltiin, montako nivelproteesileikkausta saa olla, voiko leikata haimasyöpää jossain, voiko leikata maksaa, voiko leikata vaativaa selkäkirurgiaa — ja ongelma oli se, että kukaan ei määritellyt vaativaa selkäkirurgiaa. Niin että jos joku tässä kuulostaa omituiselta, niin nimenomaan se paheksunta siitä, että ministeriö ohjaa terveydenhuollon toimintaa. Siitä on kokemusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru saa kyllä puheenvuoron. — Otetaan Suhonen, Eestilä, Berg, Kangas ja sitten vielä Kiuru. [Juha Mäenpää: Ja Mäenpää!] — Suhonen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

18.35 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite on tärkeä, ja varsinkin valiokunnassa tehty vastaesitys siitä, että hyvinvointialueilla pitäisi saada itse päättää ympärivuorokautisista päivystyksistä. Se vasta tärkeää olisikin.

Arvoisa rouva puhemies! Jouduin konkreettisesti itse kokemaan sunnuntaina Varkaudessa päivystyksen tarpeen. Pakollisista terveyssyistä hakeuduin päivystykseen, ja tuolloin sunnuntaina päivystyksessä sinä aikana, kun siellä olin, kävi toistakymmentä asiakasta. Todella näin ja koin sen, että päivystykselle oli tarpeensa sunnuntainakin. Kun ajattelen, että nämä kaikki asiakkaat joutuisivat tien päälle ajamaan sen 75 kilometriä Varkaudesta Kuopioon päivystykseen, on käsittämätöntä, miten tämä toisi säästöjä, inhimillisistä kärsimyksistä puhumattakaan.

Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin saada vielä tarkan tiedon siitä, miten paljon Varkauden ja Iisalmen sairaaloiden ympärivuorokautisten päivystysten lakkauttaminen muka tuo säästöjä ja millä perusteella niitä säästöjä tulee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

18.36 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos valtio kaventaa hyvinvointialueen perustuslaillista itsehallintoa, niin perusteiden pitäisi olla pysyvät, ja perusteiden pitäisi olla minun mielestäni esimerkiksi niin, että potilasturvallisuutta edistetään, sosiaalisia perusoikeuksia edistetään tai sitten koko sotehallintojärjestelmää muokataan uuteen uskoon. Näiden pitäisi olla perusteena, mikäli valtio tekee väliintulon, koska järjestämisvastuuhan kuuluu hyvinvointialueille palvelukokonaisuudesta.

Minusta se on koko tämän kansalaisaloitteen ydin, että puolustetaan juuri tätä hyvinvointialueen itsehallintoa. Itse kuulun siihen kansanedustajajoukkoon, joka näkee, että tässä laskettiin kynnystä liian alas. Eli hyvinvointialueen tulisi itse saada päättää asioista.

Iisalmissa on kolme vuodeosastoa Iisalmen sairaalan yhteydessä ja psykiatrinen osasto päihdeyksiköineen ja selviämisyksiköineen, mutta siellä ei ole kohta lääkäreitä eikä päivystystä. Koen, että potilasturvallisuus ei kyllä tällä tavalla edisty.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

18.37 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä vei oikeastaan sanat suusta tuolla äskeisellä puheenvuorolla. Olen ihan täysin samaa mieltä.

Ensinnäkin silloin kun sairaalaverkkoa laajemminkin käsiteltiin viime syksynä, tätä esitystä perusteltiin sillä, että tällä saadaan paljon säästöjä aikaan. No, nyt valiokunnassa kun ollaan käsitelty, on ihan niin sun näin, tuleeko ollenkaan säästöjä aikaan ja jos tulee, niin säästöt tulevat olemaan hyvin pieniä ja loppujen lopuksi vielä hyvin epävarmoja.

Se oleellisin asia on nytten kun hyvinvointialueet on perustettu, että hyvinvointialueilla on valta päättää siitä, minkälaista palveluverkostoa ja minkälaista palvelujärjestelmää he hyvinvointialueilla tulevat kansalaisille tarjoamaan sillä rahoituksella, minkä he valtiolta saavat tiettyjen kriteerien mukaisesti.

Ymmärrän sen, että Oulaskankaan kansalaiset ovat kokeneet tässä epäoikeudenmukaisuutta, kun Kouvolan osalta sitten yhtäkkiä tehtiinkin ratkaisu, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

todettiin, että säästöjä ei synny ja vedettiin esitys takaisin. Ymmärrän, että se, mistä syystä nyt Oulaskankaan osalta ei toimitakaan saman linjan mukaisesti, aiheuttaa hämmennystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

18.39 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oulaskankaan perusterveydenhuollon yöpäivystyksen loppuminen on valtava aluepoliittinen isku. Siellä on 120 000 hengen väestöpohja taustalla ja asiointimatkat kasvavat jopa 200 kilometriin. Kuitenkin pitää muistaa se, että kun aluetta verrataan johonkin muuhun alueeseen, niin me ollaan varsin tiheästi asuttua maaseutua, ei mitään Itä-Lapin korkea tai muuta harvaan asuttua aluetta.

Kuitenkin pitää muistaa, että tähän ei tule kellekään varmasti yllätyksenä. Oulaskankaan sairaalan palveluiden alasajo alkoi 2014 Rehulan kaudella, ja sitä on systemaattisesti jatkettu alaspäin, niin kuin koko Suomessa palveluverkon karsintaa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Sikäli pidän hiukan erikoisena sitä keskustelua, että nämä asiat olisivat tulleet oppositiollekin yllätyksenä, koska oppositio on itse aikanaan ollut vaikuttamassa näihin raportteihin ja päätöksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Kiuru, Krista.

18.40 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos mahdollisuudesta kommentoida edustaja Väyrysen puheenvuoroa, ja siinä kyllä taas ruovittiin pahanpohjimmaisia. Kuulkaas, edustaja Väyrynen, te taisitte kuulua siihen kansalaisvaltuuskuntaan, joka ainakin halusi leikata Jyväskylässä ihan kaikkea, ja kyllä ministeriössä myös järkeä kuunneltiin ja myöskin näiden alueiden omia hyviä näkemyksiä. Miksi te ette sitten ajattele, että teidän leikkaustoimintanne säilyttämisen sijasta myös muilla alueilla voisi olla hyviä argumentteja oman perustason yöpäivystyksensä säilyttämiseen? Minusta se on kyllä käsittämätöntä, ettei edes niin pitkälle voitu oman nenän yli nähdä.

Haluan sanoa teille, arvoisa puhemies, että jos kerran hallitus tekee tämän päätöksen siksi, että tämä säästää, niin sitten laitetaan eurot riviin ja katsotaan, säästääkö tämä. Nyt on niin, että viisi potilasta ratkaisee sen. Jos viisi potilasta menee enemmän — kuten ovat nämä kansalaisaloitteen tekijät todenneet, että niin paljon menee, ja myöskin hyvinvointialue — niin silloin käy niin, että 1,8 miljoonaa euroa tulee lisää kuljetuskustannuksia, yksistään kuljetuskustannuksia. Ja jos käy niin, että ensihoitoa ei voi enää järjestää tällä nykyisellä resurssilla siellä vaan tarvitaan lisää autoja sen takia, että vastinajat menevät niin pitkäksi, niin silloin tämä maksaa vielä enemmän. Tämä on joka tapauksessa kallis päätös ja inhimillisesti aivan väärä liike.

Älkää perustelko sellaista, joka ei ole edes hallituksen oman linjan mukaista. Niin kuin Purra sanoi: jos tehdään huonoja päätöksiä eikä säästöjä synny, ne voidaan perua. Missä on peruminen tässä asiassa? [Puhemies koputtaa] Ei ole näkynyt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutin mittaisia, ja koska täällä nyt vähän vielä kielenkannat ovat kiihkeällä tuulella, niin vielä Siponen, Mäenpää ja Väyrynen, ja sitten mennään. — Siponen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

18.42 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tuohon edustaja Kankaan puheenvuoroon liittyen: Kyllä se on tämä hallitus, joka kantaa nyt vastuun tämän hallituksen tekemisistä, mutta siitä olen Kankaan kanssa samaa mieltä, että ehkä tässä tuli jopa jonkunlainen työtapaturma tälle hallitukselle, koska sitä Oulaskangasta tiputettiin jopa kaksi pykälää sieltä päivystyksestä alaspäin. Olisivat varmasti kaikki pystyneet hyväksymään sen, että siellä olisi säilytetty se perusterveydenhuollon vastaanotto, mistä me ollaan varmaan laajasti yhtä mieltä, mutta nyt siellä tultiin kaksi pykälää alaspäin.

Edustaja Eestilällä oli loistava puheenvuoro. Voisin jatkaa sitä vielä pidemmälle: kun tässä tuli esille, että Iisalmessa on laajat vuodeosastot ja niin edelleen, niin siellä saattaa jatkossa jopa olla lääkäri, joka ei saa vastaanottaa potilaita — ei saa vastaanottaa potilaita. Se täältä Helsingistä käsin tullaan määrittelemään.

Ja vielä edustaja Väyrykselle tästä, kun kävitte läpi näitä kirurgisia operaatioita ynnä muita, mitä missäkin tehdään. Nyt on kyse perusterveydenhuollon yövastaanotosta, yöpäivystyksestä, josta ihmiset ovat laajasti huolissaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten edustaja Mäenpää. — Ja vielä Väyrynen, ja sitten mennään puhujalistalle.

18.43 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa äsken Oulaskangasta verrattiin Kouvolaan, ja minulla on itselläni sellainen käsitys, että siinä varmaan Kouvolan osalta asiassa painoi se, että siellä on ymmärtääkseni varuskunta hyvin lähellä ja uskon, että se vaikutti siihen asiaan.

Mutta, edustaja Mattila, kun täällä puhui, niin kyllä minä haluan, vaikka te sitä kuinka kiistätte, te kaikki keskustalaiset siellä, niin te jätitte viime hallitusneuvotteluissa tyhjän paperin. Te ette halunneet hallitukseen. Tämä hallitus nyt on tehnyt näitä päätöksiä, se on ihan totta, [Keskustan ryhmästä: Nyt on väsynyttä!] mutta te olette rakentanut viime hallituskaudella, te, sosiaalidemokraatit ja keskusta, [Keskustan ryhmästä: Surkeita päätöksiä!] te olette viime hallituskaudella rakentaneet tämän rahoituslain tämän sote-homman puolesta ja laiksi tätä varten. [Keskustan ryhmästä: Muuttakaa se!] Me elämme nyt sen lain [Krista Kiuru: Se ei liity tähän millään, kun te itse teitte tämmöisen säästön! — Hanna Sarkkinen: Se ei liity tähän!] mukaan. — Tämä liittyy siihen. Tämä liittyy siihen. Älkää nyt väittäkö. Me eletään teidän tekemienne lakien mukaan, ja tämä on valitettavaa, [Puhemies koputtaa — Krista Kiuru: Ei täällä mitä tahansa saa puhua!] mutta näin muka pitää elää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kuten sanoin, kuunnellaan kaikkia puheenvuoroja. — Sitten vielä Väyrynen, ja sitten mennään ainakin hetkeksi aikaa puhujalistaan.

18.44 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Lähinnä sen takia pyysin puheenvuoron, että ilmeisesti ihan ei mennyt läpi se, mitä minä kritisoin. Minulla ei ole mitään kansalaisaloitteita ja kansalaisaktiivisuutta vastaan. Kuten edustaja Kiuru totesi, niin koen suurta ylpeyttä siitä, että pystyin vaikuttamaan Keski-Suomen tilanteeseen, mutta sillä ei ole sinänsä tämän hetken kanssa tekemistä. Se, mitä minä kritisoin, oli se, että täällä ihmetellään ministeriön puuttumista suomalaiseen

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

terveydenhuoltojärjestelmään. Se, mitä minä ihmettelin, oli se, että edellisellä kaudella oli aivan ok mennä instrumenttitasolle ja nytten se perusteena ja tavallaan niin kuin metodina on jollakin lailla muuttunut tuomittavaksi. Tämä oli se, mitä minä kritisoin, en suinkaan kansalaisaloitetta, mikä on itse asiassa erittäin hyvin laadittu. Minä todellakin siihen kannustan, ja toivon, ettei tätä minun kritiikkiäni ymmärretty väärin. Se ei kohdistunut kansalaisaloitteeseen vaan aavistuksen ehkä ruusunpunaisten lasien läpi tulleeeseen ja hieman itsekritiikittömään kritiikkiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Sitten mennään ainakin joksikin aikaa puhujalistaan. Edustaja Nikkanen.

18.45 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensin täytyy kyllä käyttää ikään kuin vastauspuheenvuoro edustaja Mäenpäälle. Kyllä se nyt vaan on niin, että tämä on ihan suoraan tämän hallituksen tekemä päätös ja linjaus ja laki. Se ei liity millään tavalla soteuudistukseen. Tämä on vielä siinäkin mielessä hullua, kun tässä on jo moneen kertaan todistettu se, että ei synny säästöjä. Tavallaan tämän rinnastaminen siinäkin mielessä siihen soteuudistukseen on jotenkin täysin jopa absurdi ajatus.

Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan nyt käsittelyssä olevassa kansalaisaloitteessa ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolain sääntelyä siten, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue saa ylläpitää ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä Oulaskankaan sairaalassa. Vaihtoehtoisesti ehdotetaan terveydenhuoltolain muuttamista siten, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella olisi oikeus järjestää päättämällään tavalla ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä aluesairaalsaan yhteydessä, jos väestön palvelutarve sitä edellyttää. Tämä vaihtoehto on myös opposition yhteinen tahtotila. Aloitteessa vedotaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen eteläisen alueen väestöpohjan suuruuteen, joka on noin 120 000 asukasta, sekä pitkiin etäisyyksiin.

Arvoisa rouva puhemies! Tilanne on hyvin samanlainen kuin kotikaupungissani Salossa. Salossa toimii yksi Salon sairaala, jossa ympärivuorokautinen yöpäivystys päättyi juurikin tämän sääntelyn nojalla 1.10.2025 eli noin viikko sitten. Salon alueen väestöpohja on myös suuri, noin 60 000 asukasta, ja etäisyys on pitkä potilaskuljetuksilla myös Salon ja Turun välillä, pisimmillään Särkisalon Petun saaresta tai Someron takakulmilla, joista matkaa kertyy hieman vajaat 100 kilometriä, ja matka-aika saattaa riippua vähän siitä, miten lossit kulkevat, saattaa olla yli kaksikin tuntia.

Yhtenä pelkona näiden päivystysten lakkauttamisissa on, että päivystyksen siirtyessä kauemmas voi syntyä tilanteita, joissa hoitoon ei hakeuduta ajoissa ja tilanne voi olla aamulla huomattavasti heikompi. Savosta olemme kuulleet jo, miten päivystys on ajautunut melkoiseen ruuhkaan, ja jo aiemmin olemme kuulleet myös TYKSiin Turun päivystyksen suunnasta samaa.

Noin viikko sitten suljetun Salon päivystyksen vaikutuksista on toki vielä aikaista sanoa, mutta saamiini tietojen mukaan kuljetukset ovat ainakin jo huomattavasti lisääntyneet. Salossa on tilalle luvattu liikkuvaa päivystysyksikköä, mutta se on silti aika laiha lohtu, sillä juurikin hiljattain Salon alueelta on yksi ambulanssi vähennetty, eli vaikutus taitaa olla aika lailla plus miinus nolla.

Mielestäni olisi edes jonkinlaista vastuunkantoa hallitukselta antaa kohdennettua resurssia päivystysmuutosten myötä kiistatta lisääntyviin potilaskustannuksiin. Oma

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

lukunsa Salossa on vielä sekin, ettei edes perusterveydenhuollon päivystystä sallittu, ja vaativa leikkaussalitoimintakin keskitettiin Turkuun, [Krista Kiuru: Vaikka se oli TYKSin osa!] — nimenomaan, samaa sairaalaa. — Tämän ja monen muun valtionhallinnon viheliäisten ja suorastaan vihamielisten säästöohjelmien vaikutukset koetaan kyllä Salossa hyvinkin raskaasti ja myös monella muulla paikkakunnalla. Salossa tilalle toki tarjotaan vain kaupunkia halkovaa tunnin junaa, jonka pikavuoro ei paikkakunnalla edes pysähdy, ja senkin maksamiseen saavat salolaiset ihan itse osallistua. [Juha Mäenpää: Bernerin—Saarikon juna]

Tämä hallituksen päätös päivystysten lakkauttamisesta toteuttaa hallitusohjelman kyseenalaista tavoitetta keskittää päivystyksiä, mutta se ei suoranaisesti perustu säästöihin, kuten olemme tässä salissa jo useasti kuulleet, vaan laajempaan rakenteelliseen uudistukseen, jonka tarkoitusperät ovat jääneet vähintäänkin epäselviksi. Tämä uudistus ei ole aiemman, Marinin hallituksen aikana tehdyn soteuudistuksen mukainen muutos, kuten jo aikaisemmin todettiin, koska siinä uudistuksessa haluttiin parantaa perusterveydenhuollon palveluita, ei heikentää niitä. Tämä on vain ja ainoastaan tämän hallituksen kynästä. Tällaista leikkausta ei soteuudistus ole edellyttänyt.

Arvoisa rouva puhemies! Itsehallinnollisten hyvinvointialueiden tulisi ainakin itse saada päättää oman alueensa merkittävästä palveluverkon heikennyksestä. Hallitus voisi vielä peruuttaa tämän säästötoimen tarpeettomana ja varmistaa sairaaloiden yöpäivystysten täysimääräisen toiminnan jatkossakin. Huoltovarmuudenkin kannalta näkisin hyvänä asiana, että meillä Suomessa olisi laaja sekä laadukas hajautettu sairaalaverkko, sillä sellaista on vaikea horjuttaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

18.51 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Ihmiset nousivat vastarintaan, kun suunnitelmat Oulaskankaan ympärivuorokautisen päivystyksen lakkaamisesta tulivat ilmi. He eivät halunneet, että yöpäivystys suljetaan, ja kyseenalaistivat hallituksen perustelut päätöksen taustalla. Sen takia sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on käsitelty kansalaisaloitetta Oulaskankaan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen mahdollistamisesta. Oulaskankaan sairaalan vaikutusalueella asuu noin 100 000 ihmistä, ja yöpäivystyksen päättyminen tarkoittaa, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen eteläisimmistä osista ajetaan jatkossa 200 kilometriä Oulun yöpäivystykseen. Matkaan menee enimmillään aikaa noin kaksi ja puoli tuntia.

Sosiaalidemokraateista kansalaisaloitteessa ollaan oikealla asialla. Nostamme vasemmistoliiton, keskustan ja demareiden yhteisessä vastalauseessa esille, että Oulaskankaan ympärivuorokautinen päivystys on perusteltu. Myös valiokunnassa saamamme asiantuntijalausunnat tukevat kansalaisaloitteen viestiä. Ehdotamme, että jatkossa kaikilla hyvinvointialueilla olisi oikeus itse päättää ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen järjestämisestä hyvinvointialueellaan.

Arvoisa puhemies! Eduskuntasalissa on puhuttu lukemattomia kertoja julkisen terveydenhuollon tilanteesta. Olemme aiemmin tehneet välikysymyksen sosiaali- ja terveydenhuollosta keskittyen erityisesti niihin päätöksiin, joita Oulaskankaan päivystyksen sulkemisen taustalla myös on. Orpon—Purran hallitus on hakenut säästöjä karsimalla sairaaloiden palveluista ja perustason terveydenhuollon päivystyksistä. Tämä ei ole oikein.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Suomessa välimatkat ovat monin paikoin pitkiä, ja tällöin on tärkeää miettiä erityisen tarkasti kokonaiskuvaa väestön tarpeet ja turvallisuus huomioiden. Yöpäivystysten lopettaminen vaikuttaa muun muassa ensihoidon työkuormaan ja kustannuksiin, kun ajomatkat pidentyvät, sekä jatkohoidon tarpeeseen, kun tarpeellisen, jopa kriittisen hoidon saaminen pitkittyy.

Kaikista keskeisintä on, ettei hallitus lähde sanelemaan liian yksityiskohtaisesti hyvinvointialueiden asioita. Yksityiskohtaiset päätökset kuuluvat hyvinvointialueille, sillä niitä pitää tarkastella laajemmin osana muita palveluita ja niiden kehittämistä. Vain näin pystytään tekemään oikeasti järkeviä päätöksiä. Niin kuin Oulaskankaankin osalta, jos kokonaisuutta ei kunnolla mietitä, ei kustannuksiakaan pystytä arvioimaan eikä merkittäviä säästöjä synny. Valtiovarainministeri Purra totesi Kouvolan yöpäivystyksen yhteydessä, että päätöksiä voidaan purkaa, mikäli selviää, että säästöjä ei välttämättä synny. Kouvolan osalta näin toimittiin, mikä on hyvä asia, mutta miten nyt yhtäkkiä linja muuttui Oulaskankaan osalta?

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet tarvitsevat ja olisivat jo aiemminkin tarvinneet työrauhan toteuttaakseen tärkeää tehtäväänsä julkisten sotepalveluiden järjestämisestä ja toimivuuden takaamisesta. Orpon—Purran hallituksen lukuisat leikkaukset hyvinvointialueilta, rahojen siirtäminen hyvinvointialueilta yksityisten terveysjätien taskuun ja haluttomuus pidentää alijäämien kattamisaikaa ovat myös ajaneet hyvinvointialueet vaikeaan tilanteeseen. Tulos on näkyvillä, sillä moni suomalainen on huolissaan sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuudesta ja siitä, saavatko he hoitoa tarvitessaan.

Arvoisa puhemies! Luottamuksen rapautumisesta on turha syyttää oppositiota tai viime hallituskauden soteuudistusta. Soteuudistuksella luotiin vain seinät. Orpon—Purran hallitus on nyt vastuussa niiden täyttämisestä. Hallituspuolueet voivat katsoa omaa toimintaansa ja nyt käsittelyssä olevaa kansalaisaloitetta. Oulaskankaan päivystyksen lopettaminen on yksi valaiseva esimerkki siitä, minkälaisilla toimilla luottamus julkiseen terveydenhuoltoon viedään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.56 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen pakottavalla lainsäädännöllä tekemän pakkokauko-ohjauksen sijaan hyvinvointialueiden tulee voida saada rakentaa palvelukokonaisuutensa oman alueen väestörakenteen tarpeen pohjalta. Alueilla tiedetään varmasti paremmin kuin hallituksen ja ministeriöiden ikkunattomissa huoneissa, mikä on alueiden olosuhteet huomioiden paras tapa toimia, puhumattakaan täällä jälleen kerran kuullusta perussuomalaisten asian vierestä puhumisesta. Esimerkiksi Etelä-Savossa on vapaa-ajan asuntoja noin 50 000, ja kesäisin alueen väestö kaksin-, jopa kolminkertaistuu. Suuri osa heistä tulee täältä pääkaupunkiseudulta. Hyvinvointialueiden on huomioitava tämä, eli päivystys ja kiireellinen hoito on mitoitettava reippaasti yli oman väestön tarpeen, ja tämä pätee monella muullakin vastaaventyyppisellä alueella. Tämä olisi voitava ottaa huomioon myös päivystyksestä päätettäessä ja jättää päätöksenteko alueen itsensä tehtäväksi.

Arvoisa puhemies! Koska tämä on sama aihe kuin viime vuonna joulun alla, niin samat lausunnot edelleen pätevät, ja otan tähän loppuun vielä sieltä sitaatin Akavan lausunnosta: ”Sosiaali- ja terveydenhuolto on tärkeä osa kokonaisturvallisuutta. Päivystystoimintaan

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

pitää varmistaa riittävät resurssit koko maassa, eivätkä pitkät välimatkat saa vaarantaa kiireellistä hoitoonpääsyä, henkeä tai terveyttä. Akava kiinnittää erityistä huomiota esityksen puutteellisiin laskelmiin ja vaikutusarvioihin. Vaikutukset osaavan työvoiman saamiseen, työn mielekkyyteen ja motivaatioon, koulutukseen ja harjoittelupaikkoihin, osaajien määrään ja alueelliseen sijoittumiseen sekä mahdolliseen muuttohalukkuuteen on arvioitava huolellisesti.” Nythän on jo nähty, että nämä eivät mitkään ole päteneeet.

Tämän kansalaisaloitteen hyväksyminen Oulaskankaan osalta on avaus sille, että Suomessa palataan askel takaisin kohti hyvinvointivaltiota ja valtiota, joka on kaikkien suomalaisten puolella. —Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

18.58 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensiksi sivuan samaa aihetta, jota aiemmin toinenkin edustaja toi tuossa esille, että vaikka olisi kyse kuinka tärkeistä alueen ihmisten asioista, niin sellaisia uhkauksia, mitä ovat alueen kansanedustajat saaneet osakseen, ei tietenkään kenenkään pidä hyväksyä. Toisaalta myöskin arvostan sitä, että täällä on edustajia paikalla tälläkin hetkellä puolustamassa oman alueen palveluja, puhumassa niistä. Toki olisi hienoa, että heitä olisi vielä enemmän paikalla.

Nostan tässä nyt keskusteluun yhden näkökulman, joka ei ole vielä tänään ollut suuresti esillä. Tässä jokunen viikko sitten olivat täällä eduskunnassa vierailulla yläsavolaiset kunnat ja yläsavolaiset yritykset. Ehkä hieman yllättäenkin näitten kärkiyritysten käyttämissä esityksissä, puheenvuoroissa, toistui monissa tämä yöpäävystyksen tärkeys nimenomaan osana sitä alueen asukkaitten, työntekijöitten turvallisuudentunnetta ja sitä, että esimerkiksi kolmivuorotyönä pyörivien suuryritysten henkilökunnalle se on yksi tekijä kuitenkin, että on se palvelu, yöpäävystys, lähellä. Myöskin tämä elinkeinoelämän näkökulma on meidän tärkeä muistaa ja tunnustaa. Pohjois-Savosta Iisalmi ja Varkaus ovat vientiteollisuuden vetureita, on paljon työpaikkoja näissä isoissa yrityksissä kiinni. Ei ole väärin heidänkään mielipidettään kuunnella.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä alueellinen tasa-arvo, alueiden tasapuolinen kohtelu, on noussut esille. Täällä salissakin, niin kuin valiokuntakeskustelussakin, nousi esille se, että alueet eivät pysty itse tekemään päätöksiä, vaan sen takia täältä hallituksen ja ministereiden täytyy tehdä ne päätökset alueiden puolesta. No kohtelevatko nämä päätökset, mitä hallituksen toimesta on tehty, alueita tasapuolisesti? Siellä ovat jäämässä yöpäävystykset länsirannikolle 40 kilometrin päähän toisistaan. Kouvolan yöpäävystys peruttiin, vaikka sieltä Kotkaan välimatka on huomattavasti lyhyempi kuin vaikka Oulaskankaan alueella. Onko todella niin, että hallitus on pystynyt tekemään tämän tasapuolisemmin kuin alueet itse? Ei se siltä näytä, ja ei se ainakaan noitten alueen ihmisten näkökulmasta näytä tasapuoliselta.

No, sitten tämä säästöasia, mistä on paljon ollut keskustelua. Oulaskankaan osalta viimeisimmät arviot, mitä tuolla valiokunnassakin on ollut esillä, vuosittaisista säästöistä liikkuvat maksimissaan siellä noin yhdessä miljoonassa eurossa, mutta jokainen voi noista valiokuntakuulemisten asiakirjoista itse lukea, kuinka todennäköistä on edes tämän yhden miljoonan euron säästön saaminen vuosittain. Voi olla hyvinkin niin, että se on paljon pienempi, tai voi se painua jopa sinne miinusmerkkiseksi. Eli kyllä on hyvin vaikeaa säästöillä perustella näitä ympärivuorokautisten päävystysten lakkautuksia.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Tässä Oulaskankaan tapauksessa nämä välimatkat tulevat kasvamaan pitkiksi, on pitkät etäisyydet ja se suuri väestöpohja. Itse tosiaan tulen tuolta Pohjois-Savon alueelta. Tällä hetkellä meidän perheellä on yöpäivystykseen matkaa se noin 50 kilometriä Iisalmeen ja ensi vuoden alusta, jos tämä päätös jää voimaan, matkaa on 140 kilometriä. Vaikka tässä vähätellään etäisyyksien merkitystä, niin kyllä väitän, että sillä on merkitystä vaikkapa näin pienen lapsen vanhempana, kun yöaikaan tulee pienelle lapselle vaikka jotakin hengitysongelmia tai muuta yllättävää, niin, että mietitään, lähdetäänkö ajamaan vai eikö lähdetä, ja soitetaanko ambulanssia ensihoitoon vai eikö soiteta. Kyllä se vaan huomattavasti, kun lähempänä on se palvelu, alentaa kynnystä lähteä, ja kyllähän tämä ikäihmisten kohdalla erityisesti korostuu.

Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä lähtökohta ja paras ratkaisu olisi se, niin kuin tässä kansalaisaloitteessa tuotiin esille... Kiitän muuten vielä erikseen kansalaisaloitteen tekijöitä, en ole vielä tänä iltana muistanut kiittää. Saatiin tämä tärkeä asia uudelleen keskusteluun ja ennen kaikkea se, että huomioidaan eduskunnassa se, että alueen asukkailla on vaikutusmahdollisuutta. Kun on tärkeä asia, koetaan tärkeäksi, ollaan koettu epäoikeudenmukaisuutta, niin pystytään se tänne eduskuntaan tuomaan uuteen käsittelyyn. Tämä kansalaisaloitteen ajatus siitä, että hyvinvointialueille annetaan se oma päätösvalta, on tässä tilanteessa ehdottomasti kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko poissa, edustaja Pitko poissa. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

19.04 Antti Kangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan ensinnäkin kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä. Kansalaisaloite on erittäin hyvin perusteltu ja rakennettu. Siinä ei siis ole asiavirheitä käytännössä lainkaan.

Haluaisin kuitenkin hiukan palata historiaan. Kuten aikaisemmin debattipuheenvuorossa sanoin, tämä linja, missä sote-palveluita keskitetään, on jatkunut viimeisen 25 vuotta, eikä meillä ole mitään muutosta asiaan näköpiirissä. Oulaskankaan osalta päätökset toiminnan supistamisesta aloitettiin vuonna 2014 ja niitä jatkettiin 2017. Oma poikani on yksi viimeisiä Oulaskankaalla syntyneitä lapsia, ja palvelu oli kaikin puolin erinomaista. Silloinkin taisteltiin sen puolesta, että synnytykset saisivat Oulaskankaalla jatkaa.

Tämä Oulun Eteläisen 120 000 asukkaan väestöpohja mielestäni tarvitsisi yöpäivystyksen, mutta tilanne on se, mikä on, ja laki on säädetty, ja päivystys on kiinni. En näe kuitenkaan tilannetta niin synkkänä kuin mitä oppositio täällä salissa on sanonut, että tässä menetettäisiin ihmishenkiä ja tämä olisi potilasturvallisuusriski. Totta kuitenkin on se, että hyvinvointialueilla tarvitaan paljon lisää resursseja ensihoitoon. Se on väistämätön tilanne hyvinvointiyhteiskunnassa. Hyvinvointiyhteiskunnan tehtävä on huolehtia kansalaisistaan, ja kun palvelut viedään kauemmas, silloin tarvitaan lisää liikkuvaa hoitoa.

Toinen pointti, mikä minulla on: Minä uskon, että Haapajärvi—Kalajoki-linjan eteläpuolelta, myös omasta kotikuntannastani Sievistä, me tulemme jatkossa asioimaan Soiten hyvinvointialueella Kokkolassa. Näistä kunnista on alle 100 kilometriä tai noin 100 kilometriä Soiten puolelle. Se tuo Pohteelle valtavasti kustannuksia mutta toisaalta ei myöskään heikennä alueen asukkaiden palveluita kovinkaan paljon, sillä Kokkolan asiointimatka on suunnilleen sama kuin Oulaskankaalle.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Sitten mennään siihen, mitä Pohteella on nyt tapahtunut, kun yöpäivystys on ollut noin viikon verran kiinni. Yllätyin valtavasti, kun aukaisin paikallisen maakuntalehden ja luin Oulaskankaan kiirevastaanoton aukioloaikoja. Hallituksen esityksen mukaan kiirevastaanotto voisi olla auki 7:stä 22:een, mutta hyvinvointialue on omalla päätöksellään supistanut aukioloaikaa 8:sta 22:een, eli aamuaukioloa on supistettu tunnilla siitä, mitä hallitus esittää. Tämä päätös on ihan puhtaasti Pohteen, jota johtaa keskustapuolue.

Toinen kysymys, mikä minua itseäni häiritsee suunnattomasti, on se, että niitä viestejä, mitä itsellekin tulee, on valtavasti, ja siellä puhutaan muun muassa sydänkohtauksista, sydänsairauksista, liuotushoidoista, kaikenlaisista semmoisista, mihin perusterveydenhuollon yöpäivystys ei ole voinut tehdä yhtään mitään. Siis vanhuksia etenkin on peloteltu ihan valtavasti sillä, että jos tulee esimerkiksi suoniin tukos, niin sinä kuolet sinne, koska sinä et saa liuotushoitoa, semmoista hoitoa, mitä Oulaskankaalla ei ole annettu. Tämä masinoitu pelottelu on minun mielestäni kaikkein vastuuttomin teko, mitä ihmiset, poliitikot tai tavalliset kansalaiset, voivat tehdä. Siitä ei hyödy kukaan.

Sitten on paljon puhuttu siitä, että perussuomalaiset olisivat nimenomaan ajamassa perusterveydenhuoltoa alas. Meillä on neljän puolueen monipuoluehallitus, ja meitä on varmasti joka puolueessa sellaisia henkilöitä, jotka tätä eivät olisi halunneet tehdä, mutta monipuoluehallituksessa enemmistö päättää ja sillä mennään, eikä siinä itku auta.

Sitten mennään semmoiseen perusasiaan, mitä minä olen paljonkin pohtinut tämän kansalaisaloitteen tiimoilta. Kansalaisaloitteen tarkoitushan on saada kansalaisia huolestuttavia kysymyksiä tänne isoon saliin käsiteltäväksi ja päätettäväksi. Mutta kansalaisaloitteen perustehtävä ei ole se, että sillä muutettaisiin jo säädettyä lainsäädäntöä. Nythän esimerkiksi me ollaan tehty erittäin hankalia säästöpäätöksiä tällä hallituskaudella, varmasti semmoisia päätöksiä, joiden peruminen saa helpostikin aikaan sen 50 000 nimen keräyksen tuolla. Ja minä takaan, että seuraava hallitus väristä riippumatta jatkaa säästöjen tiellä. No, miten näiden säästöjenkin kanssa menisi, jos kansalaisaloite kerättäisiin välittömästi, kun on säästöpäätös tullut, ja peruttaisiin kansalaisaloitteen perusteella ne tehdyt säästöt? Tämä kansalaisaloitteen henki ei ole semmoinen, että kun täällä salissa säädetään laki, niin heti perään kerätään kansalaisaloite, että laki saadaan peruttua. Minun mielestäni tämä on lainsäädännöllisesti aika iso kysymys, jos me lähdetään lainsäädäntöä muuttamaan välittömästi sen säätämisen jälkeen kansalaisaloitteen perusteella. Tämmöinen poukkoileva politiikka luo semmoista poliittista epävarmuutta, mitä varmaan kukaan ei tähän yhteiskuntaan halua.

Lopuksi haluan sanoa, että perussuomalaiset vastustivat suunnattomasti sotea. Nyt on nähty, että sote räjähti käsiin, soten kustannukset räjähtivät käsiin. Tämä on täysin kestämaton malli. Sitä joudutaan varmasti korjaamaan jatkossakin, mutta me elämme tämän asian kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

19.10 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! On korkea aika ottaa järki käteen. On aika korjata aiemmin sairaalaverkkokäsittelyssä tehty vakava virhe. Oulaskankaalle pitää sallia ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon yöpäivystys.

Minä pyydän teiltä, hallituspuolueiden edustajat: korjataan virhe ja annetaan Oulaskankaan yöpäivystyksen jatkaa. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä tulee tukemaan

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

kansalaisaloitetta ja äänestämään sen puolesta perjantaina. Jokainen ääni ratkaisee tulevassa perjantain äänestyksessä, ja vielä ei ole liian myöhäistä ottaa järkeä käteen.

Arvoisa puhemies! Ihmiset alueella kokevat, että hallituspuolueet ovat pettäneet Oulun Eteläisen alueen asukkaat. Kouvolan kohdalla hallitus myönsi virheensä viisaasti ja perui yöpäivystyksen lakkautuksen, mutta Oulaskankaalle ei ole haluttu antaa samaa mahdollisuutta. Hallituksen päätökset ovat alueellisesti eriarvoisia, enkä voi ymmärtää, miksi hallitus on valinnut syrjiä Oulun Eteläistä aluetta. Ja minä kysyn: Miksi Kouvola sai jatkaa yöpäivystystä mutta Oulaskangas ei? Mitkä ovat tämän päätöksen perusteet?

Oulaskankaan ympärivuorokautisen yöpäivystyksen lakkauttaminen tehtiin vastoin alueen omaa kantaa. Hyvinvointialue Pohde olisi halunnut säilyttää perusterveydenhuollon yöpäivystyksen Oulaskankaalla. Alueilla ei myöskään uskota lakkautuksen tuovan säästöjä. Alueen asukkaiden nähdään joutuvan päätöksen myötä eriarvoiseen asemaan.

Arvoisa puhemies! Kuten on jo todettu täällä, Oulaskankaan yöpäivystys palvelee yli 100 000:ta asukasta Oulun Eteläisellä alueella eli enemmän kuin monilla hyvinvointialueilla, joilla on oma ympärivuorokautinen erikoissairaanhoidon päivystys. Alueen etäisyydet ovat pitkiä, ja yöpäivystyksen lakkauttaminen heikentää alueen palveluiden saavutettavuutta. Ison väestömäärän etäisyydet lähimpään ympärivuorokautiseen päivystykseen pidentyvät paikoin yli 150 kilometriin tai jopa enemmän, ja tämä on kohtuutonta. Riskinä on, että väestö jättää yöaikana hakeutumatta päivystykseen pitkien välimatkojen vuoksi, vaikka se olisi perusteltua, ja tämä voi pahimmillaan olla vaarallista. Toisaalta riskinä on ihmisten hakeutuminen erikoissairaanhoidon palveluihin, vaikka kevyempikin perusterveydenhuollon päivystys riittäisi. Tämä taas on kustannustehotonta. Riskinä on myös ambulanssipalveluiden kuormittuminen ja ambulanssityhjiöiden syntyminen, mikä voi vaarantaa potilasturvallisuutta kiireellisissä tilanteissa. Uusien ambulanssien varustaminen ja käyttö taas maksaa paljon, ja sinne menevät säästöt ja tulee lisäkustannuksia. Päätös siis vaarantaa ihmisten palveluita, se vaarantaa pahimmillaan jopa potilasturvallisuutta eikä edes tuo kaivattuja säästöjä, joten on pakko kysyä, mitä järkeä tässä päätöksessä on.

Arvoisa puhemies! Hämmäntävää on, että hallituspuolueet lupaavat avoimesti jatkaa keskittämispolitiikkaa myös tulevaisuudessa, ja tämä on selvästi luettavissa hallituspuolueiden hyväksymästä mietinnöstä tästä kansalaisaloitteesta. Haluankin avoimuuden nimissä kysyä, mitä te olette seuraavaksi lakkauttamassa. Mielestäni se on avoimuuden nimissä kohtuullinen kysymys. Minusta on ylipäättäen erikoista, että perusterveydenhuollon verkkoa ja päivystysratkaisuja halutaan sörkkiä Helsingistä käsin. Valtio antaa hyvinvointialueille rahat, mutta alueiden pitäisi itse saada päättää, mitä ne tekevät ja missä. Alueilla kyllä tiedetään, mikä on siellä tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas palveluverkko.

Arvoisa puhemies! Pidän kummallisena, kuinka hallituksen edustajat pyrkivät kaikin tavoin hämärtämään vastuutaan päätöksestä, joka on täällä eduskunnassa tehty. Hallituksen tekemä terveydenhuoltolain muutos, jolla yöpäivystys suljettiin, ei liity sote-uudistukseen, eikä tyhjillä papereilla tai menneillä asioilla saivartelu vie pois vastuuta tästä päätöksestä.

Mutta, arvoisa puhemies, onneksi päätös voidaan vielä pyörittää, ja toivottavasti perjantaina me teemme sen täällä eduskuntasalissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

19.15 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Vähän samoja asioita pienemmällä kiihkolla kuin noissa kahdessa debattipuheenvuorossa, mutta kuten minä olen monta kertaa sanonut, niin tässä koko Oulaskankaan päivystystä käsittelevässä keskustelussa on ehkä aavistuksen pallo välillä hukkunut silmistä. Eli me puhutaan nytten, että tässä on jonkunäköinen iso luuta käymässä meidän päivystyksiin, mutta niin kuin olen monta kertaa todennut, niin meillä tehtiin selkeä strateginen valinta 2000-luvun vaihteessa, jolloin meillä oli tosiaan muistaakseni 160 ympärivuorokautista päivystystä. Minä olen itsekin nuorena poikana päivystänyt muistaakseni yhdeksässä terveyskeskuksessa, joissa on sen jälkeen seitsemässä jollakin tavalla supistettu päivystyksiä ja neljästä niistä on lopetettu yöpäivystys. Vuonna 2012 meillä oli vielä kuutisenkymmentä jäljellä, ja tällä hetkellä karkeasti, kun lasketaan hyvinvointialueet ja lisäksi toimivat, meillä on noin kolmisenkymmentä yöpäivystystä jäljellä. Eli siitä voi laskea, että meillä on se 120 lopetettu vuosituhannen vaihteen alusta. Yhtään kansalaiskeskustelua minä en sieltä matkan varrelta muista, etenkin, mitkä olisivat tulleet eduskunnan saliin asti, ja se tietenkin johtuu hyvin isolta osalta siitä, että tämä meidän systeemi on muuttunut. Tätä ei pidä ottaa kritiikkinä, siis tämä liittyy soteuudistukseen, joka oli minun mielestäni tarpeellinen ja uusi, mutta tämä liittyy tämän lainsäädännön muutokseen, että nytten tämä keskustelu on jostain syystä siirtynyt kansalliseksi.

No, mitä tulee päivystyksiin, niin meiltä vaaditaan nykyään, että siellä on tietty valmiusaste. Pitää olla konsultaatiokanavat, pitää olla raskaat tutkimukset. Lisäksi lääketiede ja etenkin akuuttilääketiede ovat kehittyneet. Ensihoidolla on isoja mahdollisuuksia hoitaa kohteessa jopa semmoisia asioita, mitä silloin 90-luvulla ei pystytty hoitamaan. Ensihoito pystyy tekemään asioita, konsultoimaan sähköisesti isoja klinikoita, jolloin ei tarvita niitä välipysähdyksiä. On olemassa tiettyjä tauteja, joissa jopa ylimääräinen matka tekee sitten vaan sen, että se lisää vaarantaa potilasturvallisuutta. Täytyisi periaatteessa muistaa, mistä me puhutaan. Me puhutaan nyt tässä tilanteessa Oulaskankaan perusterveydenhuollon 22—07-päivystyksestä. Me ei puhuta kansallisesta sairaalaverkosta tai kansallisesta valmiusasteesta, vaan tämä liittyy nyt tähän lakialoitteeseen.

No, jos me ajatellaan nyt näitä meidän perusterveydenhuollon yöpäivystyksiä, mitä meillä on, siis jopa yhteispäivystyksiä, niin ne on käytännössä kaikki ulkoistettu. Siellä ei ole virkalääkäreitä päivystämässä juurikaan missään tällä hetkellä. Oulaskangas on yksi semmoinen. Eli käytännössä on jouduttu pyörittämään näitä perusterveydenhuollon yöpäivystyksiä vuokratyövoimalla, mistä on tullut nytten kahden vuoden aikana hyvin paljon kritiikkiä sekä oppositiolta että hallitukselta, että jotain pitäisi tehdä. Kun meillä nyt tämän 20 vuotta sitten valitun strategian mukaan mennään, niin mikä meidän peruste olisi sitten, että me yksittäisiä perusterveydenhuollon yöpäivystyksiä pidetään väkisin pystyssä vuokratyövoimalla, kun meillä ei ole niitä nykytilanteessa vaadittavia konsultaatiokanavia ja raskaita tutkimuksia käytettävissä? Minulle se ei ole vielä auennut.

Toinen asia, mihin minä tuossa äsken viittasin: Tässä on useammassa puheenvuorossa nyt sanottu, että eteläisen alueen, nimenomaan Oulaskankaan eteläisen alueen, potilailla tulee yli 200 kilometrin matkat Ouluun. Se pitää ihan paikkansa, mutta kun siellä on Kokkola, ja kun meidän lainsäädäntö ei millään tavalla rajoita sitä päivystysosoitetta, niin silloin minun mielestäni meidän pitää katsoa, kuinka pitkä matka sinne Kokkolaan tulee, ja silloin me ei puhuta enää 200 kilometrin matkoista. Se on taivahan tosi. Ja niin kuin minä sanoin, niin Keski-Suomessa tämä uudistus on tehty jo yli kymmenen vuotta sitten. 15

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

vuotta sitten taisi olla ainoa paikka, missä on perusterveydenhuollon yöpäivystystä, silloinen Keski-Suomen keskussairaala, nykyinen Sairaala Nova. Etäisyydet ovat tosiaan Kyyjärveltä 124 kilometriä, Karstulasta 104, Kannonkoskelta 104, Pihtiputaalta 141, Viitasaarelta 103. Miksi minä otan tämän esille, niin minä en ole törmännyt tässä 20 vuoden aikana yhteenkään tilanteeseen, että meillä olisi esimerkiksi potilas menehtynyt sen takia, että meillä on päivystys keskitetty Sairaala Novaan tai Keski-Suomen keskussairaalaan. Se liittyy siihen, miten laadukas tämä ensihoito on, miten me sopeudutaan tähän tilanteeseen ja miten me informoidaan meidän kansalaisia. Meidän on täällä tärkeää tuoda turvallisuudentunnetta tälle kansalle. Tämä järjestelmä tuo turvallisuutta, mutta me pystytään puhumaan se kansalaisten silmissä joko turvattomaksi tai turvalliseksi. Jotenkin toivoisi, että meillä lähtisi tästä talosta semmoinen viesti, että kukaan ei ole täällä vaarantamassa kenenkään turvallisuutta, vaan tässä oikeasti yritetään saada meidän aina niukkenevat resurssit riittämään. Sitä tässä varmaan kaikki ihan aidosti tavoittelevat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

19.21 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täällä oli edustaja Kankaalla hyvä puheenvuoro, ja myös edellinen puhuja, edustaja Väyrynen, erittäin hyvin puhui. Itse asiassa voisin jopa yhtyä Väyrysen puheenvuoroon, jos se pidettäisiin hyvinvointialueen pöntöstä. Tämä on vain väärä paikka, missä tämä puhe pidetään. Siinä on se ongelma.

Itse olen saanut pitkään seurata soteasioitten hoitoa eduskunnassa, ja täytyy kyllä nyt keskustan edustajallekin sanoa, että kyllähän tämä sirkus alkoi siitä, kun terveydenhuoltolain 45 § muutettiin leikkausten osalta. Silloin lähtivät leikkaukset Iisalmesta, ja se aiheutti valtavaa porua. Okei, tänä päivänä turvallisuusnäkemys ehkä puoltaa sitä seikkaa, että siellä saattaisi ollakin järkevää jossain määrin jopa anestesiaa harjoittaa, että ne anestesia-laitteet olisivat käytössä ja henkilökunta olisi valmiina, jos jotakin ikävää tapahtuu. Mitä se ikävä on, sitä emme tiedä, mutta se on mahdollista. Eli tämä on osittain myös riskienhallintakysymys.

Arvoisa puhemies! Itse koen tämän toimivaltakysymyksenä, ja minun on hirveän vaikea hyväksyä asioita, jos ne eivät perustu oikeisiin perusteisiin. Kun meillä on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 10 §, joka antaa — nimenomaan se on annettu tässä talossa — autonomian hyvinvointialueille, joka perustuu taas perustuslakiin, ja se 10 § nimenomaan sisältää sen, että palvelukokonaisuuksien vastuu kuuluu hyvinvointialueille, miten ne järjestetään, niin minä koen, että tämä laki ei nyt perusteiltaan ole kunnossa ja että eduskunta on tehnyt väliintulon terveydenhuoltolailla siihen palveluvastuuseen, mikä hyvinvointialueilla on, ja sitä minä protestoin. Sen takia tämä kansalaisaloite on aivan oikea. Se tuo aivan oikean ongelman tänne saliin. Tämä sali on vain väärä paikka, jos ajatellaan sitä, että virheitä tunnustetaan — ei tämä sali tunnusta ikikuuna päivänä virheitä — mutta tähän voitte ottaa sitten seuraavaan hallitusohjelmaan tämän yöpäivystyksen palauttamisen ja ennen vaaleja todeta, että te ajatte sitä oikeasti ja se on teille kynnyskysymys mennä hallitukseen. Katsotaan, teettekö te sen.

Kuten äsken tuossa puheenvuorossa sanoin, jos valtio kaventaa hyvinvointialueen perustuslakiin sinetöityä itsehallintoa, niin niiden perusteiden pitää olla joko potilasturvallisuuden parantaminen tai sosiaalisten perusoikeuksien parantaminen, tai sitten pitää koko sotejärjestelmän hallintomallia muuttaa. Siinä ovat ne perusteet, mutta ei

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tästä nyt löydy niitä perusteita, mikä laki silloin viime joulukuussa säädettiin. Silloin se säätäminen ja sen perustuslainmukaisuus oli täysin eri asia kuin nyt kun on kyseessä kansalaisaloite. Kuitenkin puolustan sitä, että nämä hyvinvointialueet itse tekevät siellä omassa valtuustossa nämä päätökset, ja sen minä hyväksyn täysin. Todella, kuten täällä edustaja Väyrynen sanoi, eihän näitä pitäisi liioitellakaan, vaan kyllähän ne toimivat, mutta siinä vain on se, kuten puheessani totesin, että lisalnessa on kolme vuodeosastoa, siellä on toimiva päivystys, sitten siellä on psykiatrinen osasto, siellä on päihdeosasto ja selviämisosasto sen psykiatrisen osaston yhteydessä. Ne ovat samassa korttelissa kaikki. Kyllähän Liikkuva sairaala ja kaikki muut ja etälääkäri Kuopiossa voivat hoidon arvioida, mutta — itsekin paljon hoidon arviointia tehneenä — joskus kuitenkin olisi hyvä, jos hoidon arvioinnin tekisi lääkäri, ja nythän se ei ole mahdollista. Mielestäni tämä yöaikainen lääkäri siellä vuodeosastolla ja psykiatrisella osastolla ja päivystyksessä kuuluu toiminnallisesti yhteen.

Kun näitä säästöjä budjettilakeina on esiin tuotu, niin olihan itse hallituksen esityksessään jo, että kun ajatellaan ensihoidon lisäystä ja sitten Kela-kyytejä, muistaakseni 800 000 euroa, niin eihän sillä säästöjä tule. Jotenkin kun puhutaan, paljonko se maksaa, niin kyllä se vaihtoehtoinen toimintakin maksaa, kun lähdetään ihmisiä kускаamaan. Esimerkiksi tiedän, että lisalnessa ihmisillä ei monella ole omaa autoa, ja taksia ei saa. Sen tietää jokainen, joka työskentelee hyvinvointialueella, että taksien saatavuus on heikkoa, ja ehkä ihmisillä ei ole rahaa. Silloin me tullaan tilanteeseen, josta itse olen huolissani: mahtaakohan tämä yhdenvertaisuus ja kansalaisten perusoikeudet, mitkä on niitattu perustuslakiin, toteutua. Siitähän tässä on kysymys.

Kyllähän sitä keskittämistä voi loputtomasti tehdä, mutta jossainhan se raja tulee vastaan, että ihmiset jäävät vähän vähemmälle syrjäalueilla. Edustaja Siponen aivan oikein täällä toi esiin, että kyllähän nämä alueen vientiyritykset alkavat olla huolissaan, koska puolisoiden työpaikat ja muut ovat erittäin tärkeitä, jotta he saavat sitten omaan firmaan ihmisiä töihin. Tämä on semmoinen iso kokonaisuus, joka pitäisi minun mielestäni tarkasti arvioida, ja se arviointi voidaan tehdä vain siellä hyvinvointialueilla, kun vallitseva tilanne ja se, mitä siellä tapahtuu, tiedetään siellä paremmin.

Sitten on toinen juttu, että meillä on esimerkiksi eläinlääkintähuoltolaki tässä talossa säädetty — itse olen sitä ollut säätämässä — ja sehän pakottaa viranhaltijaa päivystämään. Tälläkin hetkellä kun päivystys lopetetaan, Ylä-Savossa on kaksi eläinlääkäriä päivystämässä. Mutta kun se juttu on siinä, että heillä se on ammatinharjoittajamalli ja siellä maksetaan pieni korvaus tunnilta, kun he tekevät sitä ammatinharjoittamiseen liittyen. Itse olen 30 vuotta päivystänyt pitkin Ylä-Savoa, ja ei se nyt ihan sama ole, kun on liikkuva palvelu ja mennään toisen kotiin tai sitten ollaan siellä, missä on laitteet, kun tehdään diagnoosia ja mietitään jatkohoitoa. Se on hieman eri asia, ja tästäkin Liikkuvasta sairaalasta ja liikkuvista palveluista on annettu vähän liian ruusuinen kuva.

Minun mielestäni, kaiken kaikkiaan... Voin todeta, että en kyllä tässä salissa perjantaina ole, vaan olen silloin kirurgisessa operaatiossa, niin että en täällä ole painamassa minkään värisiä nappeja. Lopuksi totean vain, että kansalaisaloite on erinomaisesti laadittu, siitä täytyy kansalaisia kiittää, ja en ainakaan tämmöistä kansalaisaloitetta minä voisi vastustaa, koska se on täysin oikealla asialla. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

19.27 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! MTV Uutiset otsikoi 13.12.2024 seuraavaa: ”Sairaalasekoilussa’ taas hurjia käännteitä — pääministerikin ymmällään”. Kyseinen otsikko kuvasi tyhjentävästi sairaaloita koskevien ympärivuorokautisten päivystysten ympärillä ollutta keskustelua. Sosiaali- ja terveysministeri Juuso kommentoi tuolloin Oulaskankaan sairaalaa koskevaa päätöstä siten, että olisikin ollut mahdollista selvittää, mitä Oulaskankaan osalta lopulta päätetäänkään. No, muutosta ei tullut, koska ilmeisesti valtiovarainministerillä olikin vahvempi substanssiosaaminen sairaalapalveluiden tarpeesta maassamme. Ympärivuorokautisesta leikkaustoiminnasta ja päivystyksestä äänestettiin, ja ne päätettiin lopettaa Oulaskankaalla, Salossa, Kemissä ja Savonlinnassa. Yöpäivystys päätettiin lopettaa Iisalmessa, Varkaudessa, Jämsässä ja Raahessa. Tässä sairaalasekoilussa, mistä alkuun totesin, on tapahtunut yllättäviä asioita niin, että on syntynyt kuva siitä, että sosiaali- ja terveyspalveluista vastaava ministerikään ei ollut ihan täysin tietoinen, miten, missä ja ketkä asiasta lopulta päättävät. Ministerin puhe tuolloin salissa kuului, että ”on ennenaikaista arvioida yksittäisten sairaaloiden tai päivystysten roolia”. Kolme päivää myöhemmin asiasta päätettiin. Ministeri Juuso totesi tuolloin, että hän ei tiennyt päätöksistä aiemmin lausueessaan tuon kommentin.

Arvoisa rouva puhemies! Sairaalapäätöksiä perusteltiin muun muassa säästösyillä. Toki valtiovarainministeri totesi useaan kertaan, että päätöksiä voidaan perua, mikäli selviää, että päätökset eivät tuokaan säästöjä. Hyvinvointialueilla tietysti on arvioitu, mitä esimerkiksi nämä ympärivuorokautisten päivystysten lakkautukset taloudellisesti tarkoittaisivat. Säästöistä ei välttämättä olla samaa mieltä. On selvää, että Iisalmen ja Varkauden yöpäivystysten lakkautus lisää ambulanssirallia ja ruuhkauttaa KYSin eli Kuopion yliopistollisen sairaalan päivystystä. Pahimmassa tapauksessa palveluihin pääsy viivästyy kriittisellä tavalla ja kustannukset KYSin päässä kasvavat, kun joudutaan tekemään mahdollisia lisäinvestointeja ja ambulanssiliikenne lisääntyy.

Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on täysin poliittinen päätös. Tehty päätös lisää väistämättä alueen asukkaiden turvattomuudentunnetta. Kannatan todella lämpimästi valiokunnassa sosiaalidemokraattien, vasemmistoliiton ja keskustan edustajien tekemää vastaesitystä siitä, että hyvinvointialueilla tulee saada itse päättää ympärivuorokautisten päivystysten jatkumisesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

19.30 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olen hirveästi pohtinut tämän kansalaisaloitteen kautta tätä koko politiikkaa eduskunnassa, että mikä näissä päätöksissä niin kuin tosi pahasti nyppii ehkä pääkaupunkiseudun ulkopuolista väestöä välillä. Kai se on ytimessä se, mikä tänäänkin on sanottu monesti, että Helsingistä sanotaan, että te ette tarvitse siellä sitä päivystystä. Se on jotenkin tosi ymmärrettävää. Se on vähän sama kuin vaikka Iisalmesta sanottaisiin, että me ei tarvita metroa Itäkeskukseen täällä Helsingissä. Se alueellinen ymmärrys ei osu oikein, jos ei ole yhteyttä siihen alueeseen.

Minusta tuntuu, että näissä puheenvuoroissa, kun näitä kuuntelee täällä, sen välillä huomaa, että täällä saatetaan vaikka sanoa, että no, menkää Kokkolaan. Mutta kun ei se välttämättä ole niille ihmisille niin kuin luontainen malli. Olen miettinyt, onko tähän mitään vertauskuvaa, ja kai toinen asia, minkä päätösvalta me ollaan luovutettu täysin kunnille — vaikka tässä on tietysti hyvinvointialueista kyse — on se päätösvalta siitä,

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

missä ovat koulut. Jotenkin vertauskuvallisena, mistä olen saanut tähän ymmärrystä itsellenikin, tämä varmaan alueen ihmisille tuntuisi vähän samalta kuin jos me Helsingistä sanottaisiin, että teidän pitää nyt sulkea sitten siellä Kuusamossa se koulu ja Iisalmessa tuo koulu ja Oulussa tuo koulu. Se vertautuu ehkä lähimpänä johonkin semmoiseen, ja sekin tuntuisi aivan älyttömältä.

Eli kyllä meidän pitäisi luottaa tässä näiden alueiden päätösvaltaan. Sitten rupeaa miettimään ihan semmoisia perustavanlaatuisia asioita, että jos niillä alueilla on valtuustot, mitkä on valittu vaaleilla, ja ne valtuustot eivät ole mitään ilmaisia pyörittää, niin eivätkö ne päätökset kuuluisi heille eivätkä tänne meille näistä tällaisista yksittäisistä päivystyksistä. Kun olen edustaja Lindénin kanssa paljon jutellut tästä asiasta, niin hän sanoi, että tässä päätetään käytännössä yksittäisten lääkäreiden työstä joillain alueilla. Tarvitaanko siihen meitä täällä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

19.33 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Käytän nyt mahdollisuutta puhua SDP:n kansanedustajana tästä kansalaisaloitteesta. Sain esitellä tämän kansalaisaloitteen jo tämän asian käsittelyn yhteydessä noin puolitoista tuntia sitten, tai ylikin, ja olen nyt odottanut tätä omaa puheenvuoroa asiasta. — Ensinnäkin on todettava, että minua kiusaa hyvin paljon se, milloin alueet saavat tehdä päätöksiä ja milloin eivät. Tässä salissa on monta kertaa todettu, että se on ihan ok, jos alueet tekevät päätöksiä ja lopettavat joitakin yksiköitä. Miksi sitä samaa oikeutta ei voi käyttää toisinpäin? Jos se on ok, että alueet hyväksyvät jonkun yksikön lopettamisen, eikö yhtä lailla silloin pitäisi olla ok, että hyväksytään myöskin se, että alue ilmoittaa, että jotain tiettyä yksikköä ei voi lopettaa? Eihän me täällä voida valita, onko näillä alueen päättäjillä kykyä tehdä päätöksiä alueen yksikön lopettamisesta, niin että silloin se käy meille, mutta kun alueen yksikkö oltaisiinkin jättämässä toimintaan, niin silloin me sanotaan, että kyllä on nyt väärin sammutettu. Tämä tässä kiusaa. Nimittäin on muistettava, että nimenomaan tuo Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde ilmoitti jo aikaisemmin, käytännössä Pohteen aluevaltuusto 29.10.2024 päätti, että Oulaskankaan sairaalasta kehitetään alueen akuuttihoitoa keskittymä ja Oulaskankaan sairaalassa järjestetään jatkossa perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys, mikäli lainsäädäntö sen sallii. Nyt tämä ei kävisikään. Siis meille käy, kun alueet lopettavat palveluita, mutta kun sama valtuusto päättää, että tämä ei ole mahdollista, niin se ei meille käy. Minusta tämä on käsittämätöntä puhetta edustajilta, jota tänä iltana täällä on kuunneltu.

Haluan sitten haastaa sitä, kuka on oikea taho tekemään päätöksiä siitä, miten asioiden tulisi olla. Kuten esittelypuheenvuorossa totesin, saimme hyvin merkityksellisen lausunnon Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskukselta. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus toteaa seuraavasti: ”Muutoksella tavoiteltujen hyötyjen saavuttamiseksi ja hyvinvointialueiden järjestämislain mukaisessa tehtävässään onnistumisen tukemiseksi olisi eduksi säätää ja ohjata muutokset yhteisymmärryksessä niiden palvelunjärjestäjien kanssa, joita muutokset koskevat.” Näin ei nyt käynyt. Siis me uimme vastavirtaan, emme vain ministeriössä, vaan maan hallituksessa, mutta me uimme myöskin täällä eduskunnassa mahdollisesti enemmistön toimesta ja olemme sitä mieltä, että Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus, joka meillä on olemassa, onkin väärässä. Minusta tämä on todella raskauttava lausunto sille porukalle, joka ajattelee, että tässä itse

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

on kuitenkin asiassa oikeassa. On hyvin vaarallista ajatella, että perustason päivystyksistä päättäminen ei olisi alueellisissa käsissä.

Arvoisa puhemies! Haluan tähän hiukan pysähtyä: Kun me puhutaan päivystyksistä, niin nyt jää huomaamatta, että me puhutaan perustason päivystyksistä, perusterveydenhuollon järjestämisestä. Se on aivan samaa toimintaa kuin esimerkiksi jollain yksityisellä toimijalla isoissa kaupungeissa kello 22:n ja seitsemän välissä — kyllä yksityisellä sektorilla voi päivystää, mutta me nimenomaan katsomme tässä valtioneuvostotasoisesti kaikkien ministerioiden yhteisellä päätöksellä, että nimenomaan täällä Oulaskankaalla ei sitten muuten päivystetä tällä kellonvälillä. Mistä se asiantuntemus tällaisia päätöksiä tehtäessä oikein tulee? Me olemme esittäneet SDP:ssä, kuten myöskin vastalauseessa mukana olevien keskustan ja vasemmistoliiton toimesta, että olisi järkevää antaa perustason toiminnassa päivystyksistä päättäminen alueellisiin käsiin. On tämä käsittämätöntä, että me perustason päivystyksistä halutaan päättää valtioneuvostotasolla. Hyvin vakava kysymys teille.

Arvoisa puhemies! Sitten mennään itse tähän sisältöön:

Tätähän on perusteltu sillä, että tämä säästää, ja nyt pitää kyllä porukan sitten kestää tämä arviointi. Me kysymme täällä nyt oppositiosta, säästääkö tämä. Lähdetään liikkeelle siitä varsinaista sairaalaverkkoa koskevasta hallituksen esityksestä. Oulaskankaan osalta todettiin, että 5,4 miljoonaa piti alun perin saada säästöä aikaan. Siinä oli myöskin leikkaussalitoimintaan tulevia muutoksia ja muita. Se oli 5,4. Sitten kun asiat menivät eteenpäin, ministeriö korjasi arviota, että se on 5,3 miljoonaa. No, nyt on siinä samassa esityksessä todettu, että kaikkien potilaskuljetusten osalta 1,8 miljoonaa voidaan säästää, koko se kokonaisuus, uudelleenjärjestelmällä potilaskuljetuksissa, siinä varsinaisessa hallituksen esityksessä. Nyt me ollaan tänään siinä tilanteessa, että me emme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ole saaneet ministeriöltä mitään muuta säästölukua kuin sen, että tästä perustason yöpäivystyksen lopettamisesta tulee 1,1 miljoonan euron säästö. Ja kun me ihmetellään sitä, mihin se perustuu, niin se perustuu siihen faktaan nyt, jota ministeriö siis ”faktana” tarjoilee, että otetaan tosiasiana, että kaikilla näillä yöpäivystyksensä lopettaneilla alueilla potilaita liikkuisi Suomen mittakaavassa kaksi—neljä yöaikaan — kaksi—neljä potilasta liikkuisi kaikissa näissä yksiköissä, joista lopetettiin päivystys, eli että Suomen mittakaavassa liikkuisi näin monta potilasta. Ja kun se kerrotaan niillä kuljetuskustannuksilla, saadaan suurin piirtein sen sairaalaverkon potilassiirtokustannusten hinta. No, nyt me olemme sitten ihmetelleet, voiko todella olla totta, että Suomen mittakaavassa maksimissaan kolme neljä ihmistä siirtyy yöaikaan päivystyksen ollessa suljettuna isompaan sairaalaan. Käsi sydämelle, kansanedustajat: kuinka moni voi kuvitella, että tämä pitäisi paikkansa? Kun tätä esitystä saatiin yksi päivä koeponnistaa, niin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuullun perusteella oppositiosta ei mennyt tämä läpi. Valitettavasti käsittelyaika oli kuitenkin sellainen, että puhuttiin virkatuntien ulkopuolisesta työajasta eli yöajasta ja iltajasta, jolloin oli mahdotonta pyytää ministeriön arviota vastineella, oliko tämä oikeasti totta. Onko oikeasti niin, että Suomessa kaikkiin näihin sairaaloihin yrittää yöaikana vain kaksi, kolme tai neljä potilasta? [Puhemies koputtaa] — Puhemies, käytän tässä mahdollisuutta vielä jatkaa, vaikka tiedän, että suositus on tiukka.

Sanon teille nyt näistä kustannuksista, että ei tämä ole millään mahdollista. Me ollaan nahkoineen päivineen ostettu tällainen logiikka, ja se ei pidä paikkaansa. Kansalaisaloitteen tekijät osoittivat meille, että yöaikana sieltä Oulaskankaalta liikkuu

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

enemmän potilaita kuin koko sairaalaverkkoa koskevien potilaskuljetusten määrä olisi ollut, minkä johdosta, jos se arvio on viisikin potilasta väärään suuntaan, siitä syntyy 1,8 miljoonan kulut, ja kun otetaan huomioon se, että tässä mennään eteläiseen suuntaan myöskin, sen kustannukset ovat 600 000. [Puhemies koputtaa] Näin ollen, puhemies, tämä 1,1 miljoonan säästö sulaa ensinnäkin noin 500 000:een, koska siinä on jo Kokkolan pään käyttökustannusten nousu, ja 500 000 jää näille kalliimmille siirtokustannuksille hintaa. [Puhemies koputtaa] Kuka meistä uskoo täällä, kun tuhat euroa palaa, kun liikutetaan potilasta yöaikaan, että nämä kustannukset on laskettu oikein? Se, että tällaista esitetään, on kamalaa katseltavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.42 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Aluksi ajattelin, että en pidä tänään puheenvuoroa ollenkaan, mutta halusin pitää puheenvuoron, koska ennen kaikkea arvostan aloitteen tekijöitä, siis siitä, että tämä on, niin kuin täällä moni muukin on sanonut, hyvin tehty aloite, ja mielestäni pitää kunnioittaa sitä keskustelua, joka kansalaisaloitteen kautta tulee, ja mahdollisimman laajasti siihen osallistua. Siksi itseänikin tietyllä tapaa harmittaa, että täällä on näin vähän edustajia paikalla. Mutta haluaisin puuttua näihin väitteisiin ja puheenvuoroihin, joita täällä on esitetty, koska ne ovat minusta ikään kuin irrotettu tästä asiayhteydestä.

Esimerkiksi edustaja Siponen kertoi täällä, että perussuomalaisia kiinnosti kyllä polttoaineen hinta, mutta eivät Oulaskankaan asiat. [Markku Siponen: Ei, kun kalja! — Eduskunnasta: Melkein sama asia!] — Okei, no, kalja, mutta selvä, joo. — Täytyy sanoa, että polttoainekeskustelun aikana me oltiin paikalla mutta keskusta ei ollut. Se ei ollut ilmeisesti sitten taas maataloudelle mitenkään merkityksellinen asia, mitä polttoaine maksaa.

Samoin edustaja Mattila sanoi, että oli muutama pikkujuttu, mihin vaihdettiin, ja siltä se tosiaan keskustan näkökulmasta näyttää, että maahanmuutossa on vain pikkujuttuja, kuten eilenkin, kun kansalaisuuslaki, jossa päätettiin siitä, pitäisikö huolehtia omasta toimeentulostaan ja voidaanko Suomessa kansalaistaa rikollisia, ei kiinnostanut keskustaa, ei ollut edustajia paikalla. Nämä ovat niitä pikkujuttuja teille.

Sitten, mennäänpä eteenpäin, useassa puheenvuorossa esitettiin sitä, että hallitus keskittää perusterveydenhuollon palveluita, ja miten me kehtaamme. THL:ssä on tehty alustavaa tutkimusta — nämä tulokset ovat siis alustavia — julkisten terveysasemien sulkemisista. Tulosten mukaan vuoden 23 jälkeen suunnitteilla olevia varmoja sulkemisia on 108 kappaletta — 108 kappaletta — jotka sijaitsevat yhteensä 82 kunnassa. Ennen soteuudistusta neljän kunnan alueella ei ollut terveyskeskusta tai terveysasemaa, mutta tämä luku tulee lähivuosina olemaan ainakin 45. Ja miksi tämä on merkityksellistä siinä, kuka päättää? Hyvinvointialueet päättävät, niin kuin te tässäkin asiassa haluaisitte päättävän, ja hyvinvointialueista 18 alueella on opposition enemmistö. Vain kolmella alueella on hallituksella enemmistö. Eli oppositio pääosin päättää näistä terveydenhuollon leikkauksista. Tämä on karu fakta, mitä te ette halua kertoa. [Jenni Pitko: Hallitus päättää! — Krista Kiuru: Päinvastoin, tähän ne päätätte!] Siis päättääkö hyvinvointialueilla nyt hallitus vai hyvinvointialueet, kumpi? [Välihuutoja — Krista Kiuru: Katsokaa budjettikirjaa, missä ne säästöt on tehty! Täällä lukee!] Eli tässä sairaala-asiassakin ilmeisesti teidän näkemys on se, että jos budjettikirjassa lukee jotain, niin se tarkoittaa

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

sairaalan lakkauttamista ilman että hyvinvointialue voi siihen mitään tehdä. Tämä olisi teidän näkemys. [Välihuutoja] — Ei ei, mutta puhun perusterveydenhuollon palveluista. — Te täällä kerroitte, että hyvinvointialueet eivät ole mitään sellaisia automaatteja ja niillä on oma päätäntävalta ja omat valtuustot, mutta ne eivät kuitenkaan vastaa päätöksistään, vaan te väitätte, että budjettikirja vastaa päätöksistä. En voi ymmärtää tätä. Miksi meillä on hyvinvointialueet? [Hanna Sarkkinen: Puhutaan yöpäivystyksestä nyt!] — Puhuin terveyskeskuksista, niitten lakkauttamisista.

Hyvä, no, jos miettii Oulaskangasta, sieltä on just Pohteen omalla päätöksellä lakkautettu psykiatrinen avohoito-osasto ja kymmenittäin vanhusten vuodeosastopaikkoja. Eikö näillä ole eriarvoistavaa merkitystä teille? Miksette niitä moiti lainkaan? Mutta kaiken voi tietysti tehdä reilummin. Näinhän se on. Aikoinaan Oulaskankaan synnytykset lopetti kepu, erikoissairaanhoidon lakkautti Pohde omalla päätöksellään, ja nyt tämä on jatkumoa siihen. Näin se vain monesti menee. Se on sanottava, että jokainen hallitus vuorollaan on tehnyt näitä ikäviä päätöksiä. Ei löydy sellaista hallitusta, joka ei olisi palveluita keskittänyt. Se on valitettava totuus. Tässä on taustalla sekin, että myös jatkossa asiantuntijoiden mukaan, jotta henkilökunta riittää, palveluita pitäisi keskittää vielä lisäksi. Minun on kyllä pakko kysyä: jos te, arvon oppositio, pääsette hallitusvastuuseen, niin tuletteko te palauttamaan nämä kaikki yöpäivystykset? Voitteko antaa lupauksen siitä? Haluaisin kuulla. — Hiljaista, joo.

Vielä pitää sanoa perusterveydenhuollon yöpäivystyksestä, että omalla alueella Forssassa, missä aikoinaan oli ja lakkautettiin vuoden 24 alusta, se tehtiin vuokralääkäripalveluna. Olin itse siellä lukuisina öinä, en asiakkaana vaan työni puolesta, ja useimmat niistä lääkäreistä sanoivat, että he tekevät tasan yhden viikonlopun kuukaudessa töitä. Yhdestä viikonlopusta vuokralääkärinä sai kuukauden korvauksen. Ei voi olla kestävää toimintaa pidemmän päälle.

Sitten se vielä, miksi säästöjä tarvitaan: Arvon keskusta, arvon SDP, hyvinvointialueilla on johto-, hallinto- ja tukitehtävissä 25 000 ihmistä. Tällaisen himmelin te olette luoneet. Mieltikää, 25 000 ihmistä, aivan älytön määrä, mutta niistä tietysti ette halua leikata.

Sitten vielä tämä seikka tästä vuodeosastoasiasta: Nyt jo Suomessa on tehty sellaisia ikään kuin siirtoja, että jos jollakin vanhuksella on hoitosuhde johonkin sairaalaan, niin hänet voidaan sijoittaa siihen sairaalaan ilman että siellä on päivystystä, jos lääkärin kanssa konsultoidaan eli ambulanssi ja lääkäri konsultoivat keskenään. Jatkossakin uskon, että Oulaskankaallakin voidaan tehdä sellainen ratkaisu, jossa voidaan vaikkapa vanhus, jolla on aikaisemminkin ollut hoitosuhde, sijoittaa yöaikaan sinne Oulaskankaan tiloihin. Ymmärtääkseni laki ei tätä estä. Korjatkaa, jos olen väärässä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

19.49 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin yksi kansalaispalaute tuli tuossa viestinä — kertoo siitä, että ihmiset seuraavat keskustelua. Edustaja Kangas ei ole enää tuossa paikalla, mutta hänelle toivottiin... Kun siinä ilmeisesti vähän vähäteltiin sitä, mitä Oulaskankaalla pystytään tekemään yöaikaan, niin täällä tuli viesti: ”Todellakin ehtii Oulaskankaalla saada sydänsairauksiin alkuhoidon, jopa liuottavat lääkkeet tarvittaessa. Jos vanhuksella on merkittäviä hoidon rajoituksia, voidaan hänet hoitaa kokonaan Oulaskankaalla.” Elikä tällainen palaute tuolta kentältä.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

No sitten, arvoisa rouva puhemies, tässä edustaja Väyrynen kävi läpi näitä kellonaikoja, milloin päivystyksiä voidaan tarjota tämän lain mukaan ja milloin ei. Ei se kuitenkaan muuta sitä perustosiasiaa, että ympärivuorokautisista päivystyspaikkakunnista päättää hallitus täältä Helsingistä ja eduskunnasta käsin. Tässä tapauksessa se tulee vaikuttamaan Oulaskankaaseen, Saloon, Varkauteen ja Iisalmeen. Ja tietenkin aikaisempi päätös, mikä tehtiin joulukuussa, vaikutti myöskin — mikä nyt on jäänyt tässä keskustelussa taka-alalle — Kemin ja Savonlinnan sairaaloihin. Siellä tätä ympärivuorokautista päivystystä heikennettiin. Tästähän ollaan saatu viestiä jo sieltä pohjoisesta. Jos olen oikein ymmärtänyt, niin tämä päätös, mikä tehtiin koskien Kemin sairaalaa, on itse asiassa nostanut kustannuksia siellä pohjoisen alueella ja vaikuttanut tähän työnjakoon sillä tavalla, että se on nostanut kustannuksia.

No, sitten oikeastaan tässäkin kansalaisaloitteessa ja myöskin tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyssä tuli esiin se, että ei näitä Suomen alueita voi verrata keskenään toisiinsa. Täällä edustaja Väyrynenkin nosti näitä Keski-Suomen kuntia esille, ja kyllähän tässä katsotaan nimenomaan sitä alueen omaleimaisuutta ja sitä, millä tavalla siellä palvelut järjestetään, miten tällä hetkellä sinne ovat muodostuneet esimerkiksi sairaalapalvelut. Jos katsotaan nyt vaikka Oulaskangasta, niin siellä on ollut aiemmin leikkaustoimintaa. Se on keskus sille eteläiselle Pohjois-Pohjanmaalle. Siellä on ymmärtäkseni sairaanhoitajakoulutusta ja näin. Siitä on muodostunut luontainen keskus, johonka tämä yöpäivystys myöskin sopii.

Ja jos ajatellaan nyt sitten omaa kotimaakuntaani Pohjois-Savoa, niin siellä on jo pitkään rakennettu — niin kuin täälläkin edustajat, jotka ovat paikalla sieltä päin, tietävät — niin sanottua kolminapaisuutta niihin alueen terveydenhuoltopalveluihin, sairaalapalveluihin. Siellä on Iisalmessa ja Varkaudessa hyvät tilat, sairaalat ovat omien alueidensa keskuksia, ja sitä tukee myöskin tämä. Ei sillä tavalla voida verrata alueita, että joku toinen kunta napataan jostakin alueelta, ja eihän sielläkään ole yöpäivystystä. No ei ole, se on muotoutunut, ja oikeastaan siitä lähtee myöskin tämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön vastalause siitä, että annetaan hyvinvointialueille päätösvalta. Heillä on tieto siitä omasta alueesta, miten siellä on järkevää ne palvelut järjestää. Tämä on tässä se ydin, että siellä alueilla on nimenomaan se päätösvalta myöskin näistä päivystysasioista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

19.52 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Vihreät kannattavat tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä. Kannatamme tätä vastalauseetta, jonka oppositiopuolueet valiokunnassa ovat tehneet tähän mietintöön.

Oulaskankaan jatkolle on laaja tuki meidän alueellamme Pohjois-Pohjanmaalla. Sen takana ovat luonnollisesti asukkaat, ihmiset, palveluiden käyttäjät, heidän omaisensa, läheisensä. Sen takana ovat myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valtuusto ja ammattilaiset hyvin laajasti. Me olemme laskeneet alueella, että Oulaskankaan sairaalan lakkauttaminen ei tuo niitä säästöjä, mitä sillä halutaan. Siksi — ja kun nämä tiedot on tuotu tänne eduskuntakäsittelyyn — on erikoista, että hallitus ei voi tätä päätöstä uudelleen arvioida. Eikö niin, että kun hyvinvointialueet on perustettu, on myös haluttu antaa niille laaja itsehallinto, mahdollisuus tehdä järkeviä säästöjä, mahdollisuus myös tehdä poliittisia valintoja: mihin haluamme panostaa, mistä olemme valmiita tinkimään? Pohteen alueella on tehty laajasti säästöjä. Nykyinen valtionrahoitus on ohjannut siihen. Säästöjä on tehty

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

niin, että on myös palveluverkkoa karsittu, mutta erityisesti myös palveluita tehostamalla. On haluttu panostaa myös tiettyihin perusterveydenhuollon kattaviin palveluihin, ja Oulaskankaan yöpäivystys on ollut yksi sellainen. Se on nähty tärkeäksi alueen ihmisten terveyden kannalta. Se on tärkeää alueella, totta kai, myös muistakin syistä, työpaikkojen ja elinvoiman kannalta.

Jos me ajattelemme niin, että me täällä eduskunnassa tiedämme paremmin kuin alueella itse, minkälaisia palveluita väestö tarvitsee siellä, niin ajattelen kyllä, että me olemme aika kaukana siitä itsehallinnosta, mitä alueille on haluttu antaa, tai aika kaukana myöskin semmoisista demokraattisista pelisäännöistä, joissa kuunnellaan niitä, keitä palvelut ja päätökset koskevat, ja kuunnellaan asiantuntijoita, jotka kertovat, mitä vaikutuksia niillä on. Näyttää siltä, että hallituksen ylpeys, ylpeys siitä, että on tehty joku päätös, on tässä nyt takana, ja sen takana pysytään, tuli mitä tahansa vastaan.

Kun Oulaskankaan yöpäivystys päättyy, mikäli emme sitä onnistu täällä estämään, niin joillakin asukkailla tulee olemaan reilusti yli sata kilometriä matkaa seuraavaan yöpäivystykseen. Jos ajattelemme, että meillä on vähän ammattilaisia ja tarkoitus on, että ammattilaiset siirtyvät sinne muihin yöpäivystyksiin töihin, niin kuinka realistisena te pidätte sitä, että ihmiset yli sadan kilometrin työmatkalla tuosta noin vain siirtyvät? Kyllä ainakin itselläni on suuri pelko siitä, että osa ammattilaisista jää nyt hyödyntämättä meidän palveluissa. Ja ne ovat muuten kovan luokan ammattilaisia, jotka siellä yöpäivystystä pyörittävät.

Kun alueelta on kerrottu, että tästä ei välttämättä tule lainkaan säästöjä ja että potilasturvallisuus voi vaarantua tämän päätöksen myötä, olisi ollut järkevää ensinnäkin jättää tämä päätös tekemättä. Niinhän hallitus kuunteli Kouvolan yöpäivystyksen ammattilaisia ja ihmisiä, mutta miksi Oulaskangasta ei kuunneltu, kun tilanne on hyvin paljon samankaltainen ja itse asiassa on laajempi väestöpohja ja pidemmät etäisyydet? Tuntuu jopa pahalta niiden ihmisten puolesta, jotka pohjoisessa asuvat, kaukana Helsingin kabineteista, että jätetään näin oman onnensa varaan. En ymmärrä, miksi hallitus ylipäänsä haluaa käsiohjata hyvinvointialueilla perusterveydenhuollon palveluita. Luulisi, että riittäisi kunnioitusta ammattilaisille, että voisimme antaa heidän itse tehdä päätökset niiden suhteen.

Haluan vielä loppuun kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä. On ihailtavaa nähdä ja aina myös oppia uutta niiltä ihmisiltä, jotka alkavat puolustamaan oman alueensa etua, ja nähdä se intohimo, mikä omaan alueeseen liittyy. Nämä ihmiset haluavat elää siellä, missä he elävät. Nyt he ovat valmiita laittamaan oman arkensa peliin siksi, että palvelut säilyvät, koska kyllä me kaikki tiedämme sen, että sillä on väliä, missä terveyskeskus on ja missä yöpäivystykseen pääsee, ja me tiedämme kaikki sen viimeistään sillä hetkellä, kun oma tai läheisemme sitä apua tarvitsee. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.58 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä, koska sillä aloitteella saatiin tänne saliin tämä asia vielä kerran käsiteltäväksi. Varkauden ja Iisalmen sairaaloiden ympärivuorokautisten päivystysten kohtalo on herättänyt vahvoja tunteita alueilla. Siellä ei ymmärretä, miksi nämä yöpäivystykset lakkautetaan hallituksen päätöksellä. Säästösyöt eivät herätä luottamusta, puhumattakaan inhimillisestä kärsimyksestä, mitä yöpäivystyksen lakkautukset aiheuttavat.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

Varkaudessa ja Iisalmessa aktiiviset, aidosti huolissaan olevat kansalaiset keräsivätkin päivystysten puolesta adresseihin nimiä. Varkaudessa nimiä adressiin tuli noin 13 000 ja Iisalmessakin reilusti yli 10 000 nimeä. Adressi Varkaudesta luovutettiin ministeri Juusolle 10.4.2024. Tässä tilaisuudessa ministeri totesi, että päätökset päivystysten kohtalosta tulevat myöhemmin syksyllä. Kävikin niin, että päätös tuli jo seuraavalla viikolla kehysriihessä, eli ministerikään ei valitettavasti ollut tietoinen päätöksen aikataulusta. Tämä kuvaa hyvin tätä tilannetta, mikä liittyy tähän sairaalasotkuun, jos näin voi todeta. Kuten edustaja Kiuru aiemmin totesi omassa puheenvuorossaan, ministeri pystyy vahvasti vaikuttamaan, jos tahtotilaa on, nimenomaan siihen, missä ympärivuorokautisia päivystyksiä jatkossa on ja missä ei, kuten aikanaan ministerinä toiminut Kiuru itse teki tällaisen päätöksen muun muassa Varkautta koskien, ja kiitokset vielä Kiurulle siitä päätöksestä, mitä silloin ministerinä teitte.

Voin todeta tähän loppuun, että kyllä olisi tämän päivän ministereillä varmasti esimerkin ja mallin ottamista siitä, mitenkä aikanaan ministerit ovat uskaltaneet, pystyneet ja voineet tehdä päätöksiä ja järkeviä sellaisia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

20.00 Markku Eestilä kok: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kyllähän näitä tietynnäköisiä lakkautuspäätöksiä pitää tehdä silloin, kun on sen aika. Muistan, että kun 2000-luvun alussa itse olin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, niin Iisalmesta lakkautettiin synnytykset. Syynä oli potilasturvallisuus ja kaikki sen kaltaiset seikat, ja silloin näitä rakenteellisia muutoksia vaan pitää tehdä.

Mutta ensinnäkin puheenvuoroja käytän sen takia, että kun nämä ihmiset ovat tämän kansalaisaloitteen tehneet, niin täytyy sen verran kunnioittaa heitä, että eduskunta käsittelee pitkään ja hartaasti, olkoon se lopputulema sitten mikä tahansa.

Mutta kuitenkin kun me ajattelemme, mistä tämä säästöpainne on syntynyt, niin kyllähän se tulee siitä, että kyllähän tässä rahoituslaissa, jonka myös keskusta ja demarit olivat viime kaudella tekemässä, se 13 prosentin väestömäärään sisältyvä rahoitus meni sen verran pieleen, että esimerkiksi Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Savo häviävät joka vuosi noin 20 miljoonaa. Ja kun sitten otetaan jälkikäteistarkastus huomioon, niin tämä vahinko vain lisääntyy. Kyllä tämä ongelma sieltäkin juontaa juurensa, kun on tehty vääränlaisia rahoituspäätöksiä.

Arvoisa puhemies! Tässä lopussa haluan tuoda vähän tämmöisen demokratiaelementin tähän, että nyt kun hyvinvointialuevaalit käydään, niin yleensä valituksi tulee keskuskaupungeista iso määrä, sitten tulee näistä seutukaupungeista, mutta nämä pienemmät kunnat jäävät ilman minkäännäköistä edustusta. Minun mielestäni tässä piilee vaara — en sano, että se juuri nyt on — siitä, että päätöksenteko alkaa entistä enemmän ohjautua sinne keskuskaupunkien ympärille, koska sieltä tulee eniten valtuutettuja. Silloin tämä demokratiaelementti alkaa hävitä ja näitten pienten kuntien, tai jopa seutukaupunkien, edustajia on enää hirveän vaikea puolustaa, vaan sitten jatkuvasti, kun haetaan säästöjä, lakkautetaan toimintoja.

Jossain vaiheessa se raja alkaa tulla vastaan, missä nämä perusoikeudet alkavat sitten horjua. Loputtomasti ihmisiä ei voi kuskata ja kuljettaa pienemmissäkin asioissa eteenpäin ja eteenpäin. Paradoksaalista on se, että kun Varkauteen sekä Iisalmeen on rakennettu uudet sairaalat ministeriön hyväksynnällä, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksynnällä,

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

niin jos se tie on nyt sitä, että niistä yritetään tehdä väkisin terveyskeskuksia, niin minusta se ei tue sitä turvallisuus- ja riskinäkökulmaa, mikä näissä olosuhteissa on. Jos siellä yliopistollisessa sairaalassa tapahtuu jotakin, mikä nykypäivänä on helppo tehdä — ei se tarkoita mitään pommituksia — ja se toiminta halvaantuu täysin, niin kyllä meillä jonkunmoisten sivutoimipisteiden pitää olla kunnossa, että pystytään katastrofien sattuessa sitten vastaamaan väestön tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Kyllä tässä hallituksen esityksessä nyt, vaikka itse olen hallituspuolueen edustaja, selvä kritiikin paikka on. Yleensä kun valtaa käytetään, niin sille pitäisi olla pätevät perusteet, mutta nyt ei ole. Sen takia minä en kyllä voi muuta kuin puolustaa tätä kansalaisaloitetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

20.03 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Meinasin tämän listapuheenvuoron ottaa jo pois, mutta edustaja Siponen antoi sen verran sytykettä, että käytän sen ikään kuin vastauksena. Tämä on toinen kerta tämän keskustelun aikana, kun te siirrätte vähän maaleja minun osaltani. Te puhuitte näistä etäisyyksistä. Nyt ne ovat yhtäkkiä alueellinen asia, mutta se, minkä takia minä otin ne etäisyydet keskusteluun, on se, että tämä koko aloite, sen perustelut ja myös teidän perustelunne sen ympärillä, pyörivät koko ajan etäisyyksien ympärillä. Minun mielestäni silloin on ihan täysin relevanttia, että otetaan etäisyyksiä myös muualta Suomesta, jos se on yksi itsenäinen perustelu. Ymmärrän toki alueelliset erityispiirteet vallan mainiosti. Sama tilanne on esimerkiksi ollut Keski-Suomessa, jossa oli Jämsän erittäin vilkas ja toimiva aluesairaala, ja sitten keskustajohtoinen aluehallitus päätyi siihen ratkaisuun, että siellä ei enää tehdä niin raskasta kirurgiaa, siellä ei ole ympärivuorokautista päivystystä. Eli kyllä se alueellisesti onnistuu jossain se päätöksenteko myös keskustan johdolta.

Niin kuin tuossa omassa pöytäpuheenvuorossani jo sanoin, meillä ajat muuttuvat. Me ollaan eletty aika pitkälle tämmöisessä 90-luvulta peräisin olevassa järjestelmässä. Meillä nykyään väestö keskittyy, meillä on sote-puolella ongelmia, meillä demografia muuttuu, ihmiset muuttavat. Me ei voida elää loputtomasti siinä järjestelmässä, mikä meillä on joskus toiminut, ja siihen liittyy osittain myös tämä keskittäminen. Niin kuin tässä jo edustaja Kiurun kanssa vaihdettiin sanoja, niin minäkin olen aikanaan semmoista ylenmääräistä keskittämistä vastustanut, ja se on ihan hyvä, että ne käydään tapauskohtaisesti.

Mutta sen minä haluaisin tietää, että kun te olette viime kaudella, etenkin keskusta, ollut tekemässä uudistusta, jossa mennään lähes 300 järjestäjästä 22:een, niin voiko joku vihdoin ja viimein valottaa minulle sitä, mimmoinen keskustelu teillä on käyty siitä, tuleekohan tämä jollakin tavalla keskittämään toimintoja? Siihen minä en ole saanut mitään vastausta, ja se keskittäminen tuntuu olevan nytten jatkuvasti se kauhein juttu joka ainoassa tilanteessa. Ihan oikeasti, rehellisesti nytten — minä olen kysynyt sitä kahvipöydissä ja minä olen kysynyt tässä salissa — kyllä teistä nyt joku tietää, mitä te olette silloin sen viime kauden aikana puhuneet siitä, tuleeko tämä mahdollisesti keskittämään meidän terveydenhuollon toimintoja, koska kaikille ammattilaisille se oli ihan päivänselvää. On se sitten hyvä asia tai huono asia, siellä tapahtuu erilaisia juttuja, mutta jos siitä puhutaan itseisarvoisesti, niin, hyvä keskusta ja vaikka sosiaalidemokraatitkin: minua kiinnostaa se, mimmoinen keskustelu tämän asian

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

ympärillä on käyty, koska ei voi tulla kenellekään yllätyksenä, että organisaatiot lähtevät silloin keskittämään palveluita. Ei vaan voi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

20.06 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Riikka Purra totesi Kouvolan Ratamon yöpäivystyksen vierailun yhteydessä, että hän voi harkita tämän säästön peruuttamista, jos tosiasiaassa tämä muutosesitys ei toteuta säästötavoitteitaan. Ihan sanatarkasti lainaten häntä hän totesi: ”Mikäli käy ilmi, että säästötoimenpiteet ja osaamisen ja henkilöstön riittävyyden kannalta tehtävät muutosesitykset eivät toteuta tavoitettaan, niin järkevä hallitus on niitä valmis uudelleen tarkastelemaan.” Meille oli kyllä hämmästyksellistä, että tämä uudelleentarkastelu koskee käytännössä vain Kouvolan Ratamoa. Jos me puhutaan hallituksen logiikasta ja reiluudesta, olisi edes säällistä eduskunnan edessä puhua niin kuin asiat ovat. Jos tämä Purran väite pitäisi paikkansa, me jouduttaisiin ikävä kyllä vetämään johtopäätökset, että nimenomaan tätä Oulaskankaan yöpäivystystä ei voisi lopettaa — perustelen tätä väitettäni vielä kohta — mutta se ei riitä, vaan me jouduttaisiin toteamaan, että ei meidän kannata lopettaa myöskään Varkautta ja Iisalmea, koska niiden säästöt ovat noin 700 000-800 000 euroa. Ja sama logiikka, jota kohta käyn läpi tämän Oulaskankaan päätöksen osalta, pätee näihin molempiin. Kustannusvaikutukset on mitattu Salon sairaalan osalta hieman korkeammiksi, mutta sama logiikka pätee myös siihen.

Kysynkin nyt teiltä: Kuinka moni todellisuudessa uskoo tähän ministeriön ottamaan linjaan, siis siihen, että Suomessa näiden kaikkien yöpäivystysten lopettaminen ja profiilin muuttaminen Savonlinnan ja Kemin sairaaloiden osalta johtaisi siihen, että Suomessa käytännössä kaksi, kolme tai neljä potilasta ympäri Suomea liikkuisi yöaikaan? Kuinka moni uskoo, että tämä olisi mahdollista? Sellainen logiikka, jota tämä hallituksen esitys aikoinaan perusteli koskien sairaalaverkkoa — logiikkana oli siis se, että yöpäivystykset pitää lopettaa sen takia, että siellä käy semmoista porukkaa, joka voi hoidattaa itsensä myös päiväsaikaan — on osoittautunut epätodeksi. Tämä on hyvin vaativa logiikka, mutta meidän täytyy pystyä päätöksentekijöinä ottamaan kantaa siihen, onko tämä totta. Onko siis totta, että suomalaiset lähtevät sankoin joukoin yöpäivystykseen jonottamaan ja heidän vaivansa voitaisiin hoitaa kuitenkin päiväsaikaan? Ja jos tämä on totta, niin silloin tietenkään yöaikaan ei tule siirtokuljetuksia eikä ensihoidon lisäkustannuksia, koska ihmiset jonottavat siellä yöaikana asioissa, jotka voitaisiin hoitaa myöskin päiväsaikaan. Miten siis on mahdollista, että Oulaskankaan kansalaisaloitteen tekijät sekä Pohde itse kokevat, että ikävä kyllä sieltä tulee liikaa siirrettäviä potilaita, minkä johdosta olisi järkevää tässä noin 120 000 asukkaan väestöpohjassa olla perustason yöpäivystys? Mutta täällä kansanedustajat ajattelevat, että kyllä tämä varmaan sitten pitää paikkansa, että Suomessa siis kaksi, kolme tai neljä potilasta yöaikaan liikkuu kaikkien näiden sairaaloiden osalta, joissa on lakkautettu nyt päivystys tai muutettu tuon yöpäivystyksen profiilia.

Arvoisa puhemies! On siis syytä vielä käydä läpi, mitä tässä nyt ollaan uskottelemassa. Tässä uskotellaan, että Oulaskankaan osalta säästöjä voisi syntyä 5,4 miljoonan edestä, ensin 5,3 miljoonaa, silloin kun hallituksen esitystä käsiteltiin täällä kaikkine Oulaskankaan profiilien tarkistuksineen. No, säästöt sulivat. Nyt on jääty siihen uskoon ministeriön arvion mukaan, että säästöjä syntyisi 1,1 miljoonaa euroa. Erikoista tässä on se,

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

että tässä ajatellaan, että silti vielä potilaskuljetukset ja niiden säästöt olisivat 1,8 miljoonan euron luokkaa, mikä viittasi siihen koko profiliin, jossa aikanaan yritettiin saada yli 5 miljoonan säästöt. Tätä ei koskaan ole peruttu.

On selvinnyt, että nämä potilaskuljetukset ovat merkittävää luokkaa, ja on arvioitu väärin, kuinka monta yöaikaista potilasta kulkee Oulaskankaalta joko etelän suuntaan tai Ouluun. Pohde itse ilmoitti valiokunnalle julkisessa kuulemisessa, että tämä eteläiseen suuntautuva potilaskuljetusten määrä nostaa hoidon kuluja niin, että Kokkolan keskussairaalassa käynti on noin 600 000:n arvoinen juttu, jolloin tästä 1,1 miljoonasta eurosta tämä hallituspuolueiden tekeminen ei tunnista lainkaan sitä, että jo 600 000 euroa lähtee summasta pois. Näin ollen me keskustelemme tänään täällä, että onko tämä päätös järkevää tehdä, koska se säästää siis 500 000 euroa. Ja tämä 500 000 euroa on nyt avoin kysymys: tuleeko säästöjä 500 000 euron edestä vai ei?

Niin kuin totesin, nämä potilaskuljetusten määrät on laskettu väärin, jolloin käykin niin, että on luultavampaa, kuten olemme saaneet tietää, että tämä potilaskuljetusten määrä yöaikaan on sellainen, että siitä tulee 1,8 miljoonan euron kustannukset minimissään, jolloin tämä 500 000:n säästö, jota tässä yritetään tehdä, ei tule toteutumaan, vaan tästä tulee kalliimpaa. Sen lisäksi epäselväksi on jäänyt siitä huolimatta, että tätä on kysytty, kuten myöskin näitä siirtokustannusten hintoja, kuinka kalliiksi tulevat ensihoidon uudelleenjärjestelyt. Valiokunta itsekkin viittaa siihen, että nämä ensihoidon uudelleenjärjestelyt saatetaan joutua arvioimaan. Kuinka kalliiksi tulee se, että siellä eteläisellä alueella valmiudesta eri paikkakuntien suhteen on laitettava autoja kulkemaan tätä Oulun väliä? Kuinka pitkään voidaan kuvitella, että ollaan sieltä eteläiseltä alueelta pois tästä ambulanssien vahvuudesta, ja kuinka moni näistä ambulansseista voi surffata sitä Oulun väliä, jota ei ole aikaisemmin otettu näissä ensihoidon suunnitelmissa huomioon? Onkin selvää, että voi olla jo pienienkin muutosten johdosta, että puhutaan miljoonaluokan kysymyksestä. Ja kun me katsotaan tätä kaikkea yhteensä, meidän päivämme isoin kysymys on: mitä järkeä tässä on?

Arvoisa puhemies! Täällä yritetään nyt perustella tiettyjen hallituspuolueiden taholta sitä, että juuri tämä päätös on oikea ja järkevä tehtäväksi. Siis 500 000 yritetään säästää, ja tosiasiaa kaikki kuluja ei ole otettu huomioon. [Puhemies koputtaa] Tässä kokonaisuudessa me olemme esittäneet SDP:stä vaihtoehtoa, ja se on se, että annettaisiin kaikkien hyvinvointialueiden itse päättää, missä perustason päivystys sijaitsee. Tällaista olemme esittäneet koko opposition yhteisenä kannanottona, ja me olemme kannattamassa tätä kansalaisaloitetta ja toteamme, että kansalaisaloitteen kannattamiseksi eduskunnalla on mahdollisuus yhtyä opposition vastalauseen, jossa ehdotetaan, että tämä oikeus annettaisiin kaikille hyvinvointialueille, jolloin myöskin Iisalmen ja Varkauden, Salon ja muiden näiden sairaalapaikkakuntien suhteen syntyy jälleen valoa tunnelin päähän. Tämä myöskin tekisi sen mahdolliseksi, että Lapin hyvinvointialueella, jossa on erittäin vaikea taloudellinen tilanne, [Puhemies koputtaa] pystyttäisiin tekemään järkevämpiä päätöksiä Kemin suhteen, koska sairaalaverkkoesitys teki sen, että tulee nykyään kalliimmaksi järjestää palvelua tavalla, jonka hallitus hallituksessa linjasi. — Tässä, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

20.15 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Kollega Muuramesta piti erinomaisen ja analyttisen puheenvuoron siinä suhteessa, että kyllähän se on varmaan ollut selvää, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

kun tämä mittava soteuudistus edellisessä hallituksessa tehtiin, niin totta kai sillä on vaikutuksia palveluverkkoon. On vaikea kuvitella, että tehdään miljardien uudistusta, jonka toivotaan parantavan palveluiden laatua sekä säästävän rahaa, jos mihinkään rakenteisiin ei tulla puuttumaan. Tässä tietysti liikkuvat palvelut, digitaaliset palvelut, ovat apuna, mutta se lienee tässä selvää, että palveluverkkoon tulee väistämättä tämän uudistuksen seurauksena muutoksia.

Mutta kuten täällä useat puheenvuorot ovat osoittaneet, niin ehkä tämän vallan pitäisi Helsingin ja maan hallituksen sijaan olla nimenomaan niillä hyvinvointialueilla. Vaikkakin valtio suurimman osan niistä euroista sinne työhön antaa, niin silti se itsenäinen päätösvalta tulisi olla niillä alueilla ilman tämmöistä valtiollista mikromanageerausta. Ja ottaen huomioon, että Oulaskankaan puolesta on kansalaisaloite tehty, yli 50 000 allekirjoitusta kerätty, niin kyllähän se osoittaa sen, että huoli palveluista, niiden saatavuudesta, ihmisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta on siellä alueella otettu vakavasti.

Kyllä itsekin tavallaan toivoisin, että tässä ehkä meiltä annettaisiin se sama mahdollisuus, mikä meillä Keski-Suomessa on ollut. Meillä tosiaan edellisessä palveluverkkoselvityksessä keskustajohtoinen aluehallitus esitti Jämsän päivystyksen lakkauttamista, ja se meidän demokraattisessa prosessissamme hyväksyttiin ja katsottiin, että se on hyvinvointialueen kokonaisuuden kannalta järkevä keino, potilaat pystytään hoidattamaan paremmin muissa yksiköissä. Se säästää euroja, ja niitä euroja pystytään siirtämään sitten muualle.

Mutta nyt jos ajatellaan, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on oman budjettinsa puitteissa katsonut, että Oulaskangasta pystytään pyörittämään ja heillä olisi siihen tarvittava henkilöstöresurssi, niin toivoisin, että se mahdollisuus tähän annettaisiin sinne Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle eikä valtio tulisi tähän väliin. Tietysti toivoisin, että tämä sama olisi mahdollista niin Salon kuin Varkaudenkin kohdalla, missä myös hyvinvointialueet ovat tehneet esityksiä, että oli sitten kysymys päivystyksestä tai sairaanhoidosta, niin se pystyttäisiin siellä järjestämään. Itselläni kyllä on semmoinen käsitys, että hyvinvointialueille on valittu vastuullisia päättäjiä, joilla on rohkeutta tehdä niitä päätöksiä, jotka ovat realistisia huomioiden ne talouden ja henkilöstön asettamat reunaehdot kulloisellakin hyvinvointialueella.

Vaikka ihan jo perustuslainkin mukaan ministerit ovat vastuullisia ja ammattitaitoisiksi tunnettuja henkilöitä, niin ehkä tässä suhteessa välttämättä asia ei ole näin, vaan se suurin tietämys on kyllä siellä alueilla. Toivoisin, että tässä tapauksessa siellä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella olisi se valta päättää siitä Oulaskankaan tulevaisuudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

20.18 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Pitää todeta se, että kun on tehty näitä keskittämisiä, joita olen itsekkin aina vastustanut, koska asun pienellä paikkakunnalla, niin en näe niin, että kyse on pelkästään aina vain rahasta, vaan ennen kaikkea viime vuosina on tullut kyseeseen enemmänkin se, miten ennen kaikkea henkilökunta riittää näissä erityistehtävissä. Siitä kulmasta tarkastellen joitakin keskittämisiä itsekkin ymmärrän paremmin, ja aina voi esittää kritiikkiä siihen suuntaan.

Mutta mitä tulee erityisesti edustaja Kiurun puheenvuoroon täällä, jos nyt ymmärsin, niin mikään laskelma, mikä tässä oli tehty, ei ole pitänyt paikkaansa, ja jos ne on tehty

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

virkevastuulla, niin kysyisin kyllä edustaja Kiurulta — hän nyt valitettavasti poistui — mitä näille virkamiehille sitten pitäisi tehdä, jos he laskevat täysin väärin ja vieläpä tahallaan. Jos nämä eivät olleet virkevastuulla tehtyjä laskelmia, niin mistä nämä luvut voisi ikään kuin varmentaa, että niitä voisi sitten tarkastella vaikkapa STM:n toimesta, pitävätkö ne vastaavasti paikkansa? Jos täällä ikään kuin esittää faktana joitakin lukuja, niin olisi hyvä pystyä ne myöskin sitten todentamaan.

Sitten puheenvuoroni jälkeen oli useita opposition puheenvuoroja, mutta ei yhtäkään vastausta siihen, aiotteko palauttaa yöpäivystykset, jos valtaan pääsette. Edustaja Nikkanen, palaako Salon yöpäivystys? Edustaja Siponen, palaavatko Itä-Suomeen yöpäivystykset? Voitteko ottaa kantaa? Täysi hiljaisuus tuli. [Minna Reijonen: Ei kuulu mitään!] Jos ette tähän mitään kantaa ota, niin minä tulkitsen niin, että te ette arvosta tätä tehtyä aloitetta. Te olette näennäisesti sen puolella, mutta ette ole itse valmis muuttamaan niitä päätöksiä. Tästä tässä on kyse.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

20.20 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Lehtisen puheenvuorossa kyllä jotenkin kiteytyi tämä koko perussuomalaisen puolueen ehkä niin kuin, voisi sanoa luvalla sanoen, heikko osaaminen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä ja ehkä ymmärtämisessäkin. Se lähtee ihan ministeristä valtiovarainministeriöön, kun näitä asioita on tässä käsitelty ja tässäkin salissa useaan kertaan esille tuotu, ja kun se ei ole pelkästään tässä salissa, vaan otetaan nyt nämä Lehtisen mainitsemat säästölaskelmat ja se, kuka virkevastuulla mitään esittää. No, Varhan sairaalapalveluiden johtaja Mikko Pietilä varmasti omalla virkevastuullaan kertoi, että kun alkuperäisessä lakiluonnoksessa oli viiden miljoonan säästöpotentiaali Salon sairaalan leikkaussalitoimintojen siirtämisessä ja yöpäivystyksen lakkauttamisessa, niin niistä tulee korkeintaan miljoona, ja siinäkin ei ole laskettu edes sitten näitä mahdollisia potilaskuljetuksia siihen päälle. Että kyllähän näitä laskelmia on esitetty.

Ja mitä tulee siihen, ”peruutatteko päätökset”, niin te olette siellä nyt parhaillaan vastuussa tekemässä niitä päätöksiä, peruutetaanko jotain, mitä on viisi vuotta sitten päätetty, ja siirretään sitten takaisin. Siellä jo nyt tavallaan ollaan ehkä siinä viimeisellä hetkellä, jos ajatellaan Salonkin tilannetta, ennen kuin ne toiminnat sitten... Sieltähän on vaativa leikkaussalitoiminta siirtymässä pois, ja sinne tulee tilalle tällaista päiväkirurgista toimintaa, ja Salon sairaalassa ruvetaan jo henkilöstöä siirtämään ja ajamaan alas toimintoja, mitä siellä on aikaisemmin ollut, ja siirtämään Turkuun. Eihän se ihan sillä tavalla sormia napsauttamalla toimi sitten kahden vuoden päästä, että ne taas sitten siirretään takaisin. Eli kyllä tietysti tällainenkin ymmärrys olisi ihan suotava asia perussuomalaisten puolella.

Sen lisäksi te kritisoitte koko ajan tätä edellistä sote-uudistusta, vaikka sitten kuitenkin hallitus kävi, oliko se nyt, Euroopan komissiolle esittelemässä, että Suomessa on tehty tällainen valtavan hyvä ja tärkeä uudistus, että me olemme tehneet tällaisen sote-uudistuksen. [Jani Kokko: Ja merkittäviä säästöjä!] — Merkittäviä säästöjä. — Onko se hyvä, vai eikö se ole? Tätäkin on tässä mietitty. Silloin kun tätä sote-uudistusta tehtiin, sitäkin tehtiin silloin pitkään ja oli monenlaisia yrityksiä, oli Sipilän hallitus, missä perussuomalaiset olivat mukana, se ajoi kiville. No, sitten Marinin hallitus tuli ja teki sen sote-uudistuksen, ja se oli sellainen, mikä ikään kuin myöskin saatiin läpi, ja sitä te olette

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

nyt Euroopan komissiollekin kehuneet. Kyllä väistämättä tulee mieleen, että mikä se perussuomalaisen ajatus siitä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä sitten oli. Oliko se se vanha malli, jossa oli kanssa aika lailla monta järjestäjää, ja joku voisi sitäkin sanoa hiukan himmeliksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen, vastauspuheenvuoro.

20.23 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Ei tullut vastausta siihen, mitä aiotte tehdä, vai ymmärsinkö oikein, että ette missään nimessä aio palauttaa niitä yöpäivystyksiä? Tämäkö oli se tulkittavissa oleva vastaus? Toivoisin suoraa vastausta, mitä teette. Nimittäin nyt jo, tänä päivänä nämä kaikki yöpäivystykset on lakkautettu. Ei siellä yöpäivystyksissä ole toimintaa enää, ymmärtääkseni. Hyvä, jos korjaatte, jos olen väärässä, [Saku Nikkanen: Monessa asiassa väärässä!] mutta jos nyt puhutaan vaikka Salosta, tai jos puhutaan Oulaskankaasta, niin eikö se tämän kuun alusta mennyt kiinni, jos nyt oikein ymmärsin? Minä tosiaan toivoisin vielä, että teiltä tulisi se suora vastaus siihen. Se on ihan totta, että hyvinvointialueilla on monia virheitä tässä, mutta kun te väitätte, että tässä kirjassa päätetään kaikista terveyskeskuksista, että lakkautetaan vai eikö lakkauteta, ja sitten toisaalta te vaaditte, että hyvinvointialueille pitäisi antaa päätösvaltaa enemmän, jotta ne voisivat päättää itse omista asioistaan, niin kertokaa nyt, kumpi siitä päättää: tämä keltainen kirja vai hyvinvointialueet? Jos kaikesta päättää pelkästään keltainen kirja, niin mitä järkeä on pitää hyvinvointialueita yllä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen vastauspuheenvuoro, sen jälkeen edustaja Nikkanen vastauspuheenvuoro ja sitten edustaja Reijonen varsinainen puheenvuoro. — Edustaja Siponen.

20.24 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Mielenkiintoinen tämä edustaja Lehtisen puheenvuoro. Hän kertoi, että hän on aina vastustanut keskittämistä. [Rami Lehtinen: Kyllä!] Hän on aina vastustanut keskittämistä, mutta nyt se raja meni. Ilmeisesti tänään linja muuttui, ja perjantaina hän ei enää vastustakaan keskittämistä, vaan perjantaina äänestetään keskittämisen puolesta. Tässä on se hetki tullut, koska hän toi tätä esille niin moneen kertaan. Kyllä itse ajattelen tänään ja myös jatkossa, se oli ajatukseni myös jo uudistusta tehtäessä, että hyvinvointialueilla tulee olla tällaisissa asioissa päätösvalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen, vastauspuheenvuoro.

20.25 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulisi nyt, että edustaja Lehtinenkin, joka istuu kuitenkin hallintovaliokunnassa ja kuulee myös hyvinvointialueiden hallinnosta ja rahoituksesta aika paljon, asiantuntijoiden lausuntoja, joissa kyllä aika selkeästi kerrotaan, että tavallaan palvelutarpeeseen nähden rahoitus on aika lailla alirahoitettu, ja se on ollut sitä jo pitkään, niin kyllähän selvää on silloin, että tämä keltainen kirja aika paljon määrittelee sitä, mitä siellä hyvinvointialueilla on mahdollista tehdä. Siitä varmaan voidaan olla kaikki samaa mieltä, että tietynlaista rajaa on syytä laittaakin täältä Helsingistä käsin, tai hallituksesta käsin, että myöskin niitä tarvittavia uudistuksia siellä tehdään. Mutta tällä hetkellä se epäsuhta on sellainen, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

siellä ollaan kiireen vilkkaa, hätäpäissään lakkautettu terveysasemia ihan puhtaasti sen takia, kun rahoitusta on leikattu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen, varsinainen puheenvuoro.

20.26 Minna Reijonen ps: . Arvoisa puhemies! Niin, edelleenkin olemme sitä mieltä, että sosiaali- ja terveysuudistus oli susi jo syntyessään. Mutta palataanpa nyt tähän asiaan.

Elikkä nyt on käyty keskustelua niistä yöpäivystyksistä, ja sitä vastausta ei nyt ole tullut, että mitenkäs ensi kaudella, jos siellä on SDP suurin puolue tai kenties keskusta: [Saku Nikkanen: Nyt ollaan tällä kaudella!] palautatteko te seuraavalla kaudella sitten nämä yöpäivystykset? Ette te ole kertoneet vastausta, elikkä näyttää nyt siltä, että te ette palauta niitä.

Surullista on, että väitätte, että perussuomalaisilla ei ole mitään tällaista sote-uudistusta, kun tehtiin niin, että ei ollut meillä vaihtoehtoa. Kyllä meillä oli vaihtoehto. Olin itse tekemässä sote-uudistusta ja olin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja kyllä me tehtiin paljon, kuulkaa, esityksiä siellä. Meidän vaihtoehto oli se, että korjataan vain ne huonot asiat, mutta tällä nykyisellä sote-uudistuksellahan runnottiin kaikki uusiksi, elikkä myös ne toimivat systeemit runnottiin uusiksi, ja nyt on nähty, mikä on tulos: ei kyllä mikään mairitteleva.

Jos miettii, mistä voitaisiin nyt sitten vielä muutoksia hakea, niin kyllähän siellä hirmuinen hallinto on. Otetaan esimerkiksi Pohjois-Savo meidän alueella. Sinne perustettiin valtavasti luottamushenkilöpaikkoja, ja jokainen, joka haluaa katsoa, voi siitä lukea Sitran tutkimuksesta. Sieltähän käy ilmi, että siellä on lakisääteisiä paikkoja, mutta siellä alueilla on enemmän ei-lakisääteisiä luottamuspaikkoja — ei-lakisääteisiä luottamuspaikkoja. Elikkä poliitikoille tehtiin semmoisia paikkoja. Jos miettii, onko tässä järkeä, kun hyvinvointialueet eivät kerran oikein pysty päättämään mistään, niin voisihan se olla niin, että tarvitaanko niitä hyvinvointialueita? Aivan älytöntä on. Meillä on kunnanhallitukset, kunnanvaltuustot, sitten meillä on eduskunta, sitten meillä on hyvinvointialueet erikseen, hyvinvointialueilla aluehallitukset, aluevaltuustot, sitten meillä on vielä maakuntahallinto. Meillä on aivan älyttömästi näitä luottamuspaikkoja. Olen kyllä sitä mieltä, että meidän pitäisi näitä hyvinvointialueita miettiä. Siellä on paljon mahdollisuutta karsia palveluita, siellä on jopa tällaista piilopuoluetukea. Piilopuoluetuki ei hoida ihmisiä. Se kaikki pitäisi perua, aivan ehdottomasti pitäisi perua.

Perussuomalaisten malli on se, että olisi korjattu vain ne asiat, mitkä ovat pielessä. Ja nythän on tehty se omalääkärimalli: aivan huippuhyvä asia. Omalääkärimalli tulee takaisin, ja se on valtavan hieno asia. Omaishoitajien palkkioihin on puututtu. Viime kaudella niitä ei ollenkaan rustailtu, mutta nyt pienempiin omaishoidon palkkioihin puututaan, niitä korotetaan. Ja entäs tämä 65 vuotta täyttäneiden juttu? He pääsevät yksityislääkärille ihan sillä samalla hinnalla, millä kävisivät julkisella puolella, elikkä noin 28 euroa per kerta, ja älyttömästi on tullut siitä kiitosta. Yli 10 000 henkeä on käyttänyt sitä muutaman viikon aikana. Tämä on tosi iso asia.

Elikkä jos tämä sote-uudistus menee näin pieleen, niin eikö nyt voisi miettiä sitä, tarvitaanko me ollenkaan näitä hyvinvointialueita ja sitä kallista hallintoa, jota muuten keskusta aika monessa johtaa ja lakkauttaa vuodeosastoja? Minä olen meidänkin alueella miettinyt, että hirveän monta vuodeosastoa on lakkautettu. Perussuomalaiset tekivät alueella kyllä esityksen, että mitään vuodeosastoja ei mennä lakkauttamaan ennen kuin on

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

vaihtoehtoiset paikat olemassa, mutta ei, ne lakkautettiin. Keskusta siellä oli pomona. [Saku Nikkanen: Kaksilla rattailla menee perussuomalaiset aina!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

20.29 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Muistanko oikein, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella perussuomalaiset käyttivät ryhmärahaa muun muassa Kikka-elokuvan näytöksen järjestämiseen ja siellä tarjottiin ihan popcornia? Eli jos tässä tavallaan leimakirveitä haluaa heittää, niin kyllä siellä perussuomalaisetkin ovat tässä työssä kunnostautuneet.

Siinä mielessä toki kannustan hyvinvointialueita tehokkaampaan päätöksentekoon ja pohtimaan sitä, ovatko nämä kaikki luottamushenkilöpaikat tarpeellisia, onko ryhmäraha tarpeellinen. Mutta täytyy sanoa, että jos esimerkiksi meillä Keski-Suomessakin 1,4 miljardia euroa on hyvinvointialueen budjetti ja ryhmärahaa maksetaan yhteensä 69 000 euroa vuodessa, niin sillä ei kyllä yhtään terveysasemaa pyöritetä eikä kovinkaan montaa hoitajaakaan palkata. Kyllähän tämä on aika lailla tämmöistä populismista ja semmoisen kiiltävän esineen heiluttamista kansalaisten edessä, että katsokaa, täällä menee kokouspalkkioihin 160 euroa per valtuutettu, että onpas tämä pöyristyttävää, samalla, kun tämä iso miljardikokonaisuus sitten hoidetaan miten hoidetaan, niin että ehkä tässä toivoisin tätä mittakaavaa otettavaksi esiin.

Mutta onhan tämä aika erikoista, että täällä nyt sitten tivataan meiltä, mitä teette, jos olette ensi hallituksessa kahden vuoden päästä, koska kyllähän nyt, jos oikeasti halutaan vielä näitä päivystyksiä miettiä, on se hetki tehdä se päätös, voidaanko näitä joitain ratkaisuja kumota. Sanotaanko, että kahden vuoden päästä, kun hyvinvointialueilla, joilla näitä päivystyksiä on lakkautettu valtion päätöksellä, on tehty operatiivista toimintaa, nämä lakiesitykset huomioiden on aika vaikea kuvitella, mitenkä he siellä sitten ryhtyvät yhtäkkiä näitä päivystyksiä kasaamaan, jos tuleva hallitus antaa mahtikäskyn, että nyt ryhdytte järjestelemään. Nyt kaikkea uudistusta on tehty sillä pitäen, että tämä päätös, joka on monen hyvinvointialueen mielestä väärä, saatetaan voimaan, ja sitten ollaan tässä tilanteessa. Jos nyt oikeasti halutaan Oulaskangasta, Saloa tai Varkautta ajatella, niin nyt se päätös pitäisi tehdä tämän hallituksen toimesta.

Ja edelleenkin kyllä nyt peräänkuuluttaisin sitä, että annettaisiin sitä valtaa nimenomaan sinne hyvinvointialueille näistä asioista päättää, varsinkin, jos he katsovat, että sillä rahamäärällä, minkä valtio on heille antanut, pystytään näitä päivystyksiä pyörittämään ja heillä olisi siihen riittävä henkilöstö ja se vielä palvelisi hyvinvointialueen kokonaisuutta. En minä ainakaan itse haluaisi olla tiellä siinä, jos hyvinvointialue haluaa ottaa vastuun siitä, että näin tehdään — minun puolestani tehkööt. Jos valtio antaa rahat ja tiettyä normiohjausta tulee, niin kyllä siellä hyvinvointialueilla pitäisi olla autonomia huomattavasti suuremmassa osassa kysymyksiä kuin tällä hetkellä. [Saku Nikkanen: Aika on nyt eikä kahden vuoden päästä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

20.32 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensin tähän kollega Kokon puheenvuoroon. Itse asiassa häntä arvostan suuresti nimenomaan soteasioista puhuttaessa. Olette ollut järjen ääni ja semmoinen tietynlainen kohtuus, yleensä. En usko, että

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

nyttenkään oli tarkoitus varsinaisesti suurennella, mutta tässä hyvin tulee tavallaan se keskustelun ongelma. Te viittasitte nyt monta kertaa lakkautettaviin päivystyksiin ja siihen, kuinka iso homma se on. Minä en ota nyt kantaa tähän teidän väliseen heittelyyn siitä, pitääkö ne avata vai ei, mutta haluan korostaa kuitenkin semmoista kansallista suuruusluokkaa tässä asiassa, että yhtään päivystystä tämän kauden aikana ei ole lakkautettu. Nyt puhutaan Oulaskankaankin kohdalla kuitenkin ajanjaksosta 22—07, eli se päivystys siellä pyörii kaikkina muina aikoina ihan niin hyvin kuin Oulaskankaalla tai Pohteessa itse halutaan. Tähän liittyen itse asiassa teknisenä kuviona sitten: jos sen haluaisi uudestaan aloittaa, niin kun nyt puhutaan tosiaan näissä yöpäivystyksissä 1—2 lääkärin pisteistä ja muutaman hoitajan pisteistä, niin todennäköisesti se ei olisi mikään valtava ponnistelu aloittaa, jos se haluttaisiin.

Toinen asia: Tässä on puhuttu tästä mikromanageeraamisesta aika usein ja siitä, miksi hallitus puuttui. Itse asiassa tässäkin viitataan — oikeastaan Kokko tätä sivusikin aikaisemmassa puheenvuorossa — siihen, että kun se on kuitenkin se kolmasosa budjetista, mikä tulee hallitukselta, valtiolta, niin siinä mielessä ehkä on kohtuullista ajatella, että myös sitten jonkunnäköistä mikromanageerausta on, on se syy mikä tahansa. Jos ajatellaan, että asiat eivät mene niin kuin täällä ajatellaan, niin kyllä silloin on ihan oikeudenmukaista siellä myös mikromanageerata ja tavallaan kantaa huolta siitä, mitä niillä rahoilla tehdään.

Tähän liittyen tässä on ehkä vähän turhan ison huomion saanut se, kun väännetään siitä, säästetäänkö tässä 1,2 miljoonaa vai 3 miljoonaa vai onko se 500 000. Meidän pitää ajatella tätä meidän systeemiä pitkällä aikajänteellä, mihin minä olen tämänkin illan aikana viitannut monta kertaa. Meillä on tietty kehitys lähtenyt 2000-luvun alussa, ja meidän pitää mennä määrätietoisesti sitä kohti ja tavallaan mennä sen mukaan, mimmoiseksi tämä systeemi on rakentunut ja nähdä niitä vaikutuksia sitten vuosien varrella. Ehkä se lyhyen tähtäimen säästö tai lyhyen tähtäimen kustannus ei ole se kynnyskysymys, mutta myönnän sen, että se on aika lailla tullut tässä keskustelussa moneen kertaan esille, enkä sinänsä moiti sitä, että siihenkin palataan.

Loppuun haluan lainata Kristiina Patjaa, joka antoi lausuntonsa tästä asiasta: ”Yhteenvetona totean, että vaikka ymmärrän alueen väestön kokemuksen tarpeen sekä poliittisen paineen, olisi hyvä löytää muu ratkaisu kuin lainsäädännön avaaminen aina, kun paikallisesti sovitellaan terveyspalveluiden kehittämistä.” Tähän liittyy ehkä se filosofia, että tämä on tuotu semmoisena ajatuksena, että lopetetaan sieltä täältä palveluita, mutta loppujen lopuksi periaate on se, että jokaisella hyvinvointialueella on yksi ympärivuorokautinen päivystys, ja tämän asian ympärillä on keskusteltu siitä, mihin ne poikkeusluvut myönnetään. Ehkä tässä keskustellaan kokonaisuudessaan enemmän siitä, missä jatketaan päivystyksiä, kuin siitä, että ollaan itsearvoisesti lopettamassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

20.35 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin kuin tässä edeltävä puhuja kertoi, sairaaloitamme ei olla lakkauttamassa, eli toimitilat säilyvät edelleenkin, eikä päivystyksiäkään kokonaisuutena, vaan nyt puhutaan ainoastaan yöpäivystyksistä. En ymmärrä sitä ajatusmallia, jos te haluaisitte aidosti palkata yhden tai kaksi lääkärinä, kaksi sairaanhoitajaa sinne alueelle, jossa tilat ovat valmiina, että se olisi ylivoimainen tehtävä — jos teillä olisi tahtotila siihen. Ei ole mikään suuri muutos palauttaa niitä

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

yöpäivystyksiä, jos te haluaisitte palauttaa ja antaa siihen lupauksen, [Saku Nikkanen: Tehän siellä hallituksessa olette nyt tätä ajamassa!] mutta te ette halua sitä tehdä.

Toisekseen, sanoitte, että me ei mitään vanhoja peruta eikä muuteta takaisinpäin. Ei pidä paikkaansa. 90-luvulla lakkautettu omalääkärimalli me tuodaan takaisin, koska todettiin, että se oli väärä päätös. Mekin muutetaan vanhoja päätöksiä.

Kolmas asia, ryhmärahat. Edustaja Kokko, tein lakialoitteen ryhmärahojen lakkauttamisesta. Ei muuten ollut demareitten allekirjoituksia mukana siinä yhtään. En tiedä, miksi. Sitten puhuitte siitä, että puhutaan pikkusummista. No, minä esitän teille suoraan: Kuten sanoin pöntössä, meillä on 25 000 henkilöä johto-, hallinto-, esikunta- ja tukitehtävissä. Jos siihen tehdään 10 prosentin leikkaus, se tarkoittaa vähän reilua 100 miljoonaa per vuosi eli eläkepoistuman verran. Oletteko te sitä mieltä, että nämä ovat tärkeämpiä kuin terveyskeskukset, mitkä olette halunneet lakkauttaa hyvinvointialueilla? Esittäkää joku muu 100 miljoonaa, mistä te otatte pois.

Ja kolmas tai viides tai kuudes asia on se, että hallituksessa kun ollaan, niin siellä ei sooloilla. Hallitustyössä vaikutetaan hallituksen sisällä, ja sitten kun ne päätökset pääosin tulevat isoon saliin, niin kuin jokainen täällä tietää, niin eipä niistä omia mielipiteitä juurikaan voi asettaa, on eri mieltä tai ei ole eri mieltä. Näin se politiikka Suomessa toimii.

Ja erityisesti, edustaja Nikkanen, arvostan teitä, mutta en pidä siitä, että moittitte henkilökohtaista tietämystäni tai osaamistani. Minäkään en ole koskaan tehnyt teille niin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

20.37 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tässä hieman kiihtyneessä mielentilassa tulee hieman harkitsemattomiakin sanakäänteitä käytettyä, ja pahoittelut siitä, edustaja Lehtinen.

Mutta kyllä tässä kieltämättä vähän sellainen tuntu on, että joko on jotenkin tahallista väärinymmärrystä tai sitten ei vaan asioista ole otettu ihan riittävästi selvää. Kyllähän esimerkiksi Salon sairaalan osalta ei ole kyse pelkästään yhdestä, kahdesta lääkäristä siellä yöllä, vaan sieltähän siirtyy vaativa leikkaussalitoiminta Turkuun, eli siellä on tehty isojaakin muutoksia. Eli tämä asia ei ole ihan niin mustavalkoinen kuin te nyt siellä esitätte.

Sen lisäksi tämä säästökysymys tässä: Niin kuin aikaisemmin mainitsin, meidän omien sairaalapalveluiden johtaja laski, että noin miljoona voisi näitä säästöjä syntyä, ja sitten kuitenkin tavallaan hallituksen esitys lähtee siitä, että leikataan vähän enemmän kuin se miljoona. Sitten kun nämä hyvinvointialueitten omat arviot poikkeavat niin paljon näistä hallituksen arvioista ja kuitenkin rahoitusta leikataan, niin hyvinvointialueittenhan täytyy silloin itse hakea ne säästöt jostain muualta, ja sitten se on taas äkkiseltään siellä terveysasemissa tai missä lieneekään.

Kyllä tavallaan tämä ylhäältä ohjaaminen ja johtaminen tällaisissa asioissa muodostaa aika isoja ongelmia sinne paikallistasolle. Onko sitten oleellista osoitella luottamustoimipalkkioita ja ryhmärahoja? Varmasti niissäkin leikattavaa on, ja hyvinvointialueet pystyvät niihin päätöksiin kyllä itsekin vaikuttamaan, mutta tosiasiaa niillä tätä isoa kuvaa ei kuitenkaan muuteta. Ja sitten jos mietitään sitä vanhaa järjestelmää, mihin nyt tuolla viitattiin, että olisi korjattu nämä vanhat mallit, niin kyllä minä voisin vielä kysyä vähän tarkemmin, että mitäs niistä vanhoista malleista olisi sitten korjattu. Ja vanhoja malleja voi vielä muistella senkin verran, että jokaisessa kunnassa kuitenkin taisi olla sosiaali- ja terveyslautakunta ja sitten siellä oli vielä jaostot ja oli

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

sairaanhoitopiireissään useampia jaostoja ja lautakuntia ja sitten oli erityishuoltopiirit ja oli jotain terveyskeskuskuntayhtymiäkin. Eihän se vanha mallikaan nyt mikään ihan himmelitön ratkaisu ollut. Kyllä tämäkin kannattaisi kuitenkin ihan rehellisesti tunnustaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

20.40 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Väyrysellä oli ihan aiheellinen korjaus puheenvuorooni. Tarkoitinkin todellakin tässä Oulaskankaankin tapauksessa tätä ympärivuorokautista päivystystä, eikä sitä päivystystä kokonaisuudessaan olla siellä lakkauttamassa. Siinä mielessä hyvä korjaus tähän liittyen.

Mutta nyt ehkä edustaja Lehtiselle: En ihan nyt tätä logiikkaa ymmärrä, että jos me tätä kansalaisaloitetta tukemalla haluamme nimenomaan sen linjan ottaa, että emme toivo valtion ryhtyvän päämääröimään hyvinvointialueita, niitä päätöksiä, niin nyt sitten kahden vuoden päästä vaalituloksen jälkeen, jos sattuisimme olemaan hallituksessa, meidän pitäisi ryhtyä sitten päämääröimään hyvinvointialueita, että nyt järjestätte sen päivystyksen. En nyt ihan tätä logiikkaa tässä ymmärrä.

Se on selvää, että hyvinvointialueilla on paljon johtajia ja päälliköitä, mutta kuinka paljon niitä oli ennen tätä uudistusta? Keski-Suomessakin oli 25 palveluiden järjestäjää, jotka laitettiin yhteen. Sieltä on merkittävästi johtaja- ja päällikkötittelillä olevia henkilöitä kadonnut tässä jo ensimmäisen vaalikauden aikana, ja yt-prosessit ovat edelleen käynnissä. Muun muassa tänään tuli selvitys Keski-Suomen palveluverkon seuraavasta vaiheesta, henkilöstöjärjestelyistä. Kolme johtajan tehtävää sieltä tullaan vähentämään, niin että koko ajanhan tässä ollaan menossa oikeaan suuntaan, ja tässäkin toivoisi, että viitattaisiin siihen, paljonko niitä ennen ja aikaisemmin on ollut eikä nyt pelkästään tätä hallintoa koko aikaa kritisoidaisi ja moitittaisi, koska sekin on selvää, että hallintoa tarvitaan aina tietty määrä organisaatiosta riippumatta, jotta se koko organisaatio tulee toimimaan.

Mitä tulee sitten näihin ryhmärahoihin ja näihin muihin poliittisen rälssin etuihin: jos hallitus antaa tänne lakiesityksen, että hallitus leikkaa ryhmärahat pois, niin ihan välittömästi kyllä voin jaa-nappia siinä suhteessa painaa, jos se tämän ratkaisee. Mutta sanotaanko, että nämä ryhmärahatkin tuntuvat olevan perussuomalaisille samanlainen asia kuin teille on maahanmuutto monessa asiassa, että siellä on rahaa vaikka kuinka paljon ja sillä pystyttäisiin kustantamaan vanhustenhoito ja lastensuojelu ja puolustusmäärärahat ja kaikki. Joskus itse asiassa jopa toivoisin, että leikattaisiin vaikka kaikki maahanmuuton kustannukset pois, ja sitten haluaisin kysyä teiltä, millä me rahoitetaan se vanhustenhuolto, koska ei edelleenkään olisi siihen riittävästi rahaa. Nämä ryhmärahatkin tuntuvat olevan teille vähän tällainen samanlainen hyppykeppi, että sieltä kun leikataan, niin kyllä terveysasemat säilyvät ja palveluverkot säilyvät ja lääkäreitä ja hoitajia on riittävästi, mutta sillä Keski-Suomenkaan tapauksella — 69 000 euroa vuodessa ryhmärahoihin — ei kyllä paljoa kustanneta näitä sote-palveluita. Sanon tämän ihan sillä lailla tietämättä sitä sote-palveluiden arkea, mutta näin olen kuullut, että siellä sairaanhoitajat sanovat, että ei sillä summalla hirveästi kyllä näitä palveluita pyöritetä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

20.43 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Jos tässä on viimeisen puolen tunnin aikana joku oulaislainen tullut linjoille, niin ei varmaan tiedä enää, että puhutaan tästä kansalaisaloitteesta.

Mutta joudun vielä pikkusen jatkamaan harhareittejä, koska minun on pakko edustaja Nikkaselle vastata, kun hän on nyt tämän Salon raskaan kirurgian nostanut esille. Ensinnäkin just huomauttaisin, että sillä sinänsä ei ole tämän keskustelun kanssa eikä tämän aloitteen kanssa mitään tekemistä, [Saku Nikkanen: Totta!] mutta toiseksi, niin kuin tässä on jo aiemmin keskustelussa viitattu, tiedän hyvin tarkkaan sen keskittämisen prosessin, mitä tapahtui sen puolueen toimesta, jonka edustajana tällä hetkellä istutte, vaikka ette silloin edustajana ollutkaan. Kyllä silloin sosiaalidemokraattijohtoisesti hyvin vahvasti yritettiin viedä raskasta kirurgiaa sekä Seinäjoelta, Joensuusta että Jyväskylästä vähän samalla ideologialla, millä minä olen tässä aiemmin tämän keskustelun aikana esitellyt, että näin nämä toimet tietyllä tavalla muuttuvat aina hyväksyttäviksi tai tuomittaviksi. Aion siitä muistuttaa jatkossakin silloin, jos näitä perusteluja tulee.

Pahoittelut Oulaskankaan aloitteentekijöille tästä viime hetken syrjähtelystä. Haluan vielä sanoa sen, että arvostan tätä aloitetta erittäin paljon. Se on hyvin laadittu, ja on hyvä, että saatiin asiallinen keskustelu tästä. — Kiitoksia. [Jani Kokko: Ei tämä vielä päättynyt ole!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

20.45 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan edustaja Väyrynen käytti saman puheenvuoron, minkä itsekin. Tiedän, että tuolla on paljon linjoilla seuraamassa ihmisiä, jotka ovat keränneet tähän kansalaisaloitteeseen nimiä ja tehneet oikeasti valtavan työn, että tämä asia on saatu tänne käsittelyyn, uudelleen eduskuntaan. Viime ajat on keskusteltu aivan jostakin muusta kuin tästä kansalaisaloitteesta. [Ville Väyrynen: Juuri näin!] Ehkä näiden seuraajien kannalta voisi olla meiltäkin asiallista yrittää keskittyä keskustelussa enemmän nimenomaan tähän kansalaisaloitteeseen ja sen taustalla oleviin asioihin.

Tässä arvostamani edustaja Väyrynen lainasi Patjan lausuntoa sosiaali- ja terveysvaliokunnasta. Hän toi hänen näkemyksiään esille, mutta on pakko tuoda tässä kohtaa esille myöskin se, että — en muista nyt tarkkaa lainausta — hän jotenkin siinä omassa lausunnossaan hieman toi esille sen, että ei tällaisessa 8 000—9 000 asukkaan kunnassa tai kaupungissa tarvita yöpäivystystä, viitaten Oulaisiin ja Oulaskankaan yöpäivystykseen. Oikeastaan hänen lausunnoltaan sillä tavalla vähän omassa katsannossani lähti pohja pois, koska eihän tässä todellakaan ole kyse 8 000 tai 9 000 asukkaan kaupungin ihmisten palveluista vaan yli 100 000 asukkaan alueesta, jota tämä Oulaskankaan sairaala palvelee. Haluan tätä vielä alleviivata, että jos ihmiset katsovat tätä tosiaan tästä näkökulmasta, kuinka isossa kaupungissa tämä palvelu sijaitsee, niin todellakaan tässä ei ole kyse yhdestä kunnasta tai kaupungista. Tämän halusin vielä tähän tuoda mukaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

20.47 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Jos tuossa äsken kuulin oikein, niin edustaja nosti esille, että vanhustenhoito rahoitetaan maahanmuutolla. Eihän se nyt

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

tietenkään sillä tavalla mene, mutta haluaisin nostaa esille sen, että kyllähän näistä euroista täytyy puhua. Kyllähän se aika järkytys oli, että viime vuonna 2 000 miljoonaa euroa käytettiin ulkomaalaisten tai vieraskielisten tukiin. Jos ajatellaan, että meillä tämä sosiaaliturva olisi oikeasti kansalaisuusperusteinen elikkä vain suomalaisille, niin kyllähän meillä ihan erilaiset lukemat olisi näissä ja enemmän jäisi rahaa suomalaisten ja omanmaalaisten hoitoon.

Nostitte esille myös tätä asiaa, että jos näitä hyvinvointialueita ei olisi perustettu. Kyllähän ennen oli eri tavalla elikkä oli ne sairaanhoitopiirit ja erillisiä vaaleja ei tarvittu, vaan tavallaan valittiin ne henkilöt sinne ihan kuntavaaleihin mukaan. Kyllähän se paljon edullisemmaksi tuli. Siellä esimerkiksi puheenjohtajistolla saattoi viisinkertaistua palkkio. Kyllähän sillä isoa merkitystä on. Suosittelen kaikkien tutustumaan Sitran tutkimukseen. Siellä kyllä aika hyvin käydään läpi, miten paljon se demokratia nykyään maksaa. Kyllä siinä on karsimista, siitä byrokratiasta on karsimista. — Kiitos. [Krista Mikkonen: Onko demokratia byrokratiaa?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

20.48 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Jätän ihan suosiolla sivuun nyt kaiken sen kuorurutuksen, mitä tämän asian ympärillä käyty keskustelu on ollut, ja keskityn ihan siihen vaihtoehtoon, mitä tältä puolelta salia on ehdotettu. Se vaihtoehto tarkoittaa konkreettisesti sitä, että me antaisimme takaisin hyvinvointialueille päätösvallan siitä, millä tavalla ne päivystyksensä alueella järjestävät. Minulla itselläni on oma käsitys, jollain toisella ehkä vähän erilainen käsitys, siitä, mitä siitä käytännössä seuraisi. Sen uskallan tässä sanoa, että varmasti Pohjois-Pohjanmaalla avattaisiin Oulaskankaalla ympärivuorokautinen terveyskeskustasoinen päivystys. Siitä siellä on päätetty ja sitä on pyydetty, että se saataisiin tehdä. Olen myös varsin vakuuttunut siitä, että omalla hyvinvointialueellani Varsinais-Suomessa, myös Salossa, palautettaisiin ainakin yöllä terveyskeskustasoinen päivystys, jota siellä nyt ei ole. En ota kantaa tässä sitä laajempaan päivystykseen, enkä ota kantaa Varkauteen enkä Iisalmeen Pohjois-Savon alueella enkä Jämsään Keski-Suomen alueella.

Aikanaan Suomessa oli 23 aluesairaala. Asetin tavoitteeksi käydä niistä jokaisessa, kahdessa jäi käymättä. Kaikki ne päivystivät aikanaan, samoin oli päivystystä useissa terveyskeskuksissa, kaikissa isoissa ja monissa pienissäkin. Tämä oli erittäin tärkeää toimintaa, mutta nämä terveydenhuollon ja lääketieteen laatuvaatimukset johtivat asteittain siihen, että ei ollut ihan mielekästä eikä myöskään käyntien lukumäärän valossa järkevää, että jokaisessa pienessä paikassa oli yöllä päivystyksiä. Sen sijaan, kun muodostettiin keskussairaaloiden yhteyteen yhteispäivystyksiä, siinä kävi valitettavasti sillä tavalla, että se päivystysten yhdistämisen kaava, siis aikaisemman keskussairaalan päivystyksen/ensiavun taikka sitten sen keskuskaupungin ison terveyskeskuksen päivystyksen yhdistäminen, johti siihen, että siellä jäivät toisarvoiseen asemaan ne terveyskeskuspäivystyksessä käyneet, koska he eivät kieltämättä olleet sellaisia potilaita, joita oli totuttu keskussairaalaan päivystyksenä hoitamaan ympärivuorokautisesti. Todellisuudessa siellä terveyskeskusten päivystyksissä kävi paljon sellaisia potilaita, joista nyt ajattelemme, että hoidettaisiin niin sanotulla kiirevastaanotolla. Ja se kiirevastaanottojen aikaansaaminen, elikkä esimerkiksi auki illalla kello 20:een tai

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

22:eenkin isommissa terveyskeskuksissa tai näissä keskuskaupunkien yhdistetyissä päivystyksissä, olisi äärimmäisen tärkeää. Se ratkaisisi pitkälti sen pulman.

Mutta niin kuin kerroin tuossa, näkemykseni on, että ainakin neljään viiteen paikkaan varmasti päätettäisiin palauttaa yöllä päivystyspalvelut terveyskeskustasoisena, jos alueella olisi itsellään päätösvalta. Mihinkään muuhun tässä keskustelussa en ota kantaa enkä sotke tähän ryhmärahoja tai maahanmuuttoja tai mitään muitakaan kysymyksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

20.51 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Otin kanssa vielä tähän loppuun puheenvuoron, koska kyllähän tämä kieltämättä... Pitäisi varmaan muistaa nämä entisen, edesmenneen presidentti Koiviston sanat, ettei pitäisi provosoitua, kun provosoidaan. Mutta aihe on ainakin henkilökohtaisestikin edelleen aika arka, ja kyllähän tässä tietynlaisia haavoja on availtu ja avautunutkin. Kiitänkin tässä edeltäjien, edustaja Väyrysen ja Siposen ja Lindéninkin, arvokkaita puheenvuoroja siitä, että pitäydytään asiassa.

Haluan kanssa osaltani kiittää näitä reilua 50 000:ta, jotka tämän kansalaisaloitteen ovat laittaneet liikkeelle Oulaskankaan yöpäivystyksestä. Tässä on toki kyse muidenkin alueiden perusterveydenhuollon yöpäivystyksestä, mutta tässähän on ehkä sitten just taustalla tämä laki, joka loppuvuodesta täällä hyväksyttiin. Siinä oli aika paljon sitten kuitenkin näitä muitakin toimintoja. Mutta tosiasia on se, että tietysti tämä aloite koskee Oulaskangasta, ja tämä aloite tietysti sisältää myöskin sen mahdollisuuden, että muutkin hyvinvointialueet sitten voisivat sitä perusterveydenhuollon yöpäivystystä ylläpitää. Haluan myöskin kiittää näitä Oulaskankaan aloitteen jättäjiä siitä, että tässä oli otettu myöskin vaihtoehtona huomioon nämä muut alueet. Se on nyt se, minkä kanssa tässä mennään eteenpäin perjantain äänestykseen, ja edelleen toivon, että tämä perustason yöpäivystys sitten kuitenkin voitaisiin hyvinvointialueiden omalla päätöksellä mahdollisesti säilyttää, jos hyvinvointialueella siihen päätökseen sitten sen mahdollistaessa päädyttäisiin.

Mutta joka tapauksessa kiitos myös kollegoille keskustelusta, ja osaltani vielä hieman haluan pahoitella sitä, että tässä tunteet hieman ryöpsähtivät omaltakin osaltani. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

20.54 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Demokratia aina maksaa, ja on tietysti hyvä muistaa, että kun edellinen hallitus tämän soteuudistuksen sai viimein voimaan, ei ollut oikeastaan mitään muunlaista mallia kuin nämä vaaleilla valitut aluevaltuustot, joiden kautta se demokraattinen vastuu tulisi. Yli 20 vuotta tässä maassa yritettiin saada soteuudistusta aikaan jos jonkinlaisella erilaisella ratkaisulla, joka täyttäisi perustuslain reunaehdot, mutta perustuslaki ei antanut tätä myöten, ja nämä hankkeet kaatuivat yksi toisensa jälkeen.

Olen itse ollut yli 16 vuotta kuntapäättäjänä, ja sanotaanko, että kun jokaisena vaalikautena joutui käsittelemään näitä alati pyöriviä soteuudistuksia vähän eri näkökulmasta, niin kyllä tuo kunnan henkilöstönkin — ei pelkästään sotetyöntekijöiden vaan kaikkien kunnan virkahallinnossa olevien ihmisten — sietokyky alkoi jo olla koetuksella, koska mitään palveluita ei voida kehittää, viedä eteenpäin, kun aina tuli joku

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

massiivinen uusi uudistus, mitä nyt pitäisi yrittää viedä eteenpäin. Varsinkin viimeiset olivat sellaisia, joista jo heti ensi alkuun sanottiin, että ei tätä kumminkaan saada voimaan, mutta nyt pitää asioita selvittää.

Siinä mielessä tietysti on ehkä tässä suhteessa ymmärrettävää, että tämä rakenne on se, mikä on, ja nyt tätä pitäisi kehittää paremmaksi ja toimivammaksi. Kyllä näkisin, että jos meillä kerran on nämä vaaleilla valitut toimielimet valittu, niin valta pysyisi siellä hyvinvointialueilla. En minäkään keskisuomalaisena haluaisi, että valtio tulisi päämääröimään meidän Jämsän päivystystä, että nyt ryhdytte sitä siellä järjestämään, koska sitä ei ole järkevää hyvinvointialueen näkökulmasta järjestää. 5—7 potilaalla yössä yöpäivystyksen pyörittäminen on ehkä veronmaksajien eurojen heittämistä hukkaan, mutta se on ollut meidän keskisuomalaisten edellisellä kaudella tekemä päätös. Ja koska Pohjois-Pohjanmaalla, niin kuin jo aikaisemmissa puheenvuoroissa olen sanonut, tuntuu olevan suuri tahto ylläpitää Oulaskangasta, ja heillä on siihen resursseja, jotka palvelisivat koko hyvinvointialuetta, toivoisin kyllä, että heille annettaisiin se mahdollisuus. Varsinkin kun huomioi, että yli 50 000 ihmistä hyvin lyhyessä ajassa allekirjoitti tämän kansalaisaloitteen Oulaskankaan ympärivuorokautisen päivystyksen puolesta, niin sillekin annettaisiin ehkä tässä suhteessa se oma arvo, miten he näkevät sen paikallisen tilanteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

20.56 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Koska täältä paikalta käytetty puheenvuoro saa kestää vain kolme minuuttia ja se täyttyi juuri äskeisen puheenvuoroni lopussa, niin pyysin vielä toisen puheenvuoron ja sanon siinä yhden tähän liittyvän asian.

Aivan kuten tässä äskeisestä edustaja Kokon puheenvuorosta kävi ilmi, olennaistahan on ne paikalliset olosuhteet. 120 000 asukkaan väestöpohja on ihan eri asia kuin 30 000 asukkaan väestöpohja, ja suurimmat väestöpohjat ovat nyt nimenomaan Oulaskankaalla, tämä 120 000, ja Salossa, 60 000. Mutta aika harva täällä keskustelussa keväälläkään, kun päätettiin sitten täällä äänestämällä siitä laista, jolla nämä yöpäivystykset päätettiin nyt 1.10. alkaen tietyissä paikoissa sulkea, tuntui ymmärtävän sitä, miten tämä raha-asia tässä menee. Sehän ilmenee tästä budjettikirjasta täältä sivulta 333 — helppo muistaa tämä sivunumero 333 — missä on eritelty hyvinvointialueiden rahoitus ensi vuodelle. Täällä otetaan 23,4 miljoonaa euroa pois kaikilta hyvinvointialueilta. Se tarkoittaa siis, että Pirkanmaalta otetaan kaksi miljoonaa, vaikka siellä ei nyt suljeta yhtään yöpäivystystä, Varsinais-Suomelta otetaan kaksi miljoonaa, sitten myös suurelta Pohteelta Pohjois-Pohjanmaalta otetaan kaksi miljoonaa — pieneltä Kainuultakin otetaan 400 000 euroa pois, vaikka siellä ei koskaan ole ollutkaan Kajaanin ulkopuolella mitään päivystystä. Eli tämä on itse asiassa siis säästölaki, joka kohdistuu kaikkiin hyvinvointialueisiin, vaikka konkreettisesti neljältä viideltä alueelta lakkautetaan nämä päivystykset. Tämä on jäänyt aivan sivuseikaksi tässä keskustelussa, ja ymmärrän toki sen, koska se päivystyksen sulkemisen hätä koetaan konkreettisesti siellä tietyillä alueilla. Mutta täällä eduskunnassa me teemme kuitenkin näitä isoja taloudellisia ratkaisuja, ja tämä kertoo siitä, millä tavalla tämä asia on budjettikirjassa otettu esille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

Pöytäkirja PTK 92/2025 vp

20.59 **Markku Siponen kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindénin hyvään puheenvuoroon vielä täydennän, kun oli näistä väestöpohjista ja suurista väestöpohjista puhetta, että kyllä sieltä Ylä-Savostakin taitaa se noin 50 000 ihmisen väestöpohja löytyä Iisalmen sairaalan ja yöpäivystyksen ympärille.

Ensimmäisessä puheenvuorossa täällä keskustelussa edustaja Mattila teki vastalauseesityksen, joka on meidän kaikkien oppositiopuolueitten yhteinen. Haluan tähän viimeiseen puheenvuoroon vielä omalta osaltani kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittaneita ja myöskin kaikkia edustajia täällä asiallisesta keskustelusta tämän aiheen ympärillä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Kulttuuripoliittinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 8/2024 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.10.2025 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 73/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.10.2025 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 9.10.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.42.

Pöytäkirjan vakuudeksi: